

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

L 170

Izdevums
latviešu valodā

Tiesību akti

64. gadagājums

2021. gada 12. maijs

Saturs

I *Leģislatīvi akti*

REGULAS

- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 ⁽¹⁾ 1
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES ... 69
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/697 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092 ⁽¹⁾ 149

II *Neleģislatīvi akti*

LĒMUMI

- ★ Padomes Lēmums (KĀDP) 2021/698 (2021. gada 30. aprīlis) par tādu sistēmu un pakalpojumu drošību, kurus ievieš, darbina un izmanto Savienības kosmosa programmas ietvaros un kuri var ietekmēt Savienības drošību, un ar ko atceļ Lēmumu 2014/496/KĀDP 178

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ.

LV

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

I

(Leģislatīvi akti)

REGULAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/695

(2021. gada 28. aprīlis),

ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 173. panta 3. punktu, 182. panta 1. punktu, 183. pantu un 188. panta otro daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumus ⁽¹⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Savienības mērķis ir stiprināt savu zinātnisko un tehnoloģisko bāzi, stiprinot tādu Eiropas pētniecības telpu (EPT), kurā notiek brīva pētnieku, zinātniskās informācijas un tehnoloģiju aprīte, un mudinot to kļūt konkurētspējīgākai, tostarp tās rūpniecības nozarē, vienlaikus sekmējot visus pētniecības un inovācijas pasākumus, lai īstenotu Savienības stratēģiskās prioritātes, kuru virsmērķis ir veicināt mieru, Savienības vērtības un tās tautu labklājību.
- (2) Lai šā vispārējā mērķa īstenošanā nodrošinātu ietekmi uz zinātņi, tehnoloģijām, ekonomiku, vidi un sabiedrību un maksimāli palielinātu pievienoto vērtību Savienības ieguldījumiem pētniecībā un inovācijā, Savienībai ar 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” (“Programma”) starpniecību būtu jāiegulda pētniecībā un inovācijā. Programmai būtu jāatbalsta augstas kvalitātes un izcilu zināšanu un kvalitatīvu tehnoloģiju radīšana, labāka izplatīšana un nodošana Savienībā, jāpiesaista talanti visos līmeņos un jāsniedz ieguldījums Savienības talantu kopuma pilnīgā iesaistē, jāsekmē sadarbības saites un jāpastiprina pētniecības un inovācijas ietekme Savienības politiku izstrādē, atbalstīšanā un īstenošanā, jāatbalsta un jānostiprina inovatīvu un ilgtspējīgu risinājumu ieviešana un izvērsšana Savienības ekonomikā, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumos (MVU), un sabiedrībā, jārisina globāli problēmjautājumi, tostarp tie, kas saistīti ar klimata pārmaiņām un Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM), jārada darbvietas, jāpalielina ekonomikas izaugsme, jāveicina rūpniecības konkurētspēja un jāpalielina Savienības pievilcīgums pētniecības un inovācijas jomā. Programmai būtu jāveicina visu veidu inovācija, tostarp radikāla inovācija, jāsekmē inovatīvu risinājumu izvērsšana tirgū un jāoptimizē šādu ieguldījumu atdeve nolūkā pastiprināt ietekmi spēcīgā EPT.

⁽¹⁾ OV C 62, 15.2.2019., 33. lpp. un OV C 364, 28.10.2020., 124. lpp.

⁽²⁾ OV C 461, 21.12.2018., 79. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 17. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 16. marta nostāja pirmajā lasījumā (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta ... nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

- (3) Programma būtu jāizveido uz daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gadam darbības laiku, kā noteikts Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 2020/2093⁽⁴⁾, neskarot termiņus, kuri noteikti Padomes Regulā (ES) 2020/2094⁽⁵⁾.
- (4) Programmai būtu jāsekmē tas, ka dalībvalstīs tiek palielināti publiskie un privātie ieguldījumi pētniecībā un inovācijā, tādējādi palīdzot sasniegt vispārējo mērķi – pētniecībā un izstrādē ieguldīt vismaz 3 % no Savienības iekšzemes kopprodukta (IKP). Lai sasniegtu šo mērķi, dalībvalstīm un privātajam sektoram Programma būtu jāpapildina ar savām pastiprinātām ieguldījumu darbībām pētniecībā, attīstībā un inovācijā.
- (5) Lai sasniegtu Programmas mērķus un vienlaikus ievērotu izcilības principu, Programmai būtu cita starpā jātiecas stiprināt sadarbības saites Eiropā, tādējādi veicinot pētniecības un inovācijas plaisas mazināšanu.
- (6) Lai palīdzētu sasniegt Savienības politikas mērķus, ar šo Programmu atbalstītajos pasākumos attiecīgā gadījumā vajadzētu izmantot inovācijai labvēlīga regulējuma sniegtās priekšrocības un – saskaņā ar inovācijas principu – iedvesmot uz šādu regulējumu nolūkā atbalstīt to, ka Savienības ievērojamie zināšanu aktīvi tiek ātrāk un intensīvāk pārveidoti par inovācijām.
- (7) Tādām koncepcijām kā “atvērtā zinātne”, “atvērtā inovācija” un “atvērtība pasaulei” būtu jānodrošina izcilība un Savienības ieguldījumu ietekme pētniecībā un inovācijā, vienlaikus aizsargājot Savienības intereses.
- (8) Atvērtā zinātne, ieskaitot atvērto piekļu zinātniskajām publikācijām un pētījumu datiem, kā arī zināšanu optimāla izplatīšana un izmantošana var uzlabot zinātnes kvalitāti un palielināt tās ietekmi un sniegtos ieguvumus. Tiem arī piemīt potenciāls paātrināt zināšanu attīstību, padarot to uzticamāku, efektīvāku un precīzāku, sabiedrībai labāk saprotamu un reaģētspējīgāku uz sabiedrības problēmām. Būtu jāparedz noteikumi, lai garantētu, ka atbalsta saņēmēji nodrošina atvērto piekļu zinātniski recenzētām zinātniskajām publikācijām. Tāpat būtu jāgarantē, ka atbalsta saņēmēji nodrošina atvērto piekļu pētījumu datiem, ievērojot principu “tik atvērti, cik iespējams, tik slēgti, cik nepieciešams”, vienlaikus nodrošinot iespēju piemērot izņēmumus, ņemot vērā atbalsta saņēmēju leģitīmas intereses. Lielāks uzsvars jo īpaši būtu jāliek uz pētījumu datu atbildīgu pārvaldību, kurai būtu jāatbilst “*findability*” (atrodamība), “*accessibility*” (piekļūstamība), “*interoperability*” (savietojamība) un “*reusability*” (atkalizmantojamība) principiem, (“FAIR principi”) jo sevišķi, racionalizējot datu pārvaldības plānus. Attiecīgos gadījumos atbalsta saņēmējiem būtu jāizmanto iespējas, ko piedāvā Eiropas atvērtās zinātnes mākonis (EAZM) un Eiropas datu infrastruktūra, un jāievēro vēl citi atvērtās zinātnes principi un prakse. Visos asociācijas un sadarbības nolīgumos ar trešām valstīm būtu jāveicina savstarpīgums atvērtaajā zinātnē.
- (9) Programmas atbalsta saņēmēji, jo īpaši MVU, ir jāmudina izmantot attiecīgos esošos Savienības instrumentus, piemēram, Eiropas II palīdzības dienestu, kas atbalsta MVU un citus Programmas dalībniekus, lai aizsargātu un īstenotu to intelektuālā īpašuma (II) tiesības.
- (10) Programmas koncepcijai un projektam būtu jāapmierina vajadzība radīt atbalstīto pasākumu kritisko masu, visā Savienībā sekmējot visu dalībvalstu līdzdalību, kuras pamatā ir izcilība, un ar starptautiskas sadarbības palīdzību, to darot saskaņā ar ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam (“Programma 2030. gadam”), IAM un Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu⁽⁶⁾ (“Parīzes nolīgums”). Programmas īstenošanai būtu jāpastiprina IAM sasniegšana un Savienības un tās dalībvalstu apņemšanās īstenot Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, lai saskaņotā un integrētā veidā sasniegtu tās trīs dimensijas – ekonomikas, sociālo un vides.
- (11) Ar Programmas atbalstītajiem pasākumiem būtu jāveicina Savienības mērķu un prioritāšu sasniegšana un starptautisko saistību īstenošana.

⁽⁴⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 4331, 22.12.2020., 11. lpp.).

⁽⁵⁾ Padomes Regula (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV L 4331, 22.12.2020., 23. lpp.).

⁽⁶⁾ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (12) Programmai būtu jāgūst labums no papildināmības ar esošajiem attiecīgajiem Eiropas pētniecības un inovācijas ceļvežiem un stratēģijām, kā arī attiecīgā gadījumā ar svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*), ar noteikumu, ka Programmas stratēģiskajā plānošanā tiek apzinātas ar tiem saistītās pētniecības un inovācijas vajadzības.
- (13) Programmai būtu jānodrošina publiskā finansējuma pārredzamība un pārskatatbildība pētniecības un inovācijas projektos, tādējādi aizsargājot sabiedrības intereses.
- (14) Programmai būtu jāatbalsta pētniecības un inovācijas pasākumi sociālo un humanitāro zinātņu (SHZ) jomā. Tas nozīmē zinātniskās informācijas pilnveidošanu šajā jomā un SHZ gūto atziņu un panākumu izmantošanu, lai tādējādi palielinātu Programmas ietekmi uz ekonomiku un sabiedrību. Pīlāra "Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja" ietvaros SHZ būtu pilnībā jāintegrē visās kopās. Papildus tam, ka SHZ tiek veicinātas projektu ietvaros, SHZ integrācija būtu arī jāatbalsta, ekspertu komitejās un izvērtēšanas grupās attiecīgos gadījumos iekļaujot neatkarīgus ārējos ekspertus no SHZ jomas, kā arī finansēto pētniecības darbību ietvaros veicot SHZ savlaicīgu uzraudzību un ziņojot par tām. Visā Programmā jo īpaši būtu jāuzrauga SHZ integrēšanas līmenis.
- (15) Programmā būtu jāsauglabā līdzsvarota pieeja starp pētniecību, no vienas puses, un inovāciju, no otras puses, kā arī starp augšupējo finansēšanu (pētnieku vai inovatoru iniciēto) un lejupējo finansēšanu (stratēģiski izvirzīto prioritāšu noteikto) atkarībā no visā Savienībā iesaistīto pētniecības un inovācijas kopienu rakstura, īstenojamo pasākumu veidiem un mērķa un vēlamās ietekmes. Šo faktoru kombinācijai būtu jānosaka tas, kādu pieeju izvēlēties attiecīgām Programmas daļām, kuras visas veicina visu Programmas vispārējo un konkrēto mērķu sasniegšanu.
- (16) Programmas daļas "Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana" komponentam "Dalības paplašināšana un izcilības izplatīšana" atvēlētajam kopējam budžetam vajadzētu būt vismaz 3,3 % no Programmas kopējā budžeta un ar to būtu jāatbalsta galvenokārt tiesību subjekti, kas iedibināti valstīs, uz kurām attiecināta dalības paplašināšana.
- (17) Izcilības iniciatīvu mērķim vajadzētu būt pētniecības un inovācijas izcilības stiprināšanai kritērijiem atbilstošajās valstīs, tostarp atbalstot mācības, lai uzlabotu pētniecības un inovācijas pārvaldības prasmes, piešķirot godalgas, stiprinot inovācijas ekosistēmas, kā arī izveidojot pētniecības un inovācijas tīklus, tostarp balstoties uz Savienības finansētām pētniecības infrastruktūrām. Lai varētu pretendēt uz finansējuma saņemšanu Programmas daļas "Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana" komponenta "Dalības paplašināšana un izcilības izplatīšana" ietvaros, pieteikumu iesniedzējiem būtu skaidri jānorāda, ka projekti ir saistīti ar valsts un/vai reģionālām pētniecības un inovācijas stratēģijām.
- (18) Būtu jāspēj piemērot procedūru "ātrais ceļš uz pētniecību un inovāciju", kurā laikam līdz dotācijas piešķiršanai nevajadzētu pārsniegt sešus mēnešus, lai maziem sadarbības konsorcijiem, kuru veiktās darbības sniedzas no fundamentālās pētniecības līdz izmantošanai komerciāliem nolūkiem, nodrošinātu ātrāku un augšupēju piekļuvi līdzekļiem.
- (19) Programmai būtu jāatbalsta visas pētniecības un inovācijas stadijas, jo īpaši sadarbības projektu ietvaros un – attiecīgā gadījumā – misiju un Eiropas partnerību ietvaros. Fundamentālā pētniecība ir svarīgs aktīvs un būtisks nosacījums, lai palielinātu Savienības spēju piesaistīt labākos zinātniekus un tādējādi kļūtu par pasaules mēroga izcilības centru. Programmā būtu jānodrošina līdzsvars starp fundamentālo un lietišķo pētniecību. Apvienojumā ar inovāciju šāds līdzsvars veicinās Savienības ekonomikas konkurētspēju, izaugsmi un darbvietu radīšanu.
- (20) Pierādījumi liecina, ka daudzveidības – visās šā vārda nozīmēs – pieņemšana ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu labu zinātņi, jo zinātne gūst labumu no daudzveidības. Daudzveidība un iekļautība sekmē izcilību pētniecībā un inovācijā, ko īsteno sadarbībā: sadarbība starp disciplinām, nozarēm un visā EPT nodrošina labāku pētniecību un kvalitatīvākus projektu priekšlikumus, tā var paaugstināt akceptēšanas līmeni sabiedrībā, kā arī veicināt inovācijas sniegtos ieguvumus, tādējādi virzot Eiropas progresu.
- (21) Lai nodrošinātu pēc iespējas lielāku Programmas ietekmi, īpaša uzmanība būtu jāpievērš daudzdisciplinārām, starpdisciplinārām un transdisciplinārām pieejām kā būtiskiem nozīmīga zinātniskā progresa elementiem.

- (22) Pīlāra "Izcila zinātne" ietvaros veiktie pētniecības pasākumi būtu jānosaka atbilstoši zinātnes vajadzībām un iespējām, un ar tiem būtu jāveicina zinātniskā izcilība. Pētniecības programma būtu jāizstrādā ciešā sadarbībā ar zinātnisko kopienu, un tai būtu jāietver uzsvars uz jaunu pētniecības un inovācijas talantu un pētnieku karjeras sākumposmā piesaistīšanu, vienlaikus stiprinot EPT, izvairoties no intelektuālā darbaspēka emigrācijas un sekmējot intelektuālā darbaspēka apriti.
- (23) Programmai būtu jāatbalsta Savienība un tās dalībvalstis izcilāko talantu un prasmju piesaistīšanā, ņemot vērā to, ka pastāv ļoti sīva starptautiskā sāncensība.
- (24) Pīlārs "Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja" būtu jāveido, izmantojot pētniecības un inovācijas pasākumu kopas, lai panāktu pēc iespējas lielāku integrāciju visās attiecīgajās tematiskajās jomās, vienlaikus nodrošinot Savienībai augstu un ilgtspējīgu ietekmes līmeni attiecībā pret resursiem, kas tiek tērēti. Tas veicinātu starpdisciplīnu, starpnozaru, dažādu politikas jomu un pārrobežu sadarbību IAM sasniegšanā, ievērojot Programma 2030. gadam, Parīzes nolīguma un Savienības nozaru konkurētspējas principus. Ambiciozu un plaša mēroga iniciatīvu organizēšana pētniecības un inovācijas misiju veidā ļautu Programmai panākt pārveidojošu un sistēmisku ietekmi uz sabiedrību, lai atbalstītu IAM, arī ar starptautiskās sadarbības un zinātnes diplomātijas starpniecību. Šā pīlāra pasākumiem būtu jāaptver viss pētniecības un inovācijas pasākumu klāsts, lai nodrošinātu, ka Savienība saglabā savas līderpozīcijas attiecībā uz stratēģiski noteiktām prioritātēm.
- (25) Ar kopu "Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība" būtu jāsniedz būtisks ieguldījums pētniecībā kultūras un radošo nozaru jomā, tostarp par Savienības kultūras mantojumu, un jo īpaši jārada iespējas izveidot Eiropas kultūras mantojuma sadarbības telpu.
- (26) Visu veidu rūpniecības, no individuālajiem uzņēmējiem un MVU līdz lieliem uzņēmumiem, pilnīga un savlaicīga iesaistīšana Programmā ievērojami veicinātu Programmas mērķu īstenošanu un jo īpaši palīdzētu Savienībā radīt ilgtspējīgas darbvietas un izaugsmi. Attiecībā uz šādu rūpniecības iesaisti būtu jāparedz, ka tās dalība darbībās tiek atbalstīta tādā līmenī, kas ir vismaz līdzvērtīgs tam atbalsta līmenim, kurš noteikts pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1291/2013 ("Apvārsnis 2020") (7).
- (27) Programmas darbības sniegtu būtisku ieguldījumu, lai atraišītu Savienības stratēģisko nozaru potenciālu, tostarp svarīgas pamattehnoloģijas, kas atspoguļo Savienības rūpniecības politikas stratēģijas mērķus.
- (28) Apspriedēm ar daudzpusējām ieinteresētajām personām, tostarp ar pilsonisko sabiedrību un rūpniecību, būtu jāsniedz ieguldījums perspektīvu un prioritāšu noteikšanā stratēģiskajā plānošanā. Tā rezultātā būtu jāizstrādā periodiski stratēģiskie pētniecības un inovācijas plāni, ko pieņem ar īstenošanas aktiem, nolūkā sagatavot darba programmu saturu.
- (29) Lai finansētu kādu konkrētu darbību, darba programmā būtu jāņem vērā konkrētu iepriekšējo projektu iznākums, kā arī situācija zinātnē, tehnoloģijā un inovācijā valsts, Savienības un starptautiskā līmenī un norises, kas saistītas ar attiecīgo politiku, tirgu un sabiedrību.
- (30) Ir svarīgi atbalstīt Savienības rūpniecību, lai pasaules mērogā saglabātu vai iegūtu līderpozīcijas inovācijā, digitalizācijā un klimatneitralitātē, jo īpaši veicot ieguldījumus svarīgās pamattehnoloģijās, kas būs nākotnes uzņēmējdarbības pamatā. Programmas darbībām būtu jānovērš tirgus darbības traucējumi vai nepietiekamu ieguldījumu situācijas, samērīgi, pārredzami, bez dublēšanās vai privātā finansējuma izspiešanas jāpalielina ieguldījumi un jānodrošina skaidra Eiropas pievienotā vērtība un ieguldījumu publiska atdeve. Tas nodrošinās konsekvenci starp programmas darbībām un Savienības noteikumiem par valsts atbalstu, lai stimulētu inovāciju un izvairītos no pārmērīgiem konkurences izkropļojumiem iekšējā tirgū.

(7) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1291/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK (OV L 347, 20.12.2013., 104. lpp.).

- (31) Pētniecība un inovācija Programmai būtu jāatbalsta integrēti, ievērojot visus attiecīgos Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteikumus. Pētniecības jēdziens, kas ietver arī eksperimentālu izstrādi, būtu jāizmanto saskaņā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) izstrādāto Fraskati (*Frascati*) rokasgrāmatu, turpretim inovācijas jēdziens būtu jāizmanto saskaņā ar ESAO un Eurostat izstrādāto Oslo rokasgrāmatu, kurā ievērota plaša pieeja, kas aptver sociālo inovāciju un dizainu. Tehnoloģiskās izpētes, produktu izstrādes un demonstrēšanas pasākumu klasifikācijā un darbības veidu definīcijās, kas pieejamas uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, arī turpmāk, tāpat kā "Apvārtnis 2020", būtu jāņem vērā ESAO definīcijas, kas attiecas uz tehnoloģiju gatavības līmeni (TGL). Dotācijas darbībām nebūtu piešķiramas, ja pasākumi pārsniedz TGL Nr. 8. Darba programmā būtu jāpieļauj dotācijas plaša mēroga produktu validēšanai un ieviešanai tirgū, kas attiecas uz konkrētu uzaicinājumu pilārā "Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja".
- (32) Programmai būtu jāveicina kosmosa jomas mērķu sasniegšana ar tik lieliem izdevumiem, kas vismaz proporcionāli atbilst "Apvārtnis 2020" izdevumiem.
- (33) Komisijas 2018. gada 11. janvāra paziņojumā "Programmas "Apvārtnis 2020" vidusposma novērtējums: ES pētniecības un inovācijas ietekmes palielināšana", Eiropas Parlamenta 2017. gada 13. jūnija rezolūcijā par pamatprogrammas "Apvārtnis 2020" īstenošanas novērtējumu, ņemot vērā tās starpposma novērtējumu un priekšlikumu 9. pamatprogrammai⁽⁸⁾, un Padomes 2017. gada 1. decembra secinājumos "Virzība no pamatprogrammas "Apvārtnis 2020" starpposma novērtējuma uz deviņo pamatprogrammu" ir sniegta virkne ieteikumu attiecībā uz Programmu, tostarp tās noteikumiem par dalību un rezultātu izplatīšanu. Minētajos ieteikumos ir ņemta vērā pieredze, kas gūta saistībā ar "Apvārtnis 2020", kā arī Savienības iestāžu un ieinteresēto personu ieguldījums. Minētie ieteikumi ietver priekšlikumu par pasākumiem, lai veicinātu intelektuālā darbaspēka apriti un sekmētu pētniecības un inovācijas tīklu atvērību; veiktu vērienīgākus ieguldījumus, lai sasniegtu kritisko masu un maksimāli palielinātu ietekmi; atbalstītu radikālu inovāciju; par prioritāti noteiktu Savienības ieguldījumus pētniecībā un inovācijā augstas pievienotās vērtības jomās, jo īpaši izmantojot uz misijām orientētu pieeju, pilnīgu, uz augsta līmeņa informētību balstītu un savlaicīgu iedzīvotāju iesaisti un plašu komunikāciju; racionalizētu Savienības finansēšanas satvaru, lai pilnībā izmantotu pētniecības un inovācijas potenciālu, tostarp pētniecības infrastruktūras visā Savienībā, piemēram, vienkāršojot virkni Eiropas partnerību iniciatīvu un līdzfinansēšanas shēmu; attīstītu lielāku skaitu konkrētu sinerģiju starp dažādiem Savienības finansēšanas instrumentiem, jo sevišķi novēršot tādas intervences loģikas, kas nav komplementāras, un dažādo finansējumu un citu regulējumu sarežģītību, un arī nolūkā palīdzēt visā Savienībā mobilizēt nepietiekami izmantoto pētniecības un inovācijas potenciālu; stiprinātu starptautisko sadarbību un pastiprinātu atvērtību trešo valstu dalībai; un turpinātu vienkāršošanu, balstoties uz "Apvārtnis 2020" īstenošanas pieredzi.
- (34) Tā kā īpaša uzmanība jāpievērš dažādu Savienības politiku koordinācijai un savstarpējai papildināmībai, Programmai būtu jāmeklē sinerģijas ar citām Savienības programmām, sākot ar to izveidi un stratēģisko plānošanu un beidzot ar projektu atlasīšanu, vadību, komunikāciju, rezultātu izplatīšanu un izmantošanu, uzraudzību, revīziju un pārvaldību. Attiecībā uz finansējumu pētniecības un inovācijas pasākumiem – sinerģijām vajadzētu ļaut veikt noteikumu, tostarp izmaksu attiecināmības noteikumu, iespējami lielāku saskaņošanu. Lai izvairītos no dublēšanās vai pārklāšanās un palielinātu Savienības finansējuma sviras efektu un lai mazinātu administratīvo slogu pieteikumu iesniedzējiem un atbalsta saņēmējiem, būtu jāspēj veicināt sinerģijas, jo īpaši, izmantojot alternatīvu, kombinētu, kumulatīvu finansējumu un resursu pārvietojumus.
- (35) Saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/2094 un atbilstoši tajā piešķirto resursu ierobežojumiem Programmas ietvaros būtu jāveic atvēršanas un noturības pasākumi, lai novērstu Covid-19 krīzes bezprecedenta sekas. Šādi papildu resursi būtu jāizmanto tā, lai nodrošinātu Padomes Regulā (ES) 2020/2094 paredzēto termiņu ievērošanu. Šādi papildu resursi būtu jāpiešķir vienīgi tām pētniecības un inovācijas darbībām, kas vērstas uz to, lai novērstu Covid-19 krīzes sekas un jo īpaši tās sekas ekonomikā, sociālajā jomā un sabiedrībā.
- (36) Lai Savienības finansējumam būtu pēc iespējas lielāka ietekme un lai veiktu visefektīvāko ieguldījumu Savienības politikas mērķu un saistību īstenošanā, Savienībai būtu jāspēj veidot Eiropas partnerības ar privātā un/vai publiskā sektora partneriem. Šādi partneri ietver rūpniecību, MVU, universitātes, pētniecības organizācijas, pētniecības un inovācijas jomas ieinteresētās personas, struktūras, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus vietējā, reģionālā, valsts vai starptautiskā līmenī, vai pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tostarp fondus un nevalstiskās organizācijas (NVO), kuri atbalsta un/vai īsteno pētniecību un inovāciju, ar noteikumu, ka vēlamie ietekmi efektīvāk var panākt partnerībā, nevis Savienība viena pati.

⁽⁸⁾ OVC 331, 18.9.2018., 30. lpp.

- (37) Atkarībā no dalībvalsts lēmuma ieguldījumus no programmām, ko līdzfinansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+), Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonds (EJZAF) un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), būtu jāspēj uzskatīt par iesaistītās dalībvalsts ieguldījumu Eiropas partnerībās saskaņā ar Programmu. Tomēr šādai iespējai nebūtu jāskar nepieciešamība ievērot visus noteikumus, kas piemērojami minētajiem ieguldījumiem, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzām ("Kopīgo noteikumu regula 2021.–2027. gadam") un konkrēto fondu regulās.
- (38) Programmai būtu jāstiprina starptautiska līmeņa sadarbība starp Eiropas partnerībām un partneriem no privātā un/vai publiskā sektora, tostarp apvienojot pētniecības un inovācijas programmas un pārrobežu ieguldījumus pētniecībā un inovācijā, kas tādējādi sniedz savstarpējus ieguvumus cilvēkiem un uzņēmumiem, vienlaikus nodrošinot, ka Savienība var aizstāvēt savas intereses stratēģiskās jomās.
- (39) "Nākotnes un jaunās tehnoloģijas (NJT) pamatiniciatīvas" ir apliecinājušas sevi kā efektīvu un lietderīgu instrumentu, kas, Savienībai un tās dalībvalstīm apvienojot un koordinējot centienus, sniedz labumu sabiedrībai. Pasākumi, kas tiek veikti NJT pamatiniciatīvu "Grafēns", "Cilvēka smadzeņu projekts" un "Kvantu tehnoloģija" ietvaros un tiek atbalstīti ar "Apvāršnis 2020", arī turpmāk saņems atbalstu Programmas ietvaros, izmantojot darba programmā iekļautos uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus. Sagatavošanas darbības, ko atbalsta "Apvāršnis 2020" NJT pamatiniciatīvu daļas ietvaros, tiks izmantotas stratēģiskajā plānošanā saskaņā ar Programmu un tiks ņemtas vērā darbā pie misijām, līdzfinansētām un/vai kopīgi plānotām Eiropas partnerībām un regulāriem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus.
- (40) Kopīgajam pētniecības centram (JRC) būtu jāturpina nodrošināt neatkarīgi un uz klientu orientēti zinātniskie pierādījumi un tehniskais atbalsts Savienības politikām visā politikas ciklā. JRC tiešās darbības būtu jāsteno elastīgi, efektīvi un pārredzami, ņemot vērā Savienības politiku vajadzības un JRC lietotāju attiecīgās vajadzības un nodrošinot Savienības finanšu interešu aizsardzību. JRC būtu jāturpina ģenerēt papildu resursi.
- (41) Pīlārā "Inovatīva Eiropa" būtu jānosaka virkne pasākumu uzņēmēju un uzņēmējdarbības vajadzību integrētai atbalstīšanai ar mērķi realizēt un paaugstināt radikālu inovāciju straujas tirgus izaugsmes nolūkos, kā arī veicināt Savienības stratēģisko autonomiju, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku. Tam būtu jānodrošina vienotu kontaktpunktu, lai piesaistītu un atbalstītu visu veidu inovatorus un inovatīvus uzņēmumus, piemēram, MVU, tostarp jaunuzņēmumus, un – izņēmuma gadījumos – mazus uzņēmumus ar vidēji lielu kapitālu, kuriem piemīt potenciāls izvērst darbību Savienības un starptautiskā mērogā. Šim pīlāram būtu jāpiedāvā ātras un elastīgas dotācijas un līdzieguldījumi, tostarp kopā ar privātiem ieguldītājiem. Minētie mērķi būtu jāsteno, izveidojot Eiropas Inovācijas padomi (EIP). Šim pīlāram arī būtu jāatbalsta Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (EIT) un Eiropas inovācijas ekosistēmas kopumā, it īpaši, izmantojot Eiropas partnerības ar valsts un reģionālajiem inovācijas atbalstītājiem.
- (42) Šīs regulas nolūkos un jo īpaši attiecībā uz pasākumiem, ko veic EIP ietvaros, "jaunuzņēmums" būtu jāsaprot kā MVU tā dzīves cikla agrīnā posmā, ieskaitot uz universitāšu pētniecības darbību bāzes veidotos jaunuzņēmumus, kura mērķis ir rast inovatīvus risinājumus un mērogojamus uzņēmējdarbības modeļus un kurš ir autonomas Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK (*) pielikuma 3. panta nozīmē; "uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu" būtu jāsaprot kā uzņēmums, kurš nav MVU un kurā strādā 250 līdz 3 000 darbinieku (darbinieku skaitu aprēķina saskaņā ar minētā ieteikuma pielikuma I sadaļas 3. līdz 6. pantu); un "mazs uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu" būtu jāsaprot kā uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu, kurā strādā ne vairāk kā 499 darbinieki.

(*) Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazu un vidēju uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- (43) Programmas politikas mērķi ir jāņem vērā arī programmas *InvestEU* finanšu instrumentos un budžeta garantijā, tādējādi veicinot sinerģijas starp abām programmām.
- (44) EIP kopā ar citiem Programmas komponentiem būtu jāveicina visu veidu inovācija, sākot no pakāpeniskas līdz radikālai un pārveidojošai inovācijai, īpašu uzmanību pievēršot tirgu radošai inovācijai. EIP ar savu instrumentu *Pathfinder* un *Accelerator* palīdzību būtu jātiecas identificēt, attīstīt un izvērst visu veidu augsta riska inovācijas, tai skaitā pakāpeniskas inovācijas, galveno uzmanību veltot radikālām, pārveidojošām un “dziļo tehnoloģiju” inovācijām, kurām piemīt potenciāls kļūt par tirgu radošām inovācijām. Ar saskaņota un racionalizēta atbalsta palīdzību EIP būtu jānovērš pašreizējais publiskā atbalsta un privāto ieguldījumu trūkums radikālā inovācijā. EIP instrumentiem ir nepieciešamas šim nolūkam īpaši paredzētas juridiskās un pārvaldības funkcijas, lai atspoguļotu tās mērķus, jo īpaši tirgū ieviešanas darbību.
- (45) *Accelerator* ir iecerēts tam, lai palīdzētu pārvarēt “nāves ieleju” starp pētniecību, posmu pirms masveida komercializācijas un uzņēmumu darbības izvēršanu. *Accelerator* sniegs atbalstu darbībām ar augstu potenciālu, kuras rada tādu tehnoloģisku, zinātnisku, finansiālu, pārvaldības vai ar tirgu saistītu risku, ka tās vēl neuzskata par spējīgām piesaistīt banku finansējumu, un tādēļ tās nespēj tirgū piesaistīt ievērojamus ieguldījumus, tādējādi papildinot programmu *InvestEU*.
- (46) Ciešā sinerģijā ar programmu *InvestEU*, izmantojot tādas atbalsta veidus kā apvienotais finansējums un pašu kapitāla finansējums, *Accelerator* būtu jāfinansē projekti, ko īsteno MVU, tostarp jaunuzņēmumi un, izņēmuma gadījumos, mazi uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu, kuri vēl nespēj radīt ienākumus, vēl nenes peļņu vai vēl nespēj piesaistīt pietiekamus ieguldījumus, lai pilnībā īstenotu savu projektu uzņēmējdarbības plānu. Šādi kritērijiem atbilstoši subjekti tiktu uzskatīti par tādiem, kas nav spējīgi piesaistīt banku finansējumu, lai gan daļu no tiem nepieciešamajiem ieguldījumiem būtu varējuši vai varētu nodrošināt viens vai vairāki ieguldītāji, tādi kā privāta vai publiska banka, ģimenes birojs, riska kapitāla fonds, komercenģelis. Šādā veidā *Accelerator* ir iecerēts tam, lai pārvarētu tirgus nepilnības un finansētu daudzsološus subjektus, kas iesaistīti radikālas tirgu veidojošas inovācijas projektos, bet vēl nav spējīgi piesaistīt banku finansējumu. Tiklīdz šie projekti kļūst spējīgi piesaistīt banku finansējumu, tie varētu tikt finansēti programmas *InvestEU* ietvaros.
- (47) Lai gan *Accelerator* budžets būtu galvenokārt jāizplata ar apvienoto finansējumu, 48. panta nolūkā MVU, tostarp jaunuzņēmumiem, paredzētajam *Accelerator* atbalstam, ko sniedz vienīgi dotācijas veidā, būtu jāatbilst atbalstam, kuru sniedz “Apvārsnis 2020” MVU instrumenta budžeta ietvaros.
- (48) EIT – galvenokārt ar tā zināšanu un inovācijas kopienu (ZIK) starpniecību un paplašinot tā reģionālās inovācijas shēmu – būtu jātiecas stiprināt inovācijas ekosistēmas, ar kuru palīdzību risina globālās problēmas. Tas būtu jāasniedz, veicinot inovācijas, pētniecības, augstākās izglītības un uzņēmējdarbības integrēšanos. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (“EIT regula”) un tā stratēģisko inovācijas programmu, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā par Eiropas inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) stratēģisko inovāciju programmu 2021.–2027. gadam, EIT ar saviem pasākumiem būtu jāveicina inovācija un būtu ievērojami jāpalielina tā atbalsts augstākās izglītības integrācijai inovācijas ekosistēmā, jo īpaši: stimulējot izglītošanu uzņēmējdarbības jomā, veicinot spēcīgu nedisciplināru sadarbību starp rūpniecības nozari un akadēmiskajām aprindām; un identificējot paredzamās topošo inovatoru prasmes, kas būs nepieciešamas globālu problēmu risināšanai, tostarp padziļinātas digitālās un inovācijas prasmes. EIT nodrošinātajām atbalsta shēmām būtu jāsniedz labums EIP atbalsta saņēmējiem, savukārt jaunuzņēmumiem, kas rodas no EIT ZIK, vajadzētu būt vienkāršotai un tādējādi ātrākai piekļuvei EIP darbībām. Lai gan, ņemot vērā, ka EIT galveno uzmanību veltī inovācijas ekosistēmām, tam organiski būtu jāiekļaujas pilārā “Inovatīva Eiropa”, EIT attiecīgā gadījumā būtu jāatbalsta arī pārējie pilāri. Būtu jāizvairās no ZIK un citu tās pašas jomas instrumentu, jo īpaši citu Eiropas partnerību, nevajadzīgas dublēšanās.
- (49) Uzņēmumiem, kuri konkurē konkrētā tirgū, būtu jānodrošina un jāsauglabā vienlīdzīgi konkurences apstākļi, jo tas ir būtiski visu veidu inovācijas, tostarp radikālas, pārveidojošas un pakāpeniskas inovācijas, uzplaukumam, tādējādi jo īpaši ļaujot lielam skaitam mazo un vidējo inovatoru veidot savu pētniecības un inovācijas spēju, gūt labumu no saviem ieguldījumiem un iekarot tirgus daļu.

- (50) Programmai būtu jāveicina un jāintegrē sadarbība ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām un iniciatīvām, kuru pamatā ir Savienības intereses, savstarpēji ieguvumi, starptautiskās saistības, zinātnes diplomātija un, cik vien iespējams, savstarpīgums. Starptautiskās sadarbības mērķim vajadzētu būt stiprināt Savienības izcilību pētniecībā un inovācijā, pievilcību, spēju noturēt izcilākos talantus un ekonomikas un rūpniecības konkurētspēju, risināt globālās problēmas, tostarp saistībā ar IAM, ievērojot principus, kas noteikti Programmā 2030. gadam un Parīzes nolīgumā, un atbalstīt Savienības ārpolitiku. Būtu jāievēro pieeja, kas paredz vispārēju atvērtību starptautiskai līdzdalībai un mērķtiecīgām starptautiskas sadarbības darbībām, tostarp ar pienācīgām tiesībām uz finansējumu subjektiem, kuri iedibināti valstīs ar zemiem vai vidējiem ienākumiem. Savienībai būtu jācenšas noslēgt starptautiskus sadarbības nolīgumus pētniecības un inovācijas jomā ar trešām valstīm. Tajā pašā laikā – saskaņā ar asociācijas nolīgumiem un koncentrējoties uz Savienībai radītu pievienoto vērtību – būtu jāveicina trešo valstu asociēšana ar Programmu, jo īpaši saistībā ar tās sadarbības daļām. Sadalot asociēto valstu finansiālās iemaksas Programmā, Komisijai būtu jāņem vērā līmenis, kādā minēto trešo valstu tiesību subjekti piedalās dažādajās Programmas daļās.
- (51) Par mērķi izvirzot savstarpējo attiecību starp zinātni un sabiedrību padziļināšanu un pēc iespējas lielāka labuma gūšanu no to mijiedarbības, Programmai būtu jāiesaista un jāiekļauj visi sabiedrības locekļi, piemēram, iedzīvotāji un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tādu atbildīgu pētniecības un inovācijas (API) darba programmu un satura līdzveidošanā un līdzradīšanā un visos procesos, ar ko reaģē uz iedzīvotāju un pilsoniskās sabiedrības bažām un apmierina to vajadzības un vēlmes, šajā nolūkā veicinot izglītošanu zinātnes jomā, padarot publiski pieejamas zinātniskās atziņas un atvieglojot iedzīvotāju un pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalību tās pasākumos. Tas būtu jā dara visā Programmā un ar specializētu pasākumu starpniecību, kuri paredzēti daļā "Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana". Pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības iesaistīšana pētniecībā un inovācijā būtu jāveic kopā ar sabiedrības informēšanas pasākumiem, lai Programmai radītu un uzturētu sabiedrības atbalstu. Programmai būtu arī jācenšas novērst šķēršļus un veicināt sinerģijas starp zinātni, tehnoloģiju, kultūru un mākslu, lai panāktu jaunu ilgtspējīgas inovācijas kvalitāti. Būtu jāuzrauga pasākumi, kas tiek veikti, lai uzlabotu iedzīvotāju un pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu atbalstītajos projektos.
- (52) Attiecīgā gadījumā Programmā būtu jāņem vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. pantā noteikto tālāko reģionu īpašās iezīmes atbilstīgi Komisijas 2017. gada 24. oktobra paziņojumam "Stiprāka un atjaunota stratēģiskā partnerība ar ES tālākajiem reģioniem", kuru Padome ir atzinīgi novērtējusi.
- (53) Programmas ietvaros izstrādājamiem pasākumiem būtu jātiecas izskaust ar dzimumu saistītus aizspriedumus un izbeigt dzimumu nevienlīdzību, būtu jāuzlabo darba un privātās dzīves līdzsvars un jāsekmē sieviešu un vīriešu līdztiesība pētniecībā un inovācijā, tostarp vienādas darba samaksas princips bez diskriminācijas dzimuma dēļ, saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. un 3. pantu un LESD 8. un 157. pantu. Dzimuma aspekts būtu jāiekļauj pētniecības un inovācijas saturā un jāievēro visos pētniecības cikla posmos. Turklāt ar Programmas ietvaros veiktajiem pasākumiem būtu jātiecas novērst nevienlīdzību un veicināt līdztiesību un daudzveidību visos pētniecības un inovācijas aspektos saistībā ar vecumu, invaliditāti, rasi un etnisko izcelsmi, reliģiju vai ticību, kā arī seksuālo orientāciju.
- (54) Ņemot vērā aizsardzības rūpniecības nozares īpatnības, detalizētie noteikumi par Savienības finansējumu pētniecības projektiem aizsardzības jomā būtu jānosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/697⁽¹⁰⁾ ("Eiropas Aizsardzības fonds"), kas paredz līdzdalības noteikumus attiecībā uz pētniecību aizsardzības jomā. Pasākumiem, kurus paredzēts veikt saskaņā ar Eiropas Aizsardzības fondu, vajadzētu būt vēršamiem tikai uz aizsardzības pētniecību un izstrādi, savukārt pasākumiem, ko veic saskaņā ar īpašo programmu, kas izveidota ar Padomes Lēmumu (ES) 2021/764⁽¹¹⁾ ("Īpašā programma") un EIT, vajadzētu būt vēršamiem vienīgi uz lietojumiem civilām vajadzībām. Būtu jāizvairās no nevajadzīgas dublēšanās.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/697 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092 (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 149. lpp.).

⁽¹¹⁾ Padomes Lēmums (ES) 2021/764 (2021. gada 10. maijs.), ar ko izveido īpašo programmu, ar kuru īsteno pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", un atceļ Lēmumu 2013/743/ES (OV L1 167, 12.5.2021, 1 lpp.).

- (55) Šī regula nosaka finansējumu visam Programmas darbības laikam, kam ir jāveido galvenā atsaucis summa Eiropas Parlamentam un Padomei visā ikgadējās budžeta procedūras laikā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ⁽¹²⁾, 18. punkta nozīmē. Minētais finansējums ietver 580 000 000 EUR faktiskajās cenās īpašajai programmai, kas izveidota ar Lēmumu (ES) 2021/764, un EIT saskaņā ar Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2020. gada 16. decembra kopīgo deklarāciju par īpašo programmu pastiprināšanu un pamataktu pielāgošanu ⁽¹³⁾.
- (56) Uz Programmu attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁴⁾ ("Finanšu regula"). Finanšu regulā paredz noteikumus par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumus par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu.
- (57) Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punktu dotāciju var piešķirt par jau uzsāktu pasākumu ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka pasākumu nepieciešams uzsākt pirms dotāciju nolīguma parakstīšanas. Tomēr izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, nav attiecināmās izmaksas, izņemot pienācīgi pamatotus izņēmuma gadījumus. Lai izvairītos no jebkādiem Savienības atbalsta traucējumiem, kas varētu kaitēt Savienības interesēm, attiecīgajā finansēšanas lēmumā uz noteiktu laiku DSF 2021.–2027. gadam darbības sākumā – un tikai pienācīgi pamatotus gadījumos – būtu jāspēj paredzēt pasākumu un izmaksu attiecināmība no 2021. finanšu gada sākuma pat tad, ja tie īstenoti un tās radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas.
- (58) Visā Programmas laikā būtu pastāvīgi jācenšas nodrošināt administratīvo vienkāršošanu, jo īpaši administratīvā sloga mazināšanu atbalsta saņēmējiem. Komisijai būtu vēl vairāk jāvienkāršo savi instrumenti un norādījumi tā, lai slogs, ko tie rada atbalsta saņēmējiem, būtu minimāls. Komisijai jo īpaši būtu jāapsver iespēja izdot norādījumu saīsinātu versiju.
- (59) Digitālā vienotā tirgus izveides pabeigšanai un arvien lielākām iespējām, ko rada digitālo un fizisko tehnoloģiju konverģence, ir nepieciešams palielināt investīcijas. Programmai būtu jānodrošina ieguldījums šajos centienos, salīdzinājumā ar "Apvārsnis 2020" ⁽¹⁵⁾ būtiski palielinot izdevumus galvenajos digitālās pētniecības un inovācijas pasākumos. Tam būtu jānodrošina, ka Eiropa globālajā pētniecībā un inovācijā saglabā līderpozīcijas digitālajā jomā.
- (60) Kvantu pētniecība II pīlāra kopas "Digitālā joma, rūpniecība un kosmos" ietvaros būtu jānosaka par prioritāti, ņemot vērā tās izšķirošo lomu digitālajā pārejā, proti, izvēršot Eiropas vadošo lomu zinātnē un izcilību kvantu tehnoloģiju jomā, tādējādi ļaujot sasniegt paredzēto budžetu, kas noteikts 2018. gadā.

⁽¹²⁾ OV L 4331, 22.12.2020., 28. lpp.

⁽¹³⁾ OV C 444 I, 22.12.2020., 1. lpp.

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Komisijas 2018. gada 14. februāra paziņojumā "Jauna un moderna Eiropas Savienības daudzgadu finanšu shēma, kura efektīvi īsteno tās prioritātes pēc 2020. gada" ir apzināti 13 miljardi EUR, kas tērēti galvenajos digitālajos pasākumos saskaņā ar pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis 2020".

- (61) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013⁽¹⁶⁾ un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95⁽¹⁷⁾, (Euratom, EK) Nr. 2185/96⁽¹⁸⁾ un (ES) 2017/1939⁽¹⁹⁾ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un – attiecīgā gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu.

Saskaņā jo īpaši ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013 Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un inspekcijas uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (EPPO) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371⁽²⁰⁾. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbjas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, OLAF, Eiropas Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – EPPO nepieciešamās tiesības un piekļuvi un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.

- (62) Trešās valstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu⁽²¹⁾ noteiktajā sadarbības satvarā, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumu. Trešās valstis arī var piedalīties, pamatojoties uz citiem juridiskiem instrumentiem. Šajā regulā būtu jāievieš konkrēts noteikums, kas prasītu, lai trešās valstis atbildīgajam kredītrīkotājam, OLAF un Revīzijas palātai piešķirtu vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci.
- (63) Ievērojot Padomes Lēmuma 2013/755/ES⁽²²⁾ 94. pantu, aizjūras zemēs vai teritorijās iedibinātas personas un subjekti ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar Programmas noteikumiem un mērķiem un kārtību, kas var būt piemērojama dalībvalstij, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta.
- (64) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu⁽²³⁾ 22. un 23. punktu, Programma būtu jānovērtē, pamatojoties uz informāciju, kas apkopota saskaņā ar īpašām ziņošanas un uzraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no pārmērīga regulējuma un administratīvā sloga, jo īpaši dalībvalstīm un Programmas atbalsta saņēmējiem. Minētajās prasībās vajadzības gadījumā būtu jāiekļauj izmērāmi rādītāji, ko izmanto par pamatu, lai novērtētu Programmas ietekmi uz vietas.

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

⁽²¹⁾ OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.

⁽²²⁾ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

⁽²³⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (65) Lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi novērtēts Programmas progress virzībā uz tās mērķu sasniegšanu, Komisijai vajadzētu būt deleģētām pilnvarām pieņemt tiesību aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz V pielikuma grozīšanu, lai – ja to uzskata par nepieciešamu – grozītu ietekmes ceļu rādītājus un noteiktu atsaucis vērtības un mērķrādītājus, kā arī lai šo regulu papildinātu ar noteikumiem par uzraudzības un novērtēšanas satvara izveidi. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbu, rīkotu pienācīgas apspriešanās, arī ekspertu līmenī, un minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (66) Saskaņotība un sinerģijas starp Programmu un Savienības kosmosa programmu veicinās globāli konkurētspējīgu un inovatīvu Eiropas kosmosa nozari, pastiprinās Eiropas autonomiju piekļuvē kosmosam un tā izmantošanā aizsargātā un drošā vidē un stiprinās Eiropas lomu pasaulē. Izcilību pētniecībā, radikāli jaunus risinājumus un pakārtotus lietotājus Programmā atbalstīs dati un pakalpojumi, kas kļūs pieejami ar Savienības kosmosa programmu.
- (67) Saskaņotība un sinerģijas starp Programmu un “Erasmus+” sekmēs pētniecības rezultātu ieviešanu, izmantojot mācību pasākumus, ienesīs inovācijas garu izglītības sistēmā un nodrošinās, ka izglītības un mācību pasākumi balstās uz vismodernākajiem pētniecības un inovācijas pasākumiem. Šajā sakarā pēc izmēģinājuma darbībām, kas uzsāktas saskaņā ar programmu “Erasmus+” 2014.–2020. gadam attiecībā uz iniciatīvu “Eiropas universitātes”, Programma attiecīgā gadījumā sinerģiski papildinās “Erasmus+” sniegto atbalstu iniciatīvai “Eiropas universitātes”.
- (68) Lai palielinātu Programmas ietekmi uz Savienības prioritāšu īstenošanu, būtu jāveicina un jāmeklē sinerģijas ar programmām un instrumentiem, kuru mērķis ir reaģēt uz jaunām Savienības vajadzībām, tostarp ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu, Atveseļošanas un noturības mehānismu un programmu *EU4Health*.
- (69) Dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumiem būtu pienācīgi jāatspoguļo Programmas vajadzības, ņemot vērā bažas un ieteikumus, ko paudušas dažādas ieinteresētās personas un kas arī pausti “Apvārsnis 2020” starpposma izvērtēšanā, ko veica ar neatkarīgu ārējo ekspertu palīdzību.
- (70) Kopēju noteikumu piemērošanai visā Programmā būtu jānodrošina saskaņots satvars, kas veicina dalību programmās, kuras finansiāli atbalsta no Programmas budžeta, tostarp dalību programmās, ko pārvalda finansēšanas struktūras, tādas kā EIT, kopuzņēmumi un jebkādas citas struktūras saskaņā ar LESD 187. pantu, un dalību programmās, kuras īsteno dalībvalstis saskaņā ar LESD 185. pantu. Būtu jāspēj pieņemt konkrētus noteikumus, taču šādi izņēmumi būtu pieļaujami tikai tad, kad tas patiešām ir nepieciešams un kad šāda nepieciešamība ir pienācīgi pamatota.
- (71) Darbībās, uz kurām attiecas Programmas darbības joma, būtu jāievēro pamattiesības un principi, kas atzīti jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”). Tādām darbībām vajadzētu būt saskaņā ar visiem tiesiskajiem pienākumiem, tostarp starptautiskajām tiesībām, un visiem attiecīgiem Komisijas lēmumiem, piemēram Komisijas 2013. gada 28. jūnija paziņojumu⁽²⁴⁾, kā arī ētikas principiem, kuru starpā ir jebkādu pētniecības integritātes pārkāpumu nepieļaušana. Attiecīgos gadījumos būtu jāņem vērā Eiropas Dabaszinātņu un jauno tehnoloģiju ētikas grupas, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumi. Pētniecības pasākumos būtu jāņem vērā arī LESD 13. pants, un būtu jāsamazina dzīvnieku izmantošana pētniecībā un testēšanā, paredzot ar laiku to izmantošanu aizstāt ar citiem veidiem.
- (72) Lai garantētu zinātnisko izcilību un saskaņā ar Hartas 13. pantu, ar Programmu būtu jāveicina akadēmiskās brīvības ievērošana visās valstīs, kas gūst labumu no tās līdzekļiem.

(24) OV C 205, 19.7.2013., 9. lpp.

- (73) Saskaņā ar LESD 180. un 186. pantā noteiktajiem starptautiskās sadarbības mērķiem būtu jāveicina trešās valstīs iedibinātu tiesību subjektu un starptautisku organizāciju dalība, pamatojoties uz savstarpēju labumu un Savienības interesēm. Programmas īstenošanai būtu jānotiek saskaņā ar pasākumiem, kas pieņemti atbilstīgi LESD 75. un 215. pantam, un jāatbilst starptautiskajām tiesībām. Saistībā ar darbībām, kas attiecas uz Savienības stratēģiskajiem aktīviem, interesēm, autonomiju vai drošību, būtu jāspēj ierobežot dalību konkrētās Programmas darbībās, to attiecinot uz tiesību subjektiem, kas iedibināti tikai dalībvalstīs, vai uz tiesību subjektiem, kas iedibināti noteiktās asociētajās valstīs vai citās trešās valstīs, papildus subjektiem, kas iedibināti dalībvalstīs. Izslēdzot Savienībā vai asociētajās valstīs iedibinātus tiesību subjektus, kurus tieši vai netieši kontrolē trešās valstis, kas nav asociētās valstis, vai tādu trešo valstu, kuras nav asociētās valstis, tiesību subjekti, būtu jāņem vērā riski, ko radītu šādu subjektu iekļaušana, no vienas puses, un ieguvumi, ko dotu to līdzdalība, no otras puses.
- (74) Programmā tiek atzīts, ka klimata pārmaiņas ir viens no lielākajiem globālajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, un tā atspoguļo to, cik svarīgi ir pret klimata pārmaiņām cīnīties atbilstoši Savienības saistībām īstenot Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām un Apvienoto Nāciju Organizācijas AIM. Tādēļ Programmai būtu jāpalīdz integrēt klimata pasākumus un sasniegt vispārēju mērķrādītāju, proti, ar 30 % no Savienības budžeta izdevumiem atbalstīt klimata mērķu sasniegšanu. Klimata politikas aspektu integrēšana būtu pienācīgi iekļauj pētniecības un inovācijas saturā un jāpiemēro visos pētniecības cikla posmos.
- (75) Ar klimatu saistīto ietekmes ceļa rādītāju kontekstā Komisijai būtu jāziņo par to projektu rezultātiem, inovācijām un lēsto apkopoto ietekmi, kuri attiecas uz klimatu, tostarp pa Programmas daļām un pa īstenošanas veidiem. Veicot šo analīzi, Komisijai būtu jāņem vērā Savienības pilsoņu ilgtermiņa ekonomiskās, sociālās un ar vidi saistītās izmaksas un ieguvumi, kas izriet no Programmas pasākumiem, tostarp inovatīvu klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās risinājumu ieviešana, paredzamā ietekme uz darbvietu radīšanu un uzņēmumu dibināšanu, ekonomikas izaugsme un konkurētspēja, tīra enerģija, veselība un labjutība (tostarp gaisa, augsnes un ūdens kvalitāte). Šīs ietekmes analīzes rezultāti būtu jāpublisko, būtu jānovērtē saistībā ar Savienības mērķiem klimata un enerģētikas jomā un būtu jāņem vērā turpmākajā stratēģiskajā plānošanā un turpmākajās darba programmās.
- (76) Ņemot vērā to, cik svarīgi ir novērst dramatisko bioloģiskās daudzveidības zudumu, pētniecības un inovācijas pasākumiem saskaņā ar Programmu būtu jāsekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un atjaunošana un jāpalīdz sasniegt vispārējo mērķi, proti, 2024. gadā 7,5 % no gada izdevumiem saskaņā ar DFS atvēlēt bioloģiskās daudzveidības mērķiem un 2026. un 2027. gadā bioloģiskās daudzveidības mērķiem atvēlēt 10 % no gada izdevumiem saskaņā ar DFS, vienlaikus ņemot vērā starp klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķiem pastāvošo pārklāšanos saskaņā ar 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumu starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai.
- (77) Šai regulai piemēro horizontālos finanšu noteikumus, ko Eiropas Parlaments un Padome pieņēmuši, pamatojoties uz LESD 322. pantu. Minētie noteikumi ir izklāstīti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei ar dotācijām, iepirkumu, godalgām un netiešo izpildi, kā arī paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, ietver arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.
- (78) Ir iespējams, ka sensitīvas vispārīgas informācijas izmantošana vai personu neatļauta piekļūšana sensitīviem rezultātiem negatīvi ietekmē Savienības vai vienas vai vairāku dalībvalstu intereses. Tāpēc konfidencialu datu un klasificētas informācijas apstrāde būtu jāreglamentē ar visiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, tostarp iestāžu iekšējiem noteikumiem, piemēram, Komisijas Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444 ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

- (79) Ir jānosaka minimālie dalības nosacījumi gan kā vispārīgs noteikums, ka konsorcijs vajadzētu būt vismaz vienam tiesību subjektam no dalībvalsts, gan attiecībā uz atsevišķu Programmas darbību veidu specifiku.
- (80) Ir nepieciešams paredzēt noteikumus un nosacījumus par Savienības finansējumu Programmas darbību dalībniekiem. Programmas ietvaros dotācijām vajadzētu būt galvenajam atbalsta veidam. Tās būtu jāīsteno, ņemot vērā visus Finanšu regulā noteiktos atbalsta veidus, ieskaitot fiksētas summas, vienotas likmes vai vienības izmaksas, ar domu tos vēl vairāk vienkāršot. Dotāciju nolīgumā būtu jānosaka atbalsta saņēmēju tiesības un pienākumi, tostarp – attiecīgā gadījumā – koordinatora loma un uzdevumi. Būtu jānodrošina, ka dotāciju nolīgumu paraugu izstrāde un to jebkāda būtiska grozīšana notiek ciešā sadarbībā ar dalībvalstu ekspertiem, tostarp nolūkā nodrošināt turpmākus vienkāršojumus atbalsta saņēmējiem.
- (81) Ar finansējuma likmēm šajā regulā domāti maksimālie apmēri, kas atbilst līdzfinansēšanas principam.
- (82) Saskaņā ar Finanšu regulu Programmā būtu jānodrošina pamats atbalsta saņēmēju parasti izmantotās izmaksu uzskaites prakses plašākai akceptēšanai attiecībā uz personāla izmaksām un iekšējos norēķinos izmantotām preču un pakalpojumu vienības izmaksām, tostarp attiecībā uz lielām pētniecības infrastruktūrām "Apvārsnis 2020" nozīmē. Visiem atbalsta saņēmējiem vajadzētu būt iespējai iekšējos norēķinos izmantot preču un pakalpojumu vienas vienības izmaksas, ko aprēķina saskaņā ar atbalsta saņēmēju parasto grāmatvedības praksi, apvienojot faktiskās tiesības un netiesības izmaksas. Šajā sakarā atbalsta saņēmējiem vajadzētu būt nodrošinātai iespējai iekļaut faktiskās netiesības izmaksas, ko aprēķina, pamatojoties uz iemaksu sadales skalu šādās iekšējos norēķinos izmantotās preču un pakalpojumu vienības izmaksās.
- (83) Pašreizējā faktisko personāla izmaksu atlīdzināšanas sistēma būtu jāvienkāršo vēl vairāk, izmantojot uz projektu balstītu atalgojuma pieeju, kas izstrādāta "Apvārsnis 2020" ietvaros, un vēl vairāk jānosaka ar Finanšu regulu ar mērķi samazināt Programmā iesaistīto Savienības pētnieku atalgojuma starpību.
- (84) Ar "Apvārsnis 2020" izveidotais un Komisijas pārvaldītais Dalībnieku garantiju fonds ir izrādījies svarīgs garantiju mehānisms, kas mazina riskus, kuri saistās ar saistības neizpildījušo dalībnieku neatmaksātajām maksājāmām summām. Tādēļ būtu jāturpina veidot Dalībnieku garantiju fondu, kas pārdēvēts par Savstarpējās apdrošināšanas mehānismu ("mehānisms"), un tas būtu jāpaplašina, to attiecinot uz citām finansēšanas struktūrām, jo īpaši iniciatīvām uz LESD 185. panta pamata. Mehānismu būtu jāspēj paplašināt, to attiecinot arī uz visu citu tieši pārvaldāmo Savienības programmu atbalsta saņēmējiem. Pamatojoties uz to, ka iespējamā negatīvā atdeve no ieguldījumiem, kas veikti ar mehānismu, tiek rūpīgi pārraudzīta, Komisijai būtu jāveic atbilstīgi riska mazināšanas pasākumi, lai mehānisms varētu turpināt savu intervenci Savienības finanšu interešu aizsardzības nolūkā un atgriezt ieguldījumu atbalsta saņēmējiem atlikuma maksājuma veikšanas laikā.
- (85) Būtu jānosaka rezultātu izmantošanas un izplatīšanas noteikumi, nodrošinot, ka atbalsta saņēmēji piemērotā veidā rezultātus aizsargā, izmanto, izplata un gādā par to pieejamību. Lielāks uzsvars būtu jāliek uz minēto rezultātu izmantošanu, un Komisijai būtu jāidentificē atbalsta saņēmēju iespējas izmantot rezultātus un tās maksimāli jāpapalīdzina, jo īpaši Savienībā. Rezultātu izmantošanā būtu jāņem vērā Programmas principi, tostarp inovācijas veicināšana Savienībā un EPT stiprināšana.
- (86) Būtu jānosargā "Apvārsnis 2020" priekšlikumu izvērtēšanas un atlases sistēmas galvenie elementi, īpašu vērību atvēlot izcilībai un attiecīgos gadījumos "ietekmei" un "īstenošanas kvalitātei un efektivitātei". Priekšlikumi arī turpmāk būtu jāatlasa uz neatkarīgu ārējo ekspertu vērtējuma pamata. Izvērtēšanas process būtu jāizstrādā tā, lai izvairītos no interešu konfliktiem un neobjektivitātes. Būtu jāņem vērā iespēja izmantot divpakāpju iesniegšanas procedūru, un attiecīgos gadījumos pirmajā izvērtēšanas posmā varētu izvērtēt anonimizētus priekšlikumus. Komisijai arī turpmāk izvērtēšanas procesā attiecīgā gadījumā būtu jāiesaista neatkarīgi novērotāji. Attiecībā uz *Pathfinder* pasākumiem, misijām un citos pienācīgi pamatotos gadījumos, kā izklāstīts darba programmā, var ņemt vērā to, ka jānodrošina projektu portfeļa vispārēja saskaņība, ar noteikumu, ka priekšlikumi ir sasnieguši piemērojamās sliekšņa vērtības. Tā mērķi un procedūras būtu jāpublicē iepriekš. Saskaņā ar Finanšu regulas 200. panta 7. punktu pieteikumu iesniedzējiem būtu jāsaņem informācija par viņu priekšlikuma izvērtēšanu, tostarp jo īpaši – attiecīgā gadījumā – par noraidījuma iemesliem.

- (87) Lai Savienības līdzekļu saņēmējiem mazinātu administratīvo slogu, attiecībā uz visām Programmas daļām, ja tas ir iespējams, saskaņā ar Finanšu regulas 126. un 127. pantu būtu jāsteno sistemātiska savstarpēja paļaušanās uz novērtēšanu un revīziju ar citām Savienības programmām. Savstarpēja paļaušanās būtu skaidri jāparedz, ņemot vērā arī tādus citus ticamības noteikšanas elementus kā sistēmu un procesu revīzijas.
- (88) Specifiski izaicinājumi pētniecības un inovācijas jomā būtu jārisina, izmantojot godalgas, tostarp attiecīgā gadījumā kopējas vai apvienotas godalgas, kuru piešķiršanu organizē Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra kopā ar citām Savienības struktūrām, asociētajām valstīm, citām trešām valstīm, starptautiskām organizācijām vai bezpeļņas tiesību subjektiem. Ar godalgām būtu jāatbalsta Programmas mērķu sasniegšana.
- (89) Finansēšanas veidi un īstenošanas metodes saskaņā ar šo regulu būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju sasniegt konkrētos darbību mērķus un dot rezultātu, jo īpaši, ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un paredzamo neatbilstības risku. Šajā procesā būtu jāapsver iespēja izmantot fiksētas summas, vienotas likmes un vienības izmaksu likmes.
- (90) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā attiecīgajā politikas jomā un lai īstenošana varētu sākties no 2021.–2027. gada DFS darbības sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.
- (91) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet, tā kā ir jāizvairās no dublēšanās, jāsasniedz kritiskā masa svarīgākajās jomās un maksimāli jāpalielina Savienības pievienotā vērtība, tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (92) Tādēļ būtu jāatceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1290/2013 ⁽²⁶⁾ un Regula (ES) Nr. 1291/2013,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Ar šo regulu tiek izveidota pētniecības un inovācijas pamatprogramma "Apvārsnis Eiropa" ("Programma") uz DFS ilgumu no 2021. līdz 2027. gadam, tiek paredzēti noteikumi par dalību un rezultātu izplatīšanu attiecībā uz Programmā paredzētajām netiešajām darbībām un tiek noteikts satvars, kas uz to pašu ilgumu reglamentē Savienības atbalstu pētniecības un inovācijas pasākumiem.

Šajā regulā ir izklāstīti Programmas mērķi, budžets laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma veidi un šāda finansējuma sniegšanas noteikumi.

2. Programmu īsteno ar:

- a) īpašo programmu, kas izveidota ar Lēmumu (ES) 2021/764;
- b) finansiālu iemaksu Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtā, kas izveidots ar EIT Regulu;

⁽²⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1290/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko nosaka pētniecības un inovācijas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" (2014.–2020. gads) dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulu (EK) Nr. 1906/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 81. lpp.).

- c) īpašo aizsardzības pētniecības programmu, kas izveidota ar Regulu (ES) 2021/697.
3. Izņemot 1. un 5. pantu, 7. panta 1. punktu un 12. panta 1. punktu, šo regulu nepiemēro šā panta 2. punkta c) apakšpunktā minētajai īpašajai aizsardzības pētniecības programmai.
4. Ja vien nav noteikts citādi, šajā regulā lietotie termini “Apvārsnis Eiropa”, “Programma” un “Īpašā programma” attiecas uz jautājumiem, kas saistīti tikai ar 2. punkta a) apakšpunktā minēto īpašo programmu.
5. EIT īsteno Programmu saskaņā ar saviem stratēģiskajiem mērķiem laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, kas noteikti EIT stratēģiskajā inovācijas programmā, un ņemot vērā 6. pantā un šā panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā īpašajā programmā minēto stratēģisko plānošanu.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “pētniecības infrastruktūras” ir objekti, kas nodrošina resursus un pakalpojumus pētniecības kopienām, lai tās varētu veikt pētniecību un veicināt inovāciju savās jomās; tā ietver arī saistītos cilvēkresursus, svarīgāko aprīkojumu vai instrumentu kopas; ar zināšanām saistītus objektus, piemēram, krājumus, arhīvus vai zinātnisko datu infrastruktūras; datošanas sistēmas, sakaru tīklus un citas unikālas infrastruktūras, kuras var izmantot ārējie lietotāji un kurām ir būtiska nozīme, lai sasniegtu izcilību pētniecībā un inovācijā; attiecīgā gadījumā tās var izmantot arī ar pētniecību nesaistītās jomās, piemēram, izglītības vai publisko pakalpojumu sniegšanas jomā, un tās var būt “vienkopus”, “virtuālas” vai “izkliedētas”;
- 2) “viedās specializācijas stratēģija” ir valsts vai reģionāla inovācijas stratēģija, kurā nosaka prioritātes, lai radītu konkurētspējas priekšrocības, izstrādājot un samērojot izpēti un inovācijas priekšrocības ar uzņēmējdarbības vajadzībām nolūkā saskaņoti ņemt vērā jaunās iespējas un tirgus attīstību, vienlaikus nepieļaujot darbību pārklāšanos un sadrumstalotību, tostarp stratēģija, kas var būt veidota kā valsts vai reģionālās pētniecības un inovācijas stratēģisks politikas satvars vai būt tajā iekļauta un atbilst veicinošajam nosacījumam, kas izklāstīts Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam attiecīgajos noteikumos;
- 3) “Eiropas partnerība” ir iniciatīva, kura sagatavota, agrīni iesaistoties dalībvalstīm un asociētajām valstīm, un kurā Savienība kopā ar privātā un/vai publiskā sektora partneriem (tādiem kā rūpniecība, universitātes, pētniecības organizācijas, struktūras, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus vietējā, reģionālā, valsts vai starptautiskā līmenī, vai pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tai skaitā fondi un NVO) apņemas kopīgi atbalstīt pētniecības un inovācijas pasākumu programmas izstrādi un īstenošanu, tostarp saistībā ar ieviešanu tirgū, regulējumā vai politikā;
- 4) “atvārtā piekļuve” ir galalietotājiem bez maksas nodrošināta tiešsaistes piekļuve pētnieciskajai izlaidei, kas radīta Programmas darbību īstenošanas rezultātā, saskaņā ar 14. pantu un 39. panta 3. punktu;
- 5) “atvērta zinātne” ir pieeja zinātniskajam procesam, kura balstās uz atvērtu sadarbību, instrumentiem un zināšanu izplatīšanu un ietver 14. pantā uzskaitītos elementus;
- 6) “misija” ir izcilībā balstītu un ietekmes virzītu starpdisciplināru un starpnozaru pētniecības un inovācijas darbību portfelis, kas paredzēts, lai: i) noteiktā termiņā sasniegtu izmērāmu mērķi, ko nebūtu iespējams sasniegt ar individuālām darbībām; ii) ar zinātnes un tehnoloģijas palīdzību radītu ietekmi uz sabiedrību un lēmumu pieņemšanu; un iii) būtu svarīgs ievērojamai Eiropas iedzīvotāju daļai un plašam Eiropas pilsoņu lokam;
- 7) “pirmskomercializācijas iepirkums” ir tādu pētniecības un izstrādes pakalpojumu iepirkums, kuri ietver riska/ieguvumu dalīšanu atbilstoši tirgus nosacījumiem un konkurencei pakļautu izstrādi pa posmiem, kur pētniecības un izstrādes pakalpojumu iepirkums ir skaidri nošķirts no galaproduktu ieviešanas komerciālos apjomos;
- 8) “inovatīvu risinājumu publiskais iepirkums” ir iepirkums, kurā līgumslēdzējas iestādes rīkojas kā sākuma klients attiecībā uz inovatīvām precēm vai pakalpojumiem, kas vēl nav pieejami plašā komerciālā mērogā, un var ietvert atbilstības pārbaudi;

- 9) "piekļuves tiesības" ir tiesības izmantot rezultātus vai iepriekš uzkrātās zināšanas ar noteikumiem un nosacījumiem, kas noteikti saskaņā ar šo regulu;
- 10) "iepriekš uzkrātās zināšanas" ir jebkādi dati, zinātība vai informācija neatkarīgi no to veida vai rakstura, materiāli vai nemateriāli, tostarp jebkuras tiesības, piemēram, intelektuālā īpašuma tiesības, kas: i) atbalsta saņēmēju rīcībā bijuši pirms iesaistīšanās konkrētā darbībā; un ii) ko atbalsta saņēmēji noteikuši ar rakstisku vienošanos, kā tas nepieciešams saistībā ar darbības īstenošanu vai tās rezultātu izmantošanu;
- 11) "izplatīšana" ir rezultātu publiskošana ar atbilstošiem līdzekļiem, izņemot publiskošanu, kas izriet no rezultātu aizsardzības vai izmantošanas, ieskaitot ar zinātniskajām publikācijām jebkurā plašsaziņas līdzeklī;
- 12) "izmantošana" ir rezultātu lietošana turpmākos pētniecības un inovācijas pasākumos, kas nav attiecīgās darbības aptverti pētniecības un inovācijas pasākumi, ieskaitot cita starpā komerciālu izmantošanu, tādu kā produkta vai procesa izstrāde, izveide, ražošana un laišana tirgū vai pakalpojuma izveide un sniegšana, vai standartizācijas pasākumos;
- 13) "taisnīgi un saprātīgi nosacījumi" ir atbilstīgi nosacījumi, tostarp iespējamie finansiālie noteikumi vai autoratlīdzības nepiemērošanas nosacījumi, ņemot vērā īpašos apstākļus, kādos pieprasīta piekļuve, piemēram, to rezultātu vai iepriekš uzkrāto zināšanu faktisko vai iespējamo vērtību, kam tiek pieprasīta piekļuve, un/vai paredzētās izmantošanas jomu, ilgumu vai citus izmantošanas aspektus;
- 14) "finansēšanas struktūra" ir Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētā struktūra vai organizācija, kam Komisija ir uzticējusi budžeta īstenošanas uzdevumus Programmas ietvaros;
- 15) "Eiropas nozīmes starptautiska pētniecības organizācija" ir starptautiska organizācija, kuras locekļu vairākums ir dalībvalstis vai asociētās valstis un kuras galvenais mērķis ir veicināt sadarbību zinātnes un tehnoloģiju jomā Eiropā;
- 16) "tiesību subjekts" ir fiziska persona vai juridiska persona, kas izveidota un par tādu atzīta saskaņā ar Savienības, valsts vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kam piemīt tiesībsubjektība un spēja rīkoties savā vārdā, īstenot tiesības un uzņemties pienākumus, vai subjekts, kas nav juridiska persona, kā minēts Finanšu regulas 197. panta 2. punkta c) apakšpunktā;
- 17) "paplašināšanas valstis" vai "valstis ar zemu sniegumu pētniecībā un inovācijā" ir valstis, kurās jābūt iedibinātiem tiesību subjektiem, lai tie atbilstu koordinatora statusam Programmas daļas "Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana" komponenta "Dalības paplašināšana un izcilības izplatīšana" ietvaros; no dalībvalstīm visā Programmas darbības laikā šādas dalībvalstis ir Bulgārija, Čehija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija un Ungārija; attiecībā uz asociētajām valstīm tas nozīmē atbilstošu valstu sarakstu, kas noteikts, pamatojoties uz kādu rādītāju, un publicēts darba programmā. Par koordinatora statusam pilnībā atbilstošiem šī komponenta ietvaros tiek atzīti arī tiesību subjekti no tālākajiem reģioniem, kā definēts LESD 349. pantā;
- 18) "bezpeļņas tiesību subjekts" ir tiesību subjekts, kura mērķis saskaņā ar statūtiem nav gūt peļņu vai kuram likumā vai statūtos ir noteikts pienākums neizdalīt peļņu akcionāriem vai individuāliem dalībniekiem;
- 19) "mazi vai vidējie uzņēmumi" jeb "MVU" ir mikrouzņēmumi, mazi vai vidēji uzņēmumi, kā definēts Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK ⁽²⁷⁾ pielikuma 2. pantā;
- 20) "mazs vidējas kapitalizācijas uzņēmums" ir subjekts, kurš nav MVU un kurā strādā ne vairāk kā 499 darbinieki, kuru skaitu aprēķina saskaņā ar Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma 3. līdz 6. pantu;
- 21) "rezultāti" ir konkrētas darbības materiālās vai nemateriālās sekas, piemēram, dati, zinātība vai informācija, neatkarīgi no to veida vai rakstura un no tā, vai tās var aizsargāt, kā arī jebkādas ar tām saistītās tiesības, tostarp intelektuālā īpašuma tiesības;

⁽²⁷⁾ Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- 22) “pētnieciskā izlaide” ir konkrētas darbības rezultāti, kam var piešķirt piekļuvi zinātnisku publikāciju, datu vai citu izstrādātu rezultātu un procesu, piemēram, programmatūras, algoritmu, protokolu un elektronisku piezīmju grāmatiņu, veidā;
- 23) “izcilības zīmogs” ir kvalitātes marķējums, kas apliecina, ka priekšlikums, kas iesniegts pēc uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus, ir pārsniedzis visas darba programmā noteiktās izvērtējuma sliekšņa vērtības, bet nav bijis iespējams tam piešķirt finansējumu, jo trūcis līdzekļu, kas darba programmā pieejami minētajam uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus, un tam varētu piešķirt atbalstu no citiem Savienības vai valstu finansējuma avotiem;
- 24) “stratēģiskais pētniecības un inovācijas plāns” ir īstenošanas akts, kurā noteikta stratēģija satura īstenošanai darba programmā, kas aptver ne vairāk kā četrus gadus, pēc plašas, obligātas apspriešanās ar lielu skaitu ieinteresēto personu un kas nosaka prioritātes, piemērotos darbības tipus un izmantojamās īstenošanas veidus;
- 25) “darba programma” ir dokuments, ko Komisija pieņēmusi īpašās programmas īstenošanai saskaņā ar Lēmuma (ES) 2021/764 14. pantu, vai satura un struktūras ziņā līdzvērtīgs dokuments, ko pieņēmusi finansēšanas struktūra;
- 26) “līgums” ir vienošanās, kas noslēgta starp Komisiju vai attiecīgo finansēšanas struktūru un tiesību subjektu, kurš īsteno ar inovāciju un ieviešanu tirgū saistītu darbību un kuram piešķirts “Apvāršnis Eiropa” apvienotais finansējums vai EIP apvienotais finansējums;
- 27) “atmaksājama avans” ir “Apvāršnis Eiropa” apvienotā finansējuma vai EIP apvienotā finansējuma daļa, kura atbilst aizdevumam saskaņā ar Finanšu regulas X sadaļu, taču kuru tiešā veidā un atbilstoši bezpeļņas principam piešķir Savienība, lai segtu inovācijas darbībai atbilstošu pasākumu izmaksas, un kura atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā Savienībai saskaņā ar līguma nosacījumiem;
- 28) “klasificēta informācija” ir Eiropas Savienības klasificēta informācija, kā definēts Lēmuma (ES, Euratom) 2015/444 3. pantā, kā arī dalībvalstu klasificēta informācija, to trešo valstu klasificēta informācija, ar kurām Savienība ir noslēgusi drošības nolīgumu, un to starptautisko organizāciju klasificēta informācija, ar kurām Savienība ir noslēgusi drošības nolīgumu;
- 29) “finansējuma apvienošanas darbība” ir Savienības budžeta atbalstīta darbība, tostarp finansējuma apvienošanas mehānismā vai platformā, kā definēts Finanšu regulas 2. panta 6) punktā, kura apvieno no Savienības budžeta finansēta neatmaksājamā atbalsta veidus un/vai finanšu instrumentus ar atmaksājama atbalsta veidiem no attīstības vai citām publisko finanšu iestādēm, kā arī komerciālām finanšu iestādēm un ieguldītājiem;
- 30) ““Apvāršnis Eiropa” apvienotais finansējums” ir finansiāls atbalsts programmai, kas īsteno ar inovāciju un ieviešanu tirgū saistītu darbību, kura izpaužas kā īpaša dotācijas vai atmaksājama avansa kombinācija ar ieguldījumu pašu kapitālā vai jebkādu citu atmaksājama atbalsta veidu;
- 31) “EIP apvienotais finansējums” ir tiešs finansiāls atbalsts, ko EIP ietvaros sniedz ar inovāciju un ieviešanu tirgū saistītai darbībai un kas izpaužas kā īpaša dotācijas vai atmaksājama avansa kombinācija ar ieguldījumu pašu kapitālā vai jebkādu citu atmaksājama atbalsta veidu;
- 32) “pētniecības un inovācijas darbība” ir darbība, kas galvenokārt sastāv no pasākumiem, kuri tiecas izveidot jaunas zināšanas vai izpētīt jaunas vai uzlabotas tehnoloģijas, produkta, procesa, pakalpojuma vai risinājuma izmantošanas iespējamību. Tā var ietvert fundamentālos pētījumus un lietišķo pētniecību, tehnoloģiju izstrādi un integrēšanu, testēšanu, demonstrējumus un validēšanu neliela mēroga prototipam laboratorijā vai simulētā vidē;
- 33) “inovācijas darbība” ir darbība, kas galvenokārt sastāv no pasākumiem, kuri ir tieši vērsti uz plānu un vienošanos izveidi vai projektiem attiecībā uz jauniem, pārveidotiem vai uzlabotiem produktiem, procesiem vai pakalpojumiem, iespējams ieskaitot prototipu izveidi, testēšanu, demonstrējumus, eksperimentālu īstenošanu, liela mēroga produktu validēšanu un pavairošanu tirgū;
- 34) “EPP progresīvās pētniecības darbība” ir galvenā pētnieka vadīta pētniecības darbība, tostarp EPP koncepcijas pamatojums (*EPP proof of concept*), ko īsteno individuāli vai vairāki atbalsta saņēmēji, kas saņem finansējumu no Eiropas Pētniecības padomes (EPP);
- 35) “mācību un mobilitātes darbība” ir darbība, kas vērsta uz pētnieku prasmju, zināšanu un karjeras izredžu uzlabošanu, izmantojot mobilitāti starp valstīm un vajadzības gadījumā starp nozarēm vai disciplīnām;

- 36) “programmas līdzfinansēšanas darbība” ir darbība, ar ko nodrošina daudzgadu līdzfinansējumu pasākumu programmai, kuru izveidojuši vai īsteno tiesību subjekti, kas pārvalda vai finansē pētniecības un inovācijas programmas un kas nav Savienības finansēšanas struktūras; ar šādu pasākumu programmu var atbalstīt tīklu veidošanu un koordinēšanu, pētniecību, inovāciju, izmēģinājuma darbības, inovācijas un tirgū ieviešanas darbības, mācību un mobilitātes darbības, informētības palielināšanu un komunikāciju, izplatīšanu un izmantošanu un nodrošināt jebkādu attiecīgu finansiālu atbalstu, tādu kā dotācijas, godalgas un iepirkums, kā arī “Apvāršnis Eiropa” apvienoto finansējumu vai to kombināciju. Programmas līdzfinansēšanas darbību var īstenot minētie tiesību subjekti tieši vai trešās puses to vārdā;
- 37) “pirmskomercializācijas iepirkuma darbība” ir darbība, kuras galvenais mērķis ir īstenot pirmskomercializācijas iepirkumu, ko veic atbalsta saņēmēji, kas ir līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji subjekti;
- 38) “inovatīvu risinājumu publiskā iepirkuma darbība” ir darbība, kuras galvenais mērķis ir īstenot inovatīvu risinājumu kopīgu vai koordinētu publisko iepirkumu, ko veic atbalsta saņēmēji, kas ir līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji subjekti;
- 39) “koordinēšanas un atbalsta darbība” ir darbība, kas veicina Programmas mērķu īstenošanu un kas neietver pētniecības un inovācijas pasākumus, izņemot gadījumus, kad tie tiek veikti daļas “Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana” komponenta “Dalības paplašināšana un izcilības izplatīšana” ietvaros; un augšupējā koordinēšana bez pētniecības pasākumu līdzfinansēšanas no Savienības, kas dod iespēju sadarboties tiesību subjektiem no dalībvalstīm un asociētām valstīm, lai stiprinātu EPT;
- 40) “veicināšanas godalga” ir godalga, kas stimulē ieguldījumus noteiktos virzienos, nosakot mērķi pirms darba izpildes;
- 41) “atzinības godalga” ir apbalvojums par pagātnes sasniegumiem un izcilu darbu pēc tā izpildes;
- 42) “ar inovāciju un ieviešanu tirgū saistītā darbība” ir darbība, kas ietver inovācijas darbību un citus pasākumus, kas nepieciešami inovācijas ieviešanai tirgū, tostarp uzņēmumu izaugsmes nodrošināšana, piešķirot “Apvāršnis Eiropa” apvienoto finansējumu vai EIP apvienoto finansējumu;
- 43) “netiešās darbības” ir pētniecības un inovācijas pasākumi, kuriem Savienība sniedz finansiālu atbalstu un kurus uzņemas dalībnieki;
- 44) “tiešās darbības” ir pētniecības un inovācijas pasākumi, kurus Komisija veic, izmantojot tās JRC.
- 45) “iepirkums” ir iepirkums, kā definēts Finanšu regulas 2. panta 49) punktā;
- 46) “saistītais subjekts” ir subjekts, kas definēts Finanšu regulas 187. panta 1. punktā;
- 47) “inovācijas ekosistēma” ir ekosistēma, kas pulcē kopā Savienības līmeņa dalībniekus vai subjektus, kuru funkcionālais mērķis ir darīt iespējamu tehnoloģisko attīstību un inovāciju; tā ietver attiecības starp materiāliem resursiem (piemēram, finansējumu, iekārtām un objektiem), institucionāliem subjektiem (piemēram, augstskolām un atbalsta dienestiem, pētniecības un tehnoloģiju organizācijām, uzņēmumiem, riska kapitāla ieguldītājiem un finanšu starpniekiem) un valstu, reģionālām un vietējām politikas veidošanas un finansēšanas iestādēm;
- 48) “uz projekta pamata aprēķināts atalgojums” ir atalgojums, kas saistīts ar personas dalību projektos, ir daļa no atbalsta saņēmēja parastās atalgojuma prakses un tiek konsekventi izmaksāts.

3. pants

Programmas mērķi

1. Programmas vispārējais mērķis ir nodrošināt Savienības ieguldījumu zinātnisko, tehnoloģisko, ekonomisko un sociālo ietekmi pētniecībā un inovācijā, lai tādējādi stiprinātu Savienības zinātnisko un tehnoloģisko bāzi un veicinātu Savienības konkurētspēju visās dalībvalstīs, tostarp tās rūpniecības jomā, īstenojot Savienības stratēģiskās prioritātes un palīdzēt īstenot Savienības mērķus un politikas, risināt globālas problēmas, tostarp IAM, ievērojot Programmas 2030. gadam un Parīzes nolīguma principus, un stiprināt EPT. Tādējādi Programma maksimāli palielina Savienības pievienoto vērtību, īpašu uzmanību veltot mērķiem un pasākumiem, kurus dalībvalstis vienas pašas nevar efektīvi īstenot, bet kurus var īstenot sadarbojoties.

2. Programmas konkrētie mērķi ir šādi:
- a) izstrādāt, veicināt un virzīt uz priekšu zinātnisko izcilību, atbalstīt kvalitatīvu jaunu fundamentālu un lietišķu zināšanu, prasmju, tehnoloģiju un risinājumu radīšanu un izplatīšanu, atbalstīt pētnieku mācības un mobilitāti, piesaistīt talantus visos līmeņos un veicināt Savienības talantu kopuma pilnīgu iesaisti darbībās, kas tiek atbalstītas ar Programmu;
  - b) radīt zināšanas, stiprināt pētniecības un inovācijas ietekmi Savienības rīcībpolitikas izstrādē, atbalstīšanā un īstenošanā un atbalstīt piekļuvi inovatīviem risinājumiem un to ieviešanu Eiropas rūpniecībā, jo īpaši MVU, un sabiedrībā, lai risinātu globālas problēmas, tostarp tās, kas saistītas ar klimata pārmaiņām un IAM;
  - c) veicināt visu veidu inovāciju, atvieglot tehnoloģisko attīstību, demonstrēšanu un zināšanu un tehnoloģijas nodošanu un stiprināt inovatīvu risinājumu izplatīšanu un izmantošanu;
  - d) optimizēt Programmas sniegumu EPT ietekmes un pievilcīguma stiprināšanā un palielināšanā, veicināt izcilībā balstītu dalību Programmā no visām dalībvalstīm, tostarp no valstīm ar zemu sniegumu pētniecībā un inovācijā, un atvieglot sadarbības saišu veidošanu Eiropas pētniecībā un inovācijā.

4. pants

Programmas struktūra

1. Attiecībā uz 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto īpašo programmu un EIT Programma tiek strukturēta šādās daļās, kas sekmē 3. pantā izklāstītā vispārējā un konkrēto mērķu sasniegšanu:
- a) I pīlārs "Zinātnes izcilība" ar šādiem komponentiem:
    - i) EPP;
    - ii) Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības (MSCA);
    - iii) pētniecības infrastruktūras;
  - b) II pīlārs "Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja" ar šādiem komponentiem, ņemot vērā to, ka SHZ ir būtiska loma visās kopās:
    - i) kopa "Veselība";
    - ii) kopa "Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība";
    - iii) kopa "Civilā drošība sabiedrībai";
    - iv) kopa "Digitālā joma, rūpniecība un kosmos";
    - v) kopa "Klimats, enerģētika un mobilitāte";
    - vi) kopa "Pārtika, bioekonomika, dabas resursi, lauksaimniecība un vide";
    - vii) ar kodolenerģiju nesaistītas JRC tiešās darbības;
  - c) III pīlārs "Inovatīva Eiropa" ar šādiem komponentiem:
    - i) EIP;
    - ii) Eiropas inovācijas ekosistēmas;
    - iii) EIT;
  - d) daļa "Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana" ar šādiem komponentiem:
    - i) dalības paplašināšana un izcilības izplatīšana;
    - ii) Eiropas pētniecības un inovācijas sistēmas reformēšana un pilnveidošana.
2. Programmas pasākumu pamatvirzieni ir izklāstīti šīs regulas I pielikumā.

5. pants

Aizsardzības pētniecība un izstrāde

Pasākumos, kas veicami 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētās īpašās programmas ietvaros un kas izklāstīti Regulā (ES) 2021/697, uzmanība tiek veltīta tikai aizsardzības pētniecībai un izstrādei, ar tādiem pasākumu mērķiem un pamatvirzieniem, kas vērsti uz Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un rūpniecības bāzes konkurētspējas, efektivitātes un inovācijas spējas veicināšanu.

6. pants

Stratēģiskā plānošana un īstenošana un Savienības finansējuma veidi

1. Programmu īsteno tiešā pārvaldībā vai netiešā pārvaldībā, ko veic finansēšanas struktūras.
2. Finansējumu no Programmas var sniegt ar netiešajām darbībām jebkurā no Finanšu regulā noteiktajiem veidiem, tomēr dotācijas ir galvenais no Programmas sniegtā atbalsta veids. Finansējumu no Programmas var sniegt arī godalgu, iepirkuma un finanšu instrumentu veidā finansējuma apvienošanas darbību ietvaros un kā pašu kapitāla atbalstu *Accelerator* ietvaros.
3. Šajā regulā izklāstītos dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus piemēro netiešajām darbībām.
4. Galvenie Programmā izmantojamie darbības veidi definēti 2. pantā. Šā panta 2. punktā minētos finansējuma veidus izmanto elastīgi visiem Programmas mērķiem, to izmantošanu nosakot atkarībā no konkrēto mērķu vajadzībām un raksturīgajām iezīmēm.
5. Programma atbalsta arī tiešās darbības. Ja minētās tiešās darbības sniedz ieguldījumu iniciatīvās, kas noteiktas saskaņā ar LESD 185. vai 187. pantu, minēto ieguldījumu neuzskata par daļu no minētajām iniciatīvām piešķirtās finansiālās iemaksas.
6. Šīs regulas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētās īpašās programmas un EIT ZIK īstenošanu atbalsta ar 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā īpašajā programmā noteikto pētniecības un inovācijas pasākumu pārredzamu un stratēģisku plānošanu, jo īpaši attiecībā uz pīlāru "Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja", un tā aptver arī citu pīlāru un daļas "Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana" attiecīgos pasākumus.

Komisija nodrošina dalībvalstu agrīnu iesaisti un plašu viedokļu apmaiņu ar Eiropas Parlamentu un šādu viedokļu apmaiņu papildina ar apspriešanos ar ieinteresētajām personām un sabiedrību kopumā.

Stratēģiskā plānošana nodrošina saskaņotību ar citām attiecīgajām Savienības programmām un konsekvenci ar Savienības prioritātēm un saistībām un palielina komplementaritāti un sinerģiju ar valstu un reģionālajām finansējuma programmām un prioritātēm, tādējādi stiprinot EPT. Iespējamo misiju un iespējamo institucionalizēto Eiropas partnerību jomas nosaka VI pielikumā.

7. Attiecīgā gadījumā, lai maziem sadarbības konsorciem nodrošinātu ātrāku piekļuvi finansējumam, dažos uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, kas paredzēti, lai atlasītu pētniecības un inovācijas darbības vai inovācijas darbības pīlāru "Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja" un "Eiropas Inovācijas padome" *Pathfinder* ietvaros, var ierosināt izmantot procedūru "ātrais ceļš uz pētniecību un inovāciju" (ĀCPI procedūra).

Uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus ĀCPI procedūras ietvaros piemīt šādas kumulatīvas raksturīgās iezīmes:

- a) augšupēji uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus;
- b) īsāks laiks līdz dotāciju piešķiršanai, kurš nepārsniedz sešus mēnešus;
- c) atbalsts tiek sniegts tikai maziem sadarbības konsorciem, kuru sastāvā ietilpst ne vairāk kā seši dažādi un neatkarīgi kritērijiem atbilstoši tiesību subjekti;

d) maksimālais finanšu atbalsts uz vienu konsorciju nepārsniedz 2,5 miljonus EUR.

Darba programmā norāda uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, kuros izmanto ĀCPI procedūru.

8. Programmas pasākumi galvenokārt tiek izsludināti atklātos uzaicinājumos konkursa kārtībā iesniegt priekšlikumus, tostarp misiju un Eiropas partnerību ietvaros.

7. pants

Programmas principi

1. Pētniecības un inovācijas pasākumos, ko veic 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētās īpašās programmas ietvaros un EIT ietvaros, pievēršas tikai civiliem lietojumiem. Netiek atļauti budžeta pārvietojumi starp 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai un EIT piešķirto summu un 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai piešķirto summu, un netiek pieļauta lieka dublēšanās starp abām programmām.

2. Programma nodrošina daudzdisciplināru pieeju un attiecīgā gadījumā paredz sociālo un humanitāro zinātņu integrēšanu visās kopās un pasākumos, kas tiek īstenoti Programmas ietvaros, tostarp specifiskus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus par tematiem, kas saistīti ar sociālajām un humanitārajām zinātnēm.

3. Programmas ar sadarbību saistītās daļas nodrošina līdzsvaru starp zemākiem un augstākiem TGL, tādējādi aptverot visu vērtības veidošanas ķēdi.

4. Programma nodrošina tādas sadarbības ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām un tādu iniciatīvu efektīvu veicināšanu un integrāciju, kuru pamatā ir uz savstarpējs ieguvums, Savienības intereses, starptautiskās saistības un attiecīgā gadījumā savstarpīgums.

5. Programma palīdz paplašināšanas valstīm palielināt to dalību tajā un veicināt plašu ģeogrāfisko tvērumu sadarbības projektos, tostarp izplatot zinātnisko izcilību, veicinot jaunas sadarbības saites, stimulējot intelektuālā darbaspēka apriti, kā arī īstenojot 24. panta 2. punktu un 50. panta 5. punktu. Minētos centienus atspoguļo dalībvalstu veikti samērīgi pasākumi, tostarp pievilcīgas darba samaksas noteikšana pētniekiem, izmantojot Savienības, valstu un reģionālo fondu atbalstu. Atkarībā no situācijas attiecīgajā pētniecības un inovācijas jomā īpaša uzmanība tiek veltīta ģeogrāfiskajam līdzsvaram izvērtēšanas grupās un tādās struktūrās kā valdes un ekspertu grupas, vienlaikus neapdraudot izcilības kritērijus.

6. Programma nodrošina visiem vienlīdzīgu iespēju efektīvu veicināšanu un dzimumu līdztiesības aspekta īstenošanu, tostarp dzimuma dimensijas iekļaušanu pētniecības un inovācijas saturā. Tās mērķis ir risināt jautājumus, kas saistīti ar dzimumu līdzsvara trūkuma cēloņiem. Īpaša uzmanība tiek veltīta tam, lai nodrošinātu pēc iespējas labāku dzimumu līdzsvaru izvērtēšanas darba grupās un citās attiecīgās konsultatīvās struktūrās, tādās kā valdes un ekspertu grupas.

7. Programmu īsteno sinerģijā ar citām Savienības programmām, vienlaikus cenšoties panākt maksimālu administratīvo vienkāršošanu. Neizsmeļošs saraksts, kurā uzskaitītas sinerģijas ar citām Savienības programmām, ir iekļauts IV pielikumā.

8. Programma veicina publisko un privāto ieguldījumu pētniecībā un inovācijā palielināšanu dalībvalstīs, tādējādi palīdzot sasniegt pētniecībā un izstrādē veikto kopējo ieguldījumu līmeni vismaz 3 % apmērā no Savienības IKP.

9. Īstenojot Programmu, Komisija turpina tiekties pēc administratīvās vienkāršošanas un sloga mazināšanas pieteikumu iesniedzējiem un atbalsta saņēmējiem.

10. Saistībā ar Savienības vispārējo mērķi, proti, integrēt klimata pasākumus Savienības nozaru politikās un Savienības fondos, šīs Programmas ietvaros veicamās darbības attiecīgā gadījumā vismaz 35 % izdevumu atvēl klimata mērķiem. Klimata politikas aspektus atbilstoši integrē pētniecības un inovācijas saturā.

11. Programma veicina līdzradīšanu un līdzveidošanu, iesaistot iedzīvotājus un pilsonisko sabiedrību.

12. Programma nodrošina publiskā finansējuma pārredzamību un pārskatatbildību pētniecības un inovācijas projektos, tādējādi aizsargājot sabiedrības intereses.

13. Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra nodrošina, ka visiem iespējamajiem dalībniekiem laikā, kad tiek publicēti uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus, tiek darīti pieejami pietiekami norādījumi un informācija, jo īpaši izmantojamā dotācijas nolīguma paraugs.

8. pants

Misijas

1. Misijas plāno pilārā “Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja”, taču tām var izmantot arī darbības, ko veic citās Programmas daļās, kā arī komplementāras darbības, ko veic citu Savienības programmu ietvaros. Misijas pieļauj konkurējošus risinājumus un rezultātā dod visas Eiropas mēroga pievienoto vērtību un ietekmi.

2. Misijas definē un īsteno saskaņā ar šo regulu un 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto īpašo programmu, nodrošinot dalībvalstu aktīvu un agrīnu iesaisti un plašu apmaiņu ar Eiropas Parlamentu. Misijas, to mērķus, budžetu, tvērumu, rādītājus un starpmērķus norāda attiecīgi pētniecības un inovācijas stratēģiskajos plānos vai darba programmās. Priekšlikumu izvērtēšanu misijās veic saskaņā ar 29. pantu.

3. Programmas pirmajos trīs gados ne vairāk kā 10 % no II pilāra gada budžeta plāno, izsludinot īpašus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus misiju īstenošanai. Programmas atlikušajiem gadiem minēto procentuālo daļu var palielināt pēc misiju atlases un pārvaldības procesa pozitīva novērtējuma. Komisija dara zināmu, kāda katras darba programmas budžeta kopējā daļa tiek atvēlēta misijām.

4. Misijas:

- a) izmantojot IAM kā izstrādes un īstenošanas avotu, ir ar skaidru pētniecības un inovācijas saturu un Savienības pievienoto vērtību un veicina Savienības prioritāšu un saistību īstenošanu un 3. pantā minēto Programmas mērķu izpildi;
- b) aptver vispārējas Eiropas nozīmes jomas, ir iekļaujošas, veicina publisko un privāto sektoru pārstāvošu dažāda veida ieinteresēto personu, tostarp iedzīvotāju un tiešo lietotāju, plašu iesaisti un aktīvu dalību un nodrošina pētniecības un inovācijas rezultātus, no kuriem labumu var gūt visas dalībvalstis;
- c) balstās uz drosmīgām un iedvesmojošām idejām, līdz ar to tām ir plaša, zinātniska, tehnoloģiska, sabiedriska, ekonomiska un ar vidi vai politiku saistīta nozīme un ietekme;
- d) norāda skaidru virzienu un skaidrus mērķus, ir paredzētas konkrēta mērķa sasniegšanai, izmērāmas un izpildāmas noteiktā laikā, un tām ir skaidrs budžeta finansējums;
- e) tiek atlasītas pārredzamā veidā un ir vērstas uz vērienīgiem, izcilībā balstītiem un ietekmes virzītiem, bet reālistiskiem mērķiem un uz pētniecības, attīstības un inovācijas pasākumiem;
- f) ir ar nepieciešamo darbības jomu, mērogu, resursu mobilizāciju un to izpildes rezultātu nodrošināšanai nepieciešamo papildu publisko un privāto līdzekļu radīto sviras efektu;
- g) stimulē pasākumus dažādās disciplīnās (tostarp sociālajās un humanitārajās zinātnēs) un ietver plaša TGL klāsta, tostarp zemāka TGL, pasākumus;
- h) ir atvērtas daudzējādām, augšupējām pieejām un risinājumiem, kuros ņem vērā cilvēka un sabiedrības intereses un ieguvumus un atzīst dažādo ieguldījumu svarīgumu to sasniegšanā;
- i) pārredzamā veidā izmanto sinerģiju ar citām Savienības programmām, kā arī ar valstu un attiecīgā gadījumā reģionālām inovācijas ekosistēmām.

5. Komisija uzrauga un izvērtē katru misiju saskaņā ar 50. un 52. pantu un V pielikumu, tostarp progresu īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķu īstenošanā, aptverot misiju īstenošanu, pārraudzību un pakāpenisku izbeigšanu. Pirmo Programmā izveidoto misiju novērtēšana notiek ne vēlāk kā 2023. gadā un pirms tiek pieņemti jebkādi lēmumi par jaunu misiju izveidi vai par esošo misiju turpināšanu, izbeigšanu vai pārvirzīšanu. Minētās novērtēšanas rezultātus publisko, un tie cita starpā ietver to atlases procesa un to pārvaldības, budžeta, galveno problēmjautājumu un sasniegtā progressa analīzi.

*9. pants***Eiropas Inovācijas padome**

1. Komisija izveido EIP kā centrāli pārvaldītu vienotu kontaktpunktu, kura mērķis ir īstenot III pīlāra "Inovātīva Eiropa" darbības, kas attiecas uz EIP. EIP galveno uzmanību veltī radikālai un pārveidojošai inovācijai, kas īpaši orientēta uz tirgu radošu inovāciju, vienlaikus atbalstot arī visu veidu, tostarp pakāpenisku, inovāciju.

EIP darbojas saskaņā ar šādiem principiem:

- a) skaidra Savienības pievienotā vērtība;
- b) autonomija;
- c) spēja uzņemt riskus;
- d) efektivitāte;
- e) lietderība;
- f) pārredzamība;
- g) pārskatatbildība.

2. EIP ir atvērta visu veidu inovatoriem, tostarp privātpersonām, universitātēm, pētniecības organizācijām un uzņēmumiem (MVU, tostarp jaunuzņēmumiem, un izņēmuma gadījumos maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem), kā arī individuāliem atbalsta saņēmējiem un daudznozaru konsorcijiem. Vismaz 70 % no EIP budžeta tiek atvēlēti MVU, tostarp jaunuzņēmumiem.

3. EIP valde un pārvaldības iezīmes ir aprakstītas Lēmumā (ES) 2021/764.

*10. pants***Eiropas partnerības**

1. Programmas daļas var tikt īstenotas Eiropas partnerību ietvaros. Savienības iesaistīšanās Eiropas partnerībās notiek šādi:

- a) dalība Eiropas partnerībās, kas izveidotas, pamatojoties uz saprašanās memorandu vai līgumisku vienošanos starp Komisiju un partneriem, kuri minēti 2. panta 3. punktā, norādot Eiropas partnerības mērķus, Komisijas un pārējo partneru attiecīgās saistības attiecībā uz to finansiālām iemaksām un/vai ieguldījumiem natūrā, galvenos snieguma un ietekmes rādītājus, sasniedzamos rezultātus un ziņošanas kārtību. Tajos ietver komplementārus pētniecības un inovācijas pasākumus, ko īsteno partneri un Programma (kopīgi plānotās Eiropas partnerības);
- b) dalība un finansiālā iemaksa pētniecības un inovācijas pasākumu programmā, norādot mērķus, galvenos snieguma un ietekmes rādītājus un sasniedzamos rezultātus, pamatojoties uz partneru saistībām attiecībā uz to finansiālām iemaksām un/vai ieguldījumiem natūrā un to attiecīgo pasākumu integrēšanu, izmantojot Programmas līdzfinansēšanas darbību (līdzfinansētās Eiropas partnerības);
- c) dalība un finansiāla iemaksa pētniecības un inovācijas programmās, ko īsteno vairākas dalībvalstis saskaņā ar LESD 185. pantu vai struktūras, kuras izveidotas, ievērojot LESD 187. pantu, piemēram, kopuzņēmumi, vai EIT ZIK saskaņā ar EIT regulu (institucionalizētās Eiropas partnerības).

Institucionalizētās Eiropas partnerības īsteno vienīgi tad, ja ar citām Programmas daļām, tostarp ar cita veida Eiropas partnerībām, nebūtu iespējams sasniegt attiecīgos mērķus vai panākt vajadzīgo ietekmi un ja tā ir pamatota izvēle no ilgtermiņa perspektīvas viedokļa un augstas integrācijas pakāpes dēļ. Eiropas partnerības saskaņā ar LESD 185. pantu vai 187. pantu īsteno visu finansiālo iemaksu centralizētu pārvaldību, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos. Visu finansiālo iemaksu centralizētas pārvaldības gadījumā projekta līmeņa iemaksas no vienas iesaistītās valsts tiek veiktas, pamatojoties uz finansējumu, kas pieprasīts minētajā valstī iedibinātu tiesību subjektu priekšlikumos, ja vien visu iesaistīto valstu starpā nav panākta citāda vienošanās.

Institucionalizēto Eiropas partnerību noteikumos cita starpā norāda mērķus, galvenos snieguma un ietekmes rādītājus un sasniedzamos rezultātus, kā arī partneru attiecīgās saistības attiecībā uz finansiālām iemaksām un/vai ieguldījumiem natūrā.

2. Eiropas partnerības:

- a) izveido Eiropas vai globālu problēmu risināšanas nolūkā vienīgi tādos gadījumos, kad Programmas mērķus efektīvāk sasniegtu ar Eiropas partnerību, nevis Savienība viena pati un salīdzinājumā ar citiem Programmas atbalsta veidiem; Programmas darbībām, ko īsteno Eiropas partnerībās, piešķir piemērotu "Apvārsnis Eiropa" budžeta daļu; II pilārā lielāko budžeta daļu piešķir darbībām ārpus Eiropas partnerībām;
- b) ievēro tādas principus kā Savienības pievienotā vērtība, pārredzamība un atklātība, ietekme Eiropā un tās labā, spēcīgs sviras efekts pietiekami lielā mērogā, visu iesaistīto pušu ilgtermiņa saistības, elastīgums īstenošanā, saskaņotība un komplementaritāte ar Savienības, vietējām, reģionālām, valsts un attiecīgā gadījumā starptautiskām iniciatīvām vai citām Eiropas partnerībām un misijām;
- c) ir ar skaidru dzīves cikla pieeju, ir ierobežotas laikā un ietver nosacījumus Programmas finansējuma pakāpeniskai izbeigšanai.

3. Eiropas partnerības saskaņā ar šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu pirms to īstenošanas darba programmās norāda stratēģiskos pētniecības un inovācijas plānos.

4. Noteikumi un kritēriji Eiropas partnerību atlasei, īstenošanai, uzraudzībai, izvērtēšanai un pakāpeniskai izbeigšanai ir izklāstīti III pielikumā.

11. pants

Misiju un partnerības jomu pārskatīšana

Līdz 2023. gada 31. decembrim Komisija kā daļu no Programmas vispārējās uzraudzības pārskata šīs regulas VI pielikumu, tostarp misijas un institucionalizētās Eiropas partnerības, kas izveidotas, ievērojot LESD 185. vai 187. pantu, un sniedz ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem Eiropas Parlamentam un Padomei.

12. pants

Budžets

1. Programmas īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim ir 86 123 000 000 EUR faktiskajās cenās 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai un EIT un 7 953 000 000 EUR faktiskajās cenās 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai.

2. Orientējošais 1. punktā minētās summas sadalījums 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai un EIT ir šāds:

a) 23 546 000 000 EUR I pilāram "Zinātnes izcilība" laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam, no tiem:

- i) 15 027 000 000 EUR EPP;
- ii) 6 333 000 000 EUR MSCA;
- iii) 2 186 000 000 EUR pētniecības infrastruktūrām;

b) 47 428 000 000 EUR II pilāram "Globālās problēmas un Eiropas rūpniecības konkurētspēja" laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam, no tiem:

- i) 6 893 000 000 EUR kopai "Veselība";
- ii) 1 386 000 000 EUR kopai "Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība";
- iii) 1 303 000 000 EUR kopai "Civilā drošība sabiedrībai";

- iv) 13 462 000 000 EUR kopai “Digitālā joma, rūpniecība un kosmos”;
  - v) 13 462 000 000 EUR kopai “Klimats, enerģētika un mobilitāte”;
  - vi) 8 952 000 000 EUR kopai “Pārtika, bioekonomika, dabas resursi, lauksaimniecība un vide”;
  - vii) 1 970 000 000 EUR ar kodolenerģiju nesaistītajām JRC tiešajām darbībām;
- c) 11 937 000 000 EUR III pilāram “Inovātīva Eiropa” laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam, no tiem:
- i) 8 752 000 000 EUR EIP;
  - ii) 459 000 000 EUR Eiropas inovācijas ekosistēmām;
  - iii) 2 726 000 000 EUR EIT;
- d) 3 212 000 000 EUR daļai “Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana” laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, no tiem:
- i) 2 842 000 000 EUR “dalības paplašināšanai un izcilības izplatīšanai”;
  - ii) 370 000 000 EUR “Eiropas pētniecības un inovācijas sistēmas reformēšanai un pilnveidošanai”.
3. Regulas (ES, Euratom) 2020/2093 5. pantā paredzētās Programmas īpašās korekcijas rezultātā 1. punktā minēto summu šīs regulas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai un EIT palielina, papildus piešķirot 3 000 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās, kā precizēts Regulas (ES, Euratom) 2020/2093 II pielikumā.
4. Orientējošais 3. punktā minētās summas sadalījums ir šāds:
- a) 1 286 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās I pilāram “Zinātnes izcilība”, no tiem:
- i) 857 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās EPP;
  - ii) 236 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās MSCA;
  - iii) 193 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās pētniecības infrastruktūrām;
- b) 1 286 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās II pilāram “Globālās problēmas un Eiropas rūpniecības konkurētspēja”, no tiem:
- i) 686 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās kopai “Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība”;
  - ii) 257 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās kopai “Civīlā drošība sabiedrībai”;
  - iii) 171 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās kopai “Digitālā joma, rūpniecība un kosmos”;
  - iv) 171 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās kopai “Klimats, enerģētika un mobilitāte”;
- c) 270 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās III pilāram “Inovātīva Eiropa”, no tiem:
- i) 60 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās Eiropas inovācijas ekosistēmām;
  - ii) 210 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās EIT;
- d) 159 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās daļai “Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana”, no tiem:
- i) 99 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās “dalības paplašināšanai un izcilības izplatīšanai”;
  - ii) 60 000 000 EUR salīdzināmajās 2018. gada cenās “Eiropas pētniecības un inovācijas sistēmas reformēšanai un pilnveidošanai”.

5. Lai reaģētu uz neparedzētām situācijām vai jaunām norisēm un vajadzībām, Komisija ikgadējā budžeta procedūrā var noteikt novirzi no 2. punktā minētajām summām, nodrošinot, ka šī starpība nepārsniedz 10 %. Šāda novirze nav pieļaujama attiecībā uz summām, kas minētas 2. punkta b) apakšpunkta vii) punktā, un kopējo summu, kas noteikta 2. punkta daļai “Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana”.

6. Šā panta 1. un 3. punktā minēto summu, kas paredzēta 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai un EIT, var izmantot arī tādu sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas, izvērtēšanas un citu pasākumu izmaksu un Programmas pārvaldībai un īstenošanai nepieciešamo izdevumu, tostarp visu administratīvo izdevumu, kā arī tās mērķu sasniegšanas izvērtēšanas izdevumu segšanai. Ar netiešajām darbībām saistītie administratīvie izdevumi nepārsniedz 5 % no 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētās īpašās programmas un EIT netiešo darbību kopējās summas. Turklāt no šā panta 1. un 3. punktā minētās summas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajai īpašajai programmai un EIT var segt arī:

- a) ciktāl tie ir saistīti ar Programmas mērķiem: izmaksas, kas saistītas ar pētījumiem, ekspertu sanāksmēm un informācijas un komunikācijas pasākumiem;
- b) izmaksas, kas saistītas ar informācijas tehnoloģiju tīkliem, kuri īpaši paredzēti informācijas apstrādei un informācijas apmaiņai, tostarp ar korporatīviem informācijas tehnoloģijas rīkiem un citu tehnisko un administratīvo palīdzību, kas nepieciešama saistībā ar Programmas pārvaldību.

7. Ja nepieciešams tam, lai varētu pārvaldīt darbības, kuras nav pabeigtas līdz 2027. gada 31. decembrim, 6. punktā paredzēto izmaksu segšanai Savienības budžetā var iekļaut apropriācijas arī pēc 2027. gada.

8. Budžeta saistības darbībām, kuru ilgums pārsniedz vienu finanšu gadu, var sadalīt gada iemaksās pa vairākiem gadiem.

9. Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punkta otrās daļas a) apakšpunktu pienācīgi pamatotos gadījumos, kas precizēti attiecīgajā finansēšanas lēmumā, un uz noteiktu laiku saskaņā ar šo regulu atbalstītos pasākumus un ar tiem saistītās izmaksas var uzskatīt par attiecināmām no 2021. gada 1. janvāra, pat ja tie īstenoti un tās radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas.

13. pants

Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta resursi

1. Ievērojot Regulas (ES) 2020/2094 3. panta 3., 4., 7. un 9. punktu, minētās regulas 1. panta 2. punktā minētos pasākumus Programmas ietvaros īsteno, izmantojot summas, kas norādītas minētās regulas 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta iv) punktā.

2. Regulas (ES) 2020/2094 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta iv) punktā minētās summas veido ārējos piešķirtos ieņēmumus, kā izklāstīts minētās regulas 3. panta 1. punktā. Minētās papildu summas piešķir vienīgi tām pētniecības un inovācijas darbībām, kas vērstas uz Covid-19 krīzes seku – jo īpaši krīzes seku ekonomikā, sociālajā jomā un sabiedrībā – novēršanu. Prioritāti piešķir inovatīviem MVU, un īpašu uzmanību pievērš to integrēšanai sadarbības projektos saskaņā ar II pīlāru.

3. Orientējošais Regulas (ES) 2020/2094 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta iv) punktā minēto summu sadalījums ir šāds:

- a) 25 % – kopai “Veselība”;
- b) 25 % – kopai “Digitālā joma, rūpniecība un kosmos”;
- c) 25 % – kopai “Klimats, enerģētika un mobilitāte”;
- d) 25 % – EIP.

14. pants

Atvērtā zinātne

1. Programma veicina atvērtu zinātni kā tādu pieeju zinātnes procesam, kas balstās uz sadarbību un zināšanu izplatīšanu, jo īpaši saskaņā ar turpmāk minētajiem elementiem, ko nodrošina saskaņā ar šīs regulas 39. panta 3. punktu:

- a) atvērta piekļuve no Programmas finansētas pētniecības rezultātā sagatavotām zinātniskām publikācijām;

- b) atvērta piekļuve pētījumu datiem, tostarp tiem, kas ir minēto zinātnisko publikāciju pamatā, saskaņā ar principu “tik atvērti, cik iespējams, tik slēgti, cik nepieciešams”.
2. Savstarpīguma principu atvērtā zinātnē veicina un atbalsta visos asociācijas un sadarbības nolīgumos ar trešām valstīm, tostarp nolīgumos, ko parakstījušas finansēšanas struktūras, kurām uzticēta Programmas netiešā pārvaldība.
3. Pētījumu datu atbildīgu pārvaldību nodrošina saskaņā ar principiem “atrodamība”, “piekļūstamība”, “savietojamība” un “atkalizmantojamība” (“FAIR principi”). Uzmanību pievērš arī datu ilgtermiņa saglabāšanai.
4. Tiek veicināta un atbalstīta cita veida atvērtās zinātnes prakse, tostarp MVU labā.

15. pants

Alternatīvs, kombinēts un kumulatīvs finansējums un resursu pārvietojumi

1. Programmu īsteno sinerģijā ar citām Savienības programmām saskaņā ar 7. panta 7. punktā noteikto principu.
2. Izcilības zīmogu piešķir darba programmā norādītiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus. Saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam attiecīgajiem noteikumiem un KLP stratēģisko plānu regulas attiecīgajiem noteikumiem ERAF, ESF+ vai ELFLA var atbalstīt:
- a) Programmā izvēlētās līdzfinansētās darbības; un
- b) darbības, kurām piešķirts Izcilības zīmoga sertifikāts, ar noteikumu, ka tās atbilst visiem šādiem nosacījumiem:
- i) tās ir izvērtētas Programmas uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;
- ii) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus kvalitātes prasību minimumam; un
- iii) vienīgi budžeta ierobežojumu dēļ tās netika finansētas saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus.
3. Finansējuma iemaksas ERAF, ESF+, EJZAF un ELFLA līdzfinansētajās programmās var uzskatīt par iesaistītās dalībvalsts ieguldījumu šīs regulas 10. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajās Eiropas partnerībās – ar noteikumu, ka tiek ievēroti Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam un konkrēto fondu regulu attiecīgie noteikumi.
4. Darbība, kas saņēmusi iemaksu no citas Savienības programmas, var saņemt iemaksu arī Programmas ietvaros ar noteikumu, ka šī iemaksa nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Atbilstošajam finansējumam, kas piešķirts darbībai, piemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumus. Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas. To, kādu atbalstu sniegušas dažādās Savienības programmas, var aprēķināt pēc proporcionalitātes principa saskaņā ar dokumentiem, kuros izklāstīti atbalsta nosacījumi.
5. Pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma resursus, kas dalībvalstīm piešķirti dalītā pārvaldībā, var pārvietot uz Programmu, ievērojot Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam attiecīgajos noteikumos izklāstītos nosacījumus. Komisija apgūst minētos resursus tieši, saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu, vai netieši, saskaņā ar minētas daļas c) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.
6. Ja Komisija saskaņā ar tiešu vai netiešu pārvaldību nav uzņēmusies juridiskās saistības attiecībā uz resursiem, kas pārvietoti saskaņā ar 5. punktu, attiecīgos nepiešķirtos resursus pēc dalībvalsts lūguma var pārvietot atpakaļ uz vienu vai vairākām attiecīgajām avotprogrammām saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam attiecīgajos noteikumos izklāstītajiem nosacījumiem.

16. pants

Programmas asociētās trešās valstis

1. Par Programmas asociētajām valstīm var kļūt šādas trešās valstis (asociētās valstis):
  - a) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekles, kas ir EEZ dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu;
  - b) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamat nolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
  - c) Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis – saskaņā ar vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamat nolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
  - d) trešās valstis un teritorijas, kuras atbilst visiem turpmāk minētajiem kritērijiem:
    - i) attīstītas spējas zinātnē, tehnoloģijā un inovācijā;
    - ii) apņemšanās ievērot atvērtas tirgus ekonomikas noteikumus, tostarp nodrošināt taisnīgu un vienlīdzīgu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu un cilvēktiesību ievērošanu, ko atbalsta demokrātijas institūti;
    - iii) tādas rīcībpolitikas aktīva sekmēšana, kuras mērķis ir paaugstināt iedzīvotāju ekonomisko un sociālo labklājības līmeni.
2. Katra no 1. punkta d) apakšpunktā minētajām trešām valstīm kļūst par Programmas asociēto valsti saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumā, kurš attiecas uz trešās valsts dalību jebkurā Savienības programmā, ar noteikumu, ka nolīgums:
  - a) nodrošina taisnīgu līdzsvaru starp trešās valsts, kas piedalās Savienības programmās, iemaksām un ieguvumiem;
  - b) izklāsta nosacījumus dalībai Savienības programmās, tostarp aprēķinu par finansiālajām iemaksām katrā programmā, un programmu administratīvās izmaksas;
  - c) trešai valstij nepiešķir nekādas pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz Savienības programmu;
  - d) garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt Savienības finanšu intereses.Šā punkta pirmās daļas b) punktā minētās iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 5. punktu.
3. Attiecībā uz apmēru, kādā katra trešā valsts iesaistās Programmā, ņem vērā Savienības ieguvumu analīzi un mērķi ar inovācijas palīdzību sekmēt ekonomikas izaugsmi Savienībā. Tādējādi, izņemot EEZ dalībvalstis, valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis, atsevišķas Programmas daļas var neiekļaut konkrētas valsts asociācijas nolīgumā.
4. Iespēju robežās asociācijas nolīgumā paredz Savienībā iedibinātu tiesību subjektu dalību līdzvērtīgās asociēto valstu programmās saskaņā ar minētajās programmās izklāstītajiem nosacījumiem un ievērojot savstarpīguma principu.
5. Nosacījumi, kas nosaka finansiālās iemaksas apjomu, nodrošina jebkuras tādas būtiskas nelīdzsvarotības regulāru automātisku korekciju, kas radusies salīdzinājumā ar summu, ko asociētajā valstī iedibinātie subjekti saņem, piedaloties Programmā, un šajā sakarā tiek ņemtas vērā Programmas pārvaldības, izpildes un darbības izmaksas. Finansiālo iemaksu sadalē ņem vērā līmeni, kādā asociēto valstu tiesību subjekti piedalās katrā Programmas daļā.

II SADAĻA

DALĪBAS UN REZULTĀTU IZPLATĪŠANAS NOTEIKUMI

I NODAĻA

Vispārīgi noteikumi

17. pants

Finansēšanas struktūras un JRC tiešās darbības

1. Šajā sadaļā izklāstītos noteikumus nepiemēro tiešajām darbībām, ko veic JRC.
2. Finansēšanas struktūras pienācīgi pamatotos gadījumos var atkāpties no šajā sadaļā izklāstītajiem noteikumiem, izņemot 18., 19. un 20. pantu, ja:
  - a) šāda atkāpe ir paredzēta pamataktā, ar kuru izveido finansēšanas struktūru vai kurā tai uzticēti budžeta īstenošanas uzdevumi; vai
  - b) attiecībā uz finansēšanas struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii), iii) vai v) punktā, – ja tas ir paredzēts iemaksu nolīgumā un ja to prasa to īpašās funkcionālās vajadzības vai darbības veids.

18. pants

Kritērijiem atbilstošas darbības un ētikas principi

1. Neskarot šī panta 2. punktu, uz finansējumu var pretendēt vienīgi darbības, ar kurām īsteno 3. pantā minētos mērķus.

Nefinansē šādas pētniecības jomas:

- a) pasākumi, kuru mērķis ir cilvēku klonēšana reproduktīvos nolūkos;
- b) pasākumi, kuru mērķis ir pārveidot cilvēku ģenētisko mantojumu un kuri varētu šādus pārveidojumus padarīt pārmantojamus ⁽²⁸⁾;
- c) pasākumi, kas paredzēti cilvēku embriju radīšanai vienīgi pētniecības nolūkā vai cilmes šūnu ieguvei, tostarp veicot somatisko šūnu kodola pārstādīšanu.

2. Kā pieaugušu, tā embrionālu cilvēka cilmes šūnu pētniecību var finansēt atkarībā gan no zinātniskā ierosinājuma satura, gan no iesaistīto dalībvalstu tiesiskā regulējuma. Finansējumu ne Savienībā, ne ārpus tās nesniedz pētniecības pasākumiem, kuri ir aizliegti visās dalībvalstīs. Pētniecības pasākumam, kas kādā dalībvalstī ir aizliegts, minētajā dalībvalstī nesniedz nekādu finansējumu.

19. pants

Ētika

1. Darbībās, ko veic saskaņā ar Programmu, ievēro ētikas principus un attiecīgos Savienības, valsts un starptautiskos tiesību aktus, tostarp Hartu un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un tās papildprotokolus.

Īpašu uzmanību pievērš proporcionalitātes principam, tiesībām uz privātumu, tiesībām uz personas datu aizsardzību, tiesībām uz personas fizisko un garīgo neaizskaramību, tiesībām uz nediskriminēšanu un nepieciešamībai nodrošināt vides aizsardzību un augsta līmeņa cilvēka veselības aizsardzību.

⁽²⁸⁾ Var finansēt pētniecību, kas saistīta ar dzimumdziedzeru vēža ārstēšanu.

2. Tiesību subjekti, kas piedalās darbībā, sniedz:
  - a) ētikas pašnovērtējumu, kurā apzina un sīki izklāsta visus paredzamos ētikas aspektus, kas saistīti ar finansējamo pasākumu mērķi, īstenošanu un iespējamo ietekmi, tostarp apstiprinājumu par atbilstību 1. punktam un aprakstu par to, kā tā tiks nodrošināta;
  - b) apstiprinājumu tam, ka pasākumi atbildīs Eiropas Zinātņu akadēmiju federācijas publicētajam Eiropas Rīcības kodeksam par pētniecības integritāti un ka netiks veikti no finansēšanas izslēgti pasākumi;
  - c) attiecībā uz pasākumiem, ko veic ārpus Savienības, – apstiprinājumu, ka tādi paši pasākumi tiktu atļauti dalībvalstī; un
  - d) attiecībā uz pasākumiem, kuros izmanto cilvēka embrionālas cilmes šūnas, attiecīgā gadījumā – sīku informāciju par licencēšanas un kontroles pasākumiem, ko veic attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes, kā arī sīku informāciju par apstiprinājumiem par atbilstību ētikas principiem, kuri jāiegūst pirms attiecīgo pasākumu sākšanas.
3. Priekšlikumus sistemātiski pārbauda, lai apzinātu darbības, kuras rada sarežģītas vai nopietnas ētikas problēmas, un iesniedz tās ētikas novērtējumam. Ētikas novērtējumu veic Komisija, ja vien tas nav deleģēts finansēšanas struktūrai. Visām darbībām, kas saistītas ar cilvēka embrionālu cilmes šūnu vai cilvēka embriju izmantošanu, ir jāveic ētikas novērtējums. Ētikas pārbaūžu un novērtējumu veikšanā atbalstu sniedz ētikas eksperti. Komisija un finansēšanas struktūras nodrošina ētikas procedūru pārredzamību, neskarot minēto procedūru satura konfidencialitāti.
4. Pirms attiecīgo pasākumu sākšanas tiesību subjekti, kas piedalās darbībā, saņem visus apstiprinājumus vai citus obligātus dokumentus no attiecīgajām valsts, vietējām ētikas komitejām vai citām struktūrām, piemēram, datu aizsardzības iestādēm. Minētos dokumentus glabā dosjē un pēc pieprasījuma iesniedz Komisijai vai attiecīgajai finansēšanas struktūrai.
5. Vajadzības gadījumā Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra veic ētikas pārbaudes. Vērtējot sarežģītus vai nopietnus ētikas aspektus, ētikas pārbaudes veic Komisija, ja vien Komisija šo uzdevumu nedeleģē finansēšanas struktūrai.

Ētikas pārbaūžu veikšanā atbalstu sniedz ētikas eksperti.

6. Darbības, kas neatbilst 1.–4. punktā minētajām ētikas prasībām un tādēļ nav ētiski pieņemamas, tiek noraidītas vai izbeigtas, tiklīdz ir konstatēta to ētiskā nepieņemamība.

20. pants

Drošība

1. Darbības, ko veic saskaņā ar programmu, atbilst piemērojamajiem drošības noteikumiem un jo īpaši noteikumiem par klasificētas informācijas aizsardzību pret neatļautu izpaušanu, ieskaitot atbilstību visiem attiecīgajiem Savienības un valsts tiesību aktiem. Gadījumā, ja pētniecība tiek veikta ārpus Savienības, izmantojot vai radot klasificētu informāciju, ir arī nepieciešams, ka papildus minēto prasību izpildei ir ticis noslēgts drošības nolīgums starp Savienību un trešo valsti, kurā tiks veikta pētniecība.
2. Vajadzības gadījumā priekšlikumos ietver drošības pašnovērtējumu, kurā apzināti visi drošības aspekti un sīki izklāstīts, kā minētie aspekti tiks risināti, lai izpildītu attiecīgos Savienības un valsts tiesību aktus.
3. Vajadzības gadījumā Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra veic drošības kontroles procedūru priekšlikumiem, kas rada bažas par drošības aspektiem.
4. Attiecīgā gadījumā darbības, ko veic saskaņā ar Programmu, atbilst Lēmumam (ES, Euratom) 2015/444 un tā īstenošanas noteikumiem.

5. Tiesību subjekti, kas piedalās darbībā, nodrošina aizsardzību pret tādas klasificētas informācijas neatļautu izpaušanu, ko izmanto darbībā vai ko rada darbība. Pirms attiecīgo pasākumu sākšanas tās uzrāda apliecinājumu par personas drošības pielaidi vai objekta drošības pielaidi no attiecīgajām valsts drošības iestādēm.
6. Ja ar klasificētu informāciju jāstrādā neatkarīgiem ārējiem ekspertiem, pirms minēto ekspertu iecelšanas jābūt saņemtai attiecīgas pakāpes drošības pielaidei.
7. Vajadzības gadījumā Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra var veikt drošības pārbaudes.
8. Darbības, kas neatbilst šajā regulām minētajiem drošības noteikumiem, var noraidīt vai izbeigt jebkurā laikā.

II NODAĻA

Dotācijas

21. pants

Dotācijas

Ja vien šajā nodaļā nav noteikts citādi, dotācijas saskaņā ar Programmu piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.

22. pants

Tiesību subjekti, kas ir tiesīgi piedalīties

1. Programmas darbībā var piedalīties ikviens tiesību subjekts, neatkarīgi no tā iedibinājuma vietas un ieskaitot tiesību subjektus no trešām valstīm, kas nav asociētās valstis, vai starptautiskas organizācijas, ar noteikumu, ka ir izpildīti šajā regulā paredzētie nosacījumi, kā arī visi darba programmā vai uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus paredzētie nosacījumi.
2. Izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos, ja darba programmā ir noteikts citādi, tiesību subjekti, kas veido konsorciju, ir tiesīgi piedalīties darbībā, ko veic saskaņā ar Programmu, ar noteikumu, ka konsorcijs ietver:
  - a) vismaz vienu neatkarīgu tiesību subjektu, kas iedibināts kādā dalībvalstī; un
  - b) vismaz divus citus neatkarīgus tiesību subjektus, no kuriem katrs iedibināts atšķirīgās dalībvalstīs vai asociētajās valstīs.
3. EPP progresīvās pētniecības darbības, EIP darbības, mācību un mobilitātes darbības vai programmas līdzfinansēšanas darbības var īstenot viens vai vairāki tiesību subjekti, ar noteikumu, ka viens no minētajiem tiesību subjektiem ir iedibināts dalībvalstī vai asociētajā valstī, balstoties uz nolīgumu, kas noslēgts saskaņā ar 16. pantu.
4. Koordinācijas un atbalsta darbības var īstenot viens vai vairāki tiesību subjekti, kuri var būt iedibināti dalībvalstī, asociētajā valstī vai – izņēmuma gadījumos – citā trešā valstī.
5. Darba programmā var paredzēt, ka darbībā, kas saistītas ar Savienības stratēģiskajiem aktīviem, interesēm, autonomiju vai drošību, dalību var ierobežot līdz tikai dalībvalstīs iedibinātiem tiesību subjektiem vai līdz dalībvalstīs un noteiktās asociētajās valstīs vai citās trešās valstīs iedibinātiem tiesību subjektiem. Asociētās valstīs, kuras ir EEZ dalībvalstis, iedibinātu tiesību subjektu dalības jebkāda ierobežošana notiek saskaņā ar Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu noteikumiem un nosacījumiem. Pienācīgi pamatotu un izņēmuma iemeslu dēļ, lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu stratēģisko interešu aizsardzību, darba programmā no dalības individuālos uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus var izslēgt arī tādus Savienībā vai asociētajās valstīs iedibinātus tiesību subjektus, kurus tieši vai netieši kontrolē trešās valstis, kas nav asociētās valstis, vai tādu trešo valstu, kuras nav asociētās valstis, tiesību subjekti, vai uz to dalību attiecināt darba programmā izklāstītus nosacījumus.

6. Attiecīgos pienācīgi pamatotos gadījumos darba programmā papildus 2.–5. punktā noteiktajiem atbilstības kritērijiem var noteikt atbilstības kritērijus, lai ņemtu vērā konkrētas politikas prasības vai darbības raksturu un mērķus, ieskaitot tiesību subjektu skaitu, tiesību subjekta veidu un iedibinājuma vietu.
7. Ja vien ar vadošo iestādi nav panākta cita vienošanās, darbībās, kurām piešķir summas saskaņā ar 15. panta 5. punktu, piedalās tikai viens tiesību subjekts, kas iedibināts deleģējošās vadošās iestādes jurisdikcijā.
8. Ja tas ir paredzēts darba programmā, darbībās var piedalīties JRC.
9. JRC, Eiropas nozīmes starptautiskas pētniecības organizācijas un tiesību subjektus, kas izveidoti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, uzskata par iedibinātiem dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kur iedibināti citi tiesību subjekti, kas piedalās darbībā.
10. Attiecībā uz EPP progresīvās pētniecības darbībām, mācību un mobilitātes darbību gadījumā un ja tas ir paredzēts darba programmā, starptautiskās organizācijas, kuru galvenais birojs atrodas kādā dalībvalstī vai asociētajā valstī, uzskata par iedibinātām minētajā dalībvalstī vai asociētajā valstī. Attiecībā uz citām Programmas daļām starptautiskas organizācijas, kas nav Eiropas nozīmes starptautiskas pētniecības organizācijas, tiek uzskatītas par iedibinātām trešā valstī, kas nav asociētā valsts.

23. pants

Tiesību subjekti, kas ir tiesīgi saņemt finansējumu

1. Tiesību subjekti ir tiesīgi saņemt finansējumu, ja tie ir iedibināti dalībvalstī vai asociētajā valstī. Ja vien vadošā iestāde nav vienojusies citādi, darbībām, kurām piešķir summas saskaņā ar 15. panta 5. punktu, tiesības saņemt finansējumu ir tikai tiem tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti deleģējošās vadošās iestādes jurisdikcijā.
2. Tiesību subjekti, kas ir iedibināti trešā valstī, kas nav asociētā valsts, sedz savas daļības izmaksas. Tomēr tiesību subjekts, kas ir iedibināts trešās valstīs ar zemiem vai vidējiem ienākumiem, kuras nav asociētās valstis, un izņēmuma kārtā citās trešās valstīs, kas nav asociētās valstis, ir tiesīgs saņemt finansējumu darbībai, ja:
  - a) trešā valsts ir norādīta Komisijas pieņemtajā darba programmā; vai
  - b) Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra uzskata, ka attiecīgā subjekta daļība ir būtiska darbības īstenošanai.
3. Saistītie subjekti ir tiesīgi saņemt finansējumu darbībā, ja tie ir iedibināti dalībvalstī, asociētajā valstī, vai trešā valstī, kas norādīta Komisijas pieņemtajā darba programmā.
4. Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei regulāri dara pieejamu informāciju par Savienības finansiālo ieguldījumu apjomu, ko piešķir tiesību subjektiem, kuri iedibināti asociētajās trešās valstīs un trešās valstīs, kas nav asociētās valstis. Attiecībā uz asociētajām valstīm minētā informācija ietver arī informāciju par to finanšu bilanci.

24. pants

Uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus

1. Attiecībā uz visām darbībām uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus saturu iekļauj darba programmā.
2. Ja tas nepieciešams, lai sasniegtu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus mērķus, uzaicinājumus izņēmuma gadījumos var ierobežot, lai esošajās darbībās ieviestu papildu pasākumus vai pievienotu papildu partnerus. Turklāt darba programmā tiesību subjektiem no valstīm ar zemu sniegumu pētniecībā un inovācijā var paredzēt iespēju iesaistīties jau atlasītās tādas pētniecības un inovācijas darbībās, ko īsteno sadarbībā, ja tam piekrīt attiecīgais konsorcijs un ar noteikumu, ka tajās jau nepiedalās tiesību subjekti no šādām valstīm.

3. Uzaicinājums iesniegt priekšlikumus nav vajadzīgs attiecībā uz koordinācijas un atbalsta darbībām vai programmas līdzfinansētām darbībām, kas:

- a) jāveic JRC vai tiesību subjektiem, kuri norādīti darba programmā;
- b) neietilpst uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus darbības jomā saskaņā ar Finanšu regulas 195. panta e) punktu.

4. Darba programmā norāda uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, kuros var piešķirt izcilības zīmogus. Pēc tam, kad no pieteikuma iesniedzēja ir saņemta iepriekšēja atļauja, informāciju par pieteikumu un izvērtējumu var darīt zināmu ieinteresētajām finansēšanas iestādēm, par to noslēdzot vienošanos par konfidencialitāti.

25. pants

Kopīgi uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus

Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra var izsludināt kopīgu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus kopā ar:

- a) trešām valstīm, arī to zinātniskām un tehnoloģiju organizācijām vai aģentūrām;
- b) starptautiskām organizācijām;
- c) bezpeļņas tiesību subjektiem.

Ja izsludināts kopīgs uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, pieteikumu iesniedzēji izpilda 22. pantā minētās prasības, un tiek noteiktas kopīgas procedūras priekšlikumu atlasei un izvērtēšanai. Šādās procedūrās piedalās līdzsvaroti izveidota katras puses ieceltu ekspertu grupa.

26. pants

Pirmskomercializācijas iepirkums un inovatīvu risinājumu publiskais iepirkums

1. Darbībās var ietvert vai par galveno mērķi var izvirzīt pirmskomercializācijas iepirkumu vai inovatīvu risinājumu publisko iepirkumu, ko veic atbalsta saņēmēji, kuri ir līgumslēdzēja iestādes vai līgumslēdzēji, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2014/24/ES ⁽²⁹⁾ un 2014/25/ES ⁽³⁰⁾.

2. Iepirkuma procedūras:

- a) atbilst konkursa noteikumiem un pārredzamības, nediskriminēšanas, vienlīdzīgas attieksmes, pareizas finanšu pārvaldības un proporcionalitātes principiem;
- b) var atļaut vienā un tajā pašā procedūrā piešķirt vairāku līgumu slēgšanas tiesības ("iepirkums no vairākiem piegādātājiem");
- c) paredz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu pretendentiem, kas piedāvā labāko cenas un vērtības attiecību, un vienlaikus izvairās no jebkāda interešu konflikta.

Attiecībā uz pirmskomercializācijas publisko iepirkumu, vajadzības gadījumā un neskarot a) apakšpunktā uzskaitītos principus, iepirkuma procedūru var vienkāršot vai paātrināt un var paredzēt īpašus nosacījumus, piemēram, ierobežojot vietu, kur jāveic iepirktie pasākumi, tā ka tā atrodas attiecīgo dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijā.

3. Darbuzņēmējam, kas rada rezultātus pirmskomercializācijas iepirkumā, pieder vismaz intelektuālā īpašuma tiesības, kas saistītas ar minētajiem rezultātiem. Līgumslēdzējām iestādēm ir vismaz tiesības bez autoratlīdzības piekļūt rezultātiem izmantošanai savām vajadzībām un tiesības piešķirt vai pieprasīt, lai iesaistītie darbuzņēmēji to vārdā piešķir neekskluzīvas licences trešām personām rezultātu izmantošanai ar taisnīgiem un pamatotiem nosacījumiem bez tiesībām piešķirt apakšlicences. Ja darbuzņēmējs nav komerciāli izmantojis rezultātus noteiktā laikposmā pēc pirmskomercializācijas iepirkuma, kā noteikts līgumā, līgumslēdzēja iestādes, iepriekš apspriedušās ar darbuzņēmēju par neizmantošanas iemesliem, tam var pieprasīt visas īpašumtiesības uz rezultātiem nodot līgumslēdzējām iestādēm.

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

⁽³⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

27. pants

Pieteikumu iesniedzēju finansiālās spējas

1. Papildus izņēmumiem, kas minēti Finanšu regulas 198. panta 5. punktā, finansiālās spējas pārbauda tikai koordinātoram un tikai tad, ja darbībai no Savienības pieprasītais finansējums ir 500 000 EUR vai vairāk.
2. Neatkarīgi no 1. punkta, ja ir pamats apšaubīt pieteikuma iesniedzēja finansiālās spējas vai ja ir lielāks risks, ko rada daļība vairākās Savienības pētniecības un inovācijas programmu finansētās darbībās, Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra pārbauda arī citu pieteikumu iesniedzēju vai koordinātoru finansiālās spējas, pat ja prasītais finansējums ir zem 1. punktā minētā sliekšņa.
3. Ja finansiālās spējas strukturāli garantē cits tiesību subjekts, pārbauda minētā cita tiesību subjekta finansiālās spējas.
4. Gadījumā, ja pieteikuma iesniedzēja finansiālās spējas ir vājas, Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra var noteikt, ka pieteikuma iesniedzēja daļība ir atkarīga no saistīta subjekta sniegtas deklarācijas par solidāru atbildību.
5. Ieguldījumu šīs regulas 37. pantā aprakstītajā mehānismā uzskata par pietiekamu garantiju atbilstīgi Finanšu regulas 152. pantam. No atbalsta saņēmējiem nepieņem vai neprasa papildu garantiju vai nodrošinājumu.

28. pants

Piešķiršanas kritēriji un atlase

1. Iesniegtos priekšlikumus vērtē pēc šādiem piešķiršanas kritērijiem:
  - a) izcilība;
  - b) ietekme;
  - c) īstenošanas kvalitāte un efektivitāte.
2. Priekšlikumiem par EPP progresīvās pētniecības darbībām piemēro tikai 1. punkta a) apakšpunktā minēto kritēriju.
3. Darba programmā iekļauj sīkāku informāciju par 1. punktā noteikto piešķiršanas kritēriju piemērošanu, tostarp jebkādos svērumus, sliekšņa vērtības un vajadzības gadījumā noteikumus par rīcību *ex aequo* priekšlikumu situācijā, ņemot vērā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus mērķus. Nosacījumi par rīcību *ex aequo* priekšlikumu situācijā citu starpā var ietvert šādus kritērijus: MVU, dzimums un ģeogrāfiskā daudzveidība.
4. Komisija un citas finansēšanas struktūras ņem vērā iespēju izmantot divpakāpju iesniegšanas un vērtēšanas procedūru un vajadzības gadījumā var izvērtēt anonimizētus priekšlikumus pirmajā izvērtēšanas posmā, pamatojoties uz vienu vai vairākiem piešķiršanas kritērijiem, kas minēti 1. punktā.

29. pants

Izvērtēšana

1. Priekšlikumus izvērtē vērtēšanas komiteja, kura sastāv no neatkarīgiem ārējiem ekspertiem.

Attiecībā uz EIP pasākumiem, misijām un pienācīgi pamatotos gadījumos, kā izklāstīts Komisijas pieņemtajā darba programmā, vērtēšanas komiteja var daļēji vai – koordinācijas un atbalsta darbību gadījumā – pilnībā sastāvēt no Savienības iestāžu vai struktūru pārstāvjiem, kā minēts Finanšu regulas 150. pantā.

Vērtēšanas procesam var sekot neatkarīgi novērotāji.

2. Attiecīgā gadījumā vērtēšanas komiteja sarindo priekšlikumus, kuri sasnieguši piemērojamās sliekšņa vērtības, un šajā nolūkā ņem vērā:

- a) izvērtējuma punktu skaitu;
- b) ieguldījumu konkrēto politikas mērķu sasniegšanā, arī konsekventa projektu portfeļa izveidē, jo īpaši attiecībā uz *Pathfinder* pasākumiem, misijām un citos pienācīgi pamatotos gadījumos, kā detalizēti izklāstīts Komisijas pieņemtajā darba programmā.

Attiecībā uz EIP pasākumiem, misijām un citos pienācīgi pamatotos gadījumos, kā detalizēti izklāstīts Komisijas pieņemtajā darba programmā, vērtēšanas komiteja var arī ierosināt priekšlikumu pielāgojumus, ciktāl minētie pielāgojumi vajadzīgi, lai nodrošinātu portfeļa konsekveni. Minētie pielāgojumi atbilst dalības nosacījumiem un vienlīdzīgas attieksmes principam. Programmas komiteju informē par šādiem gadījumiem.

3. Izvērtēšanas procesu izstrādā tā, lai izvairītos no interešu konfliktiem un neobjektivitātes. Nodrošina, lai izvērtēšanas kritēriji un punktu piešķiršana priekšlikumam būtu pārredzami.

4. Saskaņā ar Finanšu regulas 200. panta 7. punktu pieteikumu iesniedzēji visos izvērtēšanas posmos saņem informāciju par izvērtēšanas gaitu un, ja priekšlikums tiek noraidīts, par noraidījuma iemesliem.

5. Tiesību subjekti, kas iedibināti dalībvalstīs ar zemu sniegumu pētniecībā un inovācijā un kas veiksmīgi piedalījušies komponentā "Dalības paplašināšana un izcilas pieredzes izplatīšana", pēc pieprasījuma saņem izziņu par savu dalību, kuru var pievienot priekšlikumiem programmas daļām, ko īsteno sadarbībā un ko tie koordinē.

30. pants

Izvērtējuma pārskatīšanas procedūra, informācijas pieprasījumi un sūdzības

1. Pieteikuma iesniedzējs var pieprasīt izvērtējuma pārskatīšanu, ja tas uzskata, ka piemērojamā izvērtēšanas procedūra nav pareizi izmantota attiecībā uz tā iesniegto priekšlikumu ⁽³¹⁾.

2. Izvērtējuma pārskatīšanas pieprasījums var attiekties tikai uz izvērtēšanas procesuālajiem aspektiem. Izvērtējuma pārskatīšanā nevar izskatīt priekšlikuma izvērtējumu.

3. Pārskatīšanas pieprasījums attiecas uz konkrētu priekšlikumu, un to iesniedz 30 dienu laikā pēc izvērtējuma rezultātu paziņošanas.

Izvērtēšanas pārskatīšanas komiteja sniedz atzinumu par izvērtējuma procesuālajiem aspektiem, un to vada un tajā ietilpst Komisijas vai attiecīgās finansēšanas struktūras darbinieki, kas nav bijuši iesaistīti priekšlikumu izvērtēšanā. Izvērtēšanas pārskatīšanas komiteja var ieteikt vienu no šādām darbībām:

- a) atkārtoti izvērtēt priekšlikumu – tas jāveic galvenokārt tādiem vērtētājiem, kuri nebija iesaistīti iepriekšējā izvērtēšanā; vai
- b) apstiprināt sākotnējo izvērtējumu.

4. Izvērtēšanas pārskatīšana nekavē to priekšlikumu atlases procedūru, uz kuriem neattiecas minētā pārskatīšana.

5. Komisija nodrošina, ka ir ieviesta dalībniekiem paredzēta procedūra, lai tie tieši varētu pieprasīt informāciju un iesniegt sūdzības saistībā ar dalību Programmā. Informāciju par to, kā reģistrēt informācijas pieprasījumus vai sūdzības, dara pieejamu tiešsaistē.

⁽³¹⁾ Šī procedūra tiks izskaidrota dokumentā, kuru publicē pirms izvērtēšanas procesa sākuma.

31. pants

Laiks līdz dotācijas piešķiršanai

1. Atkāpjoties no Finanšu regulas 194. panta 2. punkta pirmās daļas, piemēro šādus termiņus:
  - a) visu pieteikumu iesniedzēju informēšanai par viņu pieteikumu izvērtēšanas rezultātiem – ne ilgāk par pieciem mēnešiem no pilnīgu priekšlikumu iesniegšanai noteiktās pēdējās dienas;
  - b) dotāciju nolīgumu parakstīšanai ar pieteikumu iesniedzējiem – ne ilgāk par astoņiem mēnešiem no pilnīgu priekšlikumu iesniegšanai noteiktās pēdējās dienas.
2. Darba programmā var noteikt īsākus termiņus par tiem, kuri paredzēti 1. punktā.
3. Papildus izņēmumiem, kas noteikti Finanšu regulas 194. panta 2. punkta otrajā daļā, šā panta 1. punktā minētos termiņus var pagarināt EPP darbībām, misijām un tad, ja par darbību veicams ētikas novērtējums vai drošības kontrole.

32. pants

Dotācijas īstenošana

1. Ja atbalsta saņēmējs neizpilda savus pienākumus attiecībā uz darbības tehnisko īstenošanu, pārējie saņēmēji izpilda minētos pienākumus bez Savienības papildu finansējuma, ja vien tie nav nepārprotami atbrīvoti no šāda pienākuma. Katrs atbalsta saņēmējs ir finansiāli atbildīgs tikai par savu parādu, uz kuru attiecas noteikumi par mehānismu.
2. Dotācijas nolīgumā var noteikt starpmērķus un saistītās priekšfinansējuma iemaksas. Ja starpmērķi nav sasniegti, darbību var apturēt, grozīt vai, ja tas ir pienācīgi pamatoti, izbeigt.
3. Darbību var izbeigt arī tad, ja gaidāmie rezultāti vairs nav nozīmīgi Savienībai zinātnisku vai tehnoloģisku iemeslu dēļ vai – *Accelerator* gadījumā – arī ekonomisku iemeslu dēļ, vai – EIP un misiju gadījumā – arī tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar to nozīmīgumu darbību portfeli. Pirms Komisija pieņem lēmuma par darbības pārtraukšanu, tā saskaņā ar Finanšu regulas 133. pantu veic procedūru, iesaistot darbības koordinatoru un vajadzības gadījumā neatkarīgus ārējos ekspertus.

33. pants

Dotāciju nolīgumi

1. Saskaņā ar šo regulu Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādā paraugus dotāciju nolīgumiem starp Komisiju vai attiecīgo finansēšanas struktūru un atbalsta saņēmējiem. Ja dotāciju nolīguma paraugā vajadzīgi būtiski grozījumi, cita starpā nolūkā nodrošināt turpmākus vienkāršojumus atbalsta saņēmējiem, Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm minēto dotāciju nolīguma paraugu attiecīgi pārskata.
2. Dotāciju nolīgumos nosaka atbalsta saņēmēju un vai nu Komisijas, vai arī attiecīgās finansēšanas struktūras tiesības un pienākumus saskaņā ar šo regulu. Tajos arī nosaka to tiesību subjektu tiesības un pienākumus, kuri kļūst par atbalsta saņēmējiem darbības īstenošanas laikā, kā arī koordinatora pienākumus un uzdevumus.

34. pants

Finansējuma likmes

1. Visiem attiecīgajā darbībā finansētajiem pasākumiem piemēro katrai darbībai atsevišķi noteiktu finansējuma likmi. Maksimālo likmi katrai darbībai nosaka darba programmā.

2. Var atļūdzināt līdz 100 % no Programmas darbības kopējām attiecināmajām izmaksām, izņemot:
  - a) inovācijas darbības, kam var atļūdzināt līdz 70 % no kopējām attiecināmajām izmaksām, izņemot bezpeļņas tiesību subjektus, kam var atļūdzināt līdz 100 % no kopējām attiecināmajām izmaksām;
  - b) Programmas līdzfinansēšanas darbības, kam var atļūdzināt vismaz 30 % un noteiktos un pienācīgi pamatotos gadījumos līdz 70 % no kopējām attiecināmajām izmaksām.
3. Šajā pantā noteiktās finansējuma likmes piemēro arī darbībām, kurām pilnībā vai par kādu to daļu ir noteikts vienotas likmes, vienības vai fiksētas summas finansējums.

35. pants

Netiešās izmaksas

1. Netiešās attiecināmās izmaksas ir 25 % no kopējām tiešajām attiecināmajām izmaksām, izņemot tiešās attiecināmās izmaksas, kas radušās saistībā ar apakšuzņēmuma līgumu slēgšanu, finansiālo atbalstu trešām personām un jebkuras vienības izmaksām vai fiksētajām summām, kas ietver netiešās izmaksas.

Vajadzības gadījumā vienības izmaksās vai fiksētajās summās ietvertās netiešās izmaksas aprēķina, izmantojot pirmajā daļā minēto vienoto likmi, izņemot iekšējos norēķinos norādīto preču un pakalpojumu vienības izmaksas, ko aprēķina, pamatojoties uz faktiskajām izmaksām saskaņā ar atbalsta saņēmēju parasto izmaksu uzskaites praksi.

2. Neatkarīgi no 1. punkta, ja tas paredzēts darba programmā, netiešās izmaksas var deklarēt kā fiksētas summas vai vienības izmaksas.

36. pants

Attiecināmās izmaksas

1. Papildus kritērijiem, kas noteikti Finanšu regulas 186. pantā, atbalsta saņēmējiem, kuru atalgojums tiek aprēķināts uz projekta pamata, personāla izmaksas ir attiecināmās izmaksas līdz tādai atalgojuma summai, ko persona saņemtu par darbu līdzīgos valsts shēmās finansētos pētniecības un inovācijas projektos, tostarp sociālā nodrošinājuma iemaksas un citas izmaksas, kuras iekļautas atalgojumā personālam, kas norīkots darbības īstenošanai, kuras izriet no valsts tiesību aktiem vai darba līguma.

2. Atkāpjoties no Finanšu regulas 190. panta 1. punkta, izmaksas par resursiem, ko trešās personas darījušas pieejamus ar ieguldījumiem natūrā, ir attiecināmās izmaksas, kuru summa nepārsniedz trešās personas tiešās attiecināmās izmaksas.

3. Atkāpjoties no Finanšu regulas 192. panta, ienākumus, kas gūti no rezultātu izmantošanas, neuzskata par darbības ieņēmumiem.

4. Atbalsta saņēmēji var izmantot savu parasto grāmatvedības praksi, lai noteiktu un deklarētu izmaksas, kas radušās saistībā ar darbību, kura atbilst visiem dotācijas nolīgumā izklāstītajiem noteikumiem un nosacījumiem, saskaņā ar šo regulu un Finanšu regulas 186. pantu.

5. Atkāpjoties no Finanšu regulas 203. panta 4. punkta, atzinums par finanšu pārskatiem ir obligāts atlikuma maksājuma veikšanas laikā, ja summa, kas pieprasīta kā faktiskās izmaksas un vienības izmaksas, kuras aprēķinātas saskaņā ar parasto izmaksu uzskaites praksi, ir 325 000 EUR vai lielāka.

Atzinumus par finanšu pārskatiem var sagatavot apstiprināts ārējais revidents vai – valsts struktūru gadījumā – izdot kompetenta un neatkarīga valsts amatpersona saskaņā ar Finanšu regulas 203. panta 4. punktu.

6. Attiecīgā gadījumā saistībā ar MSCA mācību un mobilitātes darbībām Savienības ieguldījumā pienācīgi ņem vērā visas atbalsta saņēmēja papildu izmaksas, kas saistītas ar grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, vecāku atvaļinājumu, slimības atvaļinājumu, atvaļinājumu personisku iemeslu dēļ vai pētnieku darbā pieņēmušās organizācijas maiņu vai ģimenes statusa maiņu dotācijas nolīguma darbības laikā.

7. Izmaksas, kas saistītas ar atklātu piekļuvi, tostarp datu pārvaldības plāniem, ir kompensējamas attaisnotās izmaksas, kā izklāstīts dotācijas nolīgumā.

37. pants

Savstarpējās apdrošināšanas mehānisms

1. Ar šo tiek izveidots Savstarpējās apdrošināšanas mehānisms ("Mehānisms"), kas aizstāj un turpina saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1290/2013 38. pantu izveidoto fondu. Mehānisms paredz ar tādu summu neatgūšanu saistīta riska segumu, kuras atbalsta saņēmējiem jāatmaksā:

- a) Komisijai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1982/2006/EK ⁽³²⁾;
- b) Komisijai un Savienības struktūrām saskaņā ar programmu "Apvārsnis 2020";
- c) Komisijai un finansēšanas struktūrām saskaņā ar Programmu.

Riska segumu attiecībā uz pirmās daļas c) apakšpunktā minētajām finansēšanas struktūrām var īstenot, izmantojot netiešās apdrošināšanas sistēmu, kas izklāstīta piemērojamajā nolīgumā, un ņemot vērā finansēšanas struktūras būtību.

2. Mehānismu pārvalda Savienība, ko pārstāv Komisija, kura darbojas kā izpildītājs. Komisija izstrādā konkrētus noteikumus par Mehānisma darbību.

3. Atbalsta saņēmēji veic ieguldījumu, kas ir 5 % no Savienības finansējuma darbībai. Pamatojoties uz pārredzamiem periodiskajiem izvērtējumiem, Komisija minēto ieguldījumu var palielināt līdz 8 % vai to samazināt zem 5 %. Atbalsta saņēmēju ieguldījumu Mehānismā ieskaita sākotnējā priekšfinansējumā un iemaksā Mehānismā saņēmēju vārdā. Minētais ieguldījums nepārsniedz sākotnējā priekšfinansējuma summu.

4. Atbalsta saņēmēju ieguldījums tiek atgriezts atlikuma maksājuma veikšanas laikā.

5. Jebkura finansiāla peļņa, ko radījis Mehānisms, tiek iekļauta Mehānismā. Ja peļņa ir nepietiekama, Mehānisms neiesaistās, un Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra jebkādas parāda summas tiešā veidā atgūst no atbalsta saņēmējiem vai trešām personām.

6. Atgūtās summas veido ieņēmumus, kas Mehānismam piešķirti Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē. Kad ir piešķirtas visas dotācijas, kuru risku tieši vai netieši sedz Mehānisms, Komisija atgūst visas atlikušās summas un iekļauj Savienības budžetā saskaņā ar likumdevējas iestādes lēmumiem.

7. Mehānismu var attiecināt uz visiem citiem tieši pārvaldāmo Savienības programmu atbalsta saņēmējiem. Komisija pieņem nosacījumus atbalsta saņēmēju dalībai citās programmās.

38. pants

Īpašumtiesības un aizsardzība

1. Atbalsta saņēmējiem pieder visi rezultāti, ko tie radījuši. Tie nodrošina, ka jebkuras viņu darbinieku vai citu pušu tiesības attiecībā uz rezultātiem var īstenot tādā veidā, kas ir saderīgs ar atbalsta saņēmēju pienākumiem dotācijas nolīgumā.

Rezultāti ir divu vai vairāku atbalsta saņēmēju kopīpašums, ja:

- a) tie ir kopīgi radīti; un

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1982/2006/EK (2006. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienas Septīto pamatprogrammu pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un demonstrējumu pasākumiem (2007. līdz 2013. gads) (OV L 412, 30.12.2006., 1. lpp.).

- b) nav iespējams:
- i) noteikt katra atbalsta saņēmēja attiecīgo ieguldījumu; vai
  - ii) tos nodalīt, kad tiek prasīta, iegūta vai uzturēta to aizsardzība.

Līdzīpašnieki rakstiski vienojas par kopīpašuma piešķiršanu un izmantošanas noteikumiem. Ja vien nav panākta cita vienošanās konsorcijs līgumā vai kopīgajā īpašumtiesību nolīgumā, katrs līdzīpašnieks var piešķirt trešām personām vienkāršas licences, kas ļauj izmantot kopīpašumā esošos rezultātus (bez tiesībām izdot apakšlicenci), ja pārējiem līdzīpašniekiem tiek sniegts iepriekšējs paziņojums un taisnīga un saprātīga kompensācija. Līdzīpašnieki var rakstiski vienoties piemērot citu režīmu, kas nav kopīpašums.

2. Atbalsta saņēmēji, kas saņēmuši Savienības finansējumu, pienācīgi aizsargā savus rezultātus, ja aizsardzība ir iespējama un pamatota, un šajā nolūkā ņem vērā visus attiecīgos apsvērumus, arī komerciālas izmantošanas perspektīvas un jebkādas citas likumīgas intereses. Lemjot par aizsardzību, atbalsta saņēmēji ņem vērā arī pārējo darbībā iesaistīto saņēmēju likumīgās intereses.

39. pants

Izmantošana un izplatīšana

1. Katrs saņēmējs, kas ir saņēmis Savienības finansējumu, dara visu iespējamo, lai izmantotu tam piederošos rezultātus vai nodrošina, lai tos izmantotu cits tiesību subjekts. Rezultātus var izmantot tiešā veidā atbalsta saņēmēji vai netieši, jo īpaši, nododot īpašumtiesības uz rezultātiem un piešķirot rezultātu izmantošanas licences saskaņā ar 40. pantu.

Darba programmā var paredzēt papildu izmantošanas pienākumus.

Ja, neraugoties uz to, ka atbalsta saņēmējs dara visu iespējamo, lai panāktu savu rezultātu tiešu vai netiešu izmantošanu, rezultāti netiek izmantoti dotācijas nolīgumā noteiktā konkrētā termiņā, atbalsta saņēmējs izmanto dotācijas nolīgumā norādītu piemērotu tiešsaistes platformu, lai atrastu ieinteresētās personas šo rezultātu izmantošanai. Ja tas ir pamatoti, pēc atbalsta saņēmēja pieprasījuma šo pienākumu var atcelt.

2. Tiklīdz iespējams, atbalsta saņēmēji publiski pieejamā formātā izplata savus rezultātus, ievērojot visus ierobežojumus, kas izriet no intelektuālā īpašuma aizsardzības, drošības noteikumiem vai likumīgo interešu aizsardzības.

Darba programmā var paredzēt papildu izplatīšanas pienākumus, vienlaikus nodrošinot Savienības ekonomisko un zinātnisko interešu aizsardzību.

3. Atbalsta saņēmēji nodrošina, ka atvērtā piekļuve zinātniskām publikācijām tiek noteikta saskaņā ar dotācijas nolīgumā izklāstītajiem noteikumiem. Jo īpaši atbalsta saņēmēji nodrošina, ka tie vai publikāciju autori patur pietiekamas intelektuālā īpašuma tiesības, kas tiem ļauj izpildīt tiem noteiktās atvērtās piekļuves prasības.

Atvērtā piekļuve pētījumu datiem ir vispārīgs noteikums saskaņā ar dotācijas nolīgumā izklāstītajiem noteikumiem, kas nodrošina iespēju piemērot izņēmumus saskaņā ar principu "tik atvērti, cik iespējams, tik slēgti, cik nepieciešams", ņemot vērā atbalsta saņēmēju likumīgās intereses, tostarp komerciālu pielietojumu, un jebkādas citus ierobežojumus, piemēram, datu aizsardzības noteikumus, privātumu, konfidencialitāti, komercnoslēpumus, Savienības konkurētspējas intereses, drošības noteikumus vai intelektuālā īpašuma tiesības.

Darba programmā var paredzēt papildu stimulus vai pienākumus, kuri jāizpilda, lai pieņemtu praksi atvērtās zinātnes jomā.

4. Atbalsta saņēmēji visus pētījumu datus, kas gūti kādā Programmas darbībā, pārvalda atbilstoši FAIR principiem un saskaņā ar dotācijas nolīgumu un izstrādā datu pārvaldības plānu.

Pamatotos gadījumos darba programmā var paredzēt papildu pienākumus, kuri jāizpilda, lai varētu izmantot EAZM nolūkā uzglabāt datus un piešķirt piekļuvi pētījumu datiem.

5. Atbalsta saņēmēji, kas plāno izplatīt savus rezultātus, iepriekš par to paziņo pārējiem darbībā iesaistītajiem atbalsta saņēmējiem. Jebkurš no pārējiem atbalsta saņēmējiem var iebilst, ja vien var pierādīt, ka rezultātu izplatīšana būtiski kaitēs tā likumīgajām interesēm, kas saistītas ar tā rezultātiem vai iepriekš uzkrātajām zināšanām. Šādos gadījumos rezultātus neizplata, ja vien netiek veikti atbilstīgi pasākumi minēto likumīgo interešu aizsardzībai.

6. Ja vien darba programmā nav paredzēts citādi, priekšlikumos iekļauj plānu par rezultātu izmantošanu un izplatīšanu. Ja paredzētā rezultātu izmantošana nozīmē produkta vai procesa izstrādi, radīšanu, ražošanu un tirdzniecību, vai pakalpojuma izveidi un sniegšanu, plānā iekļauj šādas izmantošanas stratēģiju. Ja plānā paredzēts, ka rezultātu izmantošana notiks galvenokārt trešās valstīs, kuras nav asociētās valstīs, tiesību subjekti paskaidro, kā var uzskatīt, ka šāds izmantojums joprojām atbilst Savienības interesēm.

Atbalsta saņēmēji saskaņā ar dotācijas nolīgumu darbības laikā un arī pēc tās atjaunina plānu par rezultātu izmantošanu un izplatīšanu.

7. Lai Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra varētu veikt uzraudzību un izplatīšanu, atbalsta saņēmēji sniedz visu pieprasīto informāciju par savu rezultātu izmantošanu un izplatīšanu saskaņā ar dotācijas nolīgumu. Šādu informāciju dara publiski pieejamu, ievērojot atbalsta saņēmēju likumīgās intereses.

40. pants

Nodošana un licencēšana

1. Atbalsta saņēmēji var nodot īpašumtiesības uz saviem rezultātiem. Saņēmēji nodrošina, ka to saistības attiecas arī uz jauno īpašnieku un ka minētā īpašnieka pienākums ir nodot šīs saistības līdz ar jebkuru turpmāku nodošanu.

2. Ja vien attiecībā uz konkrēti norādītām trešām personām, tostarp saistītiem subjektiem, nav citas rakstiskas vienošanās vai ja vien tas nav neiespējams saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, atbalsta saņēmēji, kuri plāno nodot īpašumtiesības uz rezultātiem, iepriekš par to paziņo jebkuram citam atbalsta saņēmējam, kuram joprojām ir tiesības piekļūt rezultātiem. Šajā paziņojumā ietver pietiekamu informāciju par jauno īpašnieku, lai atbalsta saņēmējs varētu novērtēt ietekmi uz savām piekļuves tiesībām.

Ja vien attiecībā uz konkrēti norādītām trešām personām, tostarp saistītiem subjektiem, nav citas rakstiskas vienošanās, atbalsta saņēmējs var iebilst pret to, ka cits atbalsta saņēmējs nodot īpašumtiesības uz rezultātiem, ja tas var pierādīt, ka šī nodošana nelabvēlīgi ietekmēs tā piekļuves tiesības. Šajā gadījumā nodošana nenotiek, kamēr nav panākta vienošanās starp attiecīgajiem atbalsta saņēmējiem. Šajā sakarībā dotācijas nolīgumā nosaka termiņus.

3. Atbalsta saņēmēji var piešķirt licences par saviem rezultātiem vai citādi piešķirt tiesības tos izmantot, tostarp uz ekskluzīva pamata, ja tas neietekmē viņu pienākumu izpildi. Ekskluzīvas licences rezultātiem var piešķirt, ja visi citi attiecīgie atbalsta saņēmēji sniedz piekrišanu atteikties no savām piekļuves tiesībām.

4. Pamatotos gadījumos dotācijas nolīgumā paredz tiesības Komisijai vai attiecīgajai finansēšanas struktūrai iebilst pret īpašumtiesību uz rezultātiem nodošanu vai ekskluzīvas licences piešķiršanu attiecībā uz rezultātiem, ja:

- a) atbalsta saņēmējiem, kuri radījuši rezultātus, ir piešķirts Savienības finansējums;
- b) īpašumtiesības nodotas vai licence piešķirta tiesību subjektam, kas iedibināts valstī, kas nav asociētā trešā valsts; un
- c) īpašumtiesību nodošana vai licences piešķiršana nav notikusi atbilstīgi Savienības interesēm.

Ja ir paredzētas tiesības iebilst, atbalsta saņēmējs sniedz iepriekšēju paziņojumu par savu nodomu nodot īpašumtiesības uz rezultātiem vai piešķirt ekskluzīvu licenci attiecībā uz rezultātiem. Ja ir ieviesti pasākumi Savienības interešu aizsardzībai, no tiesībām iebilst var rakstiski atteikties attiecībā uz nodošanu vai licenču piešķiršanu konkrēti noteiktiem tiesību subjektiem.

41. pants

Piekļuves tiesības

1. Pieprasījumus par piekļuves tiesību izmantošanu un atteikšanos no piekļuves tiesībām iesniedz rakstiski.
2. Ja vien ar tiesību piešķirēju nav citas vienošanās, piekļuves tiesības neietver tiesības uz apakšlicenci.
3. Pirms pievienošanās dotācijas nolīgumam atbalsta saņēmēji informē viens otru par jebkādiem ierobežojumiem, kas saistīti ar piekļuves piešķiršanu iepriekš uzkrātajām zināšanām.
4. Ja atbalsta saņēmējs vairs nav iesaistīts darbībā, tas neietekmē atbalsta saņēmēja pienākumus piešķirt piekļuvi.
5. Ja atbalsta saņēmējs nepilda savus pienākumus, atbalsta saņēmēji var vienoties, ka minētajam atbalsta saņēmējam vairs nav piekļuves tiesību.
6. Atbalsta saņēmēji piešķir piekļuves tiesības:
  - a) uz saviem rezultātiem, nepieprasot autoratlīdzību, jebkuram citam darbībā iesaistītam atbalsta saņēmējam, kuram tie vajadzīgi savu uzdevumu izpildei;
  - b) ievērojot jebkādas 3. punktā minētos ierobežojumus, uz savām iepriekš uzkrātajām zināšanām jebkuram citam darbībā iesaistītam atbalsta saņēmējam, kuram tie vajadzīgi savu uzdevumu izpildei; minēto piekļuvi piešķir, neprasot autoratlīdzību, ja vien atbalsta saņēmēji, pirms tie pievienojas dotācijas nolīgumam, nav vienojušies citādi;
  - c) uz saviem rezultātiem un, ievērojot jebkādas 3. punktā minētos ierobežojumus, uz savām iepriekš uzkrātajām zināšanām jebkuram citam darbībā iesaistītam atbalsta saņēmējam, kuram tie vajadzīgi savu rezultātu izmantošanai; minēto piekļuvi piešķir ar taisnīgiem un pamatotiem nosacījumiem, par kuriem jāvienojas.
7. Ja vien atbalsta saņēmēji nav vienojušies citādi, piekļuvi saviem rezultātiem un, ievērojot jebkādas 3. punktā minētos ierobežojumus, savām iepriekš uzkrātajām zināšanām tie piešķir arī tiesību subjektam:
  - a) kas ir iedibināts dalībvalstī vai asociētajā valstī;
  - b) kas atrodas cita atbalsta saņēmēja tiesā vai netiesā kontrolē vai tādā pašā tiesā vai netiesā kontrolē, kādā ir minētais atbalsta saņēmējs, vai arī tieši vai netieši kontrolē minēto atbalsta saņēmēju; un
  - c) kam ir vajadzīga piekļuve, lai izmantotu minētā atbalsta saņēmēja rezultātus saskaņā ar rezultātu izmantošanas pienākumiem, kas noteikti atbalsta saņēmējam.

Piekļuvi piešķir ar taisnīgiem un pamatotiem nosacījumiem, par kuriem jāvienojas.

8. Pieprasījumu par piekļuves piešķiršanu izmantošanas nolūkā var iesniegt ne vēlāk kā viena gada laikā pēc darbības beigām, ja vien atbalsta saņēmēji nevienojas par citu termiņu.
9. Atbalsta saņēmēji, kas saņēmuši Savienības finansējumu, piekļuvi saviem rezultātiem, nepieprasot autoratlīdzību, piešķir Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem vai aģentūrām Savienības rīcībpolitikas vai programmu izstrādei, īstenošanai vai uzraudzībai šajā jomā. Piekļuvi izmanto tikai nekomerciālos un ar konkurenci nesaistītos nolūkos, un par to noslēdz divpusēju nolīgumu, kurā paredzēti īpaši nosacījumi ar mērķi nodrošināt, ka minētās piekļuves tiesības izmanto vienīgi paredzētajā nolūkā un ka ir ieviesti atbilstīgi konfidencialitātes pienākumi. Dalībvalsts, kas izsaka pieprasījumu, Savienības iestādes, struktūras, biroji vai aģentūras, kas izsaka pieprasījumu, paziņo visām dalībvalstīm par tādiem pieprasījumiem.

Šādas piekļuves tiesības neattiecinā uz atbalsta saņēmēju iepriekš uzkrātajām zināšanām.

Darbībās, kas ietilpst kopā "Civilā drošība sabiedrībai", atbalsta saņēmēji, kas saņēmuši Savienības finansējumu, piekļuvi saviem rezultātiem, nepieprasot autoratlīdzību, piešķir arī dalībvalstu valsts iestādēm to rīcībpolitikas vai programmu izstrādei, īstenošanai vai uzraudzībai šajā jomā. Piekļuvi izmanto tikai nekomerciālos un ar konkurenci nesaistītos nolūkos, un par to noslēdz divpusēju nolīgumu, kurā paredzēti īpaši nosacījumi ar mērķi nodrošināt, ka minētās piekļuves tiesības izmanto vienīgi paredzētajā nolūkā un ka ir ieviesti atbilstīgi konfidencialitātes pienākumi. Dalībvalsts, kas izsaka pieprasījumu, Savienības iestādes, struktūras, biroji vai aģentūras, kas izsaka pieprasījumu, paziņo visām dalībvalstīm par tādiem pieprasījumiem.

10. Vajadzības gadījumā darba programmā var paredzēt papildu piekļuves tiesības.

42. pants

Īpaši noteikumi

1. EPP darbībām, mācību un mobilitātes darbībām, pirmskomercializācijas iepirkuma darbībām, inovatīvu risinājumu publiskā iepirkuma darbībām, programmas līdzfinansēšanas darbībām un koordinācijas un atbalsta darbībām var piemērot īpašus noteikumus par īpašumtiesībām, izmantošanu un izplatīšanu, nodošanu un licencēšanu, kā arī piekļuves tiesībām.
2. Šā panta 1. punktā minētos īpašos noteikumus izklāsta dotācijas nolīgumā, un tie nemaina attiecībā uz atvērto piekļuvi paredzētos principus un pienākumus.

43. pants

Godalgas

1. Ja vien šajā nodaļā nav noteikts citādi, Programmā paredzētās veicināšanas vai atzinības godalgas piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas IX sadaļu.
2. Ja vien darba programmā vai konkursa nolikumā nav paredzēts citādi, konkursā var piedalīties ikviens tiesību subjekts neatkarīgi no tā iedibinājuma vietas.
3. Vajadzības gadījumā Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra godalgas konkursus var organizēt kopā ar:
  - a) citām Savienības struktūrām;
  - b) trešām valstīm, arī to zinātniskām un tehnoloģiju organizācijām vai aģentūrām;
  - c) starptautiskām organizācijām; vai
  - d) bezpeļņas tiesību subjektiem.
4. Darba programmās vai konkursa nolikumos nosaka pienākumus attiecībā uz komunikāciju un vajadzības gadījumā attiecībā uz izmantošanu un izplatīšanu, īpašumtiesībām un piekļuves tiesībām, tostarp licencēšanas noteikumiem.

III NODAĻA

Iepirkums

44. pants

Iepirkums

1. Ja vien šajā nodaļā nav noteikts citādi, iepirkumu Programmā piešķir veic saskaņā ar Finanšu regulas VII sadaļu.
2. Iepirkums var būt pirmskomercializācijas iepirkums vai inovatīvu risinājumu publisks iepirkums, ko veic Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra savā vārdā vai kopā ar līgumslēdzējām iestādēm no dalībvalstīm un asociētajām valstīm. Šādos gadījumos piemēro 26. pantā izklāstītos noteikumus.

IV NODAĻA

Finansējuma apvienošanas darbības un apvienotais finansējums

45. pants

Finansējuma apvienošanas darbības

Finansējuma apvienošanas darbības saskaņā ar šo Programmu īsteno atbilstoši *InvestEU* programmai un Finanšu regulas X sadaļai.

46. pants

“Apvārsnis Eiropa” apvienotais finansējums un EIP apvienotais finansējums

1. “Apvārsnis Eiropa” apvienotā finansējuma vai EIP apvienotā finansējuma dotāciju un atmaksājamā avansa komponentus reglamentē 34.–37. pants.
2. EIP apvienoto finansējumu īsteno saskaņā ar šīs regulas 48. pantu. Atbalstu kā EIP apvienoto finansējumu var piešķirt tik ilgi, kamēr vien darbību var finansēt kā finansējuma apvienošanas darbību vai kā finansēšanas un investīciju darbību, kuru pilnībā nosedz programmas *InvestEU* saistībā sniegtā Savienības garantija. Atkāpjoties no Finanšu regulas 209. panta, noteikumus, kas izklāstīti minētā panta 2. punktā un jo īpaši tā a) un d) apakšpunktā, nepiemēro laikā, kad tiek piešķirts EIP apvienotais finansējums.
3. “Apvārsnis Eiropa” apvienoto finansējumu var piešķirt programmas līdzfinansētai darbībai, ja dalībvalstu un asociēto valstu kopīgajā programmā ir paredzēts izmantot finanšu instrumentus atsevišķi atlasītu darbību atbalstam. Šādu darbību izvērtēšanu un atlasīti veic saskaņā ar 15., 23., 24., 27., 28. un 29. pantu. “Apvārsnis Eiropa” apvienotā finansējuma īstenošanas noteikumiem ir jāatbilst 32. pantam pēc analogijas ar 48. panta 10. punktu un jebkādiem papildu un pamatotiem noteikumiem, kas izklāstīti darba programmā.
4. Atmaksājumus, tostarp atmaksājamo avansu un ieņēmumus no “Apvārsnis Eiropa” apvienotā finansējuma un EIP apvienotā finansējuma, uzskata par iekšējiem piešķirtajiem ieņēmumiem saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 3. punkta f) apakšpunktu un 21. panta 4. punktu.
5. “Apvārsnis Eiropa” apvienoto finansējumu un EIP apvienoto finansējumu piešķir tā, lai tiktu veicināta Savienības konkurētspēja, taču vienlaikus netiktu kropļota konkurence iekšējā tirgū.

47. pants

Pathfinder

1. No *Pathfinder* piešķir dotācijas augsta riska progresīviem projektiem, ko īsteno konsorcijs vai individuāli atbalsta saņēmēji, ar mērķi izstrādāt radikālas inovācijas un jaunas tirgus iespējas. No *Pathfinder* piešķir atbalstu agrīnajiem zinātniskās, tehnoloģiskās vai “dziļo tehnoloģiju” (*deep-tech*) pētniecības un izstrādes posmiem, tostarp koncepcijas pierādīšanai un prototipu izveidei tehnoloģijas validēšanai.

Pathfinder galvenokārt īsteno, rīkojot atklātu uzaicinājumu iesniegt augšupējus priekšlikumus ar ikgadējiem regulāriem termiņiem, un paredz arī konkurētspējas uzdevumus, proti, izstrādāt stratēģiskos pamatmērķus, kam vajadzīgas “dziļās tehnoloģijas” un radikāla domāšana.

2. *Pathfinder* pārejas pasākumi palīdz visu jomu pētniekiem un inovatoriem uzlabot komerciālās attīstības ceļu Savienībā, piemēram, veicot demonstrējumus un priekšizpēti, lai novērtētu potenciālās uzņēmējdarbības iespējas, un atbalsta nošķirto jauno (*spin-off*) uzņēmumu un jaunuzņēmumu radīšanu.

Uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus publicēšanas datumu un saturu *Pathfinder* pārejas pasākumiem nosaka, ņemot vērā mērķus un budžetu, kas paredzēti darba programmā saistībā ar attiecīgo darbību portfeli.

Papildu dotācijas par fiksētu summu, kura nepārsniedz 50 000 EUR, var piešķirt katram priekšlikumam, kas jau atlasīts *Pathfinder* un attiecīgā gadījumā *Pathfinder* pārejas pasākumu uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, lai veiktu komplementārus pasākumus, tostarp steidzamas koordinācijas un atbalsta darbības, kuras paredzētas atbalsta saņēmēju portfeļa kopienas stiprināšanai, piemēram, iespējamo nošķirto jauno uzņēmumu un tirgu radošu inovāciju potenciāla novērtēšanai vai uzņēmējdarbības plāna izstrādei. Programmas komiteju, kas izveidota saskaņā ar īpašo programmu, informē par šādiem gadījumiem.

3. Uz *Pathfinder* attiecas piešķiršanas kritēriji, kas minēti 28. pantā.

48. pants

Accelerator

1. *Accelerator* mērķis ir galvenokārt atbalstīt tirgu radošas inovācijas. No tā atbalsta tikai individuālus atbalsta saņēmējus un galvenokārt nodrošina apvienoto finansējumu. Noteiktos apstākļos no tā var sniegt arī atbalstu arī vienīgi dotācijas vai vienīgi kapitāla veidā.

No *Accelerator* sniedz šādus atbalsta veidus:

- apvienotais finanšu atbalsts MVU, tostarp jaunuzņēmumiem, un izņēmuma gadījumos maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, kuri veic radikālu un pārveidojošu inovāciju, kas nav spējīga piesaistīt banku finansējumu;
- atbalsts, ko vienīgi dotācijas veidā piešķir MVU, tostarp jaunuzņēmumiem, kuri veic jebkādu veidu inovāciju, sākot no pakāpeniskas līdz radikālai un pārveidojošai inovācijai, un kuru mērķis ir vēlāk izvērst plašu darbību;
- atbalstu, ko vienīgi kapitāla veidā piešķir MVU, tostarp jaunuzņēmumiem, kas nav spējīgi piesaistīt banku finansējumu, var piešķirt arī tiem uzņēmumiem, kuri jau ir saņēmuši atbalstu, ko piešķir vienīgi dotācijas veidā.

No *Accelerator* atbalstu dotācijas veidā sniedz vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- projektā ir iekļauta informācija par pieteikuma iesniedzēja spējām un vēlmi izvērst darbību;
- atbalsta saņēmējs ir jaunuzņēmums vai MVU;
- Programmas īstenošanas laikposmā atbalstu vienīgi dotācijas veidā no *Accelerator* atbalsta saņēmējs saņem tikai vienu reizi un ne vairāk kā 2,5 miljonu EUR apmērā.

2. *Accelerator* atbalsta saņēmējs ir tiesību subjekts, kas kvalificējas kā jaunuzņēmums, MVU vai izņēmuma gadījumos mazs vidējas kapitalizācijas uzņēmums, kas ir iecerējis izvērst darbību un kas iedibināts dalībvalstī vai asociētajā valstī. Priekšlikumu var iesniegt vai nu atbalsta saņēmējs, vai, ja atbalsta saņēmējs ir sniedzis iepriekšēju piekrišanu, viena vai vairākas fiziskas personas vai tiesību subjekti, kas vēlas izveidot vai atbalstīt minēto atbalsta saņēmēju. Šādā gadījumā finansēšanas nolīgumu paraksta tikai ar atbalsta saņēmēju.

3. Ar vienu piešķiršanas lēmumu var paredzēt un nodrošināt finansējumu attiecībā uz visiem Savienības ieguldījuma veidiem, kas paredzēti EIP apvienotajā finansējumā.

4. Priekšlikumus pēc to individuālās vērtības vērtē neatkarīgi ārējie eksperti un atlasa finansējuma piešķiršanai atklātā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus ar konkrētiem termiņiem, pamatojoties uz 27., 28. un 29. pantu un ievērojot šā panta 5. punktu.

5. Iesniegtos priekšlikumus vērtē pēc šādiem piešķiršanas kritērijiem:

- izcilība;
- ietekme;
- darbības riska pakāpe – kas varētu kavēt ieguldījumus, kvalitatīvu un efektīvu īstenošanu – un vajadzība pēc Savienības atbalsta.

6. Vienojoties ar attiecīgajiem pieteikumu iesniedzējiem, Komisija vai finansēšanas struktūras, kas īsteno Programmu (tostarp EIT ZIK), var tieši iesniegt izvērtēšanai pēc 5. punkta c) apakšpunktā minētā piešķiršanas kritērija priekšlikumu ar inovāciju un ieviešanu tirgū saistītai darbībai, kas jau atbilst 5. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, ievērojot šādus kumulatīvos nosacījumus:

- a) priekšlikums izriet no jebkuras citas darbības, ko finansē no "Apvārnis 2020", no Programmas vai, ievērojot izpētes pilotprojekta posmu, kas uzsākams pirmās darba programmas ietvaros, no valsts un/vai reģionālajām programmām, sākot ar to, ka tiek apzināts pieprasījums pēc šādas shēmas, kuras detalizētus noteikums paredz 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā īpašajā programmā;
- b) priekšlikums balstās uz iepriekšēju projekta pārskatu, kas tika veikts pēdējo divu gadu laikā un kurā novērtēta priekšlikuma izcilība un ietekme un ievēroti nosacījumi un procesi, kuri sīkāk izklāstīti darba programmā.

7. Izcilības zīmogu var piešķirt, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) atbalsta saņēmējs ir jaunuzņēmums, MVU vai mazs vidējas kapitalizācijas uzņēmums;
- b) priekšlikums ir atbalsttiesīgs un sasniedzis piemērojamās sliekšņa vērtības attiecībā uz 5. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem piešķiršanas kritērijiem;
- c) pasākums būtu atbalsttiesīgs ar inovāciju saistītā darbībā.

8. Attiecībā uz priekšlikumu, kas saņēmis pozitīvu vērtējumu, neatkarīgi ārējie eksperti ierosina atbilstīgu *Accelerator* atbalstu, pamatojoties uz radītajiem riskiem un resursiem, kā arī laiku, kas vajadzīgs, lai inovāciju laistu tirgū un ieviestu plašāk.

Pamatotu iemeslu dēļ, tostarp, ņemot vērā neatbilstību Savienības rīcībpolitiku mērķiem, Komisija var noraidīt priekšlikumu, ko izraudzījušies neatkarīgi ārējie eksperti. Par šāda noraidījuma iemesliem informē Programmas komiteju.

9. *Accelerator* dotācijas vai atmaksājamā avansa komponents nepārsniedz 70 % no atlasītās inovācijas darbības kopējām attiecināmajām izmaksām.

10. No *Accelerator* sniegtā atbalsta pašu kapitāla un atmaksājamā atbalsta komponentu īstenošanas nosacījumi ir izklāstīti Lēmumā (ES) 2021/764.

11. Līgumā par atlasīto darbību nosaka konkrētus izmērāmus starpmērķus un atbilstošo priekšfinansējumu un maksājumus, kas veicami kā atsevišķas iemaksas no *Accelerator* atbalsta.

EIP apvienotā finansējuma gadījumā pasākumus, kas atbilst kādai inovācijas darbībai, var sākt īstenot un dotācijas pirmo priekšfinansējuma maksājumu vai atmaksājamo avansu var izmaksāt pirms citu piešķirtā EIP apvienotā finansējuma komponentu apgūšanas. Attiecībā uz šo komponentu apgūšanu ņem vērā līgumā paredzēto konkrēto starpmērķu sasniegšanu.

12. Saskaņā ar līgumu darbību aptur, groza vai, ja tas ir pamatoti, izbeidz, ja izmērāmie starpmērķi nav sasniegti. To var izbeigt arī tad, ja nav izdevies nodrošināt plānoto ieviešanu tirgū, īpaši Savienības tirgū.

Izņēmuma gadījumos un ja to iesaka EIP valde, Komisija var nolemt palielināt *Accelerator* atbalstu, ja projektu ir pārskatījuši neatkarīgi ārējie eksperti. Par šādiem gadījumiem informē Programmas komiteju.

V NODAĻA

Eksperti

49. pants

Neatkarīgu ārējo ekspertu iecelšana

1. Lai izveidotu kandidātu datubāzi, neatkarīgus ārējos ekspertus izraugās un atlasa, izsludinot fiziskām personām adresētus uzaicinājumus izteikt ieinteresētību un uzaicinājumus, kas adresēti attiecīgām organizācijām, piemēram, pētniecības aģentūrām, pētniecības iestādēm, universitātēm, standartizācijas organizācijām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām vai uzņēmumiem.

Izņēmuma kārtā un pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra, atkāpjoties no Finanšu regulas 237. panta 3. punkta, pārredzamā veidā var izraudzīties jebkuru datubāzē neiekļautu individuālu ekspertu ar atbilstošām prasmēm, ar noteikumu, ka uzaicinājumā izteikt ieinteresētību piemēroti ārējie neatkarīgie eksperti nav konstatēti.

Šādi eksperti apliecina savu neatkarību un spēju atbalstīt Programmas mērķus.

2. Saskaņā ar Finanšu regulas 237. panta 2. un 3. punktu neatkarīgie ārējie eksperti saņem atlīdzību, pamatojoties uz standarta nosacījumiem. Ja tas ir pamatoti un izņēmuma gadījumos, var noteikt, jo īpaši konkrētiem augsta līmeņa ekspertiem, atbilstīgu atlīdzības līmeni, kas nav paredzēts standarta nosacījumos, bet kas pamatojas uz attiecīgajiem tirgus standartiem. Šādas izmaksas sedz no Programmas.

3. Papildus informācijai, kas minēta Finanšu regulas 38. panta 2. un 3. punktā, Komisijas vai finansēšanas struktūras tīmekļa vietnē vismaz reizi gadā publicē to neatkarīgo ārējo ekspertu vārdus, kuri izvērtē dotāciju pieteikumus un kuri ir iecelti amatā kā privātpersonas, kā arī viņu ekspertīzes jomu. Šādu informāciju vāc, apstrādā un publicē saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725⁽³³⁾.

4. Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra veic piemērotus pasākumus, lai attiecībā uz neatkarīgo ārējo ekspertu iesaistīšanu novērstu interešu konfliktus saskaņā ar Finanšu regulas 61. pantu un 150. panta 5. punktu.

Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra nodrošina, ka eksperts, kas nonācis interešu konfliktā saistībā ar jautājumu, par kuru tiek prasīts eksperta atzinums, nevērtē konkrēto jautājumu, nekonsultē par to vai nesniedz palīdzību saistībā ar to.

5. Ieceļot ārējos neatkarīgos ekspertus, Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra veic piemērotus pasākumus, lai panāktu, ka ekspertu grupu un izvērtēšanas komisiju sastāvs ir līdzsvarots prasmju, pieredzes un zināšanu ziņā, tostarp specializācijas jautājumos, jo īpaši saistībā ar sociālajām un humanitārajām zinātnēm, ģeogrāfisko pārstāvību un dzimumu, ņemot vērā situāciju attiecīgās darbības jomā.

6. Vajadzības gadījumā, lai garantētu, ka izvērtējums ir kvalitatīvs, katra priekšlikuma vērtēšanai tiek nodrošināts pietiekams skaits neatkarīgu ārējo ekspertu.

7. Eiropas Parlamentam un Padomei dara zināmu informāciju par visu neatkarīgo ārējo ekspertu atlīdzības līmeni.

III SADAĻA

PROGRAMMAS UZRAUDZĪBA, KOMUNIKĀCIJA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

50. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Komisija pastāvīgi uzrauga Programmas, 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētās īpašās programmas un EIT pasākumu pārvaldību un īstenošanu. Lai uzlabotu pārredzamību, datu pēdējos atjauninājumus pieejamā veidā dara publiski pieejamus arī Komisijas tīmekļa vietnē. Jo īpaši vienā un tajā pašā datubāzē iekļauj datus par projektiem, ko finansē no EPP, Eiropas partnerībām, misijām, EIP un EIT.

⁽³³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

Datubāzē iekļauj:

- a) uz ietekmes ceļu rādītājiem balstītus laikā ierobežotus rādītājus, ar kuriem ziņo par Programmas virzību 3. pantā minēto mērķu sasniegšanā un kuri izklāstīti V pielikumā;
- b) informāciju par SHZ integrācijas līmeni, attiecību starp zemāko un augstāko TGL pētniecībā, ko īsteno sadarbībā, valstu līdzdalības paplašināšanā panākto progresu, konsorciju ģeogrāfisko sastāvu sadarbības projektos, pētnieku atalgojuma dinamiku, divposmu iesniegšanas un izvērtēšanas procedūras izmantošanu, pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt sadarbības saites Eiropas pētniecībā un inovācijā, izvērtējumu pārskatīšanas iespēju izmantošanu un sūdzību skaitu un veidiem, klimata politikas aspektu integrācijas līmeni un ar to saistītajām izmaksām, MVU līdzdalību, privātā sektora līdzdalību, dzimumu aspekta ņemšanu vērā finansētajās darbībās, izvērtēšanas komisijās, padomēs un konsultatīvajās grupās, izcilības zīmogiem, Eiropas partnerībām, kā arī par līdzfinansējuma likmi, komplementāru un kumulatīvu finansējumu no citām Savienības programmām, pētniecības infrastruktūrām, dotāciju piešķiršanas termiņu, starptautiskās sadarbības līmeni, pilsoņu iesaistīšanu un pilsoniskās sabiedrības līdzdalību;
- c) izdevumu līmeņus, kas sadalīti projekta līmenī, lai varētu veikt konkrētu analīzi, tostarp pa intervences jomām;
- d) pārmērīga priekšlikumu skaita līmeni, jo īpaši priekšlikumu skaitu un uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus skaitu, vidējo punktu skaitu, priekšlikumu īpatsvaru, kāds ir virs un kāds zem kvalitātes sliekšņa vērtībām.

2. Lai nodrošinātu efektīvu izvērtējumu par Programmas panākumiem virzībā uz tā mērķu sasniegšanu, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 55. pantu, lai grozītu V pielikumu attiecībā uz ietekmes ceļu rādītājiem, ja vajadzīgs, un lai noteiktu atsaucē vērtības un mērķrādītājus, kā arī lai papildinātu šo regulu ar noteikumiem par pārraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveidi.

3. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka Programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek vākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi, nepalielinot administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem. Minētajā nolūkā Savienības līdzekļu saņēmējiem, tostarp darbībās iesaistīto pētnieku līmenī, lai varētu izsekot viņu karjeru un mobilitāti, un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm piemēro samērīgas ziņošanas prasības.

4. Kvantitatīvos datus, cik vien iespējams, papildina ar Komisijas un Savienības vai valstu finansēšanas struktūru sagatavotu kvalitatīvu analīzi.

5. Pasākumi, kuru mērķis ir veicināt sadarbības saites Eiropas pētniecībā un inovācijā, tiek pārraudzīti un pārskatīti darba programmu kontekstā.

51. pants

Informēšana, komunikācija, reklamēšana, izplatīšana un izmantošana

1. Savienības finansējuma saņēmēji dara zināmu minētā finansējuma izcelsmi un nodrošina tā pamanāmību, jo īpaši, kad tiek popularizētas darbības un to rezultāti, tostarp godalgas, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.

2. Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar Programmu, saistībā ar darbībām, ko veic saskaņā ar programmu, un saistībā ar iegūtajiem rezultātiem. Turklāt tā sniedz savlaicīgu un pilnīgu informāciju dalībvalstīm un atbalsta saņēmējiem. Lai sadarbības projektu īstenošanas nolūkā veidotu konsorcijus, interesētajiem subjektiem sniedz partneru piemeklēšanas pakalpojumus, kas ir balstīti uz pierādījumiem un kuros tiek izmantoti analītiski dati un tīklošanās iespējas, īpašu uzmanību veltot to tiesību subjektu tīklošanas iespēju apzināšanai, kuri ir no valstīm ar zemu sniegumu pētniecībā un inovācijā. Balstoties uz šādu analīzi, saistībā ar konkrētiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus var rīkot mērķtiecīgus partneru piemeklēšanas pasākumus.

3. Komisija izveido arī izplatīšanas un izmantošanas stratēģiju, lai palielinātu tādu Programmas pētniecības un inovācijas rezultātu un zināšanu pieejamību un izplatīšanu, kas palīdzētu paātrināt izmantošanu ceļā uz ieviešanu tirgū un palielināt Programmas ietekmi.

4. Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī Savienības politisko prioritāšu korporatīvo komunikāciju, kā arī informācijas, komunikācijas, publicitātes, izplatīšanas un izmantošanas pasākumus, ciktāl minētās prioritātes ir saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

52. pants

Programmas izvērtēšana

1. Programmas izvērtēšanu veic savlaicīgi, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā Programmas lēmumu pieņemšanas procesā, nākamajā pamatprogrammā un citās iniciatīvās, kas attiecas uz pētniecību un inovāciju.
2. Programmas starpposma izvērtēšanu veic ar pārredzamā procesā atlasītu neatkarīgu ekspertu palīdzību, tiklīdz par Programmas īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet ne vēlāk kā četrus gadus pēc minētās īstenošanas sākuma. Tajā ietver portfeļa analīzi un novērtējumu par iepriekšējo pamatprogrammu ilgtermiņa ietekmi, un tā veido pamatu, lai vajadzības gadījumā Programmu koriģētu vai pārorientētu. Tajā novērtē Programmas efektivitāti, iedarbīgumu, nozīmīgumu, saskaņību un Savienības pievienoto vērtību.
3. Programmas īstenošanas beigās, bet ne vēlāk kā četrus gadus pēc 1. pantā norādītā termiņa beigām, Komisija pabeidz Programmas galīgo izvērtēšanu. Tajā ietver iepriekšējo pamatprogrammu ilgtermiņa ietekmes novērtējumu.
4. Komisija publicē un dara zināmus izvērtēšanas rezultātus kopā ar saviem apsvērumiem un iesniedz tos Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai.

53. pants

Revīzijas

1. Programmas kontroles sistēma nodrošina pienācīgu līdzsvaru starp uzticamību un kontroli, ņemot vērā kontroles administratīvās un citas izmaksas visos līmeņos, īpaši attiecībā uz atbalsta saņēmējiem. Revīzijas noteikumi ir skaidri, konsekventi un saskaņoti visā Programmas darbības laikā.
2. Programmas revīzijas stratēģija ir balstīta uz finanšu revīziju, ko veic no visas Programmas iegūtā reprezentatīvā izdevumu parauga. Minēto reprezentatīvo paraugu papildina ar izlasi, kuras pamatā ir ar izdevumiem saistītu risku novērtējums. Darbības, kam piešķir kopīgo finansējumu no dažādām Savienības programmām, revidē tikai vienu reizi, aptverot visas iesaistītās programmas un to attiecīgos piemērojamos noteikumus.
3. Turklāt Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra var paļauties uz sistēmu un procesu revīzijām saņēmēju līmenī. Minētās revīzijas noteiktiem atbalsta saņēmēju veidiem ir pēc izvēles, un tajās pārbauda saņēmēja sistēmas un procesus, ko papildina darījumu revīzija. Tās veic kompetents neatkarīgs revidents, kurš ir kvalificēts veikt grāmatvedības dokumentu obligāto revīziju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK⁽³⁴⁾. Komisija vai attiecīgā finansēšanas struktūra sistēmu un procesu revīzijas var izmantot, lai gūtu vispārējas ticamības apliecinājumu par izdevumu pareizu finanšu pārvaldību un lai pārskatītu *ex post* revīziju līmeni un atzinumus par finanšu pārskatiem.
4. Saskaņā ar Finanšu regulas 127. pantu Komisija vai attiecīgā finansēšanas iestāde var balstīties uz revīzijām par to Savienības iemaksu izmantošanu, kuras veikušas citas neatkarīgas un kompetentas personas vai subjekti, tostarp tādi, kas nav Savienības iestāžu vai struktūru pilnvarotās personas vai subjekti.
5. Revīziju var veikt laikposmā līdz diviem gadiem pēc atlikuma maksājuma veikšanas.

⁽³⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/43/EK (2006. gada 17. maijs), ar ko paredz gada pārskatu un konsolidēto pārskatu obligātās revīzijas, groza Padomes Direktīvu 78/660/EEK un Padomes Direktīvu 83/349/EEK un atceļ Padomes Direktīvu 84/253/EEK (OV L 157, 9.6.2006., 87. lpp.).

6. Komisija publicē revīzijas pamatnostādnes, kuru mērķis ir nodrošināt revīzijas procedūru un noteikumu uzticamu un vienādu piemērošanu un interpretāciju visā Programmas darbības laikā.

54. pants

Savienības finanšu interešu aizsardzība

Ja trešā valsts Programmā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts, ievērojot starptautisku nolīgumu vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, OLAF un Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, kā paredzēts Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

55. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 50. panta 2. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2028. gada 31. decembrim.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 50. panta 2. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa lēstāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 50. panta 2. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

IV SADAĻA

PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

56. pants

Atcelšana

Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 tiek atceltas no 2021. gada 1. janvāra.

57. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013, ko turpina piemērot minētajām darbībām līdz to slēgšanai. Uz darba plāniem un darbībām, kas paredzētas darba plānos, kuri pieņemti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1290/2013 un attiecīgo finansēšanas struktūru pamataktiem, arī turpmāk attieksies Regula (ES) Nr. 1290/2013 un minētie pamatakti, kamēr šie plāni tiks pabeigti.
2. No Programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp Programmu un pasākumiem, kuri pieņemti, ievērojot Regulu (ES) Nr. 1291/2013.

58. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 28. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS

I PIELIKUMS

PASĀKUMU PAMATVIRZIENI

Šīs regulas 3. pantā minētos vispārējos un konkrētos mērķus īsteno visā Programmā, pa intervences jomām un darbību pamatvirzieniem, kas aprakstīti šajā pielikumā un šīs regulas II pielikumā, kā arī Lēmuma (ES) 2021/764 I pielikumā.

1) I pīlārs. "Zinātnes izcilība"

Šajā pīlārā ar turpmākajiem pasākumiem atbilstīgi 4. pantam veicina zinātnes izcilību, piesaista Eiropai vislielākos talantus, sniedz pienācīgu atbalstu agrīnā posma pētniekiem un atbalsta zinātnes izcilības, augstas kvalitātes zināšanu, metožu un prasmju, tehnoloģiju radīšanu un izplatīšanu un to, ka tiek rasti un izplatīti risinājumi globālām sociālām, vides un ekonomikas problēmām. Tas arī veicina pārējo 3. pantā minēto Programmas konkrēto mērķu īstenošanu.

- a) EPP: nodrošina pievilcīgu un elastīgu finansējumu, lai atsevišķi talantīgi un radoši pētnieki, jo īpaši agrīnā posma pētnieki, un to komandas varētu darboties visdaudzsoļākajās zinātnes avangarda jomās, neatkarīgi no to valstiskās piederības un izcelsmes valsts un pamatojoties uz Savienības mēroga konkurenci, kuras pamatā ir vienīgi izcilības kritērijs.

Intervences joma: progresīvā zinātne.

- b) MSCA: nodrošina pētniekus ar jaunām zināšanām un prasmēm, pateicoties mobilitātei un saskarsmei pāri robežām, starp nozarēm un disciplīnām, uzlabo mācību un karjeras izaugsmes sistēmas, kā arī strukturē un uzlabo pieņemšanu darbā institūciju un valstu līmenī, ņemot vērā Eiropas pētnieku hartu un Rīcības kodeksu par pētnieku pieņemšanu darbā; tādējādi MSCA palīdz veidot Eiropas izcilās pētniecības vides pamatu visā Eiropā, veicinot nodarbinātību, izaugsmi un ieguldījumus un risinot esošās un gaidāmās problēmas sabiedrībā.

Intervences jomas: atbalsts izcilībai, nodrošinot pētnieku mobilitāti pāri robežām, nozarēm un disciplīnām; jaunu prasmju veicināšana ar pētnieku izcilām mācībām; cilvēkresursu un prasmju pilnveides stiprināšana visā EPT; sinerģijas uzlabošana un atvieglošana; saiknes ar sabiedrību veicināšana.

- c) Pētniecības infrastruktūra: Eiropas nodrošināšana ar pasaules līmeņa pētniecības infrastruktūru, kas ir atvērta un pieejama vislabākajiem pētniekiem Eiropā un ārpus tās. Mudināšana izmantot esošās pētniecības infrastruktūras, tostarp tās, ko finansē no Savienības kohēzijas politikas līdzekļiem. Šādi – papildus pasākumiem attiecīgās Savienības politikas un starptautiskās sadarbības jomās – tiks vairota pētniecības infrastruktūras spēja atbalstīt zinātnes sasniegumus un inovāciju un veidot atvērtu un izcilu zinātņi saskaņā ar FAIR principiem.

Intervences jomas: Eiropas pētniecības infrastruktūras vides stiprināšana un pilnveidošana; pētniecības infrastruktūru pieejamības, integrēšanas un savstarpējās savienošanas nodrošināšana; Eiropas pētniecības infrastruktūru inovācijas potenciāls un pasākumi inovācijas un mācību jomā; Eiropas pētniecības infrastruktūras politikas un starptautiskās sadarbības stiprināšana.

2) II pīlārs. "Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja"

Šajā pīlārā ar turpmākajiem pasākumiem atbilstīgi 4. pantam atbalsta kvalitatīvu jaunu zināšanu, tehnoloģiju un ilgtspējīgu risinājumu radīšanu un labāku izplatīšanu, stiprina Eiropas rūpniecības konkurētspēju, stiprina pētniecības un inovācijas ietekmi Savienības rīcībpolitikas izstrādāšanā, atbalstīšanā un īstenošanā, atbalsta inovatīvu risinājumu ieviešanu rūpniecībā, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumos un jaunuzņēmumos, un atbalsta globālu problēmu risināšanu sabiedrībā. Tas arī veicina pārējo 3. pantā minēto Programmas konkrēto mērķu īstenošanu.

Sociālās un humanitārās zinātnes pilnībā integrē visās kopās, tostarp konkrētos un specializētos pasākumos.

Lai maksimāli palielinātu ietekmi, elastību un sinerģiju, pētniecības un inovācijas pasākumus organizē sešās kopās, kas savstarpēji sasaistītas visas Eiropas mēroga pētniecības infrastruktūrā un kas kopā un atsevišķi stimulē sadarbību starp disciplinām, nozarēm, politikas jomām, kā arī pārrobežu un starptautisku sadarbību. Programmas II pilnā aptver pasākumus no dažādiem TGL, tostarp zemākiem TGL.

Ar katru kopu tiks sekmēti vairāki IAM; un daudzus IAM atbalsta vairāk nekā viena kopa.

Pētniecības un inovācijas pasākumus īsteno turpmāk norādītajās kopās un starp tām.

- a) Kopa "Veselība": visu vecumu iedzīvotāju veselības un labjutības uzlabošana un aizsardzība, radot jaunas zināšanas, izstrādājot inovatīvus risinājumus un nodrošinot, ka attiecīgā gadījumā tiek iekļauta dzimumperspektīva, slimību novēršanai, diagnosticēšanai, uzraudzībai un ārstēšanai, kā arī veselības aprūpes tehnoloģiju izstrādei; veselības risku mazināšana; iedzīvotāju aizsargāšana un labas veselības veicināšana, arī darbviētā; sabiedrības veselības sistēmu uzlabošana izmaksu efektivitātes, vienlīdzības un ilgtspējības ziņā; ar nabadzību saistītu slimību profilakse un ārstēšana; pacientu līdzdalības un sava veselības stāvokļa uzmanīšanas iespēju atbalstīšana un nodrošināšana.

Intervences jomas: veselība visas dzīves laikā; vides un sociālie faktori veselībā; neinfekciozas un retas slimības; infekcijas slimības, tostarp ar nabadzību saistītas un novārtā atstātas slimības; veselības un aprūpes rīki, tehnoloģijas un digitāli risinājumi, tostarp personalizētā medicīna; veselības aprūpes sistēmas.

- b) Kopa "Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība": demokrātijas vērtību, tostarp tiesiskuma un pamattiesību, stiprināšana; mūsu kultūras mantojuma aizsardzība; kultūras un radošo industriju potenciāla apzināšana un tādu sociālekonomisko pārmaiņu veicināšana, kas sekmē iekļaušanu un izaugsmi, tostarp migrācijas pārvaldība un migrantu integrēšana.

Intervences jomas: demokrātija un pārvaldība; kultūra, kultūras mantojums un radošums; sociālas un ekonomiskas izmaiņas.

- c) Kopa "Civīlā drošība sabiedrībai": reaģēt uz izaicinājumiem, ko rada pastāvīgi drošības apdraudējumi, tostarp kibernetizācija, kā arī dabas un cilvēka izraisītas katastrofas.

Intervences jomas: pret katastrofām noturīga sabiedrība; aizsardzība un drošība; kibernetizācija.

- d) Kopa "Digitālā joma, rūpniecība un kosmos": spēju stiprināšana un Eiropas suverenitātes nodrošināšana, galvenokārt panākot tehnoloģiju izmantošanu digitalizācijas un ražošanas nolūkiem un kosmosa tehnoloģijās, visā vērtības veidošanas ķēdē; konkurētspējīgas, digitālas, zemas oglekļa emisijas un aprites nozares veidošana; ilgtspējīgu izejvielu piegādes nodrošināšana; progresīvu materiālu izstrāde un sasniegumu un inovācijas pamata nodrošināšana globālo sabiedrības problēmu risināšanā.

Intervences jomas: ražošanas tehnoloģijas; digitālās pamattehnoloģijas, tostarp kvantu tehnoloģijas; jaunās pamattehnoloģijas; progresīvi materiāli; mākslīgais intelekts un robotika; nākamās paaudzes internets; progresīva datošana un lielle dati; aprites nozares; zemas oglekļa emisijas un "tīra" rūpniecība; kosmos, tostarp Zemes novērošana.

- e) Kopa "Klimats, enerģētika un mobilitāte": cīņa pret klimata pārmaiņām, labāk izprotot to cēloņus, attīstības gaitu, riskus, ietekmi un iespējas, padarot enerģētikas un transporta nozari klimatam un videi draudzīgāku, efektīvāku, konkurētspējīgāku, viedāku, drošāku un izturētspējīgāku, veicinot atjaunojamo energoresursu izmantošanu un energoefektivitāti, uzlabojot Savienības noturību pret ārējiem satricinājumiem un pielāgojot sociālo uzvedību atbilstīgi IAM.

Intervences jomas: klimata zinātne un risinājumi; energoapgāde; energosistēmas un energotīkli; dzīvojamās un rūpniecības ēkas enerģijas pārkārtošanas procesā; kopienas un pilsētas; rūpniecības konkurētspēja transporta nozarē; tīrs, drošs un pieejams transports un mobilitāte; viedā mobilitāte; enerģijas uzglabāšana.

- f) Kopa "Pārtika, bioekonomika, dabas resursi, lauksaimniecība un vide": vides aizsardzība, zemes, iekšējo ūdeņu un jūras dabas un bioloģisko resursu atjaunošana, ilgtspējīga pārvaldība un izmantošana nolūkā apturēt bioloģiskās daudzveidības eroziju, lai nodrošinātu pārtikas un uztura nodrošinājumu visiem un pāreju uz mazoglekļa, resursefektīvu un aprites ekonomiku un ilgtspējīgu bioekonomiku.

Intervences jomas: vides novērošana; bioloģiskā daudzveidība un dabas resursi; lauksaimniecība, mežsaimniecība un lauku teritorijas; jūras, okeāni un iekšzemes ūdeņi; pārtikas sistēmas; bioloģiskas inovāciju sistēmas Savienības bioekonomikā; aprites sistēmas.

- g) Ar kodolenerģiju nesaistītas JRC tiešās darbības: kvalitatīvu zinātnisko pierādījumu radīšana efektīvai un cenas ziņā pieejamai labai publiskajai politikai. Lai saprātīgi izstrādātu jaunas iniciatīvas un priekšlikumus Savienības tiesību aktiem, ir nepieciešami pārredzami, visaptveroši un līdzsvaroti pierādījumi, savukārt politikas īstenošanā pierādījumi ir vajadzīgi novērtēšanai un uzraudzīšanai. JRC nodrošina Eiropas Savienības politikai neatkarīgus zinātniskos pierādījumus un tehnisko atbalstu visā politikas veidošanas ciklā. JRC arī koncentrē savu pētniecisko darbību uz Savienības politikas prioritātēm.

Intervences jomas: zināšanu bāzes stiprināšana politikas veidošanai (veselība; kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība; civilā drošība sabiedrībai; digitālā joma, rūpniecība un kosmos; klimats, enerģētika un mobilitāte; pārtika, bioekonomika, dabas resursi, lauksaimniecība un vide); inovācija, ekonomikas attīstība un konkurētspēja, zinātniskā izcilība, teritoriālā attīstība un atbalsts dalībvalstīm un reģioniem.

3) III pīlārs “Inovatīva Eiropa”

Ar turpmākajiem pasākumiem šis pīlārs atbilstīgi 4. pantam veicina visu veidu inovāciju, tostarp netehnoloģisku inovāciju, galvenokārt MVU ietvaros, kas ietver jaunuzņēmumus, sekmējot tehnoloģijas attīstību, demonstrējumus un zināšanu nodošanu, un stiprina inovatīvu risinājumu izmantošanu. Tas arī veicina citu 3. pantā minēto Programmas konkrēto mērķu īstenošanu. EIP tiek īstenota, galvenokārt izmantojot divus instrumentus, proti, *Pathfinder*, ko lielākoties īsteno pētniecības sadarbībā, un *Accelerator*.

- a) EIP: koncentrējas galvenokārt uz pārveidojošu un radikālu inovāciju, kas īpaši orientēta uz tirgu radošu inovāciju, vienlaikus atbalstot arī visu veidu inovācijas, tostarp pakāpenisku inovāciju.

Intervences jomas: *Pathfinder* progresīvai pētniecībai, kas atbalsta nākotnes un jaunas radikālas, tirgu radošas un/vai “dziļās” tehnoloģijas; *Accelerator*, kas nodrošina finansējumu starp pētniecības un inovācijas pasākumu beigu posmiem un tirgus darbības uzsākšanas brīdi, lai efektīvi izmantotu tirgu radošu pārveidojošu inovāciju un izvērstu uzņēmumus, kad tirgus nenodrošina dzīvotspējīgu finansējumu; papildu EIP pasākumi, piemēram, godalgas, stipendijas un uzņēmējdarbības pakalpojumi ar pievienoto vērtību.

- b) Eiropas inovācijas ekosistēmas

Intervences jomas: pasākumi jo īpaši ietver – attiecīgā gadījumā sadarbībā ar EIT – saišu veidošanu ar valstu un reģionāliem inovāciju dalībniekiem un atbalstu kopīgu pārrobežu inovācijas programmu īstenošanai, ko veic dalībvalstis, reģioni un asociētās valstis, no prakses un zināšanu apmaiņas par inovācijas regulējumu līdz vispārīgo prasmju pilnveidošanas inovācijai un pētniecības un inovācijas pasākumiem, tostarp atvērtajai vai lietotāju virzītai inovācijai, lai uzlabotu Eiropas inovācijas sistēmas efektivitāti. Tas būtu jāīsteno cita starpā sinerģijā ar ERAF atbalstu inovācijas ekosistēmām un starpreģionālām partnerībām par viedās specializācijas tēmām.

- c) Eiropas inovāciju un tehnoloģiju institūts

Intervences jomas (definētas II pielikumā): ilgtspējīgas inovācijas ekosistēmas visā Eiropā; inovācijas un uzņēmējdarbības prasmes mūžizglītības perspektīvā, tostarp visā Eiropā palielinot augstākās izglītības iestāžu spējas; jauni tirgus risinājumi globālo problēmu risināšanai; sinerģija un pievienotā vērtība Programmā.

4) Daļa “Dalības paplašināšana un EPT stiprināšana”

Ar turpmāk minētajiem pasākumiem šajā daļā tiecas sasniegt 3. panta 2. punkta d) apakšpunktā izklāstītos konkrētos mērķus. Tas arī veicina pārējo 3. pantā minēto Programmas konkrēto mērķu īstenošanu. Veidojot pamatu visai Programmā, šī daļa atbalsta pasākumus, kas sniegs savu ieguldījumu, lai veicinātu talantu piesaisti, sekmētu intelektuālā darbaspēka apriti un novērtu intelektuālā darbaspēka emigrāciju, vairāk zināšanās balstītai, inovatīvai un dzimumlīdztiesīgai Eiropai, kura globālajā konkurencē ieņem līderpozīcijas, veicinot transnacionālo sadarbību un tādējādi optimizējot valstu stiprās puses un potenciālu augstas veiktspējas EPT ietvaros visas Eiropas mērogā, kur zināšanas un augsti kvalificēta darbaspēka aprite notiek brīvi un līdzsvaroti, kur pētniecības un inovācijas rezultāti tiek plaši izplatīti informācijai iedzīvotājiem, kā arī viņi tos izprot un uzticas tiem un no tiem labumu gūst visa sabiedrība, un kur Savienības politika, jo īpaši pētniecības un inovācijas politika, balstās uz kvalitatīviem zinātniskiem pierādījumiem.

Šī daļa arī atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot to priekšlikumu kvalitāti, ko iesniedz tiesību subjekti no valstīm ar zemu sniegumu pētniecībā un inovācijā, piemēram, profesionālas priekšlikumu iepriekšējas pārbaudes un konsultācijas, un veicināt valstu kontaktpunktu pasākumus nolūkā atbalstīt starptautisku tīklu veidošanu, kā arī pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt tiesību subjektus no valstīm ar zemu sniegumu pētniecībā un inovācijā, kas pievienojas jau atlasītiem sadarbības projektiem, kuros tiesību subjekti no šādām valstīm nepiedalās.

Intervences jomas: dalības paplašināšana un izcilības izplatīšana, tostarp izmantojot komandsadarbību (*teaming*), mērķsadarbību (*twinning*), EPT katedras, Eiropas sadarbība zinātnes un tehnoloģiju jomā (*COST*), izcilības iniciatīvas un pasākumus intelektuālā darbaspēka aprites sekmēšanai; Eiropas pētniecības un inovācijas sistēmas reformēšana un uzlabošana, tostarp atbalstot, piemēram, valsts pētniecības un inovācijas politikas reformu, nodrošinot pievilcīgu karjeras vidi un atbalstot dzimumu līdztiesību un pilsonisko zinātņi.

II PIELIKUMS

EIROPAS INOVĀCIJU UN TEHNOLOĢIJU INSTITŪTS (EIT)

Īstenojot EIT programmas pasākumus, piemēro turpmāk izklāstītos noteikumus.

1) Pamatojums

Kā skaidri noteikts augsta līmeņa grupas ziņojumā par Savienības pētniecības un inovācijas ietekmes vairošanu (Lamī augsta līmeņa grupa), turpmākās virzības pamatā ir mērķis "izglītēt cilvēkus nākotnei, kā arī ieguldīt cilvēkos, kas radīs pārmaiņas". Jo īpaši Eiropas augstākās izglītības iestādes tiek aicinātas stimulēt uzņēmējdarbību, nojaukt disciplīnu robežas un institucionalizēt spēcīgu, starpdisciplināru akadēmiskās un rūpniecības nozares sadarbību. Saskaņā ar neseniem pētījumiem piekļuve talantīgiem cilvēkiem ir vissvarīgākais faktors, kas ietekmē vietas izvēli Eiropas jaunuzņēmumu dibinātāju vidū. Uzņēmējdarbības izglītībai, mācību iespējām un radošo spēju attīstībai ir izšķiroša loma nākotnes inovatoru audzināšanā un pašreizējo inovatoru spēju izkopšanā, palīdzot tiem pacelt savu uzņēmējdarbību līdz jaunu panākumu līmenim. Pieeja uzņēmējdarbības nozares talantiem apvienojumā ar piekļuvi profesionāliem pakalpojumiem, kapitālam un tirgiem Savienības līmenī, kā arī galveno inovācijas dalībnieku apvienošana kopīga mērķa sasniegšanai ir galvenās sastāvdaļas inovācijas ekosistēmas atbalstīšanai. Ir nepieciešams saskaņot centienus visā Savienībā, lai radītu spēju pastāvēt savstarpēji saistītām Savienības mēroga uzņēmējdarbības kopām un ekosistēmām.

Šodien EIT ir Eiropas lielākā integrētā inovācijas ekosistēma, kurā satiekas partneri no uzņēmējdarbības, pētniecības, izglītības un citām jomām. EIT turpina atbalstīt ZIK, kas ir liela mēroga Eiropas partnerības, kuras risina konkrētas globālās problēmas, un stiprina inovācijas ekosistēmas ap tām. Tas tiek darīts, veicinot visaugstākajiem standartiem atbilstošas izglītības, pētniecības un inovācijas integrāciju, tādējādi radot inovācijai labvēlīgu vidi un veicinot atbalstot uzņēmēju jauno paaudzi, kā arī ciešā sinerģijā un komplementāri EIP stimulējot inovatīvu uzņēmumu radīšanu.

Visā Eiropā joprojām ir nepieciešami centieni attīstīt ekosistēmas, kurās pētnieki, inovatori, nozares un valdības spētu viegli sadarboties. Patiesībā inovācijas ekosistēmas joprojām nedarbojas optimāli vairāku iemeslu dēļ, piemēram:

- a) inovācijas dalībnieku mijiedarbību joprojām kavē organizatoriskie, regulatīvie un kultūras šķēršļi starp tiem;
- b) inovācijas sistēmas stiprināšanas centieni gūst labumu no koordinācijas un skaidras orientēšanās uz konkrētiem mērķiem un ietekmes panākšanu.

Lai risinātu nākotnes sabiedriskās problēmas, izmantotu jauno tehnoloģiju radītās iespējas un veicinātu videi draudzīgu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, darbvietu radīšanu, konkurētspēju un Eiropas pilsoņu labklājību, jāturpina stiprināt Eiropas inovācijas spējas – nostiprinot pastāvošās vides, kuras veicina sadarbību un inovāciju, kā arī radot jaunas; stiprinot akadēmisko aprindu un pētniecības nozares inovatīvās spējas; atbalstot jaunās paaudzes uzņēmējus; stimulējot inovatīvu uzņēmumu izveidi un attīstību, kā arī stiprinot Savienības finansēto pētniecības un inovācijas pasākumu pamanāmību un atzišanu, jo īpaši attiecībā uz EIT finansēšanu, lai par šiem pasākumiem uzzinātu plaša sabiedrība.

Inovācijas problēmu būtība un mērogs prasa dalībnieku un resursu sadarbību un mobilizāciju Eiropas mērogā, veicinot pārrobežu sadarbību. Ir jānojauc robežas starp disciplinām un vērtības veidošanas ķēdēs un jārada labvēlīga vide efektīvai zināšanu un pieredzes apmaiņai, kā arī uzņēmējdarbības talantu attīstībai un piesaistei. Ar EIT stratēģiskā inovāciju programmu tiek nodrošināta saskaņotība ar Programmas uzdevumiem, kā arī komplementaritāte ar EIP.

2) Intervences jomas

2.1. Ilgtspējīgas inovācijas ekosistēmas visā Eiropā

Saskaņā ar EIT regulu 2021.–2027. gadam un EIT stratēģisko inovāciju programmu EIT ir arvien nozīmīgāka loma ilgtspējīgu, uz problēmu risināšanu balstītu inovācijas ekosistēmu stiprināšanā visā Eiropā. Konkrētāk, EIT turpina savu darbību galvenokārt ZIK, kas ir Eiropas lielapmēra partnerības, kurās tiek risinātas konkrētas problēmas sabiedrībā. Tas turpina stiprināt to apkārtējās inovācijas ekosistēmas, padarot tās atvērtas un sekmējot pētniecības, inovācijas un izglītības integrāciju. Vēl jo vairāk, EIT stiprina inovācijas ekosistēmas visā Eiropā, paplašinot reģionālās inovācijas shēmu (RIS). EIT sadarbojas ar inovācijas ekosistēmām ar lielu inovācijas potenciālu, kas balstīts uz stratēģiju, tematisku saskaņotību un paredzamu ietekmi, cieši sadarbojoties ar viedās specializācijas stratēģijām un platformām.

Pamatvirzieni

- a) tiks pastiprināta esošo ZIK efektivitāte un atvērtību jauniem partneriem, ļaujot ilgtermiņā pāriet uz pašilgtspēju, un analizēta vajadzība izveidot jaunas ZIK, lai risinātu globālas problēmas. Konkrētās tematiskās jomas tiek noteiktas EIT stratēģiskajā inovāciju programmā, ņemot vērā stratēģisko plānošanu;
- b) tiks paātrināta reģionu virzība uz izcilību valstīs, kas minētas EIT stratēģiskajā inovāciju programmā, cieši sadarbojoties ar struktūrfondi un vajadzības gadījumā ar citām attiecīgajām Savienības programmām.

2.2. Inovācijas un uzņēmējdarbības prasmes mūžizglītības perspektīvā, tostarp visā Eiropā palielinot augstākās izglītības iestāžu spējas

EIT pasākumi izglītības jomā tiek pastiprināti, lai veicinātu inovāciju un uzņēmējdarbību, nodrošinot mērķtiecīgu izglītību un mācības. Lielāks uzsvars tiek likts uz cilvēkkapitāla attīstību, kas balstīsies uz esošo EIT ZIK izglītības programmu paplašināšanu, lai turpinātu piedāvāt studentiem un profesionāļiem augstas kvalitātes mācību programmas, kuru pamatā ir jauninājumi un uzņēmējdarbība, īpaši saskaņā ar Savienības rūpniecības un prasmju stratēģiju. Tas var ietvert pētniekus un inovatorus, ko atbalsta citas Programmas daļas, jo īpaši MSCA. EIT atbalsta arī augstākās izglītības iestāžu modernizāciju visā Eiropā un to integrāciju inovācijas ekosistēmās, stimulējot un palielinot to uzņēmējdarbības potenciālu un spējas un rosinot tās veiksmīgāk paredzēt jaunās prasības attiecībā uz prasmēm.

Pamatvirzieni

- a) inovatīvu mācību programmu, ņemot vērā sabiedrības un nozares nākotnes vajadzības, un starpnozaru programmu izstrāde, lai piedāvātu tās studentiem, uzņēmējiem un profesionāļiem visā Eiropā un ārpus tās, un kurās īpašās un nozarei raksturīgās zināšanas tiek apvienotas ar prasmēm, kas vērstas uz inovāciju un uzņēmējdarbību, piemēram, augsti tehniskām prasmēm, kas saistītas ar digitālām un ilgtspējīgām pamattehnoloģijām;
- b) EIT marķējuma stiprināšana un paplašināšana ar mērķi uzlabot EIT izglītības programmu pamanāmību un atzīšanu, balstoties uz partnerību starp dažādām augstākās izglītības iestādēm, pētniecības centriem un uzņēmumiem, kas vienlaikus uzlabotu tā vispārējo kvalitāti, piedāvājot mācību programmas un mērķtiecīgu izglītību uzņēmējdarbības jomā, kā arī starptautisku, starporganizāciju un starpnozaru mobilitāti;
- c) augstākās izglītības nozares inovācijas un uzņēmējdarbības spēju attīstīšana, palielinot un veicinot EIT kopienas pieredzi izglītības, pētniecības un uzņēmējdarbības saiknes nodrošināšanā;
- d) EIT Absolventu kopienas lomas pastiprināšana kā paraugs jaunažiem studentiem un spēcīgs EIT ietekmes instruments.

2.3. Jauni tirgus risinājumi globālo problēmu risināšanai

EIT veicina, iedrošina un piešķir iespējas uzņēmējiem, inovatoriem, pētniekiem, pedagogiem, studentiem un citiem inovācijas rīcībbspēkiem, vienlaikus nodrošinot dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu, kopīgi strādāt starpnozaru komandās, ģenerēt idejas un pārveidot tās gan pakāpeniskās, gan pārveidojošās inovācijās. Pasākumus raksturo atvērtas inovācijas un pārrobežu pieeja, kurā galvenā uzmanība tiks pievērsta attiecīgajiem zināšanu trīsstūra pasākumiem, kas veicinātu to sekmīgu izmantošanu (piemēram, projektu īstenotāji var uzlabot piekļuvi īpaši kvalificētiem absolventiem, galvenajiem lietotājiem, jaunuzņēmumiem ar novatoriskām idejām, ārvalstu uzņēmumiem ar attiecīgiem komplementāriem aktīviem utt.).

Pamatvirzieni

- a) atbalsts jaunu produktu, pakalpojumu un tirgus iespēju radīšanā, kurās zināšanu trīsstūra rīcībbspēki sadarbojas, lai rastu risinājumus globālām problēmām;
- b) pilnīga visas inovācijas vērtības veidošanas ķēdes integrācija: no studenta līdz uzņēmējam, no idejas līdz produktam, no laboratorijas līdz klientam. Tas ietver atbalstu jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem;

- c) augsta līmeņa pakalpojumu nodrošināšana un atbalsts inovatīviem uzņēmumiem, arī tehniskā palīdzība produktu vai pakalpojumu pielāgošanai, mentorēšana pēc būtības, atbalsts mērķauditorijas sasniegšanai un kapitāla piesaistīšanai, lai tie ātri sasniegtu tirgu un paātrinātu savas izaugsmes procesu.

2.4. Sinerģijas un pievienotā vērtība Programmas ietvaros

EIT pastiprina centienus izmantot sinerģiju un komplementaritāti starp esošajām ZIK un ar dažādiem rīcībspēkiem un iniciatīvām Savienības un pasaules mērogā, kā arī paplašināt sadarbības organizāciju tīklu gan stratēģiskā, gan operatīvā līmenī, vienlaikus nepieļaujot dublēšanos.

Pamatvirzieni

- a) cieša sadarbība ar EIP un programmu *InvestEU*, racionalizējot atbalstu (t. i., finansējumu un pakalpojumus), kas tiek piedāvāts inovatīvām idejām gan to sākuma, gan paplašināšanās posmos, jo īpaši ar ZIK starpniecību;
- b) EIT pasākumu plānošana un īstenošana, lai maksimāli palielinātu sinerģiju un komplementaritāti ar citām Programmas daļām;
- c) sadarbība ar dalībvalstīm gan valstu, gan reģionālā līmenī, izveidojot strukturētu dialogu un koordinējot centienus, nolūkā nodrošināt sinerģiju ar valstu un reģionālām iniciatīvām, tostarp viedās specializācijas stratēģijām, kas apzinātas arī "Eiropas inovācijas ekosistēmu" īstenošanā, lai noteiktu, nodotu tālāk un izplatītu paraugpraksi un zināšanas;
- d) inovatīvas prakses un zināšanu nodošana tālāk un izplatīšana visā Eiropā un ārpus tās, lai veicinātu inovācijas politiku Eiropā, nodrošinot koordināciju ar citām Programmas daļām;
- e) ieguldīšana inovācijas politikas diskusijās un Savienības politikas prioritāšu izstrādes un īstenošanas veicināšana, pastāvīgi sadarbojoties ar visiem attiecīgajiem Komisijas dienestiem, citām Savienības programmām un to ieinteresētajām personām, kā arī turpinot izpētīt iespējas, kā īstenot politikas iniciatīvas;
- f) sinerģijas ar citām Savienības programmām izmantošana, ietverot tās, kas atbalsta cilvēkkapitāla attīstīšanu un inovāciju (piemēram, *COST*, *ESF+*, *ERAF*, "Erasmus", "Radošā Eiropa" un *COSME Plus*/vienotais tirgus, programma *InvestEU*);
- g) Stratēģiskas alianses izveidošana ar galvenajiem inovācijas rīcībspēkiem Savienības un starptautiskā līmenī, kā arī atbalsta sniegšana ZIK, lai attīstītu sadarbību un saiknes ar galvenajiem zināšanu trīsstūra partneriem no trešām valstīm, kā arī atvērtu jaunus tirgus ZIK atbalstītiem risinājumiem un piesaistītu finansējumu un talantus no ārvalstīm. Jāveicina trešo valstu līdzdalība, ņemot vērā savstarpīguma un savstarpēja izdevīguma principus.

III PIELIKUMS

EIROPAS PARTNERĪBAS

Eiropas partnerības atlasa un īsteno, uzrauga, izvērtē, pakāpeniski izbeidz vai atjauno, balstoties uz turpmāk norādītajiem kritērijiem:

1. Atlase:

Apliecinājums tam, ka Eiropas partnerība ir efektīvāka Programmas saistīto mērķu īstenošanā, izmantojot partneru iesaisti un apņemšanos, un jo īpaši skaidras ietekmes uz Savienību un tās iedzīvotājiem nodrošināšanā, jo īpaši ņemot vērā ieguldījumu globālu problēmu risināšanā un pētniecības un inovācijas mērķu sasniegšanā, Savienības konkurētspējas un ilgtspējas nodrošināšanā un EPT stiprināšanas veicināšanā un attiecīgā gadījumā starptautiskajās saistībās.

Saskaņā ar LESD 185. pantu izveidotas institucionalizētas Eiropas partnerības gadījumā vismaz 40 % dalībvalstu līdzdalība ir obligāta:

- a) Eiropas partnerības saskaņība un sinerģija Savienības pētniecības un inovācijas vidē, ciktāl iespējams ievērojot Programmas noteikumus;
- b) Eiropas partnerības pārredzamība un atvērtība attiecībā uz prioritāšu un mērķu noteikšanu gaidāmo rezultātu un ietekmes ziņā un attiecībā uz partneru un ieinteresēto personu iesaistīšanu no visas vērtības veidošanas ķēdes, no dažādām nozarēm, profesijām un disciplinām, attiecīgā gadījumā (un ja tas neietekmē Eiropas konkurētspēju) iesaistot arī starptautiskus partnerus un ieinteresētās personas; skaidra kārtība, kādā veicina MVU dalību un izplata un izmanto rezultātus, jo īpaši, kā to veic MVU, tostarp, izmantojot starpnieku organizācijas;
- c) Eiropas partnerības papildināmības un virzieniskuma *ex ante* demonstrējums, iekļaujot kopīgu stratēģisku redzējumu par Eiropas partnerības mērķi. Šajā redzējumā jo īpaši iekļauj:
  - i) izmērāmus sagaidāmos iznākumus, rezultātus un ietekmi konkrētos termiņos, tostarp būtisku ekonomisko un/vai sociālo vērtību Savienībai;
  - ii) sagaidāmo kvalitatīvo un būtisku kvantitatīvo sviras efektu demonstrējumu, tostarp galveno snieguma rādītāju noteikšanas metodi;
  - iii) pieejas, kas ļaus nodrošināt īstenošanas elastību un pielāgoties mainīgajām politikas, sabiedrības un/vai tirgus vajadzībām vai zinātnes sasniegumiem, lai palielinātu politikas saskaņotību reģionālā, valstu un Savienības līmenī;
  - iv) Programmas atbalsta pārtraukšanas stratēģijas un pakāpeniskas izbeigšanas pasākumus;
- d) Partneru ilgtermiņa saistību *ex ante* demonstrējums, iekļaujot publisko un/vai privāto ieguldījumu minimālo daļu.

Institucionalizētas Eiropas partnerības gadījumā, kas izveidota saskaņā ar LESD 185. vai 187. pantu, finansiālās un/vai nefinansiālās iemaksas, kas saņemtas no partneriem, kuri nav Eiropas Savienība, ir vismaz 50 % apmērā, un tās var sasniegt 75 % no apkopotajām Eiropas partnerības budžeta saistībām. Katrai šādai institucionalizētai Eiropas partnerībai ieguldījumu daļa, kas saņemta no partneriem, kuri nav Eiropas Savienība, tiks nodrošināta finansiālu iemaksu veidā. Attiecībā uz partneriem, kuri nav Savienība un iesaistītās valstis, finansiālām iemaksām vajadzētu būt vērstām galvenokārt uz to, lai segtu administratīvās izmaksas, kā arī koordinēšanu un atbalstu, un pārējos ar konkurenci nesaistītos pasākumus.

2. Īstenošana:

- a) sistēmiska pieeja, kas nodrošina dalībvalstu aktīvu un agrīnu iesaisti un Eiropas partnerības sagaidāmās ietekmes panākšanu, elastīgā veidā īstenojot kopīgās darbības, kam ir augsta Savienības pievienotā vērtība un kas pārsniedz kopīgos uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, kuri attiecas uz pētniecības un inovācijas pasākumiem, tostarp saistībā ar ieviešanu tirgū, regulējumā vai politikā;
- b) piemēroti pasākumi, kas nodrošina pastāvīgu iniciatīvas atvērtību un pārredzamību īstenošanas laikā, jo īpaši attiecībā uz prioritāšu noteikšanu un līdzdalību uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, informēšanu par pārvaldības darbību, Savienības pamanāmību, komunikācijas un informēšanas pasākumiem, rezultātu izplatīšanu un izmantošanu, arī skaidru atvērtas piekļuves/lietotāja stratēģiju visā pievienotās vērtības veidošanas ķēdē; piemēroti pasākumi MVU informēšanai un to līdzdalības veicināšanai;

- c) koordinācija vai kopīgi pasākumi ar citām attiecīgām pētniecības un inovācijas iniciatīvām, kas nodrošina optimālu savstarpējo savienotību un panāk efektīvu sinerģiju, cita starpā nolūkā pārvarēt iespējamās īstenošanas šķēršļus valsts līmenī un palielināt rentabilitāti;
  - d) katra partnera apņemšanās saskaņā ar valsts noteikumiem visā iniciatīvas darbības laikā veikt finansiālas iemaksas un/vai ieguldījumus natūrā;
  - e) institucionalizētas Eiropas partnerības gadījumā piekļuve rezultātiem un citai ar darbību saistītajai informācijai ir nodrošināma Komisijai ES politikas vai programmu izstrādes, īstenošanas un uzraudzības nolūkā.
3. Uzraudzība:
- a) uzraudzības sistēma saskaņā ar 50. pantu, lai izvērtētu progresu konkrētu politikas mērķu, sasniedzamo mērķu un galveno snieguma rādītāju sasniegšanā, kas ļauj laika gaitā novērtēt sasniegumus, ietekmi un iespējamo nepieciešamību pēc korektīvajiem pasākumiem;
  - b) regulāri īpaši ziņojumi par kvantitatīvajiem un kvalitatīvajiem sviras efektiem, kā arī par saistībās apsolītajām un faktiski veiktajām finansiālām iemaksām un ieguldījumiem natūrā, pamanāmību un pozicionēšanu starptautiskā kontekstā, ietekmi uz pētniecību un ar inovāciju saistītiem privātā sektora investīciju riskiem;
  - c) sīkāka informācija par vērtēšanas procesu un rezultāti visiem izsludinātajiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus Eiropas partnerību satvarā laicīgi jādara pieejami kopējā datubāzē.
4. Izvērtēšana, pakāpeniska izbeigšana un atjaunošana:
- a) Savienības un valstu līmenī panāktās ietekmes izvērtējums saistībā ar definētajiem mērķiem un galvenajiem snieguma rādītājiem, kas tiks izmantoti Programmas izvērtēšanā, kura paredzēta 52. pantā, iekļaujot efektīvākā politikas intervences veida novērtējumu jebkādām turpmākām darbībām; jebkādas iespējamās Eiropas partnerības atjaunošanas pozicionēšana vispārējā Eiropas partnerības vidē un tās politikas prioritātēs;
  - b) ja nenotiek atjaunināšana, atbilstīgi pasākumi, ar kuriem nodrošina Programmas finansējuma pakāpenisku izbeigšanu atbilstoši nosacījumiem un laika grafikam, par ko *ex ante* panākta vienošanās ar partneriem, kas uzņēmušies juridiskas saistības, neskarot valstu vai citu Savienības programmu iespējamo starpvalstu finansējuma turpināšanu, kā arī neskarot privātos ieguldījumus un iesāktos projektus.
-

IV PIELIKUMS

SINERĢIJAS AR CITĀM SAVIENĪBAS PROGRAMMĀM

Sinerģijas ar citām Savienības programmām ir balstītas uz programmu izstrādes un mērķu komplementaritāti un uz finansēšanas noteikumu un procesu saderību īstenošanas līmenī.

Finansējumu no Programmas izmanto tikai tam, lai finansētu pētniecības un inovācijas pasākumus. Stratēģiskā plānošana nodrošina, ka dažādo Savienības programmu prioritātes ir saskaņotas un ka pastāv saskaņotas finansēšanas iespējas dažādos pētniecības un inovācijas cikla posmos. Misiņās un Eiropas partnerībās cita starpā izmanto sinerģijas ar citām Savienības programmām un politikas jomām.

Programmas ietvarā izstrādāto pētniecības rezultātu un inovatīvo risinājumu ieviešanu veicina ar citu Savienības programmu atbalstu, jo īpaši izmantojot izplatīšanas un izmantošanas stratēģijas, zināšanu nodošanu, komplementāru un kumulatīvu finansējuma avotus un saistītus politikas pasākumus. Uz finansējumu pētniecības un inovācijas pasākumiem attiecas saskaņoti noteikumi, kas izstrādāti, lai nodrošinātu Savienības pievienoto vērtību, novērstu pārklāšanos ar dažādām Savienības programmām un panāktu maksimālu efektivitāti un administratīvo vienkāršošanu.

Turpmākajos punktos ir sīkāk izklāstīts, kā sinerģijas tiek īstenotas starp Programmu un dažādām Savienības programmām:

1. Sinerģijas ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) nodrošina, ka:
  - a) pētniecības un inovācijas vajadzības lauksaimniecības nozarē un lauku teritorijās Savienībā tiek apzinātas, piemēram, Eiropas inovācijas partnerības "Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja" ietvaros un tiek ņemtas vērā gan Programmas stratēģiskajā plānošanā, gan darba programmās;
  - b) KLP nodrošina pētniecības un inovācijas rezultātu vislabāko izmantošanu un veicina inovatīvu risinājumu pielietojumu, ieviešanu un izvēršanu, tostarp to risinājumu, kas izriet no pētniecības un inovācijas pamatprogrammu finansētajiem projektiem, no Eiropas inovācijas partnerības "Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja" un attiecīgām EIT ZIK;
  - c) ELFLA atbalsta tādu zināšanu un risinājumu ieviešanu un izplatīšanu, kas izriet no Programmas īstenošanā gūtajiem rezultātiem un rada dinamiskāku lauksaimniecības nozari un jaunas iespējas lauku teritoriju attīstībai.
2. Sinerģijas ar Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fondu (EJZAF) nodrošina, ka:
  - a) Programma un EJZAF ir cieši savstarpēji saistīti, jo Savienības pētniecības un inovācijas vajadzības jūras un integrētās jūrlietu politikas jomā ir atspoguļotas visā Programmas stratēģiskajā plānošanā;
  - b) EJZAF atbalsta jaunu tehnoloģiju un inovatīvu produktu, procesu un pakalpojumu ieviešanu, jo īpaši tādu, kas izriet no Programmas jūras un integrētās jūrlietu politikas jomās; EJZAF veicina arī zemes datu vākšanu, apstrādi un uzraudzību un izplata Programmas ietvaros atbalstīto attiecīgo darbību rezultātus, kas savukārt dod ieguldījumu kopējās zivsaimniecības politikas, ES integrētās jūrlietu politikas, starptautiskās okeāna pārvaldības un starptautisko saistību īstenošanā.
3. Sinerģijas ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) nodrošina, ka:
  - a) nolūkā stiprināt Eiropas pētniecības telpu un veicināt ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu ar mehānismiem, kas nodrošina alternatīvu un kumulatīvu finansējumu no ERAF un Programmas, atbalsta pasākumus, kas nodrošina saikni, jo īpaši starp viedās specializācijas stratēģijām un izcilību pētniecībā un inovācijā, tostarp kopīgas starpreģionālās/starptautiskās programmas un Eiropas mēroga pētniecības infrastruktūras;
  - b) ERAF cita starpā koncentrējas uz reģionālo un vietējo pētniecības un inovācijas ekosistēmu un tīklu attīstību un stiprināšanu un rūpniecības pārveidi, ietverot gan atbalstu pētniecības un inovācijas spēju veidošanai, gan rezultātu izmantošanu un jaunu tehnoloģiju un inovatīvu un klimatam nekaitīgu risinājumu ieviešanu no pētniecības un inovācijas pamatprogrammām, izmantojot ERAF.

4. Sinerģijas ar Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) nodrošina, ka:
  - a) ESF+, izmantojot valstu vai reģionālās programmas, var integrēt un izvērst Programmā atbalstītās inovatīvās mācību programmas, lai nodrošinātu cilvēkiem prasmes un kompetences, kas tiem būs nepieciešamas, ņemot vērā darba tirgus pieaugošās prasības;
  - b) mehānismus, ar kuriem nodrošina alternatīvu un kombinētu finansējumu no ESF+, var izmantot, lai atbalstītu Programmas pasākumus, kas veicina cilvēkkapitāla izaugsmi pētniecībā un inovācijā, ar mērķi stiprināt EPT;
  - c) ESF+ integrē inovatīvas tehnoloģijas un jaunus uzņēmējdarbības modeļus un risinājumus, jo īpaši tos, kas izriet no Programmas, lai sniegtu ieguldījumu inovatīvās, efektīvās un ilgtspējīgās veselības sistēmās un veicinātu piekļuvi labākai un drošākai Eiropas iedzīvotāju veselības aprūpei.
5. Sinerģijas ar programmu “EU4Health” nodrošina, ka:
  - a) Savienības pētniecības un inovācijas vajadzības veselības jomā tiek apzinātas un noteiktas Programmas stratēģiskajā plānošanā;
  - b) programma “EU4Health” palīdz nodrošināt pētniecības rezultātu vislabāko izmantošanu, jo īpaši to rezultātu, kuri izriet no Programmas.
6. Sinerģijas ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI) nodrošina, ka:
  - a) pētniecības un inovācijas vajadzības transporta, enerģētikas un digitālajā nozarē Savienībā tiek apzinātas un noteiktas Programmas stratēģiskajā plānošanā;
  - b) EISI atbalsta inovatīvu jaunu tehnoloģiju un risinājumu plaša mēroga ieviešanu un izvēršanu transporta, enerģētikas un digitālo fizisko infrastruktūru jomās, jo īpaši to tehnoloģiju un risinājumu, kas izriet no pētniecības un inovāciju pamatprogrammām;
  - c) informācijas un datu apmaiņa starp Programmu un EISI projektiem tiek veicināta, piemēram, izceļot Programmas tehnoloģijas, kuras sasniegušas augstu tirgus gatavības pakāpi, ko varētu turpināt izvērst ar EISI.
7. Sinerģijas ar programmu “Digitālā Eiropa” nodrošina, ka:
  - a) tā kā vairākām tematiskajām jomām, kurām pievēršas Programma un programma “Digitālā Eiropa”, ir raksturīga konverģence, atbalstāmo darbību veids, to sasniedzamie rezultāti un intervences loģika atšķiras un ir komplementāri;
  - b) pētniecības un inovācijas vajadzības saistībā ar Programmas digitālajiem aspektiem tiek apzinātas un noteiktas tās stratēģiskajā plānošanā; tas ietver, piemēram, pētniecību un inovāciju augstas veiktspējas datošanai, mākslīgajam intelektam, kibernetiķi, blokķēdes tehnoloģijām un kvantu tehnoloģijām, apvienojot digitālās tehnoloģijas ar citām pamattehnoloģijām un ar tehnoloģijām, kas nav saistītas ar inovācijām; atbalsts uzņēmumiem, kas ievieš radikālas inovācijas (daudzas no tām apvieno digitālās un fiziskās tehnoloģijas); un atbalsts digitālās pētniecības infrastruktūrām;
  - c) programma “Digitālā Eiropa” ir vērsta uz liela mēroga digitālo spēju un infrastruktūras veidošanu, piemēram, augstas veiktspējas datošanas, mākslīgā intelekta, kibernetiķi, blokķēdes tehnoloģiju, kvantu tehnoloģiju un uzlabotu digitālo prasmju jomā ar mērķi panākt, ka visā Savienībā sabiedrībai nozīmīgās jomās (piemēram, veselība, valsts pārvalde, tieslietas un izglītība) vai tirgus nepilnību gadījumā (piemēram, uzņēmumu, jo īpaši MVU, digitalizācija) Savienības satvarā tiek plaši ieviesti un izvērsti jau pastāvoši vai testēti kritiskas nozīmes inovatīvi digitālie risinājumi; programma “Digitālā Eiropa” galvenokārt tiek īstenota, izmantojot ar dalībvalstīm kopīgus koordinētus un stratēģiskus ieguldījumus, jo īpaši kopīgu publisko iepirkumu, ieguldot digitālajās spējās, kas tiks kopīgotas visā Savienībā, un Savienības mēroga darbībās, ar kurām atbalsta sadarbību un standartizāciju digitālā vienotā tirgus izveides ietvaros;
  - d) programmas “Digitālā Eiropa” spējas un infrastruktūra ir darītas pieejamas pētniecības un inovācijas kopienai, tostarp pasākumiem, kas tiek atbalstīti ar Programmu, tai skaitā testēšanai, eksperimentiem un demonstrējumiem visās nozarēs un disciplīnās;
  - e) Programmas ietvaros izstrādātās jaunās digitālās tehnoloģijas pakāpeniski jāievieš un jāizvērs ar programmu “Digitālā Eiropa”;
  - f) Programmas iniciatīvas, kas paredzētas, lai pilnveidotu mācību programmas prasmju un kompetenču apguvi, tostarp tās iniciatīvas, ko īsteno attiecīgajās EIT ZIK, papildina ar programmas “Digitālā Eiropa” atbalstītiem pasākumiem spēju veidošanai padziļinātu digitālo prasmju jomā;
  - g) abām programmām ir spēcīgi stratēģiskās plānošanas, darbības procedūru un pārvaldības struktūru koordinēšanas mehānismi.

8. Sinerģijas ar Vienotā tirgus programmu nodrošina, ka:
- Vienotā tirgus programma risina tirgus nepilnības, kas ietekmē MVU, un veicina uzņēmējdarbību un uzņēmumu izveidi un izaugsmi, un Vienotā tirgus programma un gan EIT, gan EIP darbības inovatīviem uzņēmumiem, kā arī MVU atbalsta pakalpojumi viens otru papildina, jo īpaši tad, ja tirgus nenodrošina dzīvotspējīgu finansējumu;
  - Eiropas Biznesa atbalsta tīkls papildus citām esošām MVU atbalsta struktūrām (piemēram, valstu kontaktpunktiem, inovācijas aģentūrām, digitālās inovācijas centriem, kompetenču centriem un inkubatoriem), var būt noderīgs, lai nodrošinātu atbalsta pakalpojumus Programmas, tostarp EIP, ietvaros.
9. Sinerģijas ar vides un klimata pasākumu programmu "LIFE" nodrošina, ka:
- pētniecības un inovācijas vajadzības vides, klimata un enerģētikas problēmu risināšanai Savienībā tiek apzinātas un noteiktas Programmas stratēģiskajā plānošanā;
  - "LIFE" turpina darboties kā katalizators Savienības vides, klimata un relevantās enerģētikas politikas un tiesību aktu īstenošanā, cita starpā pārņemot un izmantojot no Programmas gūtos pētniecības un inovācijas rezultātus, un palīdz tos izvērst valsts, starpreģionu un reģionālā mērogā tad, kad tas var palīdzēt risināt problēmas, kas saistītas ar vidi, klimatu vai pāreju uz tīru enerģiju. Jo īpaši "LIFE" turpina stimulēt sinerģijas ar Programmu, izvērtēšanā piešķirot bonusu tādiem priekšlikumiem, kuros ietverta Programmas rezultātu ieviešana;
  - "LIFE" standarta rīcības projekti atbalsta Savienības vides un klimata politikas īstenošanai piemērotu tehnoloģiju vai metodoloģiju izstrādi, testēšanu vai demonstrējumus, ja šīs tehnoloģijas vai metodoloģijas pēc tam var tikt izvērstas lielā mērogā, finansējot tās no citiem avotiem, tostarp no Programmas. EIT, kā arī EIP var palīdzēt lielākā mērogā izvērst un komercializēt jaunas, revolucionāras idejas, kas varētu rasties no LIFE projektu īstenošanas.
10. Sinerģijas ar "Erasmus+" nodrošina, ka:
- Programmas, tostarp EIT, un "Erasmus+" apvienotie resursi tiek izmantoti, lai atbalstītu pasākumus Eiropas augstākās izglītības iestāžu stiprināšanai, modernizēšanai un pārveidei. Attiecīgā gadījumā Programma papildina "Erasmus+" atbalstu iniciatīvai "Eiropas universitātes" tās pētniecības dimensijai kā daļu no jaunu, kopīgu un integrētu ilgtermiņa un ilgtspējīgu stratēģiju izstrādes izglītībā, pētniecībā un inovācijā, pamatojoties uz starpdisciplīnu un starpnozaru pieejām, lai padarītu šo zināšanu trīsstūri par realitāti. Ar EIT pasākumiem varētu papildināt stratēģijas, ko paredzēts īstenot ar Eiropas universitāšu iniciatīvu;
  - Programma un "Erasmus+" sekmē izglītības un pētniecības integrāciju, palīdzot augstākās izglītības iestādēm formulēt un izstrādāt kopīgas izglītības, pētniecības un inovācijas stratēģijas un tīklus, informējot izglītības sistēmas, skolotājus un pasniedzējus par jaunākajiem atklājumiem un praksi pētniecībā un visiem studentiem un augstākās izglītības personālam, jo īpaši pētniekiem, piedāvājot aktīvu pētniecības pieredzi, un atbalstīt citus pasākumus, kas integrē augstāko izglītību un pētniecību un inovāciju.
11. Sinerģijas ar Savienības kosmosa programmu nodrošina, ka:
- tiek apzinātas un kā daļa no Programmas stratēģiskās plānošanas tiek noteiktas Savienības kosmosa programmas pētniecības un inovācijas vajadzības un Savienības augšupējo un lejupējo kosmosa sektoru pētniecības un inovācijas vajadzības; Programmas ietvaros īstenotās kosmosa izpētes darbības attiecīgā gadījumā tiek izpildītas attiecībā uz tiesību subjektu iepirkumiem un attiecināmību saskaņā ar Savienības kosmosa programmu;
  - tiek izmantoti kosmosa dati un pakalpojumi, ko Savienības kosmosa programma dara pieejamus kā sabiedriskos labumus, lai ar pētniecību un inovāciju izstrādātu radikāli jaunus risinājumus, tostarp Programmas ietvaros, un jo īpaši tādās jomās kā ilgtspējīgi pārtikas un dabas resursi, klimata pārraudzība, atmosfēra, sauszeme, piekrastes un jūras vide, viedās pilsētas, satiklota un automatizēta mobilitāte, drošība un katastrofu pārvarēšana;
  - Copernicus programmas datu un informācijas piekļuves pakalpojumi tiek iekļauti EAZM un tādējādi uzlabo pētnieku, zinātnieku un inovatoru piekļuvi Copernicus datiem; pētniecības infrastruktūras, jo īpaši *in situ* novērošanas tīkli, ir būtiski *in situ* novērošanas infrastruktūras elementi, kas ļaus izmantot Copernicus pakalpojumus, un, savukārt, tie gūs labumu no Copernicus pakalpojumu sniegtās informācijas.

12. Sinerģijas ar Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu (NDICI) un Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III) nodrošina, ka:
- a) pētniecības un inovācijas vajadzības NDICI un IPA III jomās tiek apzinātas Programmas stratēģiskajā plānošanā saskaņā ar IAM;
  - b) Programmas pētniecības un inovācijas pasākumi ar trešo valstu līdzdalību un mērķorientētās starptautiskās sadarbības darbības tiecas uz saskaņotību un koordināciju ar paralēlajām darbībām, kas vērtas uz ieviešanu tirgū un spēju veidošanu atbilstīgi NDICI un IPA III, pamatojoties uz kopīgo vajadzību definīciju un intervences jomām.
13. Sinerģijas ar Iekšējās drošības fondu un robežu pārvaldības instrumentu Integrētas robežu pārvaldības fonda ietvaros nodrošina, ka:
- a) pētniecības un inovācijas vajadzības drošības un integrētas robežu pārvaldības jomās tiek apzinātas un noteiktas Programmas stratēģiskajā plānošanā;
  - b) Iekšējās drošības fonds un Integrētas robežu pārvaldības fonds atbalsta inovatīvu jaunu tehnoloģiju un risinājumu izmantošanu, jo īpaši to tehnoloģiju un risinājumu, kas izriet no pētniecības un inovācijas pamatprogrammām drošības pētniecības jomā.
14. Sinerģijas ar programmu *InvestEU* nodrošina, ka:
- a) Programma nodrošina “Apvārsnis Eiropa” apvienotu finansējumu un EIP apvienotu finansējumu inovatoriem, kuru projektiem raksturīgs augsts riska līmenis un kuriem tirgus nenodrošina dzīvotspējīgu un ilgtspējīgu finansējumu; vienlaikus Programma atbalsta apvienotā finansējuma privātās daļas efektīvu nodrošināšanu un pārvaldību, izmantojot fondus un starpniekus, ko atbalsta programma *InvestEU* un citi;
  - b) finanšu instrumenti pētniecībai un inovācijai un MVU ir apvienoti programmas *InvestEU* ietvaros, jo īpaši, izmantojot mērķtiecīgu pētniecības un inovācijas tematisko satvaru un izmantojot produktus atbilstoši MVU paredzētajai daļai, tādējādi palīdzot īstenot abu programmu mērķus, kā arī izveidojot spēcīgas papildinošas saiknes starp abām programmām;
  - c) Programma nodrošina pienācīgu atbalstu, lai palīdzētu projektus, kas ir spējīgi piesaistīt banku finansējumu un nav piemēroti EIP finansējumam, attiecīgā gadījumā pārorientēt uz programmu *InvestEU*.
15. Sinerģijas ar Inovācijas fondu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ietvaros (“Inovācijas fonds”) nodrošina, ka:
- a) Inovācijas fonds īpaši koncentrējas uz inovāciju mazoglekļa tehnoloģijās un procesos, tostarp oglekļa uztveršanu un izmantošanu videi drošā veidā, kas būtiski palīdz mazināt klimata pārmaiņas, kā arī uz produktiem, ar kuriem aizstāj augsta oglekļa satura produktus, un palīdz stimulēt tādu projektu izstrādi un īstenošanu, kuru mērķis ir CO₂ uztveršana un ģeoloģiska uzglabāšana videi drošā veidā, kā arī inovatīvas atjaunojamās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas tehnoloģijas, un sekmēt un stimulēt “zaļāku” produktu izstrādi;
  - b) Programma finansē tādu tehnoloģiju izstrādi un demonstrējumus, tostarp radikāli jaunus risinājumus, ar ko var sasniegt Savienības klimatneitralitātes, enerģētikas un rūpniecības pārveides mērķus, jo īpaši, izmantojot II un III pilārā minētos pasākumus;
  - c) Inovācijas fonds, ja tiek izpildīti atlases un piešķiršanas kritēriji, var atbalstīt to atbalsttiesīgo projektu demonstrējumu posmus, kuri var būt saņēmuši atbalstu no Programmas, un starp abām programmām ir jāizveido spēcīgas papildinošas saites.
16. Sinerģijas ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu nodrošina, ka:
- a) Programmas stratēģiskajā plānošanā tiek apzinātas pētniecības un inovācijas vajadzības, lai atbalstītu taisnīgu un godīgu pārkārtošanos virzībā uz klimatneitralitāti;
  - b) tiek veicināta inovatīvu un klimatam labvēlīgu risinājumu, jo īpaši to risinājumu, kas izriet no Programmas, ieviešana un izmantošana.
17. Sinerģijas ar Euratom pētniecības un mācību programmu nodrošina, ka:
- a) Programma un Euratom pētniecības un mācību programma izstrādā visaptverošas darbības izglītības un mācību atbalstam (arī MSCA), lai Eiropā saglabātu un attīstītu attiecīgās prasmes;

- b) Programma un Euratom pētniecības un mācību programma izstrādā kopīgas izpētes darbības, kas koncentrējas uz jonizējošā starojuma drošas izmantošanas ne-enerģētikas jomā transversālajiem aspektiem tādās nozarēs kā medicīna, rūpniecība, lauksaimniecība, kosmoss, klimata pārmaiņas, drošība un gatavība ārkārtas situācijām un kodolzinātnes ieguldījums.
18. Potenciālās sinerģijas ar Eiropas Aizsardzības fondu sniedz labumu civilajai pētniecībai un pētniecībai aizsardzības jomā, lai izvairītos no nevajadzīgas dublēšanās un saskaņā ar 5. pantu un 7. panta 1. punktu.
19. Sinerģijas ar programmu "Radošā Eiropa" tiek veicinātas, Programmas stratēģiskajā plānošanā apzinot pētniecības un inovācijas vajadzības kultūras un radošo nozaru politikas jomā.
20. Sinerģijas ar Atveseļošanas un noturības mehānismu nodrošina, ka:
- a) Programmas stratēģiskajā plānošanā tiek apzinātas pētniecības un inovācijas vajadzības, lai atbalstītu to, ka dalībvalstu ekonomika un sabiedrība kļūst noturīgāka un labāk sagatavota nākotnei;
- b) tiek atbalstīta inovatīvu risinājumu, jo īpaši to, kas izriet no Programmas, ieviešana un izmantošana.
-

V PIELIKUMS

GALVENIE IETEKMES CEĻU RĀDĪTĀJI

Ietekmes ceļi un saistītie galvenie ietekmes ceļu rādītāji strukturē to, kā tiek uzraudzīts Programmas progress ceļā uz 3. pantā minēto mērķu sasniegšanu. Ietekmes ceļiem svarīgs ir laika faktors, un tie atspoguļo trīs komplementāras ietekmes kategorijas, kas norāda uz pētniecības un inovācijas ieguldījuma nelineāro būtību: zinātne, sabiedrība un tehnoloģija vai ekonomika. Katrā no minētajām ietekmes kategorijām izmanto aizstājējvērtības, lai sekotu līdzi progresam īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, tostarp pēc Programmas darbības beigām, paredzot iespēju veikt sīkāku iedalījumu, tostarp pa dalībvalstīm un asociētajām valstīm. Minētos rādītājus izveido, izmantojot kvantitatīvu un kvalitatīvu metodiku. Atsevišķas programmas daļas sniedz savu ieguldījumu minētajos rādītājos atšķirīgā pakāpē un izmantojot atšķirīgus mehānismus. Var izmantot papildu rādītājus, lai pēc vajadzības uzraudzītu atsevišķas Programmas daļas.

Galveno ietekmes ceļu rādītāju pamatā esošie mikrodati tiek vākti visām Programmas daļām un visiem nodrošināšanas mehānismiem centrāli pārvaldītā un saskaņotā veidā un atbilstīgā detalizācijas līmenī ar minimālu ziņošanas slogu atbalsta saņēmējiem.

Papildus galvenajiem ietekmes ceļu rādītājiem tiek vākti dati par optimizētu Programmas sniegumu attiecībā uz EPT stiprināšanu, izcilībā balstītas visu dalībvalstu dalības Programmā sekmēšanu, kā arī sadarbības saikņu veicināšanu Eiropas pētniecībā un inovācijā, un šos datus paziņo tuvu reāllaikam, kas ir daļa no 50. pantā minētajiem īstenošanas un pārvaldības datiem. Tas ietver sadarbības saišu, tīkla analītikas, datu par priekšlikumiem, pieteikumiem, dalību, projektiem, pieteikumu iesniedzējiem un dalībniekiem uzraudzīšanu (ieskaitot datus par organizācijas veidiem (piemēram, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, MVU un privātais sektors), valsti (piemēram, īpaša klasifikācija katrai valstu grupai, piemēram, dalībvalstīm, asociētajām valstīm un trešām valstīm), dzimumu, lomu projektā, zinātnisko disciplīnu vai nozari, tostarp sociālajām un humanitārajām zinātnēm); un klimata politikas aspektu integrācijas līmeņa un ar to saistīto izmaksu uzraudzīšanu.

Uz zinātni radītās ietekmes ceļu rādītāji

No Programmas tiek sagaidīta ietekme uz zinātni, radot kvalitatīvas jaunas zināšanas, stiprinot cilvēkkapitālu pētniecībā un inovācijā un veicinot zināšanu un atvērta zinātnes izplatību. Panākumus šīs ietekmes sasniegšanā uzrauga, izmantojot aizstājējvērtības, kas noteiktas kopā ar tālāk norādītajiem trim galvenajiem ietekmes ceļiem.

1. tabula

Gaidāmā ietekme uz zinātni	Īstermiņa	Vidēja termiņa	Ilgtermiņa
Kvalitatīvu jaunu zināšanu radīšana	Publikācijas – Programmas rezultātā izstrādāto zinātniski recenzēto zinātnisko publikāciju skaits	Citēšana – Programmas rezultātā izstrādāto zinātniski recenzēto zinātnisko publikāciju nozares relatīvais citēšanas indekss	Pasaules līmeņa zinātne – Programmas finansēto projektu rezultātā izstrādāto zinātniski recenzēto publikāciju skaits un īpatsvars, kas ir pamatieguldījums zinātnes nozarēs
Cilvēkkapitāla stiprināšana pētniecībā un inovācijā	Prasmes – tādu pētnieku skaits, kas iesaistīti Programmas finansētos prasmju pilnveides pasākumos (mācības, mentorēšana/mācīšana, mobilitāte un piekļuve pētniecības un inovācijas infrastruktūrai)	Karjeras – tādu prasmes ieguvušo Programmā iesaistīto pētnieku skaits un īpatsvars, kuriem ir lielāka personīgā ietekme viņu pētniecības un inovācijas jomā	Darba apstākļi – tādu prasmes ieguvušo Programmas iesaistīto pētnieku skaits un īpatsvars, kuriem ir uzlabojušies darba apstākļi, ietverot pētnieku atalgojumu

Gaidāmā ietekme uz zinātni	Īstermiņa	Vidēja termiņa	Ilgtermiņa
Zināšanu un atvērta zinātnes izplatības veicināšana	Kopīgās zināšanas – Programmas rezultātā gūtās pētnieciskās izlaides (atvērti dati/publikācijas/programmatūra u. c.) īpatsvars, kas kopīgota atvērto zināšanu infrastruktūrā	Zināšanu izplatīšana – Programmas rezultātā gūtās atvērta piekļuves pētnieciskās izlaides īpatsvars, kas ir aktīvi izmantota/citēta	Jauna sadarbība – tādu Programmas atbalsta saņēmēju īpatsvars, kas attīstījuši jaunus starpdisciplināru/starppozaru sadarbības veidus ar savas Programmas rezultātā gūtās atvērtās pētniecības un izlaides lietotājiem

Uz sabiedrību radītās ietekmes ceļu rādītāji

No Programmas tiek sagaidīta ietekme uz sabiedrību – proti, ka ar to tiks risinātas Savienības politikas prioritātes un globālās problēmas, arī saistībā ar IAM, ievērojot Programmas 2030. gadam principus un Parīzes nolīguma mērķus, izmantojot pētniecību un inovāciju, nodrošinot ieguvumus un ietekmi ar pētniecības un inovācijas misijām un Eiropas partnerībām un stiprinot inovācijas ieviešanu sabiedrībā, tādējādi sekmējot iedzīvotāju labklājību. Panākumus šīs ietekmes sasniegšanā uzrauga, izmantojot aizstājējvērtības, kas noteiktas kopā ar tālāk norādītajiem trim galvenajiem ietekmes ceļiem.

2. tabula

Gaidāmā ietekme uz sabiedrību	Īstermiņa	Vidēja termiņa	Ilgtermiņa
Pievēršanās Savienības politikas prioritātēm un globālām problēmām, izmantojot pētniecību un inovāciju	Rezultāti – tādu rezultātu skaits un īpatsvars, kuru mērķis ir risināt noteiktās Savienības politikas prioritātes un globālās problēmas (arī saistībā ar IAM) (daudzdimensionāli: attiecībā uz katru noteikto prioritāti) Cita starpā: tādu ar klimatu saistītu rezultātu skaits un īpatsvars, kuru mērķis ir izpildīt saistības, ko Savienība uzņēmusies saskaņā ar Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām	Risinājumi – tādu inovāciju un pētniecības rezultātu skaits un īpatsvars, kas risina noteiktās Savienības politikas prioritātes un globālās problēmas (arī saistībā ar IAM) (daudzdimensionāli: attiecībā uz katru noteikto prioritāti) Cita starpā: tādu ar klimatu saistītu inovāciju un pētniecības rezultātu skaits un īpatsvars, kuru mērķis ir izpildīt saistības, ko Savienība uzņēmusies saskaņā ar Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām	Ieguvumi – Programmas finansēto rezultātu izmantošanas/lietošanas apkopotā aplēstā ietekme uz noteikto Savienības politikas prioritāšu un globālo problēmu risināšanu (arī saistībā ar IAM), tostarp ieguldījums politikas un tiesību aktu (piemēram, normu un standartu) izstrādes procesā (daudzdimensionāli: attiecībā uz katru noteikto prioritāti) Cita starpā: Programmas finansēto ar klimatu saistīto rezultātu izmantošanas/lietošanas apkopotā aplēstā ietekme uz to saistību izpildi, ko Savienība uzņēmusies saskaņā ar Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām, tostarp ieguldījums politikas un tiesību aktu (piemēram, normu un standartu) izstrādes procesā
Ieguvumu un ietekmes nodrošināšana, izmantojot pētniecības un inovācijas misijas	Pētniecības un inovācijas misiju rezultāti – konkrētu pētniecības un inovācijas misiju rezultāti (daudzdimensionāli: attiecībā uz katru noteikto misiju)	Pētniecības un inovācijas misiju rezultāti – konkrētu pētniecības un inovācijas misiju rezultāti (daudzdimensionāli: attiecībā uz katru noteikto misiju)	Īstenotie pētniecības un inovācijas misiju mērķi – konkrētās pētniecības un inovācijas misijās sasniegtie mērķi (daudzdimensionāli: attiecībā uz katru noteikto misiju)

Gaidāmā ietekme uz sabiedrību	Īstermiņa	Vidēja termiņa	Ilgtermiņa
Pētniecības un inovāciju ieviešanas sabiedrībā stiprināšana	Līdzradīšana – tādu Programmas finansētu projektu skaits un īpatsvars, kuros Savienības iedzīvotāji un galalietotāji palīdz līdzradīt pētniecības un inovācijas saturu	Iesaistīšana – tādu iesaistīto tiesību subjektu skaits un īpatsvars, kuriem pēc Programmas finansēta projekta beigām ir ieviests iedzīvotāju un galalietotāju iesaistīšanas mehānisms	Pētniecības un inovācijas ieviešana sabiedrībā – Programmā gūto zinātnisko rezultātu un inovatīvo risinājumu ieviešana un informēšana par tiem

Tehnoloģiskās un ekonomiskās ietekmes ceļu rādītāji

No Programmas tiek gaidīta tāda tehnoloģiskā un ekonomiskā ietekme, jo īpaši Savienībā, kas atstāj iespaidu uz uzņēmumu, jo īpaši MVU un jaunuzņēmumu, radīšanu un izaugsmi, rada tiešu un netiešu nodarbinātību, jo īpaši Savienībā, un kāpina ieguldījumus pētniecībā un inovācijā. Panākumus šīs ietekmes sasniegšanā uzrauga, izmantojot aizstājējvērtības, kas noteiktas kopā ar tālāk norādītajiem trim galvenajiem ietekmes ceļiem.

3. tabula

Gaidāmā ietekme uz tehnoloģiju/ ekonomiku	Īstermiņa	Vidēja termiņa	Ilgtermiņa
Uz inovāciju balstītas izaugsmes radīšana	Inovatīvi rezultāti – tādu inovatīvu produktu, procesu vai metožu skaits, kas ir Programmas rezultāts (pēc inovācijas veida), un ar tiem saistītie intelektuālā īpašuma tiesību pieteikumi	Inovācijas – tādu inovāciju skaits, kas ir Programmas finansēto projektu rezultāts (pēc inovācijas veida), tostarp inovācijas, kurām piešķirtas intelektuālā īpašuma tiesības	Ekonomikas izaugsme – uzņēmumu, kas Programmā izstrādājuši inovācijas, izveide, izaugsme un tirgus daļas
Vairāk un labāku darbavietu radīšana	Atbalstītā nodarbinātība – kopējais izveidoto un saglabāto pilnslodzes ekvivalenta (PSE) darbavietu skaits iesaistītajos tiesību subjektos Programmas finansētajam projektam (pēc darbvieta veida)	Nodarbinātības saglabāšana – PSE darbavietu skaita palielināšanās iesaistītajos tiesību subjektos pēc Programmas finansētā projekta (pēc darbvieta veida)	Nodarbinātība kopumā – tādu tiešo un netiešo darbavietu skaits, kas izveidotas vai saglabātas no Programmas gūto rezultātu izplatīšanas rezultātā (pēc darbvieta veida)
Ieguldījumu kāpināšana pētniecībā un inovācijā	Kolektīvie ieguldījumi – publisko un privāto ieguldījumu summa, kas piesaistīta sākotnējam ieguldījumam no Programmas	Izvērsšana – publisko un privāto ieguldījumu summa, kas piesaistīta, lai izmantotu vai izvērstu no Programmas gūtos rezultātus (ietverot ārvalstu tiešos ieguldījumus)	Ieguldījums mērķī “3 %” – Programmas nodrošinātais Savienības progress virzībā uz 3 % IKP mērķa sasniegšanu

VI PIELIKUMS

IESPĒJAMO MISIJU JOMAS UN IESPĒJAMO INSTITUCIONALIZĒTO EIROPAS PARTNERĪBU JOMAS, KAS JĀIZVEIDO SASKAŅĀ AR LESD 185. VAI 187. PANTU

Saskaņā ar šīs regulas 8. un 12. pantu iespējamo misiju un iespējamo Eiropas partnerību jomas, kas jāizveido saskaņā ar LESD 185. vai 187. pantu, ir izklāstītas šajā pielikumā.

I. Iespējamo misiju jomas:

- 1. misiju joma: pielāgošanās klimata pārmaiņām, tostarp sabiedrības pārveide.
- 2. misiju joma: vēzis.
- 3. misiju joma: veselīgi okeāni, jūras un piekrastes un iekšzemes ūdeņi.
- 4. misiju joma: klimatneitrālas un viedas pilsētas.
- 5. misiju joma: augsnes veselība un pārtika.

Katrā misijā ņem vērā šīs regulas 8. panta 4. punktā izklāstītos principus.

II. Iespējamo institucionalizētu Eiropas partnerību jomas, pamatojoties uz LESD 185. vai 187. pantu:

- 1. partnerības joma: straujāka veselības inovāciju izstrāde un drošāka lietošana Eiropas pacientu un globālās veselības labā.
- 2. partnerības joma: progresīvu digitālo tehnoloģiju un pamattehnoloģiju – tostarp, bet ne tikai jaunu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta, fotonikas un kvantu tehnoloģiju – attīstīšana un lietošana.
- 3. partnerības joma: Eiropas līderība metroloģijā, tostarp integrēta metroloģijas sistēma.
- 4. partnerības joma: Savienības gaisa satiksmes, aviācijas un dzelzceļa konkurētspējas, drošuma un ekoloģisko raksturlielumu uzlabošana.
- 5. partnerības joma: ilgtspējīgi, iekļaujoši un cirkulāri biobāzēti risinājumi.
- 6. partnerības joma: ūdeņraža un ilgtspējīgas enerģijas uzglabāšanas tehnoloģijas, kurām ir mazāks vides pēdas nospiedums un kuru ražošanai ir vajadzīgs mazāks enerģijas patēriņš.
- 7. partnerības joma: tīri, savienoti, sadarbībā īstenoti, autonomi un automatizēti risinājumi, kuru mērķis ir apmierināt cilvēku un ar precēm saistītās nākotnes vajadzības mobilitātes jomā.
- 8. partnerības joma: inovatīvi MVU, kuri intensīvi strādā pētniecības un izstrādes jomā.

Vērtēšanas procesa par to, vai ir nepieciešama institucionalizēta Eiropas partnerība kādā no iepriekš minētajām partnerības jomām, rezultāts var būt leģislatīvā akta priekšlikums saskaņā ar Komisijas iniciatīvas tiesībām. Pretējā gadījumā attiecīgā Eiropas partnerības joma var arī aptvert partnerību saskaņā ar šīs regulas 10. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktu, vai to var īstenot, izmantojot citus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus Programmas satvarā.

Tā kā iespējamās institucionalizēto Eiropas partnerību jomas aptver daudzus tematiskos virzienus, tās, pamatojoties uz vajadzību novērtējumu, var īstenot, izmantojot vairāk kā vienu Eiropas partnerību.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/696

(2021. gada 28. aprīlis),

ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 189. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽¹⁾,

tā kā:

- (1) Kosmosa tehnoloģija, dati un pakalpojumi ir kļuvuši neaizstājami Eiropas iedzīvotāju ikdienas dzīvē, un tiem ir būtiska loma daudzu stratēģisko interešu saglabāšanā. Savienības kosmosa nozare jau ir viena no konkurētspējīgākajām pasaulē. Tomēr jaunu rīcībspēku parādīšanās un jaunu tehnoloģiju izstrāde rada apvērsumu tradicionālajos rūpniecības modeļos. Tādēļ, lai Savienība joprojām saglabātu savu līderpozīciju kā starptautisks rīcībspēks ar plašu rīcības brīvību kosmosa jomā, ir ļoti būtiski, ka Savienība veicina zinātnes un tehnikas progresu un atbalsta Savienības kosmosa nozares rūpniecības, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu (MVU), jaunuzņēmumu un inovatīvu uzņēmumu, konkurētspēju un inovācijas spēju.
- (2) Kosmosa sniegtās iespējas Savienības un tās dalībvalstu drošībai būtu jāizmanto tā, kā jo īpaši minēts 2016. gada jūnija Globālajā Eiropas Savienības ārpolitikas un drošības politikas stratēģijā, vienlaikus saglabājot Savienības kosmosa programmas ("Programma") civilo iedabu un respektējot iespējamās neitralitātes vai nepieskaņošanās noteikumus, kas paredzēti dalībvalstu konstitucionālajās tiesībās. Kosmosa nozares attīstība vēsturiski ir bijusi saistīta ar drošību. Daudzos gadījumos kosmosa nozarē izmantotajām iekārtām, komponentiem un instrumentiem, kā arī kosmosa datiem un pakalpojumiem ir divējāds lietojums. Tomēr saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) V sadaļu Savienības drošības un aizsardzības politika tiek noteikta kopējās ārpolitikas un drošības politikas satvarā.
- (3) Kopš deviņdesmito gadu beigām Savienība ir izstrādājusi pati savas kosmosa iniciatīvas un programmas, proti, Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienestu (EGNOS) un – pēc tam – *Galileo* un *Copernicus*, kuras atbild uz Savienības iedzīvotāju vajadzībām un publisko politiku prasībām. Būtu jānodrošina minēto iniciatīvu un programmu nepārtrauktība un būtu jāuzlabo to sniegtie pakalpojumi tā, lai tie atbilstu lietotāju jaunajām vajadzībām, saglabātu savu vadošo pozīciju saistībā ar jaunu tehnoloģiju izstrādi un pārmaiņām digitālo un informācijas un sakaru tehnoloģiju jomā, un spētu risināt tādas politiskās prioritātes kā klimata pārmaiņas, tostarp pārmaiņu uzraudzība polārajā reģionā, drošība un aizsardzība.
- (4) Ir jāizmanto sinerģijas starp transporta, kosmosa un digitālo nozari, lai veicinātu jaunu tehnoloģiju, tādu kā *e-call*, digitālais tahogrāfs, satiksmes pārraudzība un pārvaldība, autonomā braukšana un bezpilota transportlīdzekļi un droni, plašāku izmantošanu un lai reaģētu uz vajadzību pēc drošas un vienlaidu savienotības, stabilas pozicionēšanas, intermodalitātes un sadarbības. Šāda sinerģijas izmantošana uzlabotu transporta pakalpojumu un transporta nozares konkurētspēju.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 17. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 19. aprīļa nostāja pirmajā lasījumā (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2021. gada 28. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

- (5) Lai visās dalībvalstīs un visi to iedzīvotāji maksimāli izmantotu Programmas sniegtās priekšrocības, ir arī svarīgi veicināt sniegto datu, informācijas un pakalpojumu izmantošanu un pieņemšanu, kā arī atbalstīt to lejupējo lietojumu izstrādi, kas balstīti uz minētajiem datiem, informāciju un pakalpojumiem. Minētajā nolūkā dalībvalstis, Komisija un atbildīgie subjekti jo īpaši varētu periodiski rīkot informācijas kampaņas par Programmas sniegtajiem ieguvumiem.
- (6) Lai sasniegtu rīcības brīvības, neatkarības un drošības mērķus, ir būtiski, ka Savienība gūst labumu no autonomas piekļuves kosmosam un spēj to droši izmantot. Tādēļ ir būtiski, lai Savienība atbalstītu autonomu, uzticamu un rentablu piekļuvi kosmosam, jo īpaši attiecībā uz kritisko infrastruktūru un tehnoloģiju, sabiedrības drošību un Eiropas Savienības un tās dalībvalstu drošību. Tādēļ Komisijai vajadzētu būt iespējai apkopot nesējraķešu pakalpojumus Eiropas līmenī gan savām vajadzībām, gan citu subjektu, tostarp dalībvalstu, vajadzībām pēc to pieprasījuma saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 189. panta 2. punktu. Lai saglabātu konkurētspēju straujas attīstības tirgū, izšķiroša nozīme ir arī tam, ka Savienībai joprojām ir piekļuve modernām, efektīvām un elastīgām nesējraķešu starta infrastruktūras iekārtām un priekšrocības, ko dod piemērotas nesējraķešu starta sistēmas. Tādēļ, neskarot dalībvalstu vai Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) veiktos pasākumus, vajadzētu būt iespējamam, ka Programma atbalsta infrastruktūras kosmos–zeme pielāgojumus, tostarp Programmas īstenošanai nepieciešamos jaunus pilnveidojumus, un pielāgojumus, tostarp jaunus tehnoloģiskos pilnveidojumus nolūkā nogādāt kosmosā tās sistēmas, kas nepieciešamas satelītu darbības uzsākšanai, tostarp alternatīvās tehnoloģijas un inovatīvās sistēmas Programmas komponentu īstenošanai. Minētās darbības būtu jāīsteno saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2018/1046^(?) ("Finanšu regula") un nolūkā panākt labāku Programmas rentabilitāti. Ņemot vērā, ka nebūs īpaši atvēlēta budžeta, darbībām, kas atbalsta piekļuvi kosmosam, nebūtu jāskar Programmas komponentu īstenošana.
- (7) Lai stiprinātu Savienības kosmosa nozares konkurētspēju un uzlabotu spēju pašai savu sistēmu projektēšanā, būvniecībā un ekspluatācijā, Savienībai būtu jāatbalsta visas kosmosa nozares izveide, izaugsme un attīstība. Ar tādām iniciatīvām kā kosmosa nozares sadarbības platformas, kurās vienkopus saliedētas kosmosa, digitālā un citas nozares, kā arī lietotāji, Eiropas, reģionālā un valstu līmenī būtu jāatbalsta uzņēmējdarbībai un inovācijām labvēlīga modeļa rašanās. Minēto kosmosa nozares centru nolūkam vajadzētu sekmēt uzņēmējdarbību un prasmes, vienlaikus tiecoties pēc sinerģijām ar digitālās inovācijas centriem. Savienībai būtu jāveicina Savienībā reģistrētu kosmosa uzņēmumu izveide un paplašināšanās, lai palīdzētu tiem gūt panākumus, tostarp, palīdzot minētajiem uzņēmumiem piekļūt riska finansējumam, ņemot vērā to, ka kosmosa nozares jaunuzņēmumiem Savienībā nav pienācīgas piekļuves privātajam kapitālam, kā arī veicinot pieprasījumu, kas zināma kā pirmā līguma pieceja.
- (8) Kosmosa vērtības ķēde parasti sadalās starp augšupējām darbībām un lejupējām darbībām. Augšupējās darbības ietver darbības, kuru rezultātā tiek izveidota operacionāla kosmosa sistēma, tostarp izstrādes, ražošanas un nesējraķešu starta darbības, un šādas sistēmas darbība. Lejupējās darbības ietver ar kosmosu saistītu pakalpojumu sniegšanu un produktu nodrošināšanu lietotājiem. Svarīgs elements, kas atbalsta kosmosa nozares attīstību, ir arī digitālās platformas. Tās nodrošina piekļuvi datiem un produktiem, kā arī rīkkopām, uzglabāšanai un skaitļošanas infrastruktūrai.
- (9) Kosmosa jomā Savienība īsteno savu kompetenci saskaņā ar LESD 4. panta 3. punktu. Komisijai būtu jānodrošina Programmas satvarā veikto darbību saskaņotība.
- (10) Lai arī vairākām dalībvalstīm ir aktīvu ar kosmosu saistītu rūpniecības nozaru tradīcija, būtu jāatzīst nepieciešamība izstrādāt un pilnveidot kosmosa rūpniecību tajās dalībvalstīs, kurās ir jaunas spējas un nepieciešamība risināt problēmas, ko tradicionālajai kosmosa rūpniecībai rada "jaunais kosmos". Būtu jāveicina darbības, kas attīsta kosmosa nozares spēju visā Savienībā un visās dalībvalstīs veicina sadarbību starp kosmosa nozarē aktīviem uzņēmumiem.

^(?) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

- (11) Programmas darbībām vajadzētu balstīties uz valstu un Eiropas spējām, kas ir pieejamas darbības veikšanas laikā, un gūt no tām labumu.
- (12) Ņemot vērā Programmas tvērumu un potenciālu palīdzēt atrisināt globālas problēmas, kosmosa darbībām ir izteikti starptautisks raksturs. Programmas attiecīgās struktūras – ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un ar to piekrišanu – varētu piedalīties ar Programmu saistītu jautājumu risināšanā un starptautiskajā sadarbībā un sadarboties attiecīgajās Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) nozaru struktūrās. Attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar Programmu, Komisija Savienības vārdā un tās kompetences jomā varētu koordinēt darbu starptautiskajā arēnā, jo īpaši, lai aizsargātu Savienības un tās dalībvalstu intereses starptautiskos forumos, tostarp attiecībā uz frekvencēm saistībā ar Programmu, neskarot dalībvalstu kompetenci minētajā jomā. Savienībai, kuru pārstāv Komisija, ir īpaši svarīgi sadarboties starptautiskās programmas *Cosmos-Sarsat* struktūrās.
- (13) Starptautiskā sadarbība ir īpaši nozīmīga, lai veicinātu Savienības kā globāla aktora lomu kosmosa nozarē un Savienības tehnoloģiju un rūpniecības nozarē, veicinot godīgu konkurenci starptautiskā līmenī, paturot prātā vajadzību nodrošināt pušu tiesību un pienākumu savstarpīgumu, un lai veicinātu sadarbību apmācības jomā. Starptautiskā sadarbība ir kosmosa stratēģijas Eiropai pamatelements, kā Komisija izklāstījusi tās 2016. gada 26. oktobra paziņojumā. Komisijai būtu jāizmanto Programma, lai sniegtu ieguldījumu starptautiskajos centienos un gūtu no tiem labumu, izmantojot iniciatīvas, lai atbalstītu Eiropas tehnoloģiju un rūpniecību starptautiskā mērogā, piemēram, divpusējos dialogos, nozares darbsemināros un MVU internacionalizācijas atbalstā, un lai atvieglotu piekļuvi starptautiskajiem tirgiem un veicinātu godīgu konkurenci, mobilizējot arī ekonomiskās diplomātijas iniciatīvas. Eiropas kosmosa diplomātijas iniciatīvām vajadzētu būt pilnīgā saskaņā un papildināmībā ar esošajām Savienības politikām, prioritātēm un instrumentiem, kamēr Savienībai kopā ar dalībvalstīm ir galvenā loma līderpozīciju saglabāšanā starptautiskā mērogā.
- (14) Neskarot dalībvalstu kompetenci, Komisijai kopā ar Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos (“Augstais pārstāvis”) un ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm Programmas īstenošanā būtu jāveicina atbildīga rīcība kosmosā, tostarp samazinot kosmisko atlūzu izplatīšanos. Komisijai būtu arī jāapzina iespēja Savienībai uzņemt tiesības un pienākumus, kas paredzēti attiecīgajos ANO līgumos un konvencijās, un vajadzības gadījumā jāsaģatavo atbilstoši priekšlikumi.
- (15) Programmas mērķi ir līdzīgi tiem mērķiem, kas izvirzīti citām Savienības programmām, jo īpaši programmai “Apvārsnis Eiropa”, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695⁽³⁾, programmu *InvestEU*, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523⁽⁴⁾, Eiropas Aizsardzības fondam, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/697⁽⁵⁾, un fondiem, kas paredzēti regulā, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiālā atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (“Kopīgo noteikumu regula”). Tāpēc būtu jāparedz kumulatīvs finansējums no minētajām programmām ar noteikumu, ka tās neattiecas uz vienām un tām pašām izmaksu pozīcijām, jo īpaši, izmantojot mehānismus, ar kuriem, ja vien pārvaldības kārtība to pieļauj, no Savienības programmām nodrošina papildu finansējumu, – vai nu secīgi pēc kārtas, vai pamīšus, vai apvienojot līdzekļus, tostarp, paredzot darbību kopīgu finansējumu, atļaujot – ja iespējams – inovācijas partnerības un apvienošanas darbības. Tādēļ Komisijai Programmas īstenošanas laikā būtu jāveicina sinerģijas ar citām saistītām Savienības programmām un finanšu instrumentiem, kas ļautu – ja iespējams – izmantot piekļuvi riska finansējumam, inovācijas partnerībām un kumulatīvajai finansēšanai vai finansējuma apvienošanai. Komisijai būtu arī jānodrošina sinerģija un saskaņotība starp risinājumiem, kas izstrādāti saskaņā ar minētajām programmām, jo īpaši programmā “Apvārsnis Eiropa”, un risinājumiem, kas izstrādāti saskaņā ar Programmu.

(³) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 1. lpp.).

(⁴) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

(⁵) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/697 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092 (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 149. lpp.).

- (16) Saskaņā ar Finanšu regulas 191. panta 3. punktu nekādā gadījumā nav paredzēts vienas un tās pašas izmaksas no Savienības budžeta finansēt divreiz.
- (17) Programmas politikas mērķi tiktu uzskatīti arī kā tādi, kas tiesīgi uz finansēšanas un investīciju operācijām, izmantojot programmas *InvestEU* finanšu instrumentus un budžeta garantiju, jo īpaši minētā fonda ilgtspējīgas infrastruktūras un pētniecības, inovācijas un digitalizācijas politikas sadaļās. Finansiāls atbalsts samērīgā veidā būtu jāizmanto, lai novērstu tirgus nepilnības vai neoptimālas investīciju situācijas, un ar darbībām nevajadzētu dublēt vai izspiest privātu finansējumu vai kropļot konkurenci iekšējā tirgū. Darbībām vajadzētu būt ar nepārprotamu Eiropas pievienoto vērtību.
- (18) Saskaņotībai un sinerģijai starp programmu "Apvārsnis Eiropa" un Programmu būtu jāveicina konkurētspējīga un inovatīva Eiropas kosmosa nozare, jāpastiprina Eiropas autonomija piekļuvē kosmosam un tā izmantošanā aizsargātā un drošā vidē un jāstiprina Eiropas kā globāla aktora loma. Radikāli jaunus risinājumus programmā "Apvārsnis Eiropa" atbalstītu dati un pakalpojumi, ko Programma darīs pieejamus pētniecības un inovācijas kopienai.
- (19) Lai maksimāli palielinātu Programmas sociālekonomisko atdevi, ir svarīgi uzturēt mūsdienīgas sistēmas, modernizēt tās atbilstīgi mainīgajām lietotāju vajadzībām un panākt, ka kosmosa nozares iespējamajā leņķī leņķī lietojumu nozarē notiek jaunas norises. Savienībai būtu jāatbalsta darbības, kas saistītas ar pētniecības un tehnoloģiju izstrādi vai attīstības agrīnajiem posmiem saistībā ar to infrastruktūru, kas izveidota saskaņā ar Programmu, kā arī pētniecības un izstrādes darbības saistībā ar lietojumiem un pakalpojumiem, kas balstīti ar Programmu izveidotajās sistēmās, tādējādi stimulējot augšupējās un lejupējās saimnieciskās darbības. Atbilstošais Savienības instruments šo pētniecības un inovācijas darbību finansēšanai ir programma "Apvārsnis Eiropa". Tomēr ļoti specifiska izstrādes darbību daļa būtu jāfinansē no budžeta dotācijām, kas piešķirtas *Galileo* un *EGNOS* komponentiem saskaņā ar šo regulu, jo īpaši tad, ja šādas darbības attiecas uz būtiski svarīgiem elementiem, piemēram, ar *Galileo* programmu iespējotiem mikroshēmājumiem un uztvērējiem, kas atvieglinātu lietojumu izstrādi dažādās ekonomikas nozarēs. Tomēr šādam finansējumam nevajadzētu pakļaut riskam to infrastruktūru izvēršanu vai ekspluatāciju, kuras izveidotas saskaņā ar Programmu.
- (20) Lai nodrošinātu Eiropas kosmosa nozares konkurētspēju nākotnē, ar Programmu būtu jāatbalsta augsta līmeņa prasmju attīstīšana ar kosmosu saistītās jomās un izglītības un mācību pasākumi, veicinot vienlīdzīgas iespējas, tostarp dzimumu līdztiesību, lai pilnībā izmantotu visu Savienības iedzīvotāju potenciālu šajā jomā.
- (21) Šai programmai paredzētajai infrastruktūrai varētu būt vajadzīgi papildu pētījumi un inovācijas, kuras varētu atbalstīt ar programmu "Apvārsnis Eiropa", lai panāktu saskaņību ar EKA darbībām šajā jomā. Sinerģijām ar programmu "Apvārsnis Eiropa" būtu jānodrošina, ka kosmosa nozares pētniecības un inovācijas vajadzības tiek apzinātas un noteiktas kā pētniecības un inovācijas stratēģiskās plānošanas procesa daļa. Kosmosa dati un pakalpojumi, ko Programma dara brīvi pieejamus, tiktu izmantoti, lai ar pētniecības un inovācijas palīdzību, tostarp programmā "Apvārsnis Eiropa", izstrādātu radikāli jaunus risinājumus galveno Savienības politikas prioritāšu atbalstam. Stratēģiskās plānošanas procesā saskaņā ar programmu "Apvārsnis Eiropa" tiktu apzinātas pētniecības un inovācijas darbības, kurām būtu jāizmanto tādas Savienībai piederošas infrastruktūras kā *Galileo*, *EGNOS* un *Copernicus*. Pētniecības infrastruktūras, jo īpaši *in situ* novērošanas tīkli, būtu *in situ* novērošanas infrastruktūras būtiski elementi, kas kalpos par pamatu *Copernicus* pakalpojumu sniegšanai.
- (22) Ir svarīgi, ka Savienībai pieder visi materiālie un nemateriālie aktīvi, kas radīti vai izstrādāti, izmantojot publisko iepirkumu, ko tā finansē kā daļu no Programmas. Lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību jebkādam ar īpašumtiesībām saistītām pamattiesībām, būtu jāpanāk nepieciešamās vienošanās ar visiem esošajiem īpašniekiem. Saskaņā ar šo regulu un ja tas tiek uzskatīts par atbilstīgu, pamatojoties uz katra konkrētā gadījuma izvērtējumu, šādām Savienības īpašumtiesībām nebūtu jāskar Savienības iespējas minētos aktīvus darīt pieejamus trešām personām vai no tiem atbrīvoties.
- (23) Lai veicinātu plašāko iespējamo to pakalpojumu izmantošanu, ko piedāvā Programma, būtu lietderīgi uzsvērt, ka datus, informāciju un pakalpojumus sniedz bez garantijas, neskarot juridiski saistošo noteikumu uzliktais saistības.

- (24) Komisijai dažu savu neregulatīvo uzdevumu veikšanai – vajadzības gadījumā un ciktāl tas nepieciešams – būtu jāspēj vērsties pēc tehniskas palīdzības pie konkrētām ārējām pusēm. Arī citiem subjektiem, kas iesaistīti Programmas publiskajā pārvaldībā, būtu jāspēj saņemt tādu pašu tehnisko palīdzību to uzdevumu veikšanā, kuri tiem uzdoti saskaņā ar šo regulu.
- (25) Ar šo regulu paredz finansējumu visam Programmas laikam, un tas Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējās budžeta procedūras laikā ir galvenā atsaucis summa 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ⁽⁶⁾ 18. punkta nozīmē.
- (26) Atspoguļojot to, cik svarīgi ir pret klimata pārmaiņām cīnīties saskaņā ar Savienības saistībām īstenot Parīzes nolīgumu, kas pieņemts Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros ⁽⁷⁾, un saistībām attiecībā uz ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, darbībām saskaņā ar šo regulu būtu jāpalīdz integrēt klimata pasākumus un sasniegt vispārēju mērķrādītāju, proti, ar vismaz 30 % no Savienības budžeta izdevumiem atbalstīt klimata mērķu sasniegšanu. Attiecīgās darbības būtu jāapzina Programmas sagatavošanas un īstenošanas laikā un atkārtoti izvērtētas attiecīgo novērtēšanas un pārskatīšanas procesu kontekstā. Eiropas Parlaments Padome un Komisija sadarbosies attiecībā uz efektīvu, pārredzamu un visaptverošu metodiku, kas jānosaka Komisijai, lai novērtētu visu daudzgažu finanšu shēmas programmu izdevumus bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanai, vienlaikus ņemot vērā pašreizējo pārklāšanos starp mērķiem klimata un bioloģiskās daudzveidības jomā.
- (27) Ieņēmumi no Programmas komponentiem būtu jāsaņem Savienībai, lai daļēji kompensētu ieguldījumus, ko tā jau ir veikusi, un minētie ieņēmumi būtu jāizmanto, lai atbalstītu Programmas mērķu sasniegšanu. Tā paša iemesla dēļ ar privātā sektora subjektiem noslēgtos līgumos vajadzētu būt iespējai paredzēt ieņēmumu sadales mehānismu.
- (28) Programmai piemēro Finanšu regulu. Finanšu regulā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām un finansiālo palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu.
- (29) Tā kā Programmu, principā, finansē Savienība, publiskā iepirkuma līgumos, kas noslēgti saskaņā ar Programmu par Programmas finansētām darbībām, būtu jāievēro Savienības noteikumi. Šajā sakarā Savienībai vajadzētu arī būt atbildīgai par sasniedzamo mērķu noteikšanu attiecībā uz publisko iepirkumu. Finanšu regulā ir paredzēts, ka, pamatojoties uz *ex ante* novērtējuma rezultātiem, Komisijai ir jāspēj paļauties uz to personu vai subjektu sistēmām un procedūrām, kuri iegulda Savienības līdzekļus. Attiecīgajā finanšu partnerības pamatnolīgumā (FPPN) vai iemaksu nolīgumā būtu jānosaka specifiski pielāgojumi, kas veicami minētajās sistēmās un procedūrās, kā arī esošo līgumu pagarināšanas kārtība.
- (30) Programmas pamatā ir sarežģītas un pastāvīgi mainīgas tehnoloģijas. Paļaušanās uz šādām tehnoloģijām izraisa zināmu neskaidrību un risku publiskā iepirkuma līgumiem, kas noslēgti saskaņā ar Programmu, ciktāl minētie iepirkuma līgumi attiecas uz aprīkojuma vai pakalpojumu nodrošināšanas saistībām ilgtermiņā. Papildus noteikumiem, kas paredzēti Finanšu regulā, ir vajadzīgi īpaši pasākumi attiecībā uz publiskā iepirkuma līgumiem. Tādējādi vajadzētu būt iespējai līguma slēgšanas tiesības piešķirt tāda līguma veidā, kurā ir paredzēts nosacīts maksājums pa daļām, ar zināmiem nosacījumiem veikt grozījumus jau konkrētā līguma izpildes laikā vai noteikt minimālo apjomu, par kādu slēdzami apakšuzņēmuma līgumi, jo īpaši, lai būtu iespējams piedalīties MVU un jaunuzņēmumiem. Visbeidzot, ņemot vērā tehnoloģiskās neskaidrības, kas raksturo Programmas komponentus, publiskā iepirkuma cenas vienmēr nevar aplēst precīzi, tādēļ vajadzētu būt iespējai slēgt līgumus, kuros nav noteikta fiksēta un galīga cena, un iekļaut klauzulas, kas aizsargātu Savienības finanšu intereses.

⁽⁶⁾ OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (31) Lai veicinātu publisko pieprasījumu un inovāciju publiskajā sektorā, Programmai būtu jāveicina tās datu, informācijas un pakalpojumu izmantošana, lai atbalstītu nozares un MVU pielāgotu risinājumu izstrādi reģionālā un vietējā līmenī, izmantojot ar kosmosu saistītas inovācijas partnerības, kā minēts Finanšu regulas I pielikuma 7. punktā, ļaujot aptvert visus posmus no izstrādes līdz īpaši pielāgotu sadarbīgu kosmosa risinājumu pielietošanai un nodrošināšanai sabiedrisko pakalpojumu jomā.
- (32) Lai sasniegtu Programmas mērķus, ir svarīgi, lai būtu iespēja vajadzības gadījumā izmantot kapacitāti, ko piedāvā Savienības publiskie un privātie subjekti, kas darbojas kosmosa jomā, kā arī spēt strādāt starptautiskā līmenī ar trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām. Minētā iemesla dēļ būtu jāparedz iespēja izmantot visus attiecīgos instrumentus un pārvaldības metodes, kas noteiktas LESD un Finanšu regulā, un kopīgas iepirkuma procedūras.
- (33) Ciktāl tas konkrēti attiecas uz subsīdijām, pieredze liecina, ka darbu, kas vērsts uz lietotāju piesaisti un iekļūšanu tirgū un vispārējas izpratnes veicināšanu, labāk ir veikt decentralizēti, nevis lejupvērstā veidā, ko veic Komisija. Vaučeri, kas ir finansiālā atbalsta veids no subsīdijas saņēmēja trešām personām, jauniem tirgus dalībniekiem un MVU ir bijusi viena no vissekmīgākajām darbībām. Tomēr tos ir apgrūtinājis Finanšu regulā paredzētais finanšu atbalsta maksimālais apjoms. Šā iemesla dēļ minētais maksimālais apjoms Programmai būtu jāpalielina, lai ietu kopsolī ar pieaugošu lietojumu tirgos potenciālu kosmosa nozarē.
- (34) Finansējuma veidi un īstenošanas metodes saskaņā ar šo regulu būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju izpildīt konkrētos darbību mērķus un sasniegt rezultātus, jo īpaši, ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un sagaidāmo neatbilstības risku. Būtu arī jāapsver iespēja izmantot vienreizējus maksājumus, vienotas likmes un vienības izmaksas, kā arī finansējumu, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā.
- (35) Ievērojot Padomes lēmumu 2013/755/ES⁽⁸⁾, fiziskas personas un subjekti, kas iedibināti aizjūras zemēs vai teritorijās, ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar Programmas noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta.
- (36) Uz šo regulu attiecas horizontālie finanšu noteikumi, ko Eiropas Parlaments un Padome pieņēma, pamatojoties uz LESD 322. pantu. Minētie noteikumi ir izklāstīti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei ar dotācijām, iepirkumu, godalgām un netiešo izpildi, kā arī paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, iekļauj arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.
- (37) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013⁽⁹⁾ un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95⁽¹⁰⁾, (Euratom, EK) Nr. 2185/96⁽¹¹⁾ un (ES) 2017/1939⁽¹²⁾ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un – vajadzības gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (EPPO) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem

⁽⁸⁾ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

⁽¹¹⁾ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽¹²⁾ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371⁽¹³⁾. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, ir pilnībā jāsadarbjas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, OLAF, Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – EPPO nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.

- (38) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis, kā arī Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis, saskaņā ar to attiecīgajiem nolīgumiem var piedalīties Programmā, izņemot *Galileo*, *EGNOS*, *GOVSATCOM* un *SST* apakškomponentu. Programmā, izņemot *Galileo*, *EGNOS*, *GOVSATCOM* un *SST* apakškomponentu, var piedalīties arī citas trešās valstis, pamatojoties uz nolīgumu, kas jānoslēdz saskaņā ar LESD 218. pantu. Dalībai *Galileo* un *EGNOS* vajadzētu būt atvērtai EBTA locekļēm, kas ir EEZ dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri noteikti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu⁽¹⁴⁾. *Galileo* un *EGNOS* var piedalīties citas trešās valstis, pamatojoties uz nolīgumu, kas jānoslēdz saskaņā ar LESD 218. pantu. Dalībai *GOVSATCOM* vajadzētu būt atvērtai jebkurai trešai valstij, tikai pamatojoties uz nolīgumu, kas jānoslēdz saskaņā ar LESD 218. pantu.
- (39) Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, kas prasītu, lai trešās valstis atbildīgajam kredītrīkotājam, OLAF un Revīzijas palātai piešķirtu nepieciešamās tiesības un piekļuvi, lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci.
- (40) Starptautiskām organizācijām, kuru galvenā mītne neatrodas Savienībā un kuras vēlas, ka tām ir piekļuve *SST* pakalpojumiem, kuri nav publiski pieejami, būtu jāprasa, lai tās noslēdz nolīgumu saskaņā ar LESD 218. pantu. Starptautiskās organizācijas, kuru galvenā mītne atrodas Savienībā un kuras ir publiskie kosmisko aparātu īpašnieki un operatori, būtu jāuzskata par *SST* pamatlietotājiem.
- (41) Ar Publiski pieejamu informāciju par *SST* pakalpojumiem būtu jāsaprot jebkura informācija, kuru lietotājs pamatoti var uzskatīt par likumīgi piekļūstamu. Sadursmju novēršanas, atgriešanās un fragmentācijas *SST* pakalpojumu pamatā ir publiski piekļūstama ārēja *SST* informācija, kas ir pieejama pēc piekļuves pieprasījuma. Līdz ar to sadursmes novēršanas, atgriešanās un fragmentācijas *SST* pakalpojumi būtu jāsaprot kā publiski pieejami pakalpojumi, un tiem nebūtu vajadzīgs noslēgt nolīgumu saskaņā ar LESD 218. pantu. Piekļuvei tiem vajadzētu būt pieejamai pēc potenciālo lietotāju pieprasījuma.
- (42) Programmas laba publiska pārvaldība prasa skaidru pienākumu un uzdevumu sadali starp dažādajiem iesaistītajiem subjektiem, lai novērstu nevajadzīgu dublēšanos un samazinātu izmaksu pārsniegšanu un kavēšanos. Visiem pārvaldības aktoriem savas kompetences jomā un saskaņā ar saviem pienākumiem būtu jāatbalsta Programmas mērķu sasniegšana.
- (43) Dalībvalstis ilgu laiku ir bijušas aktīvas kosmosa jomā. Tām ir ar kosmosu saistītas sistēmas, infrastruktūra, valsts aģentūras un struktūras. Tādēļ tās var dot būtisku ieguldījumu Programmā, jo īpaši tās īstenošanā. Tās varētu sadarboties ar Savienību, lai veicinātu Programmas pakalpojumus un lietojumus. Komisija varētu spēt piesaistīt līdzekļus, kas ir dalībvalstu rīcībā, gūt labumu no to palīdzības un, savstarpēji vienojoties par nosacījumiem, uzticēt dalībvalstīm neregulatīvus uzdevumus Programmas īstenošanā. Turklāt attiecīgajām dalībvalstīm būtu jāveic visi

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

⁽¹⁴⁾ OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.

vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to teritorijā izveidoto zemes staciju aizsardzību. Turklāt dalībvalstīm un Komisijai būtu jāstrādā kopā un jāsadarbojas ar attiecīgajām starptautiskajām struktūrām un regulatīvajām iestādēm, lai nodrošinātu Programmai nepieciešamā radiofrekvenču spektra pieejamību un aizsardzību attiecīgajā līmenī, nolūkā pilnībā izstrādāt un īstenot lietojumus, kuru pamatā ir piedāvātie pakalpojumi, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 243/2012/ES ⁽¹⁵⁾.

- (44) Komisijas kā Savienības vispārējo interešu veicinātājas pienākums ir īstenot Programmu, uzņemties vispārēju atbildību un veicināt tās izmantošanu. Lai optimizētu dažādo ieinteresēto personu resursus un kompetences, pamatos gadījumos Komisijai vajadzētu būt iespējai dažus uzdevumus uzticēt citiem subjektiem. Tā kā Komisijai ir vispārējā atbildība par Programmu, tai būtu jānosaka galvenās tehniskās un operacionālās prasības, kas vajadzīgas, lai īstenotu sistēmas un izstrādātu pakalpojumus. Komisijai minētās prasības būtu jānosaka pēc apspriešanās ar dalībvalstu ekspertiem, lietotājiem un citām attiecīgām ieinteresētajām personām. Visbeidzot, atzīmējot, ka kosmosa jomā saskaņā ar LESD 4. panta 3. punktu tas, ka Savienība īsteno savu kompetenci, nedrīkst liegt dalībvalstīm īstenot savu kompetenci, Komisijai būtu jānodrošina Programmas kontekstā veikto darbību saskaņotība.
- (45) Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūras ("Aģentūra"), kura aizstāj un nomaina Eiropas GNSS aģentūru, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 912/2010 ⁽¹⁶⁾, misija ir sniegt ieguldījumu Programmā, jo īpaši attiecībā uz drošības akreditāciju, kā arī tirgus un lejupējo lietojumu izstrādi. Tāpēc Aģentūrai būtu jāuztic konkrēti, ar minētajām jomām saistīti uzdevumi. Jo īpaši attiecībā uz drošību un ņemot vērā tās pieredzi šajā jomā, Aģentūrai vajadzētu būt atbildīgai par drošības akreditācijas uzdevumiem visām Savienības darbībām kosmosa nozarē. Pamatojoties uz tās pozitīvajiem rezultātiem attiecībā uz *Galileo* un *EGNOS* lietotāju piesaisti un iekļūšanu tirgū, Aģentūrai būtu arī jāuztic lietotāju piesaistes darbības saistībā ar Programmas komponentiem, kas nav *Galileo* un *EGNOS*, kā arī ar lejupējo lietojumu izstrādes pasākumi attiecībā uz visiem Programmas komponentiem. Tas ļautu Aģentūrai gūt labumu no apjomradītiem ietaupījumiem un dotu iespēju izstrādāt lietojumus, kas balstīti uz vairākiem Programmas komponentiem (integrēti lietojumi). Tomēr minētajām darbībām nebūtu jāskar pakalpojumu izmantošanas un lietotāju piesaistes darbības, kuras Komisija uzticējusi *Copernicus* pilnvarotajiem subjektiem. Lejupējo lietojumu izstrādes uzticēšanai Aģentūrai nebūtu jāliedz citiem pilnvarotiem subjektiem izstrādāt lejupējos lietojumus. Turklāt Aģentūrai būtu jāveic uzdevumi, kurus Komisija tai ir uzticējusi, izmantojot vienu vai vairākus iemaksu nolīgumus saskaņā ar FPPN, kas attiecas uz citiem ar Programmu saistītiem īpašiem uzdevumiem. Uzticot Aģentūrai uzdevumus, būtu jānodrošina atbilstoši cilvēkresursi, kā arī administratīvie un finanšu resursi.
- (46) Dažos pienācīgi pamatos gadījumos Aģentūrai būtu jāspēj uzticēt konkrētus uzdevumus dalībvalstīm vai dalībvalstu grupām. Minētais pilnvarojums būtu jāattiecinā tikai uz darbībām, ko Aģentūra nespēj izpildīt pati, un tam nebūtu jāskar Programmas pārvaldība un uzdevumu sadalījums, kā noteikts šajā regulā.
- (47) *Galileo* un *EGNOS* ir sarežģītas sistēmas, kam nepieciešama intensīva koordinācija. Ņemot vērā, ka tās ir Programmas komponenti, minētā koordinēšana būtu jāveic Savienības iestādei vai struktūrai. Pamatojoties uz pēdējos gados attīstīto lietpratību, Aģentūra ir vispiemērotākā struktūra visu ar minēto sistēmu ekspluatāciju saistīto operacionālo uzdevumu koordinēšanai, izņemot starptautisko sadarbību. Tādēļ Aģentūrai būtu jāuztic *EGNOS* un *Galileo*

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 243/2012/ES (2012. gada 14. marts), ar ko izveido radiofrekvenču spektra daudzgadu politikas programmu (OV L 81, 21.3.2012., 7. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 912/2010 (2010. gada 22. septembris), ar ko izveido Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) aģentūru, atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1321/2004 par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu vadības struktūru izveidi un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 683/2008 (OV L 276, 20.10.2010., 11. lpp.).

eksploatācijas pārvaldība. Tomēr tas nenozīmē, ka Aģentūrai vienai būtu jāveic visi uzdevumi saistībā ar minēto sistēmu eksploatāciju. Tā varētu paļauties uz citu subjektu, jo īpaši EKA, lietpratību. Proti, EKA būtu jāuztic darbības saistībā ar sistēmu attīstību un zemes segmenta daļu un satelītu projektēšanu un izstrādi. Uzdevumu iedalīšana citiem subjektiem ir balstīta uz šādu subjektu kompetenci, un, to darot, būtu jāizvairās no darba dublēšanās.

- (48) EKA ir starptautiska organizācija ar plašu lietpratību kosmosa jomā, un 2004. gadā tā noslēdza pamat nolīgumu ar Eiropas Kopienu ("2004. gada pamat nolīgums")⁽¹⁷⁾. Tāpēc tā ir svarīgs Programmas īstenošanas partneris, ar kuru būtu jāizveido piemērotas attiecības. Minētajā sakarā un ievērojot Finanšu regulu, Komisijai ar EKA un Aģentūru būtu jānoslēdz FPPN, kas reglamentē visas finansiālās attiecības starp Komisiju, Aģentūru un EKA, nodrošina to saskaņotību un atbilst 2004. gada pamat nolīgumam, jo īpaši tā 2. un 5. pantam. Tomēr, tā kā EKA nav Savienības struktūra un uz to neattiecas Savienības tiesību akti, ir būtiski paredzēt, ka EKA veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu interešu aizsardzību, un – attiecībā uz budžeta izpildi – tai uzticētie uzdevumi atbilst Komisijas pieņemtajiem lēmumiem. Nolīgumā būtu jāiekļauj arī visi noteikumi, kas nepieciešami, lai aizsargātu Savienības finansiālās intereses.
- (49) Eiropas Savienības Satelītcetra (SATCEN) darbība kā autonoma Eiropas spēja nodrošināt piekļuvi informācijai un pakalpojumiem, kuri ir attiecīgu kosmosa aktīvu un nodrošinājuma datu izmantošanas rezultāts, tika atzīta jau Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 541/2014/ES⁽¹⁸⁾ īstenošanā.
- (50) Lai strukturāli nostiprinātu lietotāju pārstāvību GOVSATCOM pārvaldībā un apkopotu lietotāju vajadzības un prasības pāri valstu un civilmilitārām robežām, attiecīgajiem Savienības subjektiem, kuriem ir cieši sakari ar lietotājiem (piemēram, Eiropas Aizsardzības aģentūrai, Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai (*Frontex*), Eiropas Jūras drošības aģentūrai, Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūrai, Eiropas Savienības Aģentūrai tiesībaizsardzības sadarbībai, Militārās plānošanas un īstenošanas centram/Civilās plānošanas un īstenošanas centram un Ārkārtas reaģēšanas koordinācijas centram) jāveic koordinatora loma attiecībā uz konkrētām lietotāju grupām. Apkopojuma līmenī Aģentūrai un Eiropas Aizsardzības aģentūrai būtu jākoordinē ar lietotājiem saistīti aspekti civilo lietotāju kopienu labā, un tās varētu uzraudzīt operacionālo izmantošanu, pieprasījumu, atbilstību prasībām un jaunām vajadzībām un prasībām.
- (51) Ņemot vērā ar kosmosu saistīto darbību nozīmi Savienības ekonomikā un Savienības iedzīvotāju dzīvē un šo sistēmu un lietošanu, kuri pamatojas uz šīm sistēmām, divējādā lietojuma dabu, Programmas galvenajai prioritātei vajadzētu būt šādai: panākt un uzturēt augstu drošības līmeni, jo īpaši, lai aizsargātu Savienības un tās dalībvalstu intereses, tostarp arī attiecībā uz klasificētu un citu sensitīvu neklasificētu informāciju.
- (52) Neskarot dalībvalstu prerogatīvas nacionālās drošības jomā, Komisijai un Augstajam pārstāvim katram to attiecīgās kompetences jomā būtu jānodrošina Programmas drošība saskaņā ar šo regulu un – attiecīgā gadījumā – ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2021/698⁽¹⁹⁾.
- (53) Ņemot vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) specifisko lietpratību un tā regulāros sakarus ar trešo valstu iestādēm un starptautiskām organizācijām, EĀDD var palīdzēt Komisijai veikt dažus uzdevumus saistībā ar Programmas drošību ārējo attiecību jomā saskaņā ar Padomes Lēmumu 2010/427/ES⁽²⁰⁾.

⁽¹⁷⁾ OV L 261, 6.8.2004., 64. lpp.

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 541/2014/ES (2014. gada 16. aprīlis), ar ko izveido kosmisko objektu novērošanas un uzraudzības atbalsta sistēmu (OV L 158, 27.5.2014., 227. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Padomes Lēmums (KĀDP) 2021/698 (2021. gada 30. aprīlis) par tādu sistēmu un pakalpojumu drošību, kurus ievieš, darbina un izmanto Savienības Kosmosa programmas ietvaros un kuri var ietekmēt Savienības drošību, un ar ko atceļ Lēmumu 2014/496/KĀDP (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 178. lpp.).

⁽²⁰⁾ Padomes Lēmums (2010. gada 26. jūlijs), ar ko nosaka Eiropas Ārējās darbības dienesta organizatorisko struktūru un darbību (2010/427/ES) (OV L 201, 3.8.2010., 30. lpp.).

- (54) Neskarot dalībvalstu ekskluzīvo atbildību valsts drošības jomā, kā noteikts LES 4. panta 2. punktā, un dalībvalstu tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. pantu, būtu jāizveido īpaša drošības pārvaldība, lai nodrošinātu Programmas raitu īstenošanu. Minētajai pārvaldībai vajadzētu būt balstītai uz trim pamatprincipiem. Pirmkārt, ir būtiski, lai dalībvalstu plašā, unikālā pieredze drošības jautājumos būtu pēc iespējas lielākā mērā ņemta vērā. Otrkārt, lai izvairītos no interešu konfliktiem un jebkādam nepilnībām drošības noteikumu piemērošanā, operacionālās funkcijas būtu jānošķir no drošības akreditācijas funkcijām. Treškārt, subjekts, kas atbildīgs par visu Programmas komponentu vai to daļas pārvaldību, ir arī tas, kas var vislabāk pārvaldīt tam uzticēto uzdevumu drošību. Programmas drošība balstītos uz pieredzi, kas pēdējo gadu laikā gūta *Galileo*, *EGNOS* un *Copernicus* īstenošanā. Labai drošības pārvaldībai vajadzīga arī pienācīga uzdevumu sadale starp dažādajiem rīcībspēkiem. Tā kā par Programmu ir atbildīga Komisija, tai, neskarot dalībvalstu prerogatīvas nacionālās drošības jomā, būtu jānosaka katram Programmas komponentam piemērojamās vispārējās drošības prasības.
- (55) Eiropas kosmosa infrastruktūru – gan zemes, gan kosmosa – kiberdrošība ir būtiska, lai nodrošinātu sistēmu darbību un pakalpojumu nepārtrauktību. Tāpēc, nosakot drošības prasības, būtu pienācīgi jāņem vērā nepieciešamība aizsargāt sistēmas un to pakalpojumus pret kiberuzbrukumiem, tostarp, izmantojot jaunās tehnoloģijas.
- (56) Komisijai vajadzības gadījumā pēc riska un apdraudējuma analīzes būtu jānosaka drošības uzraudzības struktūra. Minētajai drošības uzraudzības struktūrai vajadzētu būt subjektam, kas reaģē uz norādījumiem, kas izstrādāti saskaņā ar Lēmuma (KĀDP) 2021/698 darbības jomu. Attiecībā uz *Galileo* šai struktūrai vajadzētu būt *Galileo* drošības uzraudzības centram. Attiecībā uz Lēmuma (KĀDP) 2021/698 īstenošanu Drošības akreditācijas padomes uzdevumam vajadzētu būt tikai sniegt Padomei vai Augstajam pārstāvim informāciju, kas saistīta ar sistēmas drošības akreditāciju.
- (57) Ņemot vērā Programmas unikalitāti un sarežģītību un tās saikni ar drošību, drošības akreditācija būtu jāveic, pamatojoties uz vispārārstītiem un iedibinātiem principiem. Līdz ar to ir nepieciešams, lai drošības akreditācijas darbības veiktu, pamatojoties uz kolektīvu atbildību par Savienības un tās dalībvalstu drošību, cenšoties panākt vienprātību un iesaistot visas drošības jomā iesaistītās personas, un lai tiktu ieviesta procedūra pastāvīgai riska uzraudzībai. Tehniskas drošības akreditācijas darbības obligāti jāuztic speciālistiem, kuriem ir pienācīga kvalifikācija sarežģītu sistēmu akreditācijas jomā un kuriem ir atbilstīgs drošības pielādes līmenis.
- (58) Ar ES klasificēto informāciju (ESKI) rīkojas saskaņā ar drošības noteikumiem, kas izklāstīti Padomes Lēmumā 2013/488/ES⁽²¹⁾ un Komisijas Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444⁽²²⁾. Saskaņā ar Lēmumu 2013/488/ES dalībvalstīm ir jāievēro tajā noteiktie principi un minimālie standarti, lai nodrošinātu, ka ESKI tiek sniegta līdzvērtīga aizsardzības līmenis.
- (59) Lai garantētu drošu informācijas apmaiņu, būtu jānoslēdz attiecīgi nolīgumi ar mērķi nodrošināt ESKI aizsardzību, kas Programmas kontekstā tiek sniegta trešām valstīm un starptautiskām organizācijām.
- (60) Svarīgs Programmas mērķis ir nodrošināt tās drošību un stiprināt stratēģisko autonomiju visās svarīgākajās tehnoloģijās un vērtības ķēdēs, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku, tostarp brīvu un godīgu tirdzniecību, un izmantot kosmosa sniegtās iespējas Savienības un tās dalībvalstu drošībai. Lai minēto mērķi sasniegtu, konkrētos

⁽²¹⁾ Padomes Lēmums (2013. gada 23. septembris) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (2013/488/ES) (OV L 274, 15.10.2013., 1. lpp.).

⁽²²⁾ Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

gadījumos ir jānosaka attiecināmības un dalības nosacījumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu Savienības operacionālo sistēmu integritātes, drošības un noturības aizsardzību. Tam nevajadzētu mazināt vajadzību pēc konkurētspējas un rentabilitātes. Izvērtējot tiesību subjektus, kurus kontrolē trešā valsts vai trešās valsts subjekts, Komisijai būtu jāņem vērā principi un kritēriji, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/452 ⁽²³⁾.

- (61) Programmas kontekstā ir daļa informācijas, ar ko, lai gan tā nav klasificēta, ir jārikojas saskaņā ar jau spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem vai valstu tiesību aktiem, noteikumiem un normatīvajiem aktiem, tostarp, nosakot izplatīšanas ierobežojumus.
- (62) Aizvien lielāks skaits galveno ekonomikas nozaru, jo īpaši transports, telesakari, lauksaimniecība un enerģētika, arvien biežāk izmanto satelītnavigācijas un Zemes novērošanas sistēmas. Programmai būtu jāizmanto sinerģijas starp minētajām nozarēm, ņemot vērā ieguvumus, ko kosmosa tehnoloģijas sniedz šīm nozarēm, jāatbalsta savietojamu iekārtu izstrāde un jāveicina attiecīgu standartu un sertifikāciju izstrāde. Palielinās arī sinerģijas starp kosmosa darbībām un darbībām, kas saistītas ar Savienības un tās dalībvalstu drošību un aizsardzību. Tāpēc ar pilnīgu satelītnavigācijas kontroli būtu jāgarantē Savienības tehnoloģiskā neatkarība, tostarp ilgākā termiņā infrastruktūras aprīkojuma komponentu neatkarība, un jānodrošina tās stratēģiskā autonomija.
- (63) *Galileo* mērķis ir izveidot un ekspluatēt pirmo globālās satelītnavigācijas un pozicionēšanas infrastruktūru, kas īpaši izstrādāta civilām vajadzībām un ko var izmantot dažādi publiskie un privātie aktori Eiropā un visā pasaulē. *Galileo* darbojas neatkarīgi no citām jau esošām vai potenciālām sistēmām, tādējādi cita starpā sekmējot Savienības stratēģisko autonomiju. *Galileo* otrā paaudze būtu pakāpeniski jāizvērs līdz 2030. gadam, sākotnēji ar samazinātu operacionālo spēju.
- (64) *EGNOS* programmas mērķis ir uzlabot to atvērto signālu kvalitāti, ko pārraida esošās globālās satelītnavigācijas sistēmas, jo īpaši to signālu kvalitāti, ko pārraida *Galileo*. *EGNOS* piedāvātajiem pakalpojumiem līdz 2026. gada beigām prioritārā kārtā būtu jāpārklāj to dalībvalstu teritorijas, kas ģeogrāfiski atrodas Eiropā, minētajam nolūkam aptverot arī Kipru, Azoru salas, Kanāriju salas un Madeiru. Aviācijas jomā visām minētajām teritorijām būtu jāgūst labums no *EGNOS* aeronavigācijas pakalpojumiem visos *EGNOS* atbalstītajos veiktspējas līmeņos. Ņemot vērā tehnisko iespējamību un – attiecībā uz dzīvības aizsardzību – pamatojoties uz starptautiskiem nolīgumiem, *EGNOS* nodrošināto pakalpojumu ģeogrāfisko pārklājumu varētu paplašināt, aptverot citus pasaules reģionus. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1139 ⁽²⁴⁾ un nepieciešamo *Galileo* pakalpojumu kvalitātes pārraudzību aviācijas vajadzībām, jāatzīmē, ka, – lai gan *Galileo* raidītos signālus var efektīvi izmantot, lai atvieglotu gaisa kuģa atrašanās vietas noteikšanu visos lidojuma posmos ar nepieciešamo pastiprināšanas sistēmu, tostarp reģionālu, vietēju un aviācijas elektronikas sistēmu gaisa kuģi, – tikai tādas reģionālas vai vietējas pastiprināšanas sistēmas kā *EGNOS* Eiropā ir uzskatāmas par gaisa satiksmes pārvaldības (ATM) pakalpojumiem un aeronavigācijas pakalpojumiem (ANS). *EGNOS* dzīvības aizsardzības pakalpojums būtu jānodrošina saskaņā ar piemērojamiem Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas standartiem ("ICAO standarti").
- (65) Ir noteikti jānodrošina *Galileo* un *EGNOS* ilgtspēja un to sniegto pakalpojumu nepārtrauktība, pieejamība, precizitāte, uzticamība un drošība. Mainīgā vidē un strauji augoša tirgus apstākļos to izstrāde būtu jāturpina un būtu jāsaģatavo minēto sistēmu jaunās paaudzes versijas, tostarp saistīto kosmosa un zemes segmentu attīstība.

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/452 (2019. gada 19. marts), ar ko izveido regulējumu ārvalstu tiešo ieguldījumu Savienībā izvērtēšanai (OV L 79I, 21.3.2019., 1. lpp.).

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 (OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.).

- (66) Termins “komercpakalpojums”, kas izmantots Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1285/2013 ⁽²⁵⁾, vairs nav piemērots, ņemot vērā minētā pakalpojuma attīstību. Tā vietā Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2017/224 ⁽²⁶⁾ ir nodalīti divi atsevišķi pakalpojumi, proti, augstas precizitātes pakalpojums un autentificēšanas pakalpojums.
- (67) Lai optimizētu sniegto pakalpojumu izmantošanu, *Galileo* un *EGNOS* sniegtajiem pakalpojumiem vajadzētu būt saderīgiem un sadarbspējīgiem lietotāju līmenī un, ciktāl tas iespējams, arī ar citām satelītnavigācijas sistēmām, kā arī ar tradicionālajiem radionavigācijas līdzekļiem, ja šāda saderība un sadarbspēja ir paredzēta starptautiskā nolīgumā, neskarot Savienības stratēģiskās autonomijas mērķi.
- (68) Ņemot vērā uz zemes bāzētās infrastruktūras svarīgumu *Galileo* un *EGNOS* un tās ietekmi uz to drošību, infrastruktūras atrašanās vietu vajadzētu noteikt Komisijai. Izvērtot sistēmu infrastruktūru, kas bāzēta uz zemes, vajadzētu arī turpmāk ievērot atvērtu un pārredzamu procedūru, kurā – attiecīgā gadījumā – varētu būt iesaistīta Aģentūra, pamatojoties uz tās kompetences jomu.
- (69) Lai maksimāli palielinātu *Galileo* un *EGNOS* sociālekonomiskos ieguvumus, vienlaikus sniedzot ieguldījumu Savienības stratēģiskajā autonomijā, jo īpaši sensitīvos sektoros un drošuma un drošības jomā, būtu jāveicina *EGNOS* un *Galileo* sniegto pakalpojumu izmantošana citās Savienības politikās, tostarp ar regulatīviem līdzekļiem, ja tas ir pamatoti un lietderīgi. Pasākumi, ar kuriem tiek veicināta minēto pakalpojumu izmantošana visās dalībvalstīs, ir svarīga šā procesa daļa.
- (70) Programmas komponentiem būtu jāstimulē digitālo tehnoloģiju pielietošana kosmosa sistēmās, datu un pakalpojumu izplatīšana, leņķu darbību attīstība. Šajā kontekstā īpaša uzmanība būtu jāpievērš iniciatīvām un pasākumiem, ko Komisija ierosināja 2016. gada 14. septembra paziņojumā “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību” un 2016. gada 14. septembra paziņojumā “5G Eiropai. Rīcības plāns”.
- (71) *Copernicus* būtu jānodrošina autonoma piekļuve zināšanām vides jomā un svarīgākajām Zemes novērošanas un ģeoinformācijas pakalpojumu tehnoloģijām, tādējādi atbalstot Savienību, lai tā varētu sasniegt neatkarību lēmumu pieņemšanā, un darbības tādās jomās kā *inter alia* vide, klimata pārmaiņas, jūra, jūrlietas, lauksaimniecība un lauku attīstība, kultūras mantojuma saglabāšana, civilā aizsardzība, zemes un infrastruktūras monitorings, drošība, kā arī digitālā ekonomika.
- (72) Programmas *Copernicus* pamatā vajadzētu būt turpmāk norādītajām darbībām un sasniegumiem, tai būtu jānodrošina minēto darbību un sasniegumu nepārtrauktība un tie būtu jāpastiprina: darbības un sasniegumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 377/2014 ⁽²⁷⁾, ar ko izveido Eiropas Zemes novērošanas un monitoringa programmu *Copernicus*, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 911/2010 ⁽²⁸⁾, ar kuru izveidoja iepriekšējo Eiropas Globālās vides un drošības novērošanas (*GMES*) programmu un noteikumus tās sākotnējo darbību īstenošanai, ņemot vērā jaunākās tendences pētniecībā, tehnoloģiju attīstību un jauninājumus, kas ietekmē Zemes novērošanas jomu, kā arī “lielo datu” analītikas attīstību un mākslīgo intelektu un saistītās stratēģijas un iniciatīvas Savienības līmenī kā Komisija norādījusi tās 2020. gada 19. februāra Baltajā grāmatā par mākslīgo intelektu “Eiropiska pieeja — izcilība un uzticēšanās” un tās 2020. gada 19. februāra paziņojumā “Eiropas Datu stratēģija”. Jaunu aktīvu izstrādē Komisijai būtu cieši jāsadarbības ar dalībvalstīm, EKA, Eiropas

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1285/2013 (2013. gada 11. decembris) par Eiropas satelītu navigācijas sistēmu ieviešanu un ekspluatāciju un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 876/2002 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 683/2008 (OV L 347, 20.12.2013., 1. lpp.).

⁽²⁶⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2017/224 (2017. gada 8. februāris), ar ko nosaka tehniskās un darbības specifikācijas, kuras ļauj komercpakalpojumiem, ko piedāvā saskaņā ar *Galileo* programmu izveidotā sistēma, atbilst funkcijai, kas minēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1285/2013 2. panta 4. punkta c) apakšpunktā (OV L 34, 9.2.2017., 36. lpp.).

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 377/2014 (2014. gada 3. aprīlis), ar ko izveido programmu *Copernicus* un atceļ Regulu (ES) Nr. 911/2010 (OV L 122, 24.4.2014., 44. lpp.).

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 911/2010 (2010. gada 22. septembris) par Eiropas Zemes novērošanas programmu (*GMES*) un tās sākotnējām darbībām (2011–2013) (OV L 276, 20.10.2010., 1. lpp.).

Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizāciju (*EUMETSAT*) un – attiecīgā gadījumā – ar citiem subjektiem, kuriem pieder attiecīgi kosmosa un *in situ* resursi. Pēc iespējas lielākā mērā programmai *Copernicus* būtu jāizmanto dalībvalstu, EKA, *EUMETSAT*, kā arī citu subjektu, tostarp komerciālo iniciatīvu Savienībā, spējas veikt Zemes novērošanu no kosmosa, tādējādi dodot arī ieguldījumu dzīvotspējīgas komerciālas kosmosa nozares attīstībā Eiropā. Ciktāl tas ir iespējami un piemēroti, programmai *Copernicus* būtu arī jāizmanto pieejamie *in situ* un palīgdati, kurus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2007/2/EK⁽²⁹⁾ nodrošina galvenokārt dalībvalstis. Komisijai būtu jāsadarbojas ar dalībvalstīm un Eiropas Vides aģentūru, lai nodrošinātu, ka *Copernicus* var efektīvi piekļūt *in situ* datu kopām un tās izmantot.

- (73) *Copernicus* vajadzētu īstenot saskaņā ar mērķiem, kādi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2003/98/EK⁽³⁰⁾, jo īpaši – pārredzamība, tādu apstākļu radīšana, kas veicina pakalpojumu attīstību, un ieguldījums ekonomikas izaugsmē un jaunu darbvietu radīšanā Savienībā. *Copernicus* datiem un *Copernicus* informācijai vajadzētu būt pieejamiem brīvi un atvērtā veidā.
- (74) Viss *Copernicus* potenciāls Savienības sabiedrībai un ekonomikai – ne tikai tiešajiem labuma guvējiem – būtu jāatrasa pilnībā, veicot aktīvākus lietotāju piesaistes pasākumus, un tālab ir nepieciešama turpmāka rīcība, lai datus varētu izmantot arī nespeciālisti un lai tādējādi veicinātu izaugsmi, darbvietu radīšanu un zināšanu pārnēsi.
- (75) *Copernicus* ir uz lietotājiem orientēta programma. Tās attīstībai būtu jābalstās uz *Copernicus* pamatlietotāju prasībām, kuras mainās, vienlaikus arī apzinoties, ka parādās jaunas publisku vai privātu lietotāju kopienas. *Copernicus* vajadzētu balstīties uz analīzi, kurā pētītas iespējas, kā apmierināt mainīgās lietotāju vajadzības, tostarp tās, kas saistītas ar Savienības politiku īstenošanu un uzraudzību, kam ir vajadzīga nepārtraukta, efektīva lietotāju iesaistīšanās, jo īpaši attiecībā uz prasību definēšanu un validēšanu.
- (76) *Copernicus* jau darbojas. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt jau esošās infrastruktūras un pakalpojumu nepārtrauktību, vienlaikus pielāgojoties mainīgajām lietotāju vajadzībām, tirgus videi, jo īpaši tam, ka kosmosa jomā parādās jauni privātie aktori, un sabiedriski politiskajām norisēm, attiecībā uz kurām nepieciešama ātra reaģēšana. Tālab ir jāpilnveido *Copernicus* funkcionālā struktūra, lai labāk atspoguļotu pāreju no pirmā posma operacionālajiem pakalpojumiem uz tādu pakalpojumu sniegšanu jaunām lietotāju kopienām, kuri ir uzlaboti un sekmīgāk mērķorientēti, un jāstimulē lejupejie tirgi, kuriem ir pievienotā vērtība. Minētajā nolūkā tās turpmākajā īstenošanā būtu jāņem vērā tāda pieeja, kurā ievērota datu vērtības ķēde, proti, datu iegūšana, datu informācijas apstrāde, izplatīšana un izmantošana, darbības saistībā ar lietotāju piesaisti, nonākšanu tirgū un spēju veidošanu, kamēr stratēģiskās plānošanas procesā saskaņā ar programmu “Apvārsnis Eiropa” tiktu apzinātas pētniecības un inovācijas darbības, kurās būtu jāizmanto *Copernicus*.
- (77) Attiecībā uz datu iegūšanu, *Copernicus* satvarā īstenoto darbību mērķim vajadzētu būt esošās kosmosa infrastruktūras pabeigšanai un uzturēšanai, satelītu ilgtermiņa aizstāšanas sagatavošanai to darbību beigās, kā arī jaunu misiju – jo īpaši jaunu novērošanas sistēmu – uzsākšanai, lai atbalstītu centienus risināt globālo klimata pārmaiņu problemātiku, piemēram, antropogēno CO₂ un citu siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu. Ar *Copernicus* satvarā veiktajām darbībām būtu jāpaplašina globālais monitoringa pārklājums, aptverot polāros reģionus, un jāatbalsta vidiskās atbilstības nodrošināšana, likumā noteiktais vides monitoringa un ziņošana un novatoriskas vidiskas lietotnes lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, ūdens un jūras resursu apsaimniekošanā un kultūras mantojuma jomā, piemēram, kultūrtāgu uzraudzībai, ūdens resursu apsaimniekošanai un uzlabotam ugunsgrēku monitoringam. To darot, *Copernicus* būtu jāpiesaista un maksimāli jāizmanto investīcijas, kas veiktas iepriekšējā finansēšanas periodā (no 2014. līdz 2020. gadam), tostarp dalībvalstu, EKA un *EUMETSAT* investīcijas, vienlaikus apzinot jaunus operacionālos un darījumdarbības modeļus, lai vēl vairāk papildinātu *Copernicus* jaudu. *Copernicus* varētu arī balstīties uz veiksmīgām partnerībām ar dalībvalstīm, lai turpinātu attīstīt savu drošības dimensiju saskaņā ar piemērotiem pārvaldības mehānismiem, nolūkā reaģēt uz mainīgajām lietotāju vajadzībām drošības jomā.

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/2/EK (2007. gada 14. marts), ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE*) (OV L 108, 25.4.2007., 1. lpp.).

⁽³⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/98/EK (2003. gada 17. novembris) par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (OV L 345, 31.12.2003., 90. lpp.).

- (78) Attiecībā uz datu un informācijas apstrādes funkciju *Copernicus* būtu jānodrošina *Copernicus* pakalpojumu stabilitāte ilgtermiņā un turpmāka pilnveidošana, sniedzot informāciju, lai apmierinātu publiskā sektora vajadzības un prasības, kas izriet no Savienības starptautiskajām saistībām, un lai maksimāli izmantotu komerciālas izmantošanas iespējas. Jo īpaši Eiropas, valstu, vietējā un pasaules mērogā *Copernicus* būtu jāsniedz informācija par atmosfēras ķīmisko sastāvu un gaisa kvalitāti; informācija par okeānu stāvokli un dinamiku; informācija, kas atbalsta zemes un ledus monitoringu, sekmējot Savienības, valstu un vietējo politiku īstenošanu; informācija, kas atbalsta pielāgošanos klimata pārmaiņām un to seku mazināšanu; ģeotelpiskā informācija, kas atbalsta ārkārtas situāciju pārvaldību, tostarp ar preventīvām darbībām, vidiskās atbilstības nodrošināšanu, kā arī civilo drošību, tostarp atbalstu Savienības ārējai darbībai. Komisijai vajadzētu apzināt atbilstīgas līgumiskas vienošanās, kas sekmētu pakalpojumu sniegšanas ilgtspēju.
- (79) Īstenojot *Copernicus* pakalpojumus, Komisijai būtu jāpaļaujas uz kompetentiem subjektiem, attiecīgajām Savienības aģentūrām, valstu struktūru grupām vai konsorciem, vai uz jebkuru attiecīgu struktūru, kas potenciāli var pretendēt uz iemaksu nolīguma noslēgšanu. Izraugoties minētos subjektus, Komisijai būtu jānodrošina, ka pakalpojumu darbības un pakalpojumu sniegšana netiek pārtraukta un ka attiecībā uz drošības ziņā sensitīviem datiem, attiecīgajiem subjektiem – kopējās ārpolitikas un drošības politikas un jo īpaši Eiropas kopējās drošības un aizsardzības politikas kontekstā, – ir ātrās brīdināšanas un krīzes situāciju pārraudzības spējas. Saskaņā ar Finanšu regulas 154. panta 2. punktu personām un subjektiem, kam uzticēta Savienības līdzekļu īstenošana, ir pienākums ievērot nediskriminācijas principu attiecībā uz visām dalībvalstīm. Minētā principa ievērošana būtu jānodrošina, izmantojot attiecīgos ieguldījumu nolīgumus, kuri attiecas uz *Copernicus* pakalpojumu sniegšanu.
- (80) *Copernicus* pakalpojumu īstenošanai vajadzētu atvieglināt to, ka sabiedrība sāk izmantot šos pakalpojumus, jo lietotāji varētu prognozēt pakalpojumu pieejamību un atstātību, kā arī sadarbību ar dalībvalstīm un citām personām. Minētajā nolūkā Komisijai un tās pilnvarotajiem subjektiem būtu cieši jāiesaistās ar galvenajām *Copernicus* lietotāju kopienām visā Eiropā, lai turpinātu pilnveidot *Copernicus* pakalpojumu un produktu portfeli, nolūkā nodrošināt, ka tiek apmierinātas mainīgās publiskā sektora un politikas vajadzības un ka tādējādi var tikt maksimāli palielināta Zemes novērošanas datu izmantošana. Komisijai un dalībvalstīm būtu jāsadarbības, lai izstrādātu *Copernicus in situ* komponentu un atvieglinātu *Copernicus in situ* datu integrēšanu kosmosa datu kopās modernizētiem *Copernicus* pakalpojumiem.
- (81) *Copernicus* brīvā, pilnīgā un atvērtā datu piekļuves politika ir novērtēta kā viens no sekmīgākajiem *Copernicus* īstenošanas elementiem, un tai ir bijusi ļoti būtiska loma spēcīga pieprasījuma sekmēšanā pēc tā datiem un informācijas, tādējādi padarot *Copernicus* par vienu no lielākajiem Zemes novērošanas datu sniedzējiem pasaulē. Ir skaidrs, ka ir jānodrošina ilgtermiņa un droša nepārtrauktība, ciktāl ir runa par datu brīvu, pilnīgu un atvērtu sniegšanu, un ir jāgarantē piekļuve šiem datiem, lai sasniegtu vērienīgos mērķus, kas noteikti Kosmosa stratēģijā Eiropai. *Copernicus* dati galvenokārt tiek radīti Eiropas iedzīvotāju labā, un, padarot minētos datus brīvi pieejamus visā pasaulē, tiek maksimāli palielinātas Savienības uzņēmumu un akadēmisko aprindu sadarbības iespējas un tiek dots ieguldījums efektīvas Eiropas kosmosa ekosistēmas izveidē. Ja tiek noteikti jebkādi ierobežojumi piekļuvei *Copernicus* datiem un *Copernicus* informācijai, tiem būtu jāatbilst *Copernicus* datu politikai, kā noteikts šajā regulā un Komisijas Deleģētajā regulā (ES) Nr. 1159/2013 ⁽³¹⁾.
- (82) Dati un informācija, kas sagatavoti *Copernicus* satvarā, būtu jādara pieejami pilnībā, atklāti un bez maksas, ievērojot atbilstīgus nosacījumus un ierobežojumus, lai veicinātu to lietošanu un kopīgošanu un lai stiprinātu Eiropas Zemes novērošanas tirgus, jo īpaši lejupējā nozarē, tādējādi veicinot izaugsmi un darbvietu radīšanu Savienībā. Šādi darītiem pieejamiem datiem un informācijai būtu jāsauglabā augsta līmeņa saskaņotība, nepārtrauktība, uzticamība un kvalitāte. Tas prasa plaša mēroga un lietotājam draudzīgu piekļuvei *Copernicus* datiem un *Copernicus* informācijai, kā arī šo datu un informācijas apstrādei un izmantošanai dažādos laika nogriežņu līmeņos, attiecībā uz kuriem Komisijai būtu jāturpina piemērot integrētu pieeju gan Savienības, gan arī dalībvalstu līmenī, dodot iespēju tos

⁽³¹⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 1159/2013 (2013. gada 12. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 911/2010 par Eiropas Zemes novērošanas programmu (GMES), paredzot licencēšanas un reģistrācijas nosacījumus GMES lietotājiem un nosakot kritērijus attiecībā uz piekļuves ierobežošanu GMES datiem un GMES pakalpojumu informācijai (OV L 309, 19.11.2013., 1. lpp.).

integrēt arī ar citiem datu un informācijas avotiem. Tāpēc Komisijai būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka *Copernicus* dati un *Copernicus* informācija ir viegli un efektīvi pieejami un izmantojami, jo īpaši, sekmējot datu un informācijas piekļuves pakalpojumus (*DIAS*) dalībvalstīs un, ja iespējams, veicinot sadarbību starp esošajām Eiropas Zemes novērošanas datu infrastruktūrām, lai izveidotu sinerģijas ar minētajiem aktīviem nolūkā maksimāli palielināt un stiprināt *Copernicus* datu un *Copernicus* informācijas nonākšanu tirgū.

- (83) Komisijai būtu jāsadarbjas ar datu sniedzējiem, lai vienotos par licencēšanas nosacījumiem attiecībā uz trešo personu datiem, nolūkā atvieglināt to izmantošanu *Copernicus* satvarā, nodrošinot atbilstību šai regulai un piemērojamajām trešo personu tiesībām. Ņemot vērā to, ka daži *Copernicus* dati un *Copernicus* informācija, tostarp augstas izšķirtspējas attēli, var ietekmēt Savienības vai dalībvalstu drošību, pienācīgi pamatotos gadījumos varētu pieņemt pasākumus, lai novērstu riskus un apdraudējumu Savienības vai dalībvalstu drošībai.
- (84) Lai veicinātu un atvieglinātu veidu, kādā valsts, reģionālas un vietējas iestādes, MVU, zinātnieki un pētnieki var izmantot Zemes novērošanas datus un tehnoloģijas, ar lietotāju piesaistes pasākumiem būtu jāveicina tādi specializēti *Copernicus* datu izplatīšanas tīkli – tostarp valsts un reģionālo struktūru līmenī – kā *Copernicus Relays* un *Copernicus Academies*. Šajā nolūkā Komisijai un dalībvalstīm būtu jācenšas izveidot ciešāku saikni starp *Copernicus* un Savienības un valstu politikām, lai veicinātu pieprasījumu pēc komerciālām lietotnēm un pakalpojumiem un dotu iespēju uzņēmumiem, jo īpaši MVU un jaunuzņēmumiem, izstrādāt lietotnes, kas balstās uz *Copernicus* datiem un *Copernicus* informāciju, ar mērķi Eiropā izveidot konkurētspējīgu Zemes novērošanas datu ekosistēmu.
- (85) Starptautiskajā arēnā programmai *Copernicus* būtu jāsniedz precīza un uzticama informācija sadarbībai ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām un Savienības ārpolitikas un attīstības sadarbības politikas atbalstam. *Copernicus* būtu jāuzskata par Eiropas devumu Zemes novērošanas sistēmu globālajam tīklam, Zemes novērošanas satelītu komitejai, 1992. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu konferencei, ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai un Sendai ietvarprogrammā katastrofu riska mazināšanai. Komisijai būtu jāizveido vai jāiztur pienācīga sadarbība ar attiecīgajām ANO struktūrām un Pasaules Meteoroloģijas organizāciju.
- (86) Īstenojot *Copernicus*, Komisijai vajadzības gadījumā būtu jāpaļaujas uz Eiropas starptautiskajām organizācijām, ar kurām tā jau ir izveidojusi partnerības, jo īpaši EKA kosmosa komponentu izstrādē, koordinēšanā, īstenošanā un pilnveidē, attiecīgā gadījumā piekļuvē trešo personu datiem un, ja to neveic citi subjekti, specializētu misiju darbībā. Turklāt specializētu misiju vai to daļu īstenošanā Komisijai vajadzētu paļauties uz *EUMETSAT* un – attiecīgā gadījumā – piekļūt papildinošās misijas datiem saskaņā ar tās lietpratību un pilnvarojumu.
- (87) Pakalpojumu jomā Komisijai būtu pienācīgi jāizmanto specifiskās spējas, ko sniedz tādas Savienības aģentūras kā Eiropas Vides aģentūra, Eiropas Jūras drošības aģentūra, *Frontex*, *SATCEN*, kā arī starpvaldību Eiropas Vidēja termiņa laika prognožu centrs, un Eiropas investīcijas, kuras, izmantojot *Mercator Ocean*, jau ir veiktas jūras vides monitoringa pakalpojumos. Drošības jautājumos – kopā ar Augsto pārstāvi – tiktu meklēta visaptveroša pieeja Savienības līmenī. Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (*JRC*) jau no paša sākuma ir bijis aktīvi iesaistīts *GMES* iniciatīvā un ir atbalstījis norises, kas attiecas uz *Galileo* un *SWE* apakškomponentu. Ievērojot Regulu (ES) Nr. 377/2014, *JRC* pārvalda *Copernicus* ārkārtas situāciju pārvaldības pakalpojumu un *Copernicus* zemes monitoringa pakalpojuma globālo komponentu, tas piedalās datu un informācijas kvalitātes un piemērotības mērķim izvērtēšanā, kā arī turpmākajā attīstībā. *Copernicus* īstenošanas nolūkā Komisijai arī turpmāk būtu jāpaļaujas uz *JRC* zinātniskajiem un tehniskajiem atzinumiem.
- (88) Pēc Eiropas Parlamenta un Padomes pieprasījumiem Savienība ar Lēmumu Nr. 541/2014/ES izveidoja atbalsta sistēmu kosmisko objektu novērošanai un uzraudzībai (*SST*). Kosmiskās atlūzas ir kļuvušas par nopietnu apdraudējumu kosmosa darbību drošībai, drošumam un ilgtspējai. Tāpēc *SST* apakškomponentam ir būtiska

nozīme, lai saglabātu Programmas komponentu nepārtrauktību un to ieguldījumu Savienības politikās. Cenšoties novērst kosmisko atlūzu izplatīšanos, SST apakškomponents palīdz nodrošināt ilgtspējīgu un garantētu piekļuvi kosmosam un tā izmantošanai, kas ir globāls kopīgs mērķis. Minētajā kontekstā SST varētu palīdzēt sagatavot Eiropas Zemes orbītas "attīrīšanas" projektus.

- (89) SST apakškomponentā vajadzētu turpināt pilnveidot snieguma un autonomijas spēju. Šajā nolūkā SST apakškomponentam būtu jānovēd pie autonomas Eiropas kosmisko objektu kataloga izveides, pamatojoties uz SST sensoru tīklu datiem. Attiecīgā gadījumā Savienība varētu apsvērt iespēju padarīt dažus no saviem datiem pieejamus komerciāliem, nekomerciāliem un pētniecības nolūkiem. SST apakškomponentam arī būtu jāturpina atbalstīt SST pakalpojumu ekspluatāciju un sniegšanu. Tā kā SST pakalpojumi ir vērsti uz lietotājiem, ir jāievieš atbilstoši mehānismi nolūkā ievākt lietotāju prasības, tostarp attiecībā uz drošību un relevantas informācijas pārsūtīšanu valsts iestādēm un no tām, lai uzlabotu sistēmas efektivitāti, vienlaikus respektējot nacionālās drošuma un drošības politikas.
- (90) SST pakalpojumu sniegšana būtu jābalsta uz Savienības un dalībvalstu sadarbību un uz valstu esošās un nākotnes lietpratības un aktīvu izmantošanu, tostarp tās lietpratības un to aktīvu izmantošanu, kas izstrādāti ar EKA vai Savienības starpniecību. Vajadzētu būt iespējamam sniegt finansiālu atbalstu jaunu SST sensoru izstrādei. Ņemot vērā SST sensitīvo raksturu, kontrolei pār valstu sensoriem un to ekspluatāciju, apkopi un atjaunošanu un datu apstrādi, kuras rezultātā tiek sniegti SST pakalpojumi, būtu jāpaliek to dalībvalstu pārziņā, kuras piedalās SST apakškomponentā.
- (91) Dalībvalstīm, kuru rīcībā ir piemērotas spējas, kas pieejamas SST apakškomponenta vajadzībām vai kurām ir piekļuve tām, būtu jāspēj piedalīties SST pakalpojumu sniegšanā. Dalībvalstis, kas piedalās saskaņā ar Lēmumu Nr. 541/2014/ES izveidotajā konsorciā, būtu jāuzskata par tādām, kuru rīcībā ir piemērotas spējas, kas pieejamas SST apakškomponenta vajadzībām vai kurām ir piekļuve tām. Dalībvalstīm, kuras vēlas piedalīties SST pakalpojumu sniegšanā, būtu jāiesniedz vienots kopējs priekšlikums un jāpierāda atbilstība citiem elementiem, kas saistīti ar operacionālo konfigurāciju. Būtu jāizstrādā attiecīgi noteikumi par minēto dalībvalstu atlasī un organizēšanu.
- (92) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, īstenošanas pilnvaras būtu jāpiešķir Komisijai attiecībā uz detalizētu procedūru un elementu pieņemšanu, lai noteiktu dalībvalstu dalību SST pakalpojumu sniegšanā. Ja dalībvalstis, kas vēlas piedalīties SST pakalpojumu sniegšanā, nav iesniegušas kopīgu priekšlikumu vai ja Komisija uzskata, ka šāds priekšlikums neatbilst izvirzītajiem kritērijiem, Komisijai būtu jāspēj uzsākt otro posmu attiecībā uz dalībvalstu dalību SST pakalpojumu sniegšanā noteikšanu. Minētā otrā posma procedūrām un elementiem būtu jādefinē orbītas, kas jāaptver, un jāņem vērā nepieciešamība maksimāli palielināt dalībvalstu dalību SST pakalpojumu sniegšanā. Ja minētās procedūras un elementi paredz, ka Komisijai ir iespēja izraudzīties vairākus priekšlikumus visu orbītu aptveršanai, būtu jāparedz arī atbilstoši mehānismi koordinācijai starp dalībvalstu grupām un efektīvs risinājums, kā aptvert visus SST pakalpojumus. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ⁽³²⁾.
- (93) Kad SST apakškomponents būs izveidots, tam būtu jāievēro principi par darbību papildināmību un uz lietotājiem vērstu, augstas kvalitātes SST pakalpojumu nepārtrauktību, un tam vajadzētu pamatoties uz labāko lietpratību. SST apakškomponentam tādēļ būtu jāizvairās no nevajadzīgas dublēšanās. Spēju redundancei būtu jānodrošina SST pakalpojumu nepārtrauktība, kvalitāte un robustums. Ekspertu grupu darbībām vajadzētu palīdzēt izvairīties no šādas nevajadzīgas dublēšanās.
- (94) Lai kosmosā veiktām darbībām garantētu drošumu, drošību un ilgtspēju, SST apakškomponentam būtu arī jāsekmē tādi jau pastāvoši riska mazināšanas pasākumi kā COPUOS pamatnostādnes kosmisko atlūzu daudzuma mazināšanai un pamatnostādnes par kosmosā veiktu darbību ilgtermiņa ilgtspēju. Lai mazinātu sadursmju risku, SST apakškomponentam būtu arī jācenšas rast sinerģijas ar aktīvām kosmisko atlūzu aizvākšanas iniciatīvām un

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

pasivīzācijas pasākumiem. SST apakškomponentam būtu jāpalīdz nodrošināt miermīlīgu kosmosa izmantošanu un izpēti. Kosmosa darbību pieaugums var ietekmēt starptautiskās iniciatīvas kosmosa satiksmes pārvaldības jomā. Savienībai minētās norises būtu jāpārtrauca, un tā var ņemt tās vērā saistībā ar pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas termiņa vidusposma pārskatīšanu.

- (95) Saistībā ar SST, SWE un NEO apakškomponentu darbībām būtu jāņem vērā sadarbība ar starptautiskajiem partneriem, jo īpaši ar Amerikas Savienotajām Valstīm, starptautiskām organizācijām un citām trešām personām, jo īpaši ar mērķi izvairīties no sadursmēm kosmosā, novērst kosmisko atlūzu izplatīšanos un palielināt gatavību reaģēt uz ekstremālu kosmosa laikapstākļu sekām un Zemei tuviem kosmiskajiem objektiem.
- (96) Padomes Drošības komiteja ir ieteikusi izveidot riska pārvaldības struktūru, lai nodrošinātu, ka Lēmuma Nr. 541/2014/ES īstenošanā datu drošības jautājumi tiek pienācīgi ņemti vērā. Minētajā nolūkā un ņemot vērā jau paveikto darbu, dalībvalstīm, kuras piedalās SST apakškomponentā, būtu jāizveido atbilstošas riska pārvaldības struktūras un procedūras.
- (97) Ekstremāli un nozīmīgi kosmosa laikapstākļi var apdraudēt iedzīvotāju drošību un traucēt kosmosa un zemes infrastruktūru darbību. Tāpēc Programmas ietvaros būtu jāizveido SWE apakškomponents, kura mērķis ir novērtēt ar kosmosa laikapstākļiem saistīto risku un attiecīgās lietotāju vajadzības, palielinot informētību par minēto risku, nodrošinot uz lietotāju orientētu SWE pakalpojumu sniegšanu un uzlabojot dalībvalstu spējas sniegt SWE pakalpojumus. Komisijai par prioritārām būtu jānosaka nozares, kurām tiks sniegti operacionāli SWE pakalpojumi, ņemot vērā lietotāju vajadzības, riskus un tehnoloģisko gatavību. Ilgtermiņā var pievērsties vajadzībām citās nozarēs. Pakalpojumu sniegšanai Savienības līmenī saskaņā ar lietotāju vajadzībām būtu vajadzīgas mērķtiecīgas, saskaņotas un nepārtrauktas pētniecības un izstrādes SWE pakalpojumu attīstības atbalstam. SWE pakalpojumu sniegšanai būtu jābalstās uz valstu un Savienības esošajām spējām un būtu jānodrošina plaša dalībvalstu, Eiropas un starptautisku organizāciju dalība un privātā sektora iesaiste.
- (98) Komisijas 2017. gada 1. marta Baltajā grāmatā par Eiropas nākotni, 27 ES dalībvalstu valstu un valdību vadītāju 2017. gada 25. marta Romas deklarācijā un vairākās Eiropas Parlamenta rezolūcijās ir atgādināts, ka Savienībai ir būtiska loma centienos nodrošināt drošu un noturīgu Eiropu, kura spēj risināt tādas problēmas kā reģionālie konflikti, terorisms, kiberdraudi, un pieaugošais migrācijas spiediens. Droša un garantēta piekļuve satelītsakariem ir neaizstājams instruments drošības jomas aktoriem, un minētā svarīgā drošības resursa apvienošana un koplietošana Savienības līmenī stiprina Savienību, kas aizsargā savus iedzīvotājus.
- (99) Eiropadomes 2013. gada 19.–20. decembra secinājumos pausts gandarījums par priekšdarbiem, lai sagatavotu valdības satelītsakaru (GOVSATCOM) nākamo paaudzi, cieši sadarbojoties dalībvalstīm, Komisijai un EKA. GOVSATCOM ir arī atzīti par vienu no elementiem 2016. gada jūnija Globālajā Eiropas Savienības ārpolitikas un drošības politikas stratēģijā. GOVSATCOM būtu jāsniedz ieguldījums ES atbildes pasākumos uz hibrīddraudiem un jāsniedz atbalsts ES jūras drošības stratēģijai un ES Arktikas politikai.
- (100) GOVSATCOM ir uz lietotāju orientēta programma ar spēcīgu drošības dimensiju. GOVSATCOM izmantošanas gadījumus attiecīgajiem aktoriem būtu jāspēj analizēt trīs galvenajos atzaros: krīzes pārvaldība, kas var ietvert civilās un militārās kopējās drošības un aizsardzības politikas misijas un operācijas, dabas un cilvēka izraisītas katastrofas, humanitārās krīzes un ārkārtas situācijas jūrā; uzraudzība, kas var ietvert robežuzraudzību, pierobežu uzraudzību, jūras robežu uzraudzību, jūras uzraudzību un nelikumīgas tirdzniecības uzraudzību; un svarīgākās infrastruktūras, kas var ietvert diplomātisko tīklu, policijas sakarus, digitālo infrastruktūru, piemēram, datu centri, serveri, kritiskās infrastruktūras, piemēram, enerģētika, transports un ūdens barjeras, piemēram, dambji, un kosmosa infrastruktūras.

- (101) GOVSATCOM jaudu un pakalpojumus Savienības un dalībvalstu aktoriem būtu jāizmanto kritiskās drošības un drošuma misijās un operācijās. Tāpēc, ciktāl ir runa par neatkarību no trešām personām (trešām valstīm un trešo valstu subjektiem), ir vajadzīgs pienācīgs šīs neatkarības līmenis, kas aptver visus GOVSATCOM elementus, piemēram, kosmosa un zemes tehnoloģijas komponentu, apakšsistēmu un sistēmu līmenī, ražošanas nozares, kosmosa sistēmu īpašniekus un operatorus, un zemes sistēmu komponentu fizisko atrašanās vietu.
- (102) Satelītsakari ir ierobežots resurss, ko ierobežo satelītu jauda, frekvence un ģeogrāfiskais pārklājums. Tādēļ, lai GOVSATCOM būtu rentabla un varētu gūt labumu no apjomradītiem ietaupījumiem, tai ir jāoptimizē atbilstība starp to, kāds ir GOVSATCOM lietotāju pieprasījums, un to, kāds ir piedāvājums, kas nodrošināts saskaņā ar GOVSATCOM līgumiem attiecībā uz satelītu jaudu un pakalpojumiem. Tā kā gan pieprasījums, gan potenciālais piedāvājums ar laiku mainās, ir vajadzīga pastāvīga pārraudzība un elastība, lai pielāgotu GOVSATCOM pakalpojumus.
- (103) Operacionālo prasību pamatā vajadzētu būt lietošanas gadījumu analīzei. Pakalpojumu portfelis būtu jāizstrādā, ņemot vērā šīs operacionālās prasības apvienojumā ar drošības prasībām. Ar pakalpojumu portfeli būtu jāveido piemērojama atsauces līmenis GOVSATCOM pakalpojumiem. Lai uzturētu vislabāko iespējamo atbilstību starp pieprasījumu un sniegtajiem pakalpojumiem, vajadzētu būtu iespējamam regulāri atjaunināt GOVSATCOM pakalpojumu portfelī.
- (104) Pirmajā GOVSATCOM posmā, aptuveni līdz 2025. gadam, tiktu izmantota pašreizējā jauda. Šajā kontekstā GOVSATCOM jauda Komisijai būtu jāiepērk no tām dalībvalstīm, kurās ir nacionālās sistēmas un jauda kosmosa jomā, un no komerciāliem satelītsakaru vai pakalpojumu sniedzējiem, ņemot vērā Savienības būtiskās drošības intereses. Minētajā pirmajā posmā GOVSATCOM pakalpojumi tiktu ieviesti pakāpeniski. Ja pirmajā posmā, veicot detalizētu nākotnes piedāvājuma un pieprasījuma analīzi, atklājas, ka šī pieeja nav pietiekama, lai segtu augošo pieprasījumu, vajadzētu būt iespējamam pieņemt lēmumu pāriet uz otro posmu un pēc pasūtījuma izstrādāt papildu kosmosa infrastruktūru vai jaudas ar vienu vai vairākām publiskā un privātā sektora partnerībām, piemēram, ar Savienības satelītu operatoriem.
- (105) Lai optimizētu pieejamo satelītsakaru resursus, garantētu piekļuvi tādās neparedzamās situācijās kā, piemēram, dabas katastrofas, un nodrošinātu operacionālo efektivitāti un īsu apgrozījuma laiku, ir nepieciešams vajadzīgais zemes segments, piemēram, GOVSATCOM centri un potenciāli citi zemes elementi. Zemes segments būtu jāprojektē, pamatojoties uz operacionālajām un drošības prasībām. Lai mazinātu riskus, GOVSATCOM centrs var sastāvēt no vairākiem fiziskiem objektiem. Var būt nepieciešami citi zemes segmenta elementi, piemēram, enkurstacijas.
- (106) Satelītsakaru lietotājiem lietotāju aprīkojumā vislielākā nozīme ir operacionālajai saskarnei. Ar GOVSATCOM pieeju būtu jāpanāk, ka vairums lietotāju var turpināt izmantot savu esošo GOVSATCOM pakalpojumu aprīkojumu.
- (107) Operacionālās efektivitātes interesēs lietotāji ir norādījuši, ka ir svarīgi tiekties uz lietotāju aprīkojuma sadarbību un uz tādu lietotāju aprīkojumu, kurā var izmantot dažādas satelītu sistēmas. Šajā jomā var būt nepieciešama pētniecība un izstrāde.
- (108) Īstenošanas līmenī uzdevumi un pienākumi būtu jāsadala starp specializētiem subjektiem, piemēram, EAA, EADD, EKA, Aģentūru un citām Savienības aģentūrām tādā veidā, lai nodrošinātu, ka tās ievēro savu galveno lomu, jo īpaši ar lietotājiem saistītos aspektos.
- (109) Kompetentajai GOVSATCOM iestādei ir nozīmīga loma attiecībā uz to, lai pārraudzītu, ka lietotāji un citi valsts subjekti, kuriem ir loma GOVSATCOM, atbilst koplietošanas un prioritizācijas noteikumiem un drošības procedūrām, kā noteikts drošības prasībās. Dalībvalstij, kura nav izraudzījies kompetento GOVSATCOM iestādi, jebkurā gadījumā būtu jāizraugās kontaktpunkts visu to konstatēto traucējumu pārvaldībai, kas ietekmē GOVSATCOM.
- (110) Dalībvalstīm, Padomei, Komisijai un EADD būtu jāspēj kļūt par GOVSATCOM dalībniekiem, ciktāl tie izvēlas autorizēt GOVSATCOM lietotājus vai nodrošināt jaudu, objektus vai iekārtas. Ņemot vērā to, ka dalībvalstu ziņā ir lemt par to vai autorizēt GOVSATCOM lietotājus vai nodrošināt jaudu, objektus vai iekārtas, dalībvalstīm nevarētu

uzlikt par pienākumu kļūt par GOVSATCOM dalībniekiem vai izmitināt GOVSATCOM infrastruktūru. Tādējādi GOVSATCOM komponents neskaru dalībvalstu tiesības GOVSATCOM nepiedalīties, tostarp saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem vai konstitucionālajām prasībām saistībā ar politikām, kas attiecas uz nepiesaņošanu un nepiedalīšanos militārās aliansēs.

- (111) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, īstenošanas pilnvaras attiecībā uz GOVSATCOM pakalpojumu operacionālo prasību un GOVSATCOM pakalpojumu portfeļa pieņemšanu būtu jāpiešķir Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011.
- (112) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, īstenošanas pilnvaras attiecībā uz detalizētu noteikumu pieņemšanu par GOVSATCOM apvienoto satelītu komunikācijas spēju koplietošanu un prioritizāciju būtu jāpiešķir Komisijai. Paredzot detalizētus noteikumus par koplietošanu un prioritizāciju, Komisijai būtu jāņem vērā operacionālās un drošības prasības, kā arī riska un GOVSATCOM dalībnieku paredzamā pieprasījuma analīze. Lai gan principā, GOVSATCOM pakalpojumi GOVSATCOM lietotājiem būtu jāsniedz bez maksas, tomēr – ja minētajā analīzē tiek secināts, ka trūkst jaudas, un lai izvairītos no tirgus izkropļojuma, – cenu noteikšanas politiku varētu izstrādāt kā daļu no minētajiem detalizētajiem noteikumiem par kopīgu izmantošanu un prioritizāciju. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011.
- (113) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, īstenošanas pilnvaras attiecībā uz GOVSATCOM zemes segmenta infrastruktūras atrašanās vietu būtu jāpiešķir Komisijai. Šādu atrašanās vietu atlasē Komisijai būtu jāspēj ņemt vērā operacionālās un drošības prasības, kā arī esošo infrastruktūru. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011.
- (114) Ar Regulu (ES) Nr. 912/2010 ir izveidota Savienības aģentūra, kuras nosaukums ir Eiropas GNSS aģentūra, lai tā pārvaldītu konkrētus *Galileo* un *EGNOS* satelītnavigācijas programmu aspektus. Ar šo regulu Eiropas GNSS aģentūrai tiek uzticēti jauni uzdevumi, īpaši drošības akreditācija, ne tikai attiecībā uz *Galileo* un *EGNOS*, bet arī attiecībā uz citiem Programmas komponentiem. Eiropas GNSS aģentūras nosaukums, uzdevumi un organizatoriskie aspekti tāpēc būtu attiecīgi jāpielāgo.
- (115) Saskaņā ar Lēmumu 2010/803/ES⁽³³⁾ Aģentūras mītne atrodas Prāgā. Aģentūras uzdevumu īstenošanas nolūkā Aģentūras personāls var atrasties kādā no *Galileo* vai *EGNOS* zemes centriem, kas ir minēti Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2016/413⁽³⁴⁾, lai veiktu attiecīgajā nolīgumā paredzētās Programmas darbības. Turklāt, lai Aģentūra darbotos pēc iespējas efektīvāk un lietderīgāk, vienā vai vairākās dalībvalstīs vietējiem birojiem varētu piešķirt ierobežotu skaitu darbinieku. Šādi personāla piešķiršanai ārpus Aģentūras mītnes vai *Galileo* un *EGNOS* uz zemes esošiem centriem nevajadzētu būt par iemeslu tam, ka Aģentūras pamatdarbības tiek pārceltas uz šādiem vietējiem birojiem.
- (116) Ņemot vērā tās paplašināto darbības jomu, kam vairs nevajadzētu būt ierobežotai, aptverot vienīgi *Galileo* un *EGNOS*, Eiropas GNSS aģentūras nosaukums no šā brīža būtu jāmaina. Tomēr Eiropas GNSS aģentūras darbības nepārtrauktība – tostarp attiecībā uz tiesībām un pienākumiem, personālu un visu pieņemto lēmumu spēkā esību – būtu jānodrošina Aģentūras satvarā.
- (117) Ņemot vērā Aģentūras pilnvaras un Komisijas lomu Programmas īstenošanā, ir lietderīgi paredzēt, ka dažus no lēmumiem, ko pieņem Administratīvā padome, nevajadzētu pieņemt bez Komisijas pārstāvju labvēlīga balsojuma.

⁽³³⁾ Lēmums 2010/803/ES, ko ar kopēju vienošanos pieņēmuši dalībvalstu valdību pārstāvji (2010. gada 10. decembris), ar ko nosaka Eiropas GNSS aģentūras atrašanās vietu (OV L 342, 28.12.2010., 15. lpp.).

⁽³⁴⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2016/413 (2016. gada 18. marts), ar ko nosaka saskaņā ar *Galileo* programmu izveidotās sistēmas uz zemes esošās infrastruktūras atrašanās vietu un paredz tās darbības nodrošināšanai nepieciešamos pasākumus, un atceļ Īstenošanas lēmumu 2012/117/ES (OV L 74, 19.3.2016., 45. lpp.).

- (118) Neskarot Komisijas pilnvaras, Administratīvā padome, Drošības akreditācijas padomei un izpilddirektoram savu pienākumu izpildē vajadzētu būt neatkarīgiem un būtu jārīkojas sabiedrības interesēs.
- (119) Ir iespējams un tiešām ticams, ka dažu Programmas komponentu pamatā varētu būt sensitīvu vai ar aizsardzību saistītu valsts infrastruktūru izmantošana. Šādā gadījumā valsts drošības apsvērumu dēļ būtu nepieciešams noteikt, ka Administratīvās padomes un Drošības akreditācijas padomes sanāksmēs – pamatojoties uz principu “nepieciešamība zināt” – var piedalīties dalībvalstu pārstāvji un Komisijas pārstāvji. Administratīvajā padomē balsošanā piedalās tikai to dalībvalstu pārstāvji, kurām ir šāda infrastruktūra, un Komisijas pārstāvis. Administratīvās padomes un Drošības akreditācijas padomes reglamentā izklāsta situācijas, kurās jāpiemēro minētā procedūra.
- (120) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu⁽³⁵⁾ 22. un 23. punktu, šo Programmu būtu jāizvērtē, pamatojoties uz informāciju, kas ievākta saskaņā ar īpašām pārraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no administratīva sloga, jo īpaši dalībvalstīm, un no pārmērīga regulējuma. Minētajās prasībās vajadzības gadījumā būtu jāiekļauj izmērāmi rādītāji, ko izmanto par pamatu, lai izvērtētu Programmas ietekmi uz vietas.
- (121) Tiek prognozēts, ka uz *Copernicus* un *Galileo* balstīto pakalpojumu izmantošana būtiski ietekmēs Eiropas ekonomiku kopumā. Tomēr šķiet, ka *ad hoc* mērījumi un gadījumu izpēte pašlaik ir lielā pārsvarā. Komisijai (*Eurostat*) būtu jānosaka attiecīgi statistikas mērījumi un rādītāji, kas būtu pamats sistemātiskai un autoritatīvai Savienības kosmosa darbību ietekmes pārraudzībai.
- (122) Eiropas Parlaments un Padome būtu nekavējoties jāinformē par darba programmām.
- (123) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, īstenošanas pilnvaras būtu jāpiešķir Komisijai attiecībā uz: līdzekļu pārdali starp Programmas budžeta izdevumu kategorijām; iemaksu lēmumu pieņemšanu attiecībā uz iemaksu nolīgumiem; tādu tehnisko un operacionālo prasību noteikšanu, kas vajadzīgas Programmas komponentu un to sniegto pakalpojumu īstenošanai un attīstībai; lēmšanu par FPPN; tādu pasākumu pieņemšanu, kas vajadzīgi netraucētai *Galileo* un *EGNOS* darbībai un to pieņemšanai tirgū; detalizētu noteikumu pieņemšanu par piekļuvi SST pakalpojumiem un attiecīgajām procedūrām; pieņemt daudzgadu plānu un galvenos snieguma rādītājus Savienības SST pakalpojumu izstrādei; detalizētu noteikumu pieņemšanu par to, kā darbojas organizatoriskā sistēma dalībvalstu dalībai SST apakškomponentā; SWE pakalpojumu atlasī; un darba programmu pieņemšanu. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011. Komisijai būtu jāsaņem palīdzība no Programmas komitejas, kurai būtu jātiekas īpašā sastāvā.
- (124) Tā kā Programmas komponenti ir orientēti uz lietotāju, to īstenošanai un attīstībai ir nepieciešama nepārtraukta, efektīva lietotāju iesaiste, īpaši attiecībā uz pakalpojumu prasību definēšanu un validāciju. Lai palielinātu Programmas vērtību lietotājiem, būtu aktīvi jātiecas pēc viņu ieguldījuma, regulāri apspriežoties ar gala lietotājiem dalībvalstu publiskajā un privātajā sektorā un attiecīgā gadījumā ar starptautiskajām organizācijām. Šādā nolūkā būtu jāizveido darba grupa (“lietotāju forums”), lai palīdzētu Programmas komitejai apzināt lietotāju prasības un pārbaudīt pakalpojumu atbilstību, kā arī identificēt sniegto pakalpojumu trūkumus. Programmas komitejas reglamentam būtu jāparedz lietotāju foruma organizācija tā, lai ņemtu vērā katra Programmas komponenta un katra komponenta satvarā sniegtā pakalpojuma specifiku. Kad vien iespējams, dalībvalstīm būtu jāsniedz ieguldījums lietotāju forumā, sistemātiski un koordinēti apspriežoties ar lietotājiem valstu līmenī.

⁽³⁵⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (125) Labai publiskai pārvaldībai ir vajadzīga vienāda Programmas vadība, ātrāka lēmumu pieņemšana un vienlīdzīga piekļuve informācijai, tāpēc pārstāvjiem no subjektiem, kam uzticēti ar Programmu saistīti uzdevumi, vajadzētu būt iespējai kā novērotājiem piedalīties saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011 izveidotās Programmas komitejas darbā. Šo pašu iemeslu dēļ tādu trešo valstu un starptautisku organizāciju pārstāvjiem, kuras ar Savienību noslēgušas starptautisku nolīgumu, attiecībā uz Programmu vai tās komponentiem vai apakškomponentiem varētu būt iespēja piedalīties Programmas komitejas darbā, ievērojot drošības prasības un kā paredzēts šāda nolīguma noteikumos. Pārstāvjiem no subjektiem, kuriem uzticēti ar Programmu saistīti uzdevumi, no trešām valstīm un starptautiskām organizācijām nevajadzētu būt tiesīgiem piedalīties Programmas komitejas balsošanas procedūrās. Nosacījumi novērotāju un *ad hoc* dalībnieku dalībai būtu jānosaka Programmas komitejas reglamentā.
- (126) Lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi novērtēts Programmas progress virzībā uz tās mērķu sasniegšanu, pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu būtu jādeleģē Komisijai attiecībā uz noteikumu papildināšanu par *Copernicus* datiem un *Copernicus* informāciju, kas *Copernicus* lietotājiem jāsniedz attiecībā uz specifikācijām un nosacījumiem un procedūrām, lai piekļūtu šādiem datiem un šādai informācijai, un lai tos izmantotu, attiecībā uz šīs regulas pielikuma grozīšanu attiecībā uz rādītājiem, ja to uzskata par nepieciešamu, un lai šo regulu papildinātu ar noteikumiem par uzraudzības un novērtēšanas satvara izveidi. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (127) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka rīcības mēroga un ietekmes dēļ, kas pārsniedz ikvienas atsevišķas dalībvalsts finansiālās un tehniskās iespējas, to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (128) Lai nodrošinātu vienādu nosacījumus Programmas drošības prasību īstenošanai, īstenošanas pilnvaras būtu jāpiesūta Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011. Dalībvalstīm būtu jāspēj īstenot maksimālu kontroli pār Programmas drošības prasībām. Pieņemot īstenošanas aktus Programmas drošības jomā, Komisijai būtu jāsaņem palīdzība no Programmas komitejas, kas tiekas īpašā drošības sastāvā. Ņemot vērā drošības jautājumu sensitīvo raksturu, Programmas komitejas priekšsēdētājam būtu jācenšas rast tādu risinājumu, kuriem komitejā ir visplašākais iespējamais atbalsts. Gadījumos, kad Programmas komiteja atzinumu nesniedz, īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka Programmas vispārējās drošības prasības, Komisijai pieņemt nevajadzētu.
- (129) Programma būtu jāizveido septiņiem gadiem, lai tās ilgumu saskaņotu ar daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, kas noteikta Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093⁽³⁶⁾ ("2021.–2027. gada DFS"). Minētajam laika ierobežojumam nebūtu jāattiecas uz Aģentūru, kas veic pati savus uzdevumus.
- (130) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā attiecīgajā politikas jomā un lai īstenošana varētu sākties no 2021.–2027. gada DFS darbības sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un to būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.
- (131) Tādēļ būtu jāatceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmums 541/2014/ES,

⁽³⁶⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp.).

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I SADAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu izveido Savienības kosmosa programmu ("Programma") uz DFS 2021.–2027. gadam darbības laiku. Šajā regulā ir noteikti Programmas mērķi, budžets laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma veidi un šāda finansējuma sniegšanas noteikumi, kā arī Programmas īstenošanas noteikumi.

Ar šo regulu izveido Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru ("Aģentūra"), kas aizstāj ar Regulu (ES) Nr. 912/2010 izveidoto Eiropas GNSS aģentūru un ir tās pēctece, un paredz Aģentūras darbības noteikumus.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "kosmiskais aparāts" ir pa orbītu riņķojošs objekts, kas radīts konkrētas funkcijas vai misijas pildīšanai – piemēram, sakariem, navigācijai vai Zemes novērošanai –, tostarp satelīti, nesējraķešu augšējās pakāpes un atgriezes modulis; kosmisko aparātu, kas vairs nevar pildīt misiju, kurai tas bija radīts, uzskata par nefunkcionējošu; rezerves kosmisko aparātu vai gaidstāves režīmā esošu kosmisko aparātu, kas gaida iespējamo reaktivāciju, uzskata par funkcionējošu;
- 2) "kosmisks objekts" ir jebkurš cilvēka radīts priekšmets kosmosā;
- 3) "Zemei tuvi objekti" jeb "NEO" ir dabīgi objekti Saules sistēmā, kuri tuvojas Zemei;
- 4) "kosmiskās atlūzas" ir jebkurš Zemes orbītā esošs vai Zemes atmosfērā atgriezies kosmiskais objekts, tostarp kosmiskais aparāts vai tā fragmenti un daļas, kas vairs nav funkcionāli vai nekalpo konkrētam nolūkam, tostarp raķešu vai mākslīgo pavadoņu (satelītu) daļas vai neaktīvi mākslīgie pavadoņi (satelīti);
- 5) "kosmosa laikapstākļu notikumi" jeb "SWE" ir dabiskas izcelsmes izmaiņas kosmosa vidē uz Saules un ap Zemi, tostarp Saules uzliesmojumi, Saules lādēto daļiņu plūsma, Saules vēja izmaiņas, koronālās masas izvirdumi, geomagnētiskās vētras un dinamika, radiācijas vētras un jonosfēras traucējumi, kas var ietekmēt Zemi un kosmosā esošas infrastruktūras;
- 6) "kosmosa situācijas apzināšanās" jeb "SSA" ir holistiska pieeja, tostarp visaptverošas zināšanas un izpratne par galvenajiem kosmosa apdraudējumiem, kas ietver sadursmes starp kosmiskiem objektiem, fragmentāciju un kosmisko objektu atgriešanos atmosfērā, kosmosa laikapstākļu notikumus un Zemei tuvos objektus;
- 7) "kosmisko objektu novērošanas un uzraudzības sistēma" jeb "SST sistēma" ir uz zemes un kosmosā esošu sensoru tīkls, kas spēj novērot un uzraudzīt kosmiskos objektus un kam ir apstrādes spējas ar mērķi sniegt datus, informāciju un pakalpojumus saistībā ar kosmiskajiem objektiem, kuri pa orbītu riņķo ap Zemi;
- 8) "SST sensors" ir ierīce vai ierīču apvienojums, piemēram, uz zemes vai kosmosā esoši radari, lāzери un teleskopi, kas spēj veikt kosmosa novērošanu vai uzraudzību un kas var mērīt tādus fizikālus parametrus saistībā ar kosmiskajiem objektiem kā, piemēram, to lielums, atrašanās vieta un ātrums;
- 9) "SST dati" ir SST sensoru iegūti kosmisko objektu, tostarp kosmisko atlūzu, fizikālie parametri vai kosmisko objektu orbitālie parametri, kas atvasināti no SST sensoru novērojumiem SST apakškomponenta satvarā;

- 10) "SST informācija" ir apstrādāti SST dati, kuri saņēmējam ir tūlītēji izmantojami;
- 11) "atgriešanās līnija" ir *Galileo* meklēšanas un glābšanas atbalsta pakalpojuma funkcionālā spēja; *Galileo* meklēšanas un glābšanas atbalsta pakalpojums sekmēs gaisa kuģu globālās novērošanas pakalpojumu – novērošanu, ko definējusi Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija (ICAO);
- 12) "*Copernicus Sentinels*" ir specializēti *Copernicus* satelīti, kosmiskie aparāti vai kosmisko aparātu derīgā krava Zemes novērošanai no kosmosa;
- 13) "*Copernicus* dati" ir *Copernicus Sentinels* sniegtie dati, tostarp to metadati;
- 14) "*Copernicus* trešās personas dati un informācija" ir telpiskie dati un informācija, kas licencēti vai darīti pieejami izmantošanai *Copernicus*, bet iegūti no citiem avotiem, nevis no *Copernicus Sentinels*;
- 15) "*Copernicus in situ* dati" ir novērošanas dati no sensoriem, kuri atrodas uz zemes, jūrā vai gaisā, kā arī atsaucē dati un palīgdati, kas licencēti vai nodrošināti izmantošanai *Copernicus*;
- 16) "*Copernicus* informācija" ir informācija, ko *Copernicus* pakalpojumi ģenerē pēc apstrādes vai modelēšanas, tostarp tās metadati;
- 17) "*Copernicus* piedalīgās valstis" ir trešās valstis, kas sniedz finansiālu ieguldījumu un piedalās *Copernicus* saskaņā ar noteikumiem, kuri paredzēti ar Savienību noslēgtā starptautiskā nolīgumā;
- 18) "*Copernicus* pamatlietotāji" ir Savienības iestādes un struktūras un tās Eiropas, valsts vai reģionālās publiskās struktūras Savienībā vai *Copernicus* piedalīgajās valstīs, kurām uzticēta sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas misija, kas saistīta ar sabiedrisko politiku civilajā jomā, piemēram vides, civilās aizsardzības, drošuma, tostarp infrastruktūras drošuma, vai drošības politiku noteikšanu, īstenošanu, izpildes nodrošināšanu vai uzraudzību, kuras gūst labumu no *Copernicus* datiem un *Copernicus* informācijas un kurām ir papildu loma *Copernicus* attīstības virzīšanā;
- 19) "citi *Copernicus* lietotāji" ir pētniecības un izglītības organizācijas, komerciālas un privātas struktūras, labdarības organizācijas, nevalstiskās organizācijas un starptautiskas organizācijas, kas gūst labumu no *Copernicus* datiem un *Copernicus* informācijas;
- 20) "*Copernicus* lietotāji" ir *Copernicus* pamatlietotāji un citi *Copernicus* lietotāji;
- 21) "*Copernicus* pakalpojumi" ir pakalpojumi ar pievienoto vērtību Savienības un dalībvalstu vispārējās un kopējās interesēs, kurus finansē no Programmas un kuri transformē Zemes novērošanas datus, *Copernicus in situ* datus un citus palīgdatos par apstrādātu, apkopotu un interpretētu informāciju, kas pielāgota *Copernicus* lietotāju vajadzībām;
- 22) "GOVSATCOM lietotājs" ir publiska iestāde, struktūra, kurai uzticēta valsts varas īstenošana, starptautiska organizācija vai fiziska vai juridiska persona, kura pienācīgi autorizēta un kurai uzticēti uzdevumi, kas saistīti ar drošībai būtisku misiju, operāciju un infrastruktūras uzraudzību un pārvaldību;
- 23) "GOVSATCOM centrs" ir operacionāls centrs, kura galvenā funkcija ir drošā veidā sasaistīt GOVSATCOM lietotājus ar GOVSATCOM jaudas un pakalpojumu nodrošinātājiem un tādējādi jebkurā brīdī optimizēt piedāvājumu un pieprasījumu;
- 24) "GOVSATCOM izmantošanas gadījums" ir operacionāls scenārijs konkrētā vidē, kurā ir pieprasīti GOVSATCOM pakalpojumi;
- 25) "ES klasificēta informācija" jeb "ESKI" ir jebkura informācija vai materiāli, kuriem piemērota ES drošības klasifikācija un kuru neatļauta izpaušana varētu izraisīt dažāda līmeņa apdraudējumu Savienības vai vienas vai vairāku tās dalībvalstu interesēm;
- 26) "sensitīva neklasificēta informācija" ir neklasificēta informācija Komisijas Lēmuma (ES, Euratom) 2015/443 ⁽³⁷⁾ 9. panta nozīmē, saskaņā ar kuru pienākums aizsargāt sensitīvu neklasificētu informāciju attiecas tikai uz Komisiju un Savienības aģentūrām un struktūrām, kuru pienākums saskaņā ar tiesību aktiem ir piemērot Komisijas drošības noteikumus;

⁽³⁷⁾ Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/443 (2015. gada 13. marts) par drošību Komisijā (OV L 72, 17.3.2015., 41. lpp.).

- 27) "finansējuma apvienošanas darbība" ir Savienības budžeta atbalstītas darbības – tostarp Finanšu regulas 2. panta 6. punktā minētā finansējuma apvienošanas mehānisma ietvaros – , kuras apvieno neatmaksājamā atbalsta formas vai finanšu instrumentus vai budžeta garantijas no Savienības budžeta ar atmaksājama atbalsta formām no attīstības vai citām publiskām finanšu iestādēm, kā arī komerciālām finanšu iestādēm un ieguldītājiem;
- 28) "tiesību subjekts" ir fiziska persona vai juridiska persona, kas izveidota un par tādu atzīta saskaņā ar Savienības, valsts vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kam piemīt tiesībsubjektība un spēja rīkoties savā vārdā, īstenot tiesības un uzņemties pienākumus, vai subjekts, kas nav juridiska persona, kā minēts Finanšu regulas 197. panta 2. punkta c) apakšpunktā;
- 29) "fiduciārs subjekts" ir tiesību subjekts, kas ir neatkarīgs no Komisijas vai trešās personas un kas saņem datus no Komisijas vai minētās trešās personas minēto datu drošas uzglabāšanas un drošas apiešanās ar tiem nolūkā.

3. pants

Programmas komponenti

1. Programmai ir šādi komponenti:

- a) "Galileo" – autonoma civila globāla navigācijas satelītu sistēma (GNSS), kas ir civilā kontrolē un ko veido satelītu konstelācija, centri un globāls staciju tīkls uz zemes, un kas piedāvā pozicionēšanas, navigācijas un precīzā laika noteikšanas pakalpojumus, un kurā integrētas drošības vajadzības un prasības;
- b) "Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests" (EGNOS) – civila reģionāla satelītnavigācijas sistēma, kas ir civilā kontrolē, ko veido centri un stacijas uz zemes un vairāki ģeosinhronos satelītos uzstādīti retranslatori un kas pastiprina un koriģē atvērto signālus, ko emitē Galileo un citas GNSS sistēmas, *inter alia* gaisa satiksmes pārvaldības, aeronavigācijas pakalpojumu un citu transporta sistēmu vajadzībām;
- c) "Copernicus" – operacionāla, autonoma, uz lietotāju vērsta, civila Zemes novērošanas sistēma, kura ir civilā kontrolē, veidota uz esošas valstu un Eiropas spēju bāzes un piedāvā ģeotelpiskās informācijas datus un pakalpojumus un kuru veido satelīti, zemes infrastruktūra, datu un informācijas apstrādes iekārtas un sadales infrastruktūra, balstoties uz brīvu, pilnīgu un atvērtu datu politiku, un kurā attiecīgā gadījumā integrētas drošības vajadzības un prasības;
- d) "kosmosa situācijas apzināšanās" jeb "SSA", kas ietver šādus apakškomponentus:
  - i) "SST apakškomponents" – kosmisko objektu novērošanas un uzraudzības sistēma, kuras mērķis ir uzlabot, pārvaldīt un sniegt datus, informāciju un pakalpojumus, kas saistīti ar orbītā ap Zemi riņķojošu kosmisko objektu novērošanu un uzraudzību;
  - ii) "SWE apakškomponents" – novērojumu parametri, kuri saistīti ar kosmosa laikapstākļu notikumiem; un
  - iii) "NEO apakškomponents" – tādu Zemei tuvo objektu riska uzraudzību, kuri tuvojas Zemei;
- e) "GOVSATCOM" – civilā un valdības kontrolē esošs satelītsakaru dienests, kas dod iespēju nodrošināt satelītsakaru spējas un pakalpojumus Savienības un dalībvalstu iestādēm, kuras pārvalda drošībai būtiskas misijas un infrastruktūras.

2. Programma ietver papildu pasākumus, lai nodrošinātu efektīvu un autonomu piekļuvi kosmosam Programmas vajadzībām un veicinātu inovatīvu un konkurētspējīgu Eiropas kosmosa nozari, tās augšupējās un lejupējās darbības, un stiprinātu Savienības kosmosa ekosistēmu un Savienību kā globālu rīcībspēku.

4. pants

Mērķi

1. Programmas vispārīgie mērķi ir šādi:

- a) nepārtraukti un – ja iespējams – globālā līmenī sniegt ļoti kvalitatīvus, aktuālus un attiecīgā gadījumā drošus ar kosmosu saistītus datus, informāciju un pakalpojumus vai veicināt to sniegšanu, atbildot uz pašreizējām un nākotnes vajadzībām un ar spēju atbalstīt Savienības politiskās prioritātes, kā arī ar tām saistīto, uz pierādījumiem balstīto un neatkarīgo lēmumu pieņemšanu, *inter alia* attiecībā uz klimata pārmaiņām, transportu un drošību;

- b) maksimāli palielināt sociālekonomiskos ieguvumus, jo īpaši, veicinot inovatīvu un konkurētspējīgu augšupējo un lejupējo nozaru, tostarp MVU un jaunuzņēmumu, attīstību Eiropā, tādējādi dodot iespēju izaugsmei un darbvietu radīšanai Savienībā un sekmējot pēc iespējas plašāku Programmas komponentu sniegto datu, informācijas un pakalpojumu apgūšanu un izmantošanu gan Savienībā, gan ārpus tās; vienlaikus nodrošinot sinerģijas un papildināmību ar Savienības pētniecības un tehnoloģiju izstrādes pasākumiem, kas veikti saskaņā ar Regulu (ES) 2021/695;
- c) palielināt Savienības un tās dalībvalstu drošumu un drošību un stiprināt Savienības autonomiju, jo īpaši tehnoloģiju ziņā;
- d) veicināt Savienības kā globālā aktora lomu kosmosa nozarē, veicināt starptautisko sadarbību, stiprināt Eiropas kosmosa diplomātiju, tostarp sekmējot savstarpīguma un godīgas konkurences principus, un stiprināt tās lomu globālu problēmu risināšanā, globālu iniciatīvu atbalstā, tostarp attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību, un padziļinot izpratni par kosmosu kā cilvēces kopīgu mantojumu;
- e) stiprināt visu to kosmosa darbību drošumu, drošību un ilgtspēju, kas attiecas uz kosmiskajiem objektiem un atlūzu izplatīšanos, kā arī kosmosa vidi, īstenojot atbilstīgus pasākumus, tostarp, izstrādājot un ieviešot tehnoloģijas kosmisko aparātu likvidēšanai ekspluatācijas darbības beigās un kosmisko atlūzu likvidēšanai.

2. Programmas konkrētie mērķi ir šādi:

- a) attiecībā uz *Galileo* un *EGNOS*: sniegt ilgtermiņa, modernus un drošus pozicionēšanas, navigācijas un precīzā laika noteikšanas pakalpojumus, vienlaikus nodrošinot pakalpojumu nepārtrauktību un noturību;
- b) attiecībā uz *Copernicus*: ilgtermiņā un ilgtspējīgi sniegt precīzus un uzticamus Zemes novērošanas datus, informāciju un pakalpojumus, integrējot citus datu avotus, lai palīdzētu formulēt, īstenot un pārraudzīt Savienības un tās dalībvalstu politikas un darbības, kas balstītas uz lietotāju prasībām;
- c) attiecībā uz *SSA*: uzlabot spējas novērot, uzraudzīt un identificēt kosmiskos objektus un kosmiskās atlūzas ar mērķi *SST* apakškomponentā vēl vairāk uzlabot snieguma un autonomijas spēju Savienības līmenī, sniegt *SWE* pakalpojumus un kartēt un tīklot dalībvalstu jaudas *NEO* apakškomponentā;
- d) attiecībā uz *GOVSATCOM*: nodrošināt *GOVSATCOM* lietotājiem uzticamu, drošu un rentablu satelītsakaru pakalpojumu ilgtermiņa pieejamību;
- e) atbalstīt autonomu, drošu un rentablu spēju piekļūt kosmosam, ņemot vērā Savienības būtiskās drošības intereses;
- f) veicināt spēcīgas Savienības kosmosa ekonomikas attīstību, tostarp, atbalstot kosmosa ekosistēmu un stiprinot konkurētspēju, inovāciju, uzņēmējdarbību, prasmes un spēju veidošanu visās dalībvalstīs un Savienības reģionos, jo īpaši attiecībā uz MVU un jaunuzņēmumiem vai fiziskām un juridiskām personām no Savienības, kuras darbojas vai vēlas darboties minētajā nozarē.

5. pants

Piekļuve kosmosam

1. Programma atbalsta nesējraķešu pakalpojumu iepirkumu un apkopošanu Programmas vajadzībām un – pēc dalībvalstu un starptautisku organizāciju pieprasījuma – apkopošanu to vajadzībām.
2. Sinerģijā ar citām Savienības programmām un finansēšanas shēmām un neskarot EKA darbības piekļuves kosmosam jomā, Programma var atbalstīt:
  - a) pielāgojumus – tostarp tehnoloģiju izstrādi – nesējraķešiem tādu sistēmu nogādāšanai kosmosā, kas nepieciešamas satelītu darbības uzsākšanai, tostarp alternatīvas tehnoloģijas un inovatīvas sistēmas piekļūšanai kosmosam, lai īstenotu Programmas komponentus;
  - b) ar kosmosu saistītās zemes infrastruktūras pielāgojumus, tostarp jaunus pilnveidojumus, kas ir nepieciešami Programmas īstenošanai.

6. pants

Darbības inovatīvas un konkurētspējīgas Savienības kosmosa nozares atbalstam

1. Programma veicina spēju veidošanu visā Savienībā, atbalstot:
  - a) inovācijas darbības, kuru mērķis ir pēc iespējas labāk izmantot kosmosa tehnoloģijas, infrastruktūru vai pakalpojumus, un pasākumus, kas veicina pētniecības un inovācijas darbību rezultātā iegūtu inovatīvu risinājumu ieviešanu un atbalsta lejupējās nozares attīstību, jo īpaši, izmantojot sinerģijas ar citām Savienības programmām un finanšu instrumentiem, tostarp programmu *InvestEU*;
  - b) darbības, kuru mērķis ir veicināt sabiedrības pieprasījumu un inovāciju publiskajā sektorā, lai pilnībā izmantotu sabiedrisko pakalpojumu potenciālu iedzīvotājiem un uzņēmumiem;
  - c) uzņēmējdarbību, tostarp no sākumposma līdz paplašināšanai, saskaņā ar 21. pantu, balstoties uz citiem noteikumiem par piekļuvi finansējumam, kā minēts 18. pantā un III sadaļas I nodaļā, un izmantojot pirmā līguma pieeju;
  - d) uzņēmējdarbībai labvēlīgas kosmosa ekosistēmas rašanos, sadarbojoties uzņēmumiem kosmosa nozares sadarbības platformu tīkla veidā, kas:
    - i) valsts un reģionālā līmenī saliedē vienkopus kosmosa, digitālo un citu nozaru aktorus, kā arī lietotājus; un
    - ii) sniedz atbalstu, iekārtas un pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem, lai veicinātu uzņēmējdarbību un prasmes un uzlabotu sinerģiju lejupējā nozarē, un veicinātu sadarbību ar digitālās inovācijas centriem, kas izveidoti saskaņā ar programmu "Digitālā Eiropa", kura izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/694 ⁽³⁸⁾;
  - e) izglītības un mācību pasākumu nodrošināšanu, jo īpaši profesionāļiem, uzņēmējiem, absolventiem un studentiem, proti, izmantojot sinerģiju ar iniciatīvām valsts un reģionālā līmenī, lai attīstītu augsta līmeņa prasmes;
  - f) privātā un publiskā sektora profesionāļu, studentu un uzņēmēju piekļuvi apstrādes un testēšanas iekārtām;
  - g) sertifikācijas un standartizācijas darbības;
  - h) Eiropas piegādes ķēžu stiprināšanu visā Savienībā, izmantojot uzņēmumu, jo īpaši MVU un jaunuzņēmumu, plašu dalību visos Programmas komponentos – īpaši ar 14. pantu – un pasākumu stiprināšanu, lai stiprinātu to konkurētspēju pasaules mērogā.
2. Īstenojot 1. punktā minētās darbības, atbalsta nepieciešamību attīstīt jaudu dalībvalstīs, kurās ir jaunizveidota kosmosa nozare, lai visām dalībvalstīm nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas piedalīties Programmā.

7. pants

Asociēto trešo valstu un starptautisko organizāciju dalība Programmā

1. Dalība *Galileo*, *EGNOS* un *Copernicus*, kā arī *SWE* un *NEO* apakškomponentos, izņemot *SST* apakškomponentu, ir atvērta Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) locekļiem, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri noteikti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu.

Dalība *Copernicus* un *SWE* un *NEO* apakškomponentos, izņemot *SST* apakškomponentu, ir atvērta šādām trešām valstīm:

- a) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārējiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem, kas reglamentē minēto valstu dalību Savienības programmās, un saskaņā ar īpašajiem noteikumiem, kas ietverti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;

⁽³⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/694 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido programmu "Digitālā Eiropa" un atceļ Lēmumu (ES) 2015/2240 (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 166, 11.5.2021., lpp.1).

b) Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis, – saskaņā ar attiecīgajos pamat nolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārējiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem, kas reglamentē to dalību Savienības programmās, un saskaņā ar īpašajiem noteikumiem, kas ietverti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm.

2. Saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti konkrētā nolīgumā, kurš noslēgts saskaņā ar LESD 218. pantu un kurš attiecas uz trešās valsts vai starptautiskas organizācijas dalību jebkurā Savienības programmā:

- a) dalība *Galileo* un *EGNOS* ir atvērta 1. punkta otrās daļas a) un b) apakšpunktā minētajām trešām valstīm;
- b) dalība *GOVSATCOM* ir atvērta EBTA locekļiem, kas ir EEZ dalībvalstis, kā arī 1. punkta otrās daļas a) un b) apakšpunktā minētajām trešām valstīm, un
- c) dalība *Galileo*, *EGNOS*, *Copernicus*, *GOVSATCOM*, kā arī *SWE* un *NEO* apakškomponentos, izņemot *SST* apakškomponentu, ir atvērta tām trešām valstīm, kas nav trešās valstis, uz kurām attiecas 1. punkts, un starptautiskām organizācijām.

Šā punkta pirmajā daļā minētais konkrētais nolīgums:

- a) nodrošina, ka Savienības programmās piedalīgās trešās valsts vai starptautiskās organizācijas iemaksas un ieguvumi ir taisnīgā līdzsvarā;
- b) paredz nosacījumus dalībai programmās, tostarp individuālās programmās veicamo iemaksu aprēķinu, un to administratīvās izmaksas;
- c) trešai valstij vai starptautiskajai organizācijai nepiešķir nekādas pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz Savienības programmu;
- d) garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt savas finanšu intereses.

Šā punkta otrās daļas b) apakšpunktā minētās iemaksas ir piešķirtie ieņēmumi saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 5. punktu.

3. Dalība Programmas komponentos vai apakškomponentos, izņemot *SST* apakškomponentu, saskaņā ar šo pantu trešām valstīm un starptautiskām organizācijām ir atvērta tikai ar noteikumu, ka tiek aizsargātas Savienības un tās dalībvalstu būtiskās drošības intereses, tostarp attiecībā uz klasificētas informācijas aizsardzību saskaņā ar 43. pantu.

8. pants

Trešo valstu un starptautisku organizāciju piekļuve *SST* pakalpojumiem, *GOVSATCOM* pakalpojumiem un *Galileo* publiskajam regulētajam pakalpojumam

1. Trešās valstis un starptautiskas organizācijas *GOVSATCOM* pakalpojumiem var piekļūt ar noteikumu, ka:
  - a) tās saskaņā ar LESD 218. pantu noslēdz nolīgumu, kurā paredzēti noteikumi un nosacījumi attiecībā uz piekļuvi *GOVSATCOM* pakalpojumiem, un
  - b) tās ievēro šīs regulas 43. pantu.
2. Trešās valstis un starptautiskas organizācijas, kuru galvenā mītne neatrodas Savienībā, var piekļūt 55. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajiem *SST* pakalpojumiem ar noteikumu, ka:
  - a) tās saskaņā ar LESD 218. pantu noslēdz nolīgumu, kurā paredzēti noteikumi un nosacījumi piekļuvei šādiem *SST* pakalpojumiem; un
  - b) tās ievēro šīs regulas 43. pantu.
3. Lai piekļūtu publiski pieejamiem *SST* pakalpojumiem, kā minēts 54. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā, nav vajadzīgs nolīgums, kas noslēgts saskaņā ar LESD 218. pantu. Lai piekļūtu minētajiem pakalpojumiem, ir vajadzīgs potenciālo lietotāju pieprasījums saskaņā ar 56. pantu.

4. Trešo valstu un starptautisko organizāciju piekļuvi *Galileo* sniegtajam publiskajam regulētajam pakalpojumam (PRS) reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 1104/2011/ES ⁽³⁹⁾ 3. panta 5. punkts.

9. pants

Īpašumtiesības uz aktīviem un aktīvu izmantošana

1. Izņemot 2. punktā paredzētos gadījumos, visu saistībā ar Programmas komponentiem radīto vai izstrādāto materiālo un nemateriālo aktīvu īpašnieks ir Savienība. Tālab Komisija nodrošina, ka attiecīgie līgumi, nolīgumi un citas vienošanās, kas saistītas ar darbībām, kuru rezultātā var tikt radīti vai izstrādāti šādi aktīvi, ietver noteikumus, kas minētajiem aktīviem nodrošina Savienības īpašumtiesības.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro materiālajiem un nemateriālajiem aktīviem, kas radīti vai izstrādāti saistībā ar Programmas komponentiem, ja darbības, kuru rezultātā var tikt radīti vai izstrādāti šādi aktīvi:

- a) tiek veiktas saistībā ar dotācijām vai godalgām, ko pilnībā finansē Savienība;
- b) netiek pilnībā finansētas no Savienības puses; vai
- c) attiecas uz PRS uztvērēju, kuros iestrādāta ESKI, vai šādu uztvērēju komponentu izstrādi, ražošanu vai izmantošanu.

3. Komisija nodrošina, ka līgumi, nolīgumi un citas vienošanās, kas saistītas ar šā panta 2. punktā minētajām darbībām, ietver noteikumus, kuros izklāstīts atbilstošs īpašumtiesību režīms, kas attiecas uz minētajiem aktīviem, un attiecībā uz šā panta 2. punkta c) apakšpunktu – ka tie nodrošina, ka Savienība var izmantot PRS uztvērējus saskaņā ar Lēmumu Nr. 1104/2011/ES.

4. Komisija tiecas ar trešām personām noslēgt līgumus, nolīgumus vai citas vienošanās par:

- a) iepriekš esošajām īpašumtiesībām uz materiālajiem un nemateriālajiem aktīviem, kas radīti vai izstrādāti saistībā ar Programmas komponentiem;
- b) īpašumtiesību vai licences tiesību iegūšanu attiecībā uz citiem materiāliem un nemateriāliem aktīviem, kas nepieciešami Programmas īstenošanai.

5. Komisija ar atbilstošu satvaru nodrošina 1. un 2. punktā minēto Savienības īpašumā esošo materiālo un nemateriālo aktīvu optimālu izmantošanu.

6. Ja 1. un 2. punktā minētie aktīvi ir intelektuālā īpašuma tiesības, Komisija pārvalda minētās tiesības pēc iespējas efektīvi, ņemot vērā:

- a) nepieciešamību aktīvus aizsargāt un piešķirt tiem vērtību;
- b) visu attiecīgo ieinteresēto personu leģitīmās intereses;
- c) vajadzību pēc tirgu un jauno tehnoloģiju saskaņotas attīstības; un
- d) vajadzību pēc Programmas komponentu sniegto pakalpojumu nepārtrauktības.

Komisija nodrošina, ka attiecīgie līgumi, nolīgumi un citas vienošanās ietver iespēju nodot minētās intelektuālā īpašuma tiesības trešām personām vai piešķirt trešām personām licences attiecībā uz minētajām tiesībām, tostarp intelektuālā īpašuma radītājam, un ka Aģentūra var brīvi izmantot minētās tiesības, ja tas nepieciešams tās uzdevumu izpildei saskaņā ar šo regulu.

FPPN, kas paredzēts 28. panta 4. punktā, vai ieguldījumu nolīgumos, kas minēti 32. panta 1. punktā, iekļauj attiecīgus noteikumus, kuri ļauj EKA un citiem pilnvarotajiem subjektiem izmantot šā punkta pirmajā daļā minētās intelektuālā īpašuma tiesības, ja tas nepieciešams šo subjektu uzdevumu izpildei saskaņā ar šo regulu, un minētās izmantošanas nosacījumus.

⁽³⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1104/2011/ES (2011. gada 25. oktobris) par noteikumiem par piekļuvi publiskajam regulētajam pakalpojumam, ko sniedz globālā navigācijas satelītu sistēma, kura izveidota saskaņā ar *Galileo* programmu (OV L 287, 4.11.2011., 1. lpp.).

10. pants

Garantija

1. Neskarot pienākumus, kas noteikti juridiski saistošos noteikumos, pakalpojumi, dati un informācija, ko sniedz Programmas komponenti, tiek sniegti bez jebkādas tiešas vai netiešas garantijas attiecībā uz to kvalitāti, precizitāti, pieejamību, uzticamību, ātrdarbīgumu un piemērotību kādam mērķim.
2. Komisija nodrošina, ka minēto pakalpojumu, datu un informācijas lietotāji ir pienācīgi informēti par 1. punktu.

II SADAĻA

BUDŽETA IEGULDĪJUMS UN MEHĀNISMI

11. pants

Budžets

1. Finansējums Programmas īstenošanai laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim un saistīto risku segšanai ir 14,880 miljardi EUR faktiskajās cenās.

Šā punkta pirmajā daļā minētā summa tiek sadalīta šādās izdevumu kategorijās:

- a) *Galileo* un *EGNOS*: 9,017 miljardi EUR;
- b) *Copernicus*: 5,421 miljards EUR;
- c) *SSA* un *GOVSATCOM*: 0,442 miljardi EUR.

2. Komisija var pārdalīt līdzekļus starp šā panta 1. punktā minētajām izdevumu kategorijām tādā maksimālajā apjomā, kas atbilst 7,5 % no izdevumu kategorijas, kas saņem līdzekļus, vai no kategorijas, no kuras līdzekļi tiek nodrošināti. Komisija ar īstenošanas aktiem līdzekļus starp šā panta 1. punktā minētajām izdevumu kategorijām var pārdalīt, ja minētā pārdalīšana pārsniedz kumulatīvu summu, kura ir lielāka par 7,5 % no summas, kas piešķirta tai izdevumu kategorijai, kas līdzekļus saņem, vai tai kategorijai, no kuras līdzekļi tiek sniegti. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 107. panta 3. punktā.

3. Papildu pasākumus, kā paredzēts 3. panta 2. punktā, proti, 5. un 6. pantā minētās darbības, finansē no Programmas komponentiem.

4. Programmai piešķirtās Savienības budžeta apropriācijas aptver visas darbības, kas vajadzīgas 4. pantā minēto mērķu izpildei. Šādi izdevumi var ietvert:

- a) pētījumus un ekspertu sanāksmes, jo īpaši sanāksmes, kurās izvērtē atbilstību izmaksu un laika ierobežojumiem;
- b) informācijas un komunikācijas pasākumus, tostarp korporatīvu saziņu par Savienības politiskajām prioritātēm, ja tām ir tieša saistība ar šīs regulas mērķiem, īpašu uzmanību pievēršot sinerģiju radīšanai ar citiem Savienības politiku virzieniem;
- c) informācijas tehnoloģijas tīklus, kuru funkcija ir informācijas apstrāde vai apmaiņa, un administratīvās pārvaldības pasākumus, tostarp drošības jomā, ko īsteno Komisija;
- d) tehnisko un administratīvo atbalstu Programmas īstenošanai, piemēram, sagatavošanās, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas darbības, tostarp korporatīvās informācijas tehnoloģijas sistēmas.

5. Darbībām, kas saņem kumulatīvu finansējumu no dažādām Savienības programmām, revīziju veic tikai vienreiz, aptverot visas iesaistītās programmas un to attiecīgos piemērojamos noteikumus.

6. Budžeta saistības, kas attiecas uz Programmu un aptver darbības, kuras ilgst vairāk nekā vienu finanšu gadu, var sadalīt pa vairākiem gadiem gada maksājumos.
7. Pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma resursus, kas tai ir piešķirti saskaņā ar dalītu pārvaldību, var pārnest uz Programmu, ievērojot nosacījumus, kas izklāstīti Kopīgo noteikumu regulas 26. pantā. Komisija apgūst minētos resursus tieši, saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu, vai netieši, saskaņā ar minētās daļas c) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

12. pants

Piešķirtie ieņēmumi

1. Programmas komponentu radītos ieņēmumus iemaksā Savienības budžetā un izmanto, lai finansētu komponentu, kas radījis ieņēmumus.
2. Dalībvalstis var piešķirt Programmas komponentam papildu finansiālo ieguldījumu papildu elementu segšanai ar nosacījumu, ka šādi papildu elementi attiecīgajam komponentam nerada finansiālu vai tehnisku slogu vai kavējumus. Komisija ar īstenošanas aktiem lemj, vai minētie nosacījumi ir izpildīti. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.
3. Šajā pantā minēto papildu finansiālo ieguldījumu uzskata par ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 2. punktu.

13. pants

Īstenošana un Savienības finansējuma veidi

1. Programmu īsteno atbilstīgi tiešai pārvaldībai saskaņā ar Finanšu regulu vai atbilstīgi netiešai pārvaldībai kopā ar struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā.
2. Programma var nodrošināt finansējumu jebkurā no veidiem, kas noteikti Finanšu regulā, jo īpaši kā dotācijas, godalgas un iepirkumu. Tā var arī nodrošināt finansējumu finanšu instrumentu veidā finansējuma apvienošanas darbībās.
3. Ja *Copernicus* budžetu izpilda atbilstīgi netiešai pārvaldībai, var piemērot to subjektu iepirkuma noteikumus, kuriem ir uzticēti budžeta izpildes uzdevumi, ciktāl tas atļauts saskaņā ar Finanšu regulas 62. un 154. pantu. Īpašus pielāgojumus, kas vajadzīgi minētajiem iepirkuma noteikumiem, nosaka attiecīgajos iemaksu nolīgumos.

III SADAĻA

FINANŠU NOTEIKUMI

I NODAĻA

Iepirkums

14. pants

Iepirkuma principi

1. Īstenojot iepirkuma procedūras Programmas vajadzībām, līgumslēdzēja iestāde rīkojas saskaņā ar šādiem principiem:

- a) visās dalībvalstīs visā Savienībā un visā piegādes ķēdē veicināt visplašākās un visatvērtākās dalības iespējas ekonomikas dalībniekiem, jo īpaši jaunuzņēmumiem, jauniem tirgus dalībniekiem un MVU, tostarp gadījumos, kad pretendenti slēdz apakšuzņēmuma līgumus;
  - b) nodrošināt efektīvu konkurenci un, ja vien iespējams, izvairīties no pārmērīgas paļaušanās uz vienu piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, jo īpaši attiecībā uz kritiski svarīgām iekārtām un pakalpojumiem, vienlaikus ņemot vērā mērķi panākt tehnoloģisko neatkarību un pakalpojumu nepārtrauktību;
  - c) atkāpjoties no Finanšu regulas 167. panta, attiecīgā gadījumā izmantot vairākus piegādes avotus, lai nodrošinātu labāku vispārējo kontroli pār visiem Programmas komponentiem, to izmaksām un grafiku;
  - d) ievērot principu par atvērtu piekļuvi un godīgu konkurenci visā rūpniecības piegādes ķēdē, rīkojot konkursus – atklāti un laikus sniedzot informāciju, skaidri paziņojot piemērojamās publiskā iepirkuma noteikumus un procedūras, atlases un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus un visu citu svarīgu informāciju, lai visiem iespējamiem pretendentiem, tostarp MVU un jaunuzņēmumiem, nodrošinātu godīgas konkurences nosacījumus;
  - e) pastiprināt Savienības autonomiju, jo īpaši tehnoloģiju ziņā;
  - f) ievērot Programmas komponentu drošības prasības un veicināt Savienības un tās dalībvalstu būtisko drošības interešu aizsardzību;
  - g) veicināt pakalpojumu nepārtrauktību un uzticamību;
  - h) ievērot attiecīgus sociālos un vides kritērijus.
2. Iepirkumu padome Komisijā rūpīgi izskata iepirkuma procesu attiecībā uz visiem Programmas komponentiem un uzrauga pilnvarotajiem subjektiem piešķirtā Savienības budžeta līgumisko izpildi. Attiecīgā gadījumā uzaicina visu pilnvaroto subjektu pārstāvjus.

15. pants

Līgums ar nosacījumiem maksājumu stadijām

1. Attiecībā uz operacionālām un infrastruktūrai specifiskām darbībām līgumslēdzēja iestāde var piešķirt tiesības slēgt līgumu kā līgumu ar nosacījumiem maksājumu stadijām saskaņā ar šo pantu.
2. Iepirkuma procedūras dokumentos, kas attiecas uz līgumu ar nosacījumiem maksājumu stadijām, norāda uz konkrētiem līguma ar nosacījumiem maksājumu stadijām elementiem. Konkrēti, šajos dokumentos norāda līguma priekšmetu, cenu vai cenas noteikšanas kārtību un darbu, piegāžu un pakalpojumu nodrošināšanas kārtību katrā stadijā.
3. Līgums ar nosacījumiem maksājumu stadijām ietver:
  - a) vienu nemainīgu stadiju, no kuras izriet stingras saistības veikt darbus, piegādes vai sniegt pakalpojumus, par ko noslēgts līgums uz šo stadiju; un
  - b) vienu vai vairākas citas stadijas, kas ietver nosacījumus gan budžeta, gan izpildes ziņā.
4. Saistības, kas paredzētas līguma nemainīgajā stadijā, un saistības, kas paredzētas katrā stadijā ar nosacījumiem, ir daļa no vienota veseluma, ņemot vērā iepriekšējās vai nākamajās stadijās paredzētās saistības.
5. Par katras stadijas ar nosacījumiem izpildi tiek pieņemts līgumslēdzējas iestādes lēmums, kuru darbuzņēmējam paziņo atbilstīgi līguma noteikumiem.

16. pants

Izmaksu atlīdzināšanas līgumi

1. Ievērojot 3. punktā paredzētos nosacījumus, līgumslēdzēja iestāde var slēgt pilnīgas vai daļējas izmaksu atlīdzināšanas līgumu.
2. Maksājamā cena ir summa, kas maksājama saskaņā ar izmaksu atlīdzināšanas līgumu, lai atlīdzinātu:

- a) visas tiešās izmaksas, kuras darbuzņēmējam faktiski radušās līguma izpildē, piemēram, izdevumi par darbaspēku, materiāliem, patēriņa precēm un par līguma izpildei nepieciešamo iekārtu un infrastruktūras izmantošanu;
  - b) netiešās izmaksas;
  - c) fiksēta peļņa; un
  - d) pienācīga motivējoša maksa, kuras pamatā ir izpildes un piegādes grafiku mērķu sasniegšana.
3. Līgumslēdzēja iestāde var slēgt pilnīgas vai daļējas izmaksu atlīdzināšanas līgumu gadījumos, kad ir sarežģīti vai nelietderīgi noteikt precīzu fiksētu cenu sakarā ar līguma izpildei piemītošo nenoteiktību, jo:
- a) līgumā ir paredzēti ļoti sarežģīti elementi vai elementi, kuru dēļ ir jāizmanto kāda jauna tehnoloģija, un tādēļ tas ietver lielu skaitu tehnisku risku; vai
  - b) darbības, par kurām tiek slēgts līgums, operacionālu iemeslu dēļ ir jāpārskatī, lai gan vēl nav iespējams pilnībā noteikt precīzu fiksētu cenu, tāpēc ka pastāv būtiski riski vai tāpēc ka konkrētā līguma izpilde daļēji ir atkarīga no citu līgumu izpildes.
4. Izmaksu atlīdzināšanas līgumos nosaka maksimālo cenu. Pilnīgas vai daļējas izmaksu atlīdzināšanas līguma maksimālā cena ir maksimālā maksājāmā cena. Cenu var mainīt saskaņā ar Finanšu regulas 172. pantu.

17. pants

Apakšuzņēmuma līguma slēgšana

1. Lai iedrošinātu jaunus tirgus dalībniekus, MVU un jaunuzņēmumus un to pārrobežu dalību, un lai piedāvātu visplašāko iespējamo ģeogrāfisko pārklājumu, vienlaikus aizsargājot Savienības autonomiju, līgumslēdzēja iestāde prasa, lai pretendents, izsludinot konkursa procedūru atbilstīgā apakšuzņēmuma līgumu līmenī, par kādu līguma daļu slēgtu apakšuzņēmuma līgumus ar uzņēmumiem, kas nepieder pie grupas, pie kuras pieder pretendents.
2. Pretendents pamato jebkuru atkāpi no prasības, kas veikta saskaņā ar 1. punktu.
3. Attiecībā uz līgumiem, kas pārsniedz 10 miljonus EUR, līgumslēdzēja iestāde tiecas nodrošināt, ka par vismaz 30 % no līguma vērtības konkursa kārtībā tiek slēgti dažāda līmeņa apakšuzņēmuma līgumi ar uzņēmumiem ārpus galvenā pretendenta grupas, jo īpaši, lai nodrošinātu MVU pārrobežu dalību. Komisija informē 107. panta 1. punktā minēto Programmas komiteju par minētā mērķa sasniegšanu attiecībā uz līgumiem, kas parakstīti pēc šīs regulas stāšanās spēkā.

II NODAĻA

Dotācijas, godalgas un finansējuma apvienošanas darbības

18. pants

Dotācijas un godalgas

1. Savienība var segt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām, neskarot līdzfinansējuma principu.
2. Atkāpjoties no Finanšu regulas 181. panta 6. punkta, kad tiek piemērotas vienotas likmes, atbildīgais kredītrīkotājs var atļaut vai noteikt saņēmēja netiešo izmaksu finansējumu, nepārsniedzot 25 % no darbības kopējām attiecināmajām tiešajām izmaksām.
3. Neatkarīgi no šā panta 2. punkta – netiešās izmaksas var deklarēt kā fiksētu summu vai vienības izmaksas, ja tas ir paredzēts 100. pantā minētajā darba programmā.

4. Atkāpjoties no Finanšu regulas 204. panta, finansiālā atbalsta maksimālā summa, ko var maksāt trešai personai, nepārsniedz 200 000 EUR.

19. pants

Kopīgi uzaicinājumi saistībā ar dotācijām

1. Komisija vai pilnvarotais subjekts Programmas kontekstā var izsludināt uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus kopīgi ar subjektiem, struktūrām vai personām, kas minētas Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā.
2. Šā panta 1. punkta minētā kopīga uzaicinājuma gadījumā:
  - a) piemēro Finanšu regulas VIII sadaļā minētos noteikumus;
  - b) vērtēšanas procedūrās iesaista līdzsvaroti veidotu tādu ekspertu grupu, kurus iecel katra puse; un
  - c) vērtēšanas komitejas ievēro Finanšu regulas 150. pantu.
3. Dotācijas nolīgumā nosaka kārtību, kas piemērojama intelektuālā īpašuma tiesībām.

20. pants

Dotācijas iepirkumam pirmskomercializācijas posmā un inovatīvu risinājumu iepirkumam

1. Darbības var ietvert vai par galveno mērķi izvirzīt iepirkumu pirmskomercializācijas posmā vai inovatīvu risinājumu publisko iepirkumu, ko veic saņēmēji, kuri ir līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2014/24/ES ⁽⁴⁰⁾, 2014/25/ES ⁽⁴¹⁾ un 2009/81/EK ⁽⁴²⁾.
2. Iepirkuma procedūras inovatīviem risinājumiem:
  - a) atbilst pārredzamības, nediskriminēšanas, vienlīdzīgas attieksmes, pareizas finanšu pārvaldības, proporcionalitātes principiem un konkurences noteikumiem;
  - b) iepirkuma pirmskomercializācijas posmā gadījumā var paredzēt īpašus nosacījumus, piemēram, noteikt, ka iepirkto darbību izpildes vieta aprobežojas tikai ar dalībvalstu un trešo valstu, kas piedalās Programmā, teritoriju;
  - c) var atļaut vienā un tajā pašā procedūrā piešķirt vairāku līgumu slēgšanas tiesības (iepirkums no vairākiem avotiem); un
  - d) paredz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu pretendentam vai pretendentiem, kas piedāvā labāko cenas un vērtības attiecību, vienlaikus nodrošinot interešu konflikta neesību.
3. Darbuņēmējam, kas rada rezultātus iepirkumā pirmskomercializācijas posmā, pieder vismaz rezultātiem piesaistītās intelektuālā īpašuma tiesības. Līgumslēdzējām iestādēm ir vismaz tiesības bez autoratlīdzības piekļūt rezultātiem izmantošanai savām vajadzībām un tiesības piešķirt vai pieprasīt, lai darbuņēmējs piešķir neekskluzīvas licences trešām personām rezultātu izmantošanai līgumslēdzējas iestādes vajadzībām ar taisnīgiem un racionāliem nosacījumiem, bez tiesībām piešķirt apakšlicences. Ja darbuņēmējs neveic rezultātu komerciālu izmantošanu noteiktajā termiņā pēc iepirkuma pirmskomercializācijas posmā, kā noteikts līgumā, līgumslēdzējas iestādes var pieprasīt, lai tas nodod līgumslēdzējām iestādēm visas īpašumtiesības uz rezultātiem.

⁽⁴⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

⁽⁴¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

⁽⁴²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/81/EK (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp.).

21. pants

Finansējuma apvienošanas darbības

Finansējuma apvienošanas darbības, par kuru īstenošanu nolemts saskaņā ar Programmu, īsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/523 un Finanšu regulas X sadaļu.

III NODAĻA

Citi finanšu noteikumi

22. pants

Kumulatīvais un alternatīvais finansējums

1. Darbība, kas saskaņā ar programmu saņēmusi finansējumu, var saņemt finansējumu arī no citas Savienības programmas, ar noteikumu, ka finansējums nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Attiecīgajam darbības finansējumam piemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumus. Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas. Atbalstu no dažādajām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros izklāstīti atbalsta nosacījumi.

2. Darbības, kurām piešķirta izcilības zīmoga zīme saskaņā ar Programmu, var saņemt atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda vai Eiropas Sociālā fonda Plus saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 73. panta 4. punktu, ja tās atbilst šādiem kumulatīviem nosacījumiem:

- a) tās ir izvērtētas programmas uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;
- b) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus kvalitātes prasību minimumam;
- c) budžeta ierobežojumu dēļ tās nevar tikt finansētas saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus.

23. pants

Kopīgs iepirkums

1. Papildus Finanšu regulas 165. panta noteikumiem Komisija vai Aģentūra var īstenot kopīga iepirkuma procedūras ar EKA vai citām starptautiskām organizācijām, kas iesaistītas Programmas komponentu īstenošanā.

2. Iepirkuma noteikumus, kas piemērojami saskaņā ar Finanšu regulas 165. pantu, piemēro pēc analogijas ar noteikumu, ka jebkurā gadījumā tiek piemēroti Savienības iestādēm piemērojamie procedūras noteikumi.

24. pants

Attiecināmības un dalības nosacījumi Savienības operacionālo sistēmu drošības, integritātes un noturības saglabāšanai

1. Komisija 2. punktā izklāstītos attiecināmības un dalības nosacījumus piemēro iepirkumam, dotācijām vai godalgām saskaņā ar šo sadaļu, ja tā uzskata, ka tas ir nepieciešams un lietderīgi, lai saglabātu Savienības operacionālo sistēmu drošību, integritāti un noturību, ņemot vērā mērķi – visās svarīgākajās tehnoloģijās un vērtības ķēdēs veicināt Savienības stratēģisko autonomiju, jo īpaši tehnoloģiju ziņā, vienlaikus saglabājot atvērta ekonomiku.

Pirms piemērot attiecināmības un dalības nosacījumus saskaņā ar šā punkta pirmo daļu Komisija informē 107. panta 1. punkta e) apakšpunktā minēto Programmas komiteju un iespēju robežās ņem vērā dalībvalstu viedokļus par minēto attiecināmības un dalības nosacījumu piemērošanas jomu un pamatojumu.

2. Attiecināmības un dalības nosacījumi ir šādi:

- a) atbilstīgs tiesību subjekts ir iedibināts kādā dalībvalstī un tā vadības izpildstrukturvienības ir iedibinātas minētajā dalībvalstī;
- b) atbilstīgs tiesību subjekts apņemas veikt visas attiecīgās darbības vienā vai vairākās dalībvalstīs; un
- c) atbilstīgu tiesību subjektu nekontrolē trešā valsts vai trešās valsts subjekts.

Šā panta nolūkā “kontrolē” ir spēja tieši vai netieši izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību.

Šā panta nolūkā “vadības izpildstrukturvienība” ir kāda tiesību subjekta strukturvienība, kas iecelta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kas attiecīgā gadījumā atskaitās izpilddirektoram vai jebkurai citai personai, kurai ir līdzvērtīgas lemtāšanas pilnvaras, un kas ir pilnvarota noteikt tiesību subjekta stratēģiju, mērķus un vispārējo virzību, un kas pārrauga un uzrauga vadības lēmumu pieņemšanu.

3. Komisija 2. punkta pirmās daļas a) vai b) apakšpunktā minētos nosacījumus kādam konkrētam tiesību subjektam var nepiemērot, balstoties uz izvērtējumu, kura pamatā ir šādi kumulatīvi kritēriji:

- a) attiecībā uz konkrētām tehnoloģijām, precēm vai pakalpojumiem, kas vajadzīgi 1. punktā minētajām darbībām, dalībvalstīs nav viegli pieejamu aizstājēju;
- b) tiesību subjekts ir iedibināts kādā valstī, kas ir EEZ dalībvalsts vai EBTA locekle un kas ir noslēgusi starptautisku nolīgumu ar Savienību, kā minēts 7. pantā, minētajā valstī ir iedibināta tā vadības izpildstrukturvienība, un darbības, kas saistītas ar iepirkumu, dotāciju vai godalgu, tiek veiktas minētajā trešā valstī vai vienā vai vairākās šādās valstīs; un
- c) tiek īstenoti pietiekami pasākumi, lai nodrošinātu ESKI aizsardzību saskaņā ar 43. pantu un Programmas komponentu, to darbības un pakalpojumu integritāti, drošību un noturību.

Atkāpjoties no šā punkta pirmās daļas b) apakšpunkta, Komisija var atkāpties no 2. punkta pirmās daļas a) vai b) apakšpunkta nosacījumu piemērošanas tādām tiesību subjektam, kas iedibināts kādā trešā valstī, kura nav EEZ dalībvalsts vai EBTA locekle, ja valstīs, kas ir EEZ vai EBTA dalībvalstis, nav viegli pieejamu aizstājēju un ir izpildīti pirmās daļas a) un c) apakšpunktā izklāstītie kritēriji.

4. Komisija var atkāpties no 2. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā paredzētā nosacījuma piemērošanas, ja dalībvalstī iedibinātais tiesību subjekts sniedz šādas garantijas:

- a) tiesību subjekts netiek kontrolēts tādā veidā, kas iegrožo vai ierobežo tā spēju:
  - i) īstenot iepirkumu, dotāciju vai godalgu; un
  - ii) sniegt rezultātus, jo īpaši, pildot ziņošanas pienākumus;
- b) kontrolējošā trešā valsts vai trešās valsts subjekts apņemas saistībā ar iepirkumu, dotāciju vai godalgu atturēties izmantot tiesības kontrolēt vai noteikt tiesību subjektam ziņošanas pienākumus; un
- c) tiesību subjekts ievēro 34. panta 7. punktu.

5. To, vai tiesību subjekts izpilda 3. punkta c) apakšpunktā izklāstītos kritērijus un 4. punktā minētās garantijas, novērtē tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kurā tiesību subjekts ir iedibināts. Komisija minēto novērtējumu ievēro.

6. Komisija 107. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajai Programmas komitejai sniedz šādu informāciju:

- a) šā panta 1. punktā minēto attiecināmības un dalības nosacījumu piemērošanas joma;
- b) sīkāka informācija un pamatojums par atkāpēm, kas piešķirtas saskaņā ar šo pantu; un

c) izvērtējums, uz kuru balstīta atkāpe, kas piešķirta, ievērojot šā panta 3. un 4. punktu, – neizpaužot sensitīvu komercinformāciju.

7. Nosacījumus, kas izklāstīti 2. punktā, kritērijus, kas izklāstīti 3. punktā un garantijas, kas izklāstītas 4. punktā, attiecīgi ietver dokumentos, kas saistīti ar iepirkumu, dotāciju vai godalgu, un iepirkuma gadījumā tie piemērojami izrietošā līguma pilnu dzīves ciklu.

8. Šis pants neskar Lēmumu Nr. 1104/2011/ES un 2015. gada 15. septembra Komisijas Deleģēto lēmumu ⁽⁴³⁾, Regulu (ES) 2019/452, Lēmumu 2013/488/ES un Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444, un drošības pārbaudi, ko dalībvalstis veic attiecībā uz tiesību subjektiem, kuri ir iesaistīti darbībās, kam vajadzīga piekļuve ESKI, attiecībā uz kuru ir jāievēro piemērojami valsts normatīvie akti.

Ja līgumi, kas izriet no šā panta piemērošanas, ir klasificēti, attiecināmības un dalības nosacījumi, ko Komisija piemēro saskaņā ar 1. punktu, neskar valsts drošības iestāžu kompetenci.

Šis pants neietekmē, negroza un nav pretrunā nevienai no esošajām iestādes drošības pielāides un personāla drošības pielāides procedūrām dalībvalstī.

25. pants

Savienības finanšu interešu aizsardzība

Ja kāda trešā valsts Programmā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts, ievērojot starptautisku nolīgumu, vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, OLAF un Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

IV SADAĻA

PROGRAMMAS PĀRVALDĪBA

26. pants

Pārvaldības principi

Programmas pārvaldība balstās uz šādiem principiem:

- a) skaidrs uzdevumu un pienākumu sadalījums starp katra Programmas komponenta un pasākuma īstenošanā iesaistītajiem subjektiem, jo īpaši starp dalībvalstīm, Komisiju, Aģentūru, EKA un EUMETSAT, pamatojoties uz to attiecīgo kompetenci un izvairoties no jebkādas uzdevumu un pienākumu pārklāšanās;
- b) pārvaldības struktūras piemērotība katra Programmas komponenta un pasākuma konkrētajām vajadzībām;
- c) stingra Programmas kontrole, tostarp tas, ka visi subjekti stingri ievēro izmaksas, grafiku un sniegumu savu attiecīgo lomu un uzdevumu satvarā saskaņā ar šo regulu;
- d) pārredzama un izmaksu ziņā efektīva pārvaldība;
- e) pakalpojuma nepārtrauktība un nepieciešamās infrastruktūras nepārtrauktība, tostarp aizsardzība pret attiecīgiem apdraudējumiem;

⁽⁴³⁾ Komisijas Deleģētais lēmums (2015. gada 15. septembris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1104/2011/ES attiecībā uz kopējiem minimālajiem standartiem, kas jāievēro PRP kompetentajām iestādēm C(2015) 6123.

- f) sistemātiski un strukturēti tiek ņemtas vērā Programmas komponentu sniegto datu, informācijas un pakalpojumu lietotāju vajadzības, kā arī saistītā zinātnes un tehnoloģiju attīstība;
- g) pastāvīgi centieni kontrolēt un samazināt riskus.

27. pants

Dalībvalstu loma

1. Dalībvalstis var piedalīties Programmā. Dalībvalstis, kas piedalās Programmā, iegulda savu tehnisko kompetenci, zinātību un palīdzību, jo īpaši drošuma un drošības jomā, vai – attiecīgā gadījumā un ja iespējams – darot Savienībai pieejamus datus, informāciju, pakalpojumus un infrastruktūru, kas ir to rīcībā vai atrodas to teritorijā, tostarp, nodrošinot efektīvu un netraucētu piekļuvi *Copernicus in situ* datiem un to izmantošanu un sadarbojoties ar Komisiju, lai uzlabotu Programmai vajadzīgo *Copernicus in situ* datu pieejamību, ņemot vērā piemērojamās licences un pienākumus.
2. Komisija, izmantojot iemaksu nolīgumus, var uzticēt konkrētus uzdevumus dalībvalstu organizācijām, ja attiecīgās dalībvalstis šādas organizācijas ir izraudzījušās. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem iemaksu lēmumus attiecībā uz iemaksu nolīgumiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā konsultēšanās procedūru, kas minēta ar 107. panta 2. punktā.
3. Dažos pienācīgi pamatotos gadījumos 29. pantā minēto uzdevumu veikšanai Aģentūra, izmantojot iemaksu nolīgumus, var uzticēt konkrētus uzdevumus dalībvalsts organizācijām, ja attiecīgā dalībvalsts šādas organizācijas ir izraudzījusies.
4. Dalībvalstis veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu raitu Programmas darbību, tostarp, atbilstīgā līmenī palīdzot aizsargāt šai programmai nepieciešamo radiofrekvenču spektru.
5. Dalībvalstis un Komisija var sadarboties, lai paplašinātu Programmas komponentu nodrošināto datu, informācijas un pakalpojumu izmantošanu.
6. Kad vien iespējams, dalībvalstu ieguldījums 107. panta 6. punktā minētajā lietotāju forumā ir balstīts uz sistemātisku un koordinētu apspriešanos ar galalietotāju kopienām valsts līmenī, jo īpaši attiecībā uz *Galileo*, *EGNOS* un *Copernicus*.
7. Dalībvalstis un Komisija sadarbojas, lai izstrādātu *Copernicus in situ* komponentu un kalibrēšanas pakalpojumus uz zemes, kas vajadzīgi kosmosa sistēmu ieviešanai, un veicinātu *Copernicus in situ* datus un atsaucē datu kopu pilnīga potenciāla izmantošanu, pamatojoties uz esošajām spējām.
8. Drošības jomā dalībvalstis veic 34. panta 6. punktā minētos uzdevumus.

28. pants

Komisijas loma

1. Komisijai ir vispārēja atbildība par Programmas īstenošanu, tostarp drošības jomā, neskarot dalībvalstu prerogatīvas nacionālās drošības jomā. Komisija saskaņā ar šo regulu un atbilstoši lietotāju prasībām nosaka Programmas prioritātes un ilgtermiņa attīstību un uzrauga tās īstenošanu, neskarot citas Savienības politikas.
2. Komisija pārvalda jebkuru Programmas komponentu vai apakškomponentu, kas nav uzticēts citam subjektam, jo īpaši GOVSATCOM, NEO apakškomponentu, SWE apakškomponentu un 55. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētās darbības.

3. Komisija nodrošina skaidru uzdevumu un pienākumu sadalījumu starp dažādiem Programmā iesaistītajiem subjektiem un koordinē minēto subjektu darbības. Komisija arī nodrošina, ka visi pilnvarotie subjekti, kas iesaistīti Programmas īstenošanā, aizsargā Savienības intereses, garantē Savienības līdzekļu pareizu pārvaldību un ievēro Finanšu regulu un šo regulu.

4. Komisija ar Aģentūru un, ņemot vērā 2004. gada pamat nolikumu, ar EKA noslēdz FPPN, kā paredzēts Finanšu regulas 130. pantā.

5. Ja tas vajadzīgs Programmas raitai darbībai un to pakalpojumu netraucētai sniegšanai, ko nodrošina Programmas komponenti, Komisija – pēc apspriešanās ar lietotājiem, tostarp ar 107. panta 6. punktā minētā lietotāju foruma starpniecību, un visām citām ieinteresētajām personām –, izmantojot īstenošanas aktus, nosaka tehniskās un operacionālās prasības, kas vajadzīgas minēto komponentu un to sniegto pakalpojumu īstenošanai un attīstībai. Kad Komisija nosaka minētās tehniskās un operacionālās prasības, tā cenšas nesamazināt vispārējo drošības līmeni un noteikti izpilda atgriezeniskās saderības prasības.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

6. Neskarot Aģentūras vai citu pilnvaroto subjektu uzdevumus, Komisija nodrošina, ka tiek veicināta un maksimizēta Programmas komponentu sniegto datu un pakalpojumu ieviešana un izmantošana publiskajā un privātajā sektorā, tostarp, atbalstot minēto pakalpojumu un lietotājdraudzīgu saskarņu atbilstīgu izstrādi un gādājot par vides stabilitāti ilgtermiņā. Tā izstrādā attiecīgas sinerģijas starp dažādu Programmas komponentu lietojumiem. Tā nodrošina Programmas un citu Savienības darbību un programmu papildināmību, saskaņotību, sinerģijas un saiknes starp tām.

7. Attiecīgā gadījumā Komisija nodrošina Programmas kontekstā veikto darbību saskaņotību ar darbībām, kuras kosmosa jomā tiek veiktas Savienības, valstu vai starptautiskā līmenī. Tā mudina dalībvalstis uz savstarpēju sadarbību un, ja tas attiecas uz Programmu, veicina dalībvalstu tehnoloģisko spēju un norišu kosmosa jomā konvergenci. Minētajā nolūkā Komisija – attiecīgā gadījumā un to attiecīgajā kompetences jomā – sadarbojas ar Aģentūru un EKA.

8. Komisija informē 107. pantā minēto Programmas komiteju par starpposma rezultātiem un galarezultātiem, kas iegūti, izvērtējot iepirkuma procedūras un līgumus, tostarp apakšuzņēmuma līgumus, ar publiskā un privātā sektora subjektiem.

29. pants

Aģentūras loma

1. Aģentūrai ir šādi savi uzdevumi:
  - a) ar Drošības akreditācijas padomes starpniecību nodrošināt visu Programmas komponentu drošības akreditāciju saskaņā ar V sadaļas II nodaļu;
  - b) pildīt 34. panta 3. un 5. punktā minētos uzdevumus;
  - c) veikt komunikācijas, tirgus attīstības un veicināšanas darbības attiecībā uz *Galileo* un *EGNOS* piedāvātajiem pakalpojumiem, jo īpaši darbības, kas saistītas ar ieviešanu tirgū un lietotāju vajadzību koordinēšanu;
  - d) veikt komunikācijas, tirgus attīstības un veicināšanas darbības attiecībā uz *Copernicus* piedāvātajiem datiem, informāciju un pakalpojumiem, neskarot citu pilnvaroto subjektu un Komisijas veiktās darbības;
  - e) nodrošināt Komisijai lietpratību, tostarp ar mērķi sagatavot leņķus ar kosmosu saistītas pētniecības prioritātes.

2. Komisija uztic Aģentūrai šādus uzdevumus:
- pārvaldīt *EGNOS* un *Galileo* ekspluatāciju, kā paredzēts 44. pantā;
  - visaptveroši koordinēt ar lietotājiem saistītos *GOVSATCOM* aspektus ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm, attiecīgajām Savienības aģentūrām, EĀDD un citiem subjektiem krīzes pārvarēšanas misijās un operācijās;
  - īstenot darbības, kas saistītas ar tādu lejupējo lietojumu un pakalpojumu izstrādi, kuri balstās uz Programmas komponentiem un pamatelementiem un integrētiem lietojumiem, kuru pamatā ir *Galileo*, *EGNOS* un *Copernicus* sniegtie dati un pakalpojumi, tostarp, ja finansējums šādām darbībām ir darīts pieejams programmas "Apvāršnis Eiropa" kontekstā, vai ja tas nepieciešams, lai sasniegtu 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētos mērķus;
  - veikt darbības, kas saistītas ar tādu datu, informācijas un pakalpojumu izmantošanu lietotāju vidū, kurus piedāvā citi Programmas komponenti, nevis *Galileo* un *EGNOS*; neietekmējot *Copernicus* darbības un *Copernicus* pakalpojumus, kas uzticēti citiem subjektiem;
  - veikt konkrētas darbības, kas minētas 6. pantā.
3. Komisija, pamatojoties uz 102. panta 5. punktā minētajiem novērtējumiem, var uzticēt Aģentūrai citus uzdevumus ar noteikumu, ka tie nedublē darbības, ko Programmas kontekstā veic citi pilnvarotie subjekti, un ar noteikumu, ka to mērķis ir uzlabot Programmas pasākumu īstenošanas efektivitāti.
4. Ja Aģentūrai tiek uzticētas darbības, to īstenošanai tiek nodrošināti atbilstīgi finanšu resursi, cilvēkresursi un administratīvie resursi.
5. Atkāpjoties no Finanšu regulas 62. panta 1. punkta un ņemot vērā Komisijas veikto Savienības interešu aizsardzības novērtējumu, Aģentūra, izmantojot iemaksu nolīgumus, var uzticēt konkrētas darbības citiem subjektiem to attiecīgās kompetences jomās, ievērojot Komisijai piemērotos netiešas pārvaldības nosacījumus.

30. pants

EKA loma

1. Ar noteikumu, ka tiek aizsargātas Savienības intereses, EKA uztic šādus uzdevumus:
- attiecībā uz *Copernicus*:
    - kosmosa komponenta koordinācija un kosmosa komponenta īstenošana un tā attīstība;
    - Copernicus* kosmosa infrastruktūras projektēšana, izstrāde un izbūve, tostarp minētās infrastruktūras un ar to saistītā iepirkuma operācijas, izņemot gadījumus, kad minētās operācijas veic citi subjekti; un
    - attiecīgā gadījumā – piekļuves trešo personu datiem nodrošināšana;
  - attiecībā uz *Galileo* un *EGNOS*: zemes segmenta un satelītu daļu attīstība, projektēšana un izstrāde, tostarp testēšana un validēšana;
  - attiecībā uz visiem Programmas komponentiem: augšupējas pētniecības un izstrādes darbības EKA lietpratības jomās.
2. Pamatojoties uz Komisijas veiktu novērtējumu, EKA var uzticēt citus uzdevumus, kas pamatojas uz Programmas vajadzībām, ar noteikumu, ka minētie uzdevumi nedublē darbības, ko Programmas kontekstā veic cits pilnvarotais subjekts, un ka tie cenšas uzlabot Programmas pasākumu īstenošanas efektivitāti.
3. Neskarot 31. pantā minēto FPPN, Komisija vai Aģentūra var lūgt EKA nodrošināt tehnisko lietpratību un informāciju, kas vajadzīga, lai veiktu tām ar šo regulu uzticētos uzdevumus, ievērojot nosacījumus, par kuriem panākta savstarpēja vienošanās.

31. pants

Finanšu partnerības pamatnolīgums

1. FPPN, kas minēts 28. panta 4. punktā:
  - a) skaidri nosaka Komisijas, Aģentūras un EKA lomu, atbildību un pienākumus attiecībā uz katru Programmas komponentu un nepieciešamos koordinācijas un kontroles mehānismus;
  - b) prasa, lai EKA piemērotu Savienības drošības noteikumu, kas paredzēti starp Savienību un tās iestādēm un aģentūrām, ar EKA noslēgtos drošības nolīgumos, jo īpaši attiecībā uz klasificētas informācijas apstrādi;
  - c) paredz nosacījumus EKA uzticēto līdzekļu pārvaldībai, jo īpaši attiecībā uz publisko iepirkumu, tostarp Savienības iepirkuma noteikumu piemērošanu, veicot iepirkumus Savienības vārdā un uzdevumā, vai piemērojot noteikumus saskaņā ar Finanšu regulas 154. pantu attiecībā uz subjektiem, kam uzticēta Savienības līdzekļu īstenošana, kā arī par pārvaldības procedūrām, gaidāmajiem rezultātiem, kas mērāmi ar snieguma rādītājiem, piemērojamiem pasākumiem gadījumā, ja līgumu izpilde ir nepilnīga vai krāpnieciska izmaksu, grafika un rezultātu ziņā, kā arī saziņas stratēģiju un noteikumiem par īpašumtiesībām uz visiem materiālajiem un nemateriālajiem aktīviem; minētie nosacījumi atbilst šīs regulas III un V sadaļai un Finanšu regulai;
  - d) prasa, lai ikreiz, kad Aģentūra vai EKA izveido piedāvājumu izvērtēšanas padomi iepirkumam, kas veikts saskaņā ar FPPN, Komisijas eksperti un attiecīgā gadījumā cits pilnvarotais subjekts piedalās kā dalībnieks piedāvājumu izvērtēšanas padomes sanāksmēs. Šāda dalība neietekmē piedāvājumu izvērtēšanas padomes tehnisko neatkarību;
  - e) paredz uzraudzības un kontroles pasākumus, kas jo īpaši ietver:
    - i) izmaksu prognozēšanas sistēmu;
    - ii) sistemātisku informācijas sniegšanu Komisijai vai – attiecīgā gadījumā – Aģentūrai par izmaksām un grafiku; un
    - iii) gadījumā, ja notiek novirzīšanās no plānotā budžeta, izpildes un grafika, koriģējošus pasākumus, ar ko nodrošina uzdevumu izpildi piešķirtā budžeta robežās;
  - f) par katru Programmas komponentu nosaka principus EKA atlīdzībai, kurai jābūt samērīgai ar apstākļiem, kādos darbības tiek īstenotas, pienācīgi ņemot vērā krīzes un nestabilitātes situācijas un – attiecīgā gadījumā – pamatojoties uz sniegumu; atlīdzība sedz vienīgi vispārējās netiešās izmaksas, kas saistītas ar darbībām, kuras EKA uzticējusi Savienība;
  - g) paredz, ka EKA veic atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu Savienības interešu aizsardzību un lai ievērotu lēmumus, kurus Komisija pieņēmusi attiecībā uz katru Programmas komponentu, piemērojot šo regulu.
2. Komisija ar īstenošanas aktiem lemj par FPPN. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru. Par FPPN un par tā īstenošanu krietnu laiku pirms tā noslēgšanas pilnībā informē Eiropas Parlamentu un Padomi.
3. Saskaņā ar šā panta 1. punktā minēto FPPN uzdevumus, kas minēti 29. panta 2. un 3. punktā, uztic Aģentūrai un uzdevumus, kas minēti 30. panta 1. punktā, uztic EKA, izmantojot iemaksu nolīgumus. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem iemaksu lēmumu attiecībā uz iemaksu nolīgumiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru. Par iemaksu nolīgumiem un par to īstenošanu krietnu laiku pirms to noslēgšanas pilnībā informē Eiropas Parlamentu un Padomi.

32. pants

EUMETSAT un citu subjektu loma

1. Subjektiem, kas nav 29. un 30. pantā minētie subjekti, Komisija, izmantojot iemaksu nolīgumus, var uzticēt šādu uzdevumu pilnīgu vai daļēju īstenošanu:
  - a) *Copernicus* kosmosa infrastruktūras vai tās daļu modernizāciju, ekspluatācijas sagatavošanu un ekspluatāciju un – attiecīgā gadījumā – piekļuves papildinošas misijas datiem pārvaldību var uzticēt *EUMETSAT*;
  - b) *Copernicus* pakalpojumu vai to daļu īstenošanu – attiecīgām aģentūrām, struktūrām vai organizācijām, piemēram, Eiropas Vides aģentūrai *Frontex*, Eiropas Jūras drošības aģentūrai, *Satcen* un Eiropas Vidēja termiņa laika prognožu centram; minētajām aģentūrām, struktūrām vai organizācijām uzticētos uzdevumus veic objektos, kas atrodas Savienībā; aģentūra, struktūra vai organizācija, kura tai uzticētos uzdevumus jau pārceļ uz Savienību, var turpināt veikt minētos uzdevumus vietā ārpus Savienības uz ierobežotu laikposmu, kas beidzas, vēlākais, 2023. gada 31. decembrī.
2. Šādu pilnvaroto subjektu atlases kritēriji jo īpaši atspoguļo to spēju nodrošināt nepārtrauktību un – attiecīgā gadījumā – ekspluatācijas drošību, neradot traucējumus Programmas darbībā.
3. Kad vien iespējams, šā panta 1. punktā minēto iemaksu nolīgumu nosacījumi ir saskaņā ar 31. panta 1. punktā minētā FPPN nosacījumiem.
4. Par šā panta 1. punktā minēto iemaksu lēmumu attiecībā uz iemaksu nolīgumu notiek apspriešanās ar Programmas komiteju saskaņā ar 107. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru. Programmas komiteju iepriekš informē par iemaksu nolīgumiem, ko Savienība – kuru pārstāv Komisija – gatavojas slēgt ar šā panta 1. punktā minētajiem subjektiem.

V SADAĻA

PROGRAMMAS DROŠĪBA

I NODAĻA

Programmas drošība

33. pants

Drošības principi

Programmas drošība balstās uz šādiem principiem:

- a) ņemt vērā dalībvalstu gūto pieredzi drošības jomā un smelties iedvesmu no to labākās prakses;
- b) izmantot Padomes un Komisijas drošības noteikumus, kuri *inter alia* paredz nodalīt operacionālās funkcijas un ar akreditāciju saistītās funkcijas.

34. pants

Drošības pārvaldība

1. Komisija savā kompetences jomā un ar Aģentūras atbalstu nodrošina augstu drošības pakāpi, jo īpaši attiecībā uz:

- a) gan zemes, gan kosmosa infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas aizsardzību, jo īpaši pret fiziskiem uzbrukumiem vai kibernetiskiem uzbrukumiem, tostarp datplūsmu traucējumiem;
- b) tehnoloģiju nodošanas kontroli un pārvaldību;
- c) iegūto kompetenču un zinātniskās attīstības un saglabāšanu Savienībā;
- d) sensitīvas neklasificētas informācijas un klasificētas informācijas aizsardzību.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā Komisija nodrošina, ka katram Programmas komponentam tiek veikta riska un apdraudējuma analīze. Pamatojoties uz minēto analīzi, Komisija ar īstenošanas aktiem līdz 2023. gada beigām katram Programmas komponentam nosaka vispārējās drošības prasības. To darot, Komisija ņem vērā minēto prasību ietekmi uz netraucētu attiecīgā komponenta darbību, jo īpaši izmaksu, riska pārvaldības un grafika ziņā, un nodrošina, ka netiek samazināts vispārējais drošības līmenis un ka netiek traucēta uz attiecīgo komponentu balstīto esošo iekārtu darbība, un ņem vērā kibernetiskās drošības riskus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

Pēc šīs regulas stāšanās spēkā Komisija paziņo indikatīvu sarakstu ar īstenošanas aktiem, kas jāiesniedz un jāapspriež Programmas komitejai, tiktoties drošības sastāvā. Minētajam sarakstam pievieno minēto īstenošanas aktu indikatīvu iesniegšanas grafiku.

3. Par Programmas komponenta pārvaldību atbildīgais subjekts ir atbildīgs par attiecīgā komponenta operacionālo drošību un šajā nolūkā veic riska un apdraudējuma analīzi un visas darbības, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu un uzraudzītu attiecīgā komponenta drošību, jo īpaši nosakot tehniskās specifikācijas un operacionālās procedūras, un pārbauga mēģināto darbību atbilstību vispārējām drošības prasībām, kas minētas šā panta 2. punktā. Ievērojot 29. pantu, attiecībā uz *Galileo* un *EGNOS* minētais subjekts ir Aģentūra.

4. Pamatojoties uz riska un apdraudējuma analīzi, Komisija attiecīgā gadījumā nosaka struktūru, kas pārbauga drošību un ievēro norādījumus, kuri izstrādāti Lēmuma (KĀDP) 2021/698 darbības jomā. Šī struktūra darbojas saskaņā ar 2. punktā minētajām drošības prasībām. Attiecībā uz *Galileo* programmu minētā struktūra ir *Galileo* drošības uzraudzības centrs.

5. Aģentūra:

- a) nodrošina visu Programmas komponentu drošības akreditāciju saskaņā ar šīs sadaļas II nodaļu un neskarot dalībvalstu kompetenci;
- b) nodrošina *Galileo* drošības uzraudzības centra darbību saskaņā ar šā panta 2. punktā minētajām prasībām un norādījumiem, kas izstrādāti Lēmuma (KĀDP) 2021/698 darbības jomā;
- c) pilda uzdevumus, kuri tai uzticēti saskaņā ar Lēmumu Nr. 1104/2011/ES;
- d) nodrošina Komisijai tehnisko lietpratību un sniedz visu informāciju, kas tai vajadzīga, lai pildītu savus uzdevumus saskaņā ar šo regulu.

6. Lai nodrošinātu tādas zemes infrastruktūras aizsardzību, kas ir Programmas neatņemama sastāvdaļa un kas atrodas to teritorijā, dalībvalstis:

- a) veic pasākumus, kas ir vismaz līdzvērtīgi tiem pasākumiem, kuri nepieciešami:
  - i) Eiropas kritisko infrastruktūru aizsardzībai tādā nozīmē, kas paredzēta Padomes Direktīvā 2008/114/EK⁽⁴⁴⁾; un
  - ii) savas valsts kritisko infrastruktūru aizsardzībai;
- b) pilda drošības akreditācijas uzdevumus, kas minēti šīs regulas 42. pantā.

7. Programmā iesaistītie subjekti veic visus nepieciešamos pasākumus, tostarp ņemot vērā riska analīzē aktualizētos jautājumus, lai nodrošinātu Programmas drošību.

⁽⁴⁴⁾ Padomes Direktīva 2008/114/EK (2008. gada 8. decembris) par to, lai apzinātu un noteiktu Eiropas Kritiskās infrastruktūras un novērtētu vajadzību uzlabot to aizsardzību (OV L 345, 23.12.2008., 75. lpp.).

35. pants

Izvērsto sistēmu un pakalpojumu drošība

Ja sistēmu darbība var apdraudēt Savienības vai tās dalībvalstu drošību, piemēro Lēmumā (KĀDP) 2021/698 izklāstītās procedūras.

II NODAĻA

Drošības akreditācija

36. pants

Drošības akreditācijas iestāde

Aģentūrā izveidotā Drošības akreditācijas padome ir visu Programmas komponentu drošības akreditācijas iestāde.

37. pants

Vispārējie drošības akreditācijas principi

Drošības akreditācijas darbības attiecībā uz visiem Programmas komponentiem veic saskaņā ar šādiem principiem:

- a) drošības akreditācijas darbības tiek veiktas un lēmumi tiek pieņemti, ņemot vērā kolektīvu atbildību par Savienības un dalībvalstu drošību;
- b) tiek pieliktas pūles, lai Drošības akreditācijas padomes lēmumi tiktu pieņemti ar konsensu;
- c) drošības akreditācijas darbības tiek veiktas, izmantojot riska novērtēšanas un pārvaldības pieeju, ņemot vērā riskus, kas apdraud attiecīgā komponenta drošību, kā arī visu riska mazināšanas pasākumu ietekmi uz izmaksām vai grafiku, paturot prātā mērķi – nesamazināt minētā komponenta vispārējo drošības līmeni;
- d) Drošības akreditācijas padomes lēmumus par drošības akreditāciju sagatavo un pieņem speciālisti, kuriem ir pienācīga kvalifikācija sarežģītu sistēmu akreditācijas jomā, kuriem ir atbilstīgs drošības pielaišanas līmenis un kuri rīkojas objektīvi;
- e) tiek pieliktas pūles, lai konsultētos ar visām attiecīgajām personām, kas ir ieinteresētas attiecīgā komponenta drošības jautājumos;
- f) drošības akreditācijas darbības veic visas attiecīgā komponenta ieinteresētās personas saskaņā ar drošības akreditācijas stratēģiju, neskarot Komisijas lomu;
- g) Drošības akreditācijas padomes lēmumus par drošības akreditāciju atbilstīgi procesam, kas noteikts attiecīgajā drošības akreditācijas stratēģijā, kuru nosaka minētā padome, tiek pamatoti ar vietējiem lēmumiem par drošības akreditāciju, ko pieņēmušas dalībvalstu attiecīgās valsts drošības akreditācijas iestādes;
- h) pastāvīgs, pārredzams un pilnībā izprotams uzraudzības process nodrošina, ka attiecīgā komponenta drošības riski ir zināmi, ka ir definēti drošības pasākumi nolūkā samazināt šādus riskus līdz pieņemam līmenim, ņemot vērā Savienības un tās dalībvalstu drošības vajadzības un mērķi nodrošināt komponenta netraucētu darbību, un ka minētie pasākumi tiek piemēroti atbilstīgi padziļinātas aizsardzības koncepcijai. Šādu pasākumu efektivitāti nepārtraukti izvērtē. Procesu saistībā ar drošības riska novērtēšanu un pārvaldību veic kā iteratīvu procesu kopīgi ar attiecīgā komponenta ieinteresētajām personām;
- i) Drošības akreditācijas padome lēmumus par drošības akreditāciju pieņem pilnīgi neatkarīgi, tostarp no Komisijas un citām struktūrām, kas atbildīgas par attiecīgā komponenta īstenošanu un ar to saistīto pakalpojumu sniegšanu, kā arī neatkarīgi no Aģentūras izpilddirektora un Administratīvās padomes;

- j) drošības akreditācijas darbības tiek veiktas, pienācīgi ņemot vērā nepieciešamību pēc pienācīgas koordinācijas starp Komisiju un iestādēm, kas atbild par drošības noteikumu īstenošanu;
- k) EGNOS drošības akreditācija, ko veic Drošības akreditācijas padome, neskar akreditācijas darbības, kuras aviācijas jomā veic Eiropas Aviācijas drošības aģentūra.

38. pants

Drošības akreditācijas padomes uzdevumi

1. Drošības akreditācijas padome savus uzdevumus pilda, neskarot Komisijas pieņēmumus vai citām Aģentūras struktūrām uzticētos pieņēmumus, jo īpaši saistībā ar drošības jautājumiem, un neskarot dalībvalstu kompetences saistībā ar drošības akreditāciju.
2. Drošības akreditācijas padomei ir šādi uzdevumi:
  - a) noteikt un apstiprināt drošības akreditācijas stratēģiju, kurā izklāstīti šādi aspekti:
    - i) to darbību tvērums, kuras vajadzīgas, lai veiktu un uzturētu Programmas komponentu vai minēto komponentu daļu akreditāciju un visus starpsavienojumus starp Programmas komponentiem vai minēto komponentu daļām un citām sistēmām vai komponentiem;
    - ii) Programmas komponentu vai minēto komponentu daļu drošības akreditācijas procesa sīks izklāsts samērīgi ar prasīto pārliecības līmeni, skaidri norādot akreditācijas nosacījumus;
    - iii) to attiecīgo ieinteresēto personu loma, kas iesaistītas akreditācijas procesā;
    - iv) akreditācijas grafiks, kas atbilst Programmas komponentu posmiem, jo īpaši attiecībā uz infrastruktūras izvēšanu, pakalpojumu sniegšanu un attīstību;
    - v) principi, kas piemērojami tādai drošības akreditācijai, kuru veic drošības jautājumos kompetenti dalībvalstu subjekti un kura attiecas uz tīkliem, kas savienoti ar sistēmām, kuras izveidotas saskaņā ar Programmas komponentiem, vai uz minēto komponentu daļām un uz iekārtām, kas savienotas ar sistēmām, kuras izveidotas ar minētajiem komponentiem;
  - b) pieņemt lēmumus par drošības akreditāciju, jo īpaši par satelītu darbības uzsākšanas apstiprināšanu, par atļauju ekspluatēt sistēmas, kuras izveidotas saskaņā ar Programmas komponentiem vai minēto komponentu elementiem, to dažādās konfigurācijās un attiecībā uz dažādiem to sniegtajiem pakalpojumiem līdz signālam kosmosā un ietverot to, un par atļauju ekspluatēt zemes stacijas;
  - c) pieņemt lēmumus par tīkliem un iekārtām, kas savienotas ar 45. pantā minēto PRS pakalpojumu vai jebkuru citu drošu pakalpojumu, kas izriet no Programmas komponentiem, vienīgi par atļauju struktūrām izstrādāt vai ražot sensitīvas PRS tehnoloģijas, PRS uztvērējus vai PRS drošības moduļus, vai jebkādu citu tehnoloģiju vai iekārtas, kas jāpārbauda saskaņā ar 34. panta 2. punktā minētajām vispārējām drošības prasībām, ņemot vērā ieteikumus, ko sniedz drošības jautājumos kompetenti dalībvalstu subjekti, un vispārējos drošības riskus;
  - d) izskatīt un – izņemot dokumentus, kurus Komisija pieņem saskaņā ar šīs regulas 34. panta 2. punktu un Lēmuma Nr. 1104/2011/ES 8. pantu, – apstiprināt visu dokumentāciju, kas saistīta ar drošības akreditāciju;
  - e) savā kompetences jomā konsultēt Komisiju par šīs regulas 34. panta 2. punktā un Lēmuma Nr. 1104/2011/ES 8. pantā minēto tiesību aktu tekstu projektu izstrādāšanu, tostarp drošības darba procedūru izveidei, un sniegt paziņojumu ar noslēdzošo nostāju;
  - f) izskatīt un apstiprināt drošības riska novērtējumu, kas sagatavots saskaņā ar šīs regulas 37. panta h) punktā minēto uzraudzības procesu, ņemot vērā atbilstību šā punkta c) apakšpunktā minētajiem dokumentiem un dokumentiem, kuri sagatavoti saskaņā ar šīs regulas 34. panta 2. punktu un Lēmuma Nr. 1104/2011/ES 8. pantu; sadarboties ar Komisiju riska mazināšanas pasākumu noteikšanā;

- g) pārbaudīt drošības pasākumu īstenošanu saistībā ar Programmas komponentu drošības akreditēšanu, tālab veicot vai sponsorējot drošības novērtēšanu, apskates, revīziju vai pārskatīšanu atbilstīgi šīs regulas 42. panta 2. punktam;
- h) atzīt tādu apstiprināto produktu un pasākumu izlasi, ar kuriem aizsargā pret elektronisku signālu pārtveršanu (TEMPEST), un tādu apstiprināto kriptogrāfijas produktu izlasi, kurus izmanto, lai nodrošinātu Programmas komponentu drošību;
- i) apstiprināt vai – attiecīgā gadījumā – kopīgi ar attiecīgajiem drošības jautājumos kompetentajiem subjektiem apstiprināt starpsavienojumu starp sistēmām, kuras izveidotas saskaņā ar Programmas komponentiem vai minēto komponentu daļām, un citām sistēmām;
- j) vienoties ar attiecīgo dalībvalsti par 42. panta 4. punktā minēto piekļuves kontroles modeli;
- k) sagatavot riska ziņojumus un informēt Komisiju, Administratīvo padomi un izpilddirektoru par riska novērtējumu un sniegt tiem ieteikumus par atlikušā riska novēršanas iespējām attiecībā uz konkrēto lēmumu par drošības akreditāciju;
- l) ciešā sadarbībā ar Komisiju pēc īpaša Padomes vai Augstā pārstāvja pieprasījuma palīdzēt Padomei un Augstajam pārstāvim īstenot Lēmumu (KĀDP) 2021/698;
- m) rīkot konsultācijas, kas vajadzīgas savu uzdevumu izpildei;
- n) pieņemt un publicēt savu reglamentu.

3. Neskarot dalībvalstu pilnvaras un pienākumus, Drošības akreditācijas padomes uzraudzībā izveido īpašu pakārtotu struktūru, kurā pārstāvētas dalībvalstis, lai tā pildītu jo īpaši šādus uzdevumus:

- a) Programmas lidojumu šifrēšanas atslēgu pārvaldību;
- b) tādu procedūru izveides un izpildes verifikāciju, uzraudzību un novērtēšanu, kuras izmanto *Galileo PRS* šifrēšanas atslēgu uzskaiti, drošai rīcībai ar tām, to uzglabāšanai, izplatīšanai un iznīcināšanai.

39. pants

Drošības akreditācijas padomes sastāvs

1. Drošības akreditācijas padomē ir pa vienam pārstāvim no katras dalībvalsts, viens Komisijas pārstāvis un viens Augstā pārstāvja pārstāvis. Drošības akreditācijas padomes locekļu amata pilnvaru laiks ir četri gadi, un šo termiņu var pagarināt.

2. Dalība Drošības akreditācijas padomes sanāksmēs balstās principu “nepieciešamība zināt”. Attiecīgā gadījumā EKA pārstāvjus un Aģentūras pārstāvjus, kas nav iesaistīti drošības akreditācijā, var tikt aicināti piedalīties Drošības akreditācijas padomes sanāksmēs novērotāja statusā. Izņēmuma kārtā arī Savienības aģentūru, trešo valstu vai starptautisko organizāciju pārstāvji var tikt aicināti piedalīties Drošības akreditācijas padomes sanāksmēs kā novērotāji, ja tiek izskatīti jautājumi, kas tieši skar attiecīgās trešās valstis vai starptautiskās organizācijas, jo īpaši jautājumi, kas attiecas uz tām piederošo vai to teritorijā izveidoto infrastruktūru. Šādas trešo valstu vai starptautisko organizāciju pārstāvju dalības kārtību un šādas dalības nosacījumus izklāsta attiecīgajos nolīgumos, un tie atbilst Drošības akreditācijas padomes reglamentam.

40. pants

Drošības akreditācijas padomes balsošanas noteikumi

Ja neizdodas panākt konsensu saskaņā ar šīs regulas 37. panta b) punktā minēto vispārējo principu, Drošības akreditācijas padome lēmumus pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu saskaņā ar LES 16. pantu. Komisijas pārstāvis un Augstā pārstāvja pārstāvis balsojumā nepiedalās. Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājs Drošības akreditācijas padomes vārdā paraksta tās pieņemtus lēmumus.

41. pants

Drošības akreditācijas padomes lēmumu paziņošana un ietekme

1. Drošības akreditācijas padomes lēmumi tiek adresēti Komisijai.
2. Komisija pastāvīgi informē Drošības akreditācijas padomi par to, kā Drošības akreditācijas padomes paredzētie lēmumi ietekmē Programmas komponentu pienācīgu darbību, un par atlikušā riska novēršanas plānu īstenošanu. Drošības akreditācijas padome ņem vērā visu šādu informāciju, kas saņemta no Komisijas.
3. Komisija nekavējoties informē Eiropas Parlamentu un Padomi par lēmumu par drošības akreditāciju pieņemšanas ietekmi uz Programmas komponentu pienācīgu darbību. Ja Komisija uzskata, ka Drošības akreditācijas padomes pieņemts lēmums varētu būtiski ietekmēt minēto komponentu pienācīgu darbību, piemēram, izmaksu, grafika vai snieguma ziņā, tā nekavējoties informē Eiropas Parlamentu un Padomi.
4. Administratīvo padomi periodiski informē par Drošības akreditācijas padomes darba virzību.
5. Drošības akreditācijas padomes darba grafiks nedrīkst kavēt 100. pantā minētajā darba programmā paredzēto darbību grafiku.

42. pants

Dalībvalstu loma drošības akreditācijā

1. Dalībvalstis nosūta Drošības akreditācijas padomei visu informāciju, ko tās uzskata par relevantu drošības akreditācijas vajadzībām.
2. Ar drošības jautājumos kompetento valsts subjektu piekrišanu un to uzraudzībā dalībvalstis ļauj Drošības akreditācijas padomes ieceltām pienācīgi autorizētām personām piekļūt visai informācijai un visām vietām un objektiem, kas saistīti ar to jurisdikcijā esošo sistēmu drošību, saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem, tostarp drošības pārbaūžu, revīzijas un testu vajadzībām saskaņā ar Drošības akreditācijas padomes lēmumu un 37. panta h) punktā minētā drošības riska uzraudzības procesa vajadzībām. Minētā piekļuve notiek, nediskriminējot pēc dalībvalstu valstspiederīgo valstspiederības.
3. Šā panta 2. punktā minētās revīzijas un testus veic saskaņā ar šādiem principiem:
  - a) tiek uzsvērts, cik svarīga ir drošība un efektīva riska pārvaldība pārbaudāmajos subjektos;
  - b) konkrētos gadījumos tiek ieteikti pretpasākumi, ar kuriem mazina sekas, ko radījusi klasificētas informācijas konfidencialitātes, integritātes vai piekļuves režīma neievērošana.
4. Katra dalībvalsts atbild par piekļuves kontroles modeļa izveidi, kurā iekļauts pārskats par vai saraksts ar vietām vai objektiem, kas jāakreditē. Par piekļuves kontroles modeli iepriekš vienojas dalībvalstis un Drošības akreditācijas padome, tādējādi panākot to, ka visas dalībvalstis nodrošina vienādu piekļuves kontroles līmeni.
5. Dalībvalstis vietējā līmenī atbild par to objektu drošības akreditāciju, kas atrodas to teritorijā un ir daļa no Programmas komponentu drošības akreditācijas apgabala, un šajā nolūkā sniedz ziņojumu Drošības akreditācijas padomei.

III NODAĻA

Klasificētas informācijas aizsardzība

43. pants

Klasificētas informācijas aizsardzība

1. ar Programmu saistītas klasificētas informācijas apmaiņas aizsardzība notiek saskaņā ar starptautisku nolīgumu starp Savienību un trešo valsti vai starptautisku organizāciju par klasificētas informācijas apmaiņu vai – attiecīgā gadījumā – ar vienošanos, ko noslēgusi kompetentā Savienības iestāde vai struktūra un trešās valsts vai starptautiskas organizācijas attiecīgās iestādes, par klasificētas informācijas apmaiņu un tajā paredzētajiem nosacījumiem.

2. Fiziskās personas, kuru dzīvesvieta ir trešās valstīs, un juridiskās personas, kuras ir iedibinātas trešās valstīs, var strādāt ar ESKI, kura attiecas uz Programmu, vienīgi tad, ja tām minētajās trešās valstīs piemēro drošības noteikumus, kuri nodrošina aizsardzību līmenī, kas ir vismaz līdzvērtīgs tam, kādu nodrošina Komisijas noteikumi par drošību, kuri izklāstīti Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444, un Padomes drošības noteikumi, kuri izklāstīti Lēmuma 2013/488/ES pielikumos. Trešās valsts vai starptautiskas organizācijas piemēroto drošības noteikumu līdzvērtīgumu nosaka informācijas drošības nolīgumā, kurā – attiecīgā gadījumā – ir ietverti industriālās drošības jautājumi un kuru Savienība noslēdz ar attiecīgo trešo valsti vai starptautisko organizāciju, saskaņā ar LESD 218. pantā paredzēto procedūru un ņemot vērā Lēmuma 2013/488/ES 13. pantu.

3. Neskarot Lēmuma 2013/488/ES 13. pantu un noteikumus, ar ko reglamentē industriālās drošības jomu, kā noteikts Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444, fiziskai personai vai juridiskai personai, trešai valstij vai starptautiskai organizācijai var piešķirt piekļuvi ESKI, ja tas – izskatot katru gadījumu atsevišķi – tiek uzskatīts par vajadzīgu atbilstīgi šādas informācijas būtībai un saturam, saņēmēja vajadzībai pēc informācijas un Savienības gūtās priekšrocības pakāpei.

VI SADAĻA

Galileo un EGNOS

44. pants

Attiecināmās darbības

Galileo un EGNOS ekspluatācija aptver šādas attiecināmās darbības:

- a) kosmosā esošās infrastruktūras apsaimniekošanu, ekspluatāciju, apkopi, pastāvīgu uzlabošanu, attīstību un aizsardzību, tostarp modernizāciju un novecošanas pārvaldību;
- b) uz zemes esošās infrastruktūras, jo īpaši uz zemes esošo centru un staciju, kas minētas Īstenošanas lēmumā (ES) 2016/413 vai Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2017/1406 ⁽⁴⁵⁾, tīklu, objektu un atbalsta iekārtu, apsaimniekošanu, ekspluatāciju, apkopi, pastāvīgu uzlabošanu, attīstību un aizsardzību, tostarp modernizāciju un novecošanas pārvaldību;
- c) sistēmu nākamo paaudžu izstrādi un Galileo un EGNOS sniegto pakalpojumu attīstību, tostarp ņemot vērā attiecīgo ieinteresēto personu vajadzības; tas neietekmē turpmākus lēmumus par Savienības finanšu plāniem;
- d) atbalstu Galileo un EGNOS leņķu lietojumu izstrādei un būtiski svarīgu tehnoloģisko elementu, piemēram, ar Galileo programmu savietojamu mikroshēmojumu un uztvērēju, izstrādei un attīstīšanai;
- e) atbalstu sertifikācijas un standartizācijas darbībām saistībā ar Galileo un EGNOS, jo īpaši transporta nozarē;

⁽⁴⁵⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2017/1406 (2017. gada 31. jūlijs), ar ko nosaka EGNOS sistēmas uz zemes esošās infrastruktūras atrašanās vietu (OV L 200, 1.8.2017., 4. lpp.).

- f) *Galileo* un *EGNOS* sniegto pakalpojumu nepārtrauktu sniegšanu un, papildinot dalībvalstu un privātā sektora iniciatīvas, minēto pakalpojumu tirgus attīstību, jo īpaši, lai maksimāli palielinātu 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētos sociālekonomiskos ieguvumus;
- g) sadarbību ar citām reģionālām vai globālām satelītnavigācijas sistēmām, tostarp saderības un sadarbības veicināšanai;
- h) elementus, ar kuriem pārbauda sistēmu uzticamību un to ekspluatāciju un sniegto pakalpojumu veiktspēju;
- i) darbības, kas saistītas ar pakalpojumu sniegšanu un to pārklājuma paplašināšanas koordinēšanu.

45. pants

Galileosniegtie pakalpojumi

1. *Galileo* sniegtie pakalpojumi ietver:
  - a) *Galileo* brīvpiekluves pakalpojumu (*GOS*), kas lietotājam pieejams bez maksas un sniedz tādu pozicionēšanas un sinhronizācijas informāciju, kura paredzēta galvenokārt lielapjoma satelītnavigācijas lietojumiem plaša patēriņa vajadzībām;
  - b) augstas precizitātes pakalpojumu (*HAS*), kas lietotājiem pieejams bez maksas un, izmantojot papildu datus, kas tiek izplatīti papildu frekvenču joslā, sniedz ļoti precīzu pozicionēšanas un sinhronizācijas informāciju, kura paredzēta galvenokārt satelītnavigācijas lietojumiem profesionālām vai komerciālām vajadzībām;
  - c) signālu autentificēšanas pakalpojumu (*SAS*), kas pamatojas uz signālos ietvertiem šifrētiem kodiem un paredzēts galvenokārt satelītnavigācijas lietojumiem profesionālām vai komerciālām vajadzībām;
  - d) publisku regulētu pakalpojumu (*PRS*), kas ir pieejams tikai valstu valdību pilnvarotiem lietotājiem, sensitīviem lietojumiem, kuri prasa augstu pakalpojuma nepārtrauktības līmeni, tostarp drošības un aizsardzības jomā, un kas izmanto spēcīgus, šifrētus signālus; tas dalībvalstīm, Padomei, Komisijai, EĀDD un attiecīgā gadījumā pienācīgi autorizētām Savienības aģentūrām ir bez maksas; jautājumu par to, vai pieprasīt maksu no citiem Lēmuma Nr. 1104/2011/ES 2. pantā minētajiem *PRS* dalībniekiem, novērtē katrā gadījumā atsevišķi, un nolīgumos, kas noslēgti, ievērojot minētā lēmuma 3. panta 5. punktu, paredz atbilstīgus noteikumus; piekļuvi *PRS* regulē saskaņā ar Lēmumu Nr. 1104/2011/ES;
  - e) ārkārtas situāciju pakalpojumu (*ES*), kas lietotājiem ir bez maksas un kas, izstarojot signālus, raida brīdinājumus par dabas katastrofām vai citām ārkārtas situācijām konkrētos apgabalos; to attiecīgā gadījumā nodrošina sadarbībā ar dalībvalstu nacionālajām civilās aizsardzības iestādēm;
  - f) precīzā laika noteikšanas pakalpojumu (*TS*), kas lietotājam ir bez maksas un kas sniedz precīzu un stabilu atsaucē laiku, kā arī ļauj realizēt koordinēto universālo laiku, veicinot precīzā laika noteikšanas lietojumu attīstību uz *Galileo* bāzes un izmantošanu kritiski svarīgiem lietojumiem.
2. *Galileo* arī palīdz nodrošināt:
  - a) *COSPAS-SARSAT* sistēmas meklēšanas un glābšanas atbalsta pakalpojumu (*SAR*), detektējot bāku raidītos trauksmes signālus un retranslējot tām ziņojumus, izmantojot atgriešanās līniju;
  - b) Savienības vai starptautiskā līmenī standartizētus integritātes uzraudzības pakalpojumus, ko izmanto dzīvības aizsardzības pakalpojumu vajadzībām, pamatojoties uz *Galileo* brīvpiekluves pakalpojuma signāliem un apvienojumā ar *EGNOS* un citām satelītnavigācijas sistēmām;
  - c) informāciju par kosmosa laikapstākļiem ar *GNSS* pakalpojumu centra starpniecību, kā minēts Īstenošanas lēmumā (ES) 2016/413, un agrīnās brīdināšanas pakalpojumus ar *Galileo* uz zemes esošās infrastruktūras starpniecību, kas galvenokārt paredzēti, lai *Galileo* un citu *GNSS* pakalpojumu lietotājiem samazinātu iespējamo risku, kas saistīts ar kosmosu.

46. pants

EGNOS sniegtie pakalpojumi

1. EGNOS sniegtie pakalpojumi ietver:

- a) EGNOS brīvpiekļuves pakalpojumu (EOS), kas pieejams bez tiešām lietotāja maksām un sniedz tādu pozicionēšanas un sinhronizācijas informāciju, kura paredzēta galvenokārt lielapjoma satelītnavigācijas lietojumiem plaša patēriņa vajadzībām;
- b) EGNOS datu piekļuves pakalpojumu (EDAS), kas pieejams bez tiešām lietotāja maksām un sniedz tādu pozicionēšanas un sinhronizācijas informāciju, kura paredzēta galvenokārt satelītnavigācijas lietojumiem profesionālām vai komerciālām vajadzībām, un piedāvā labāku veiktspēju un datus ar lielāku pievienoto vērtību nekā tos, ko iegūst, izmantojot EOS;
- c) dzīvības aizsardzības pakalpojumu (SoL), kas pieejams bez tiešām lietotāja maksām un sniedz pozicionēšanas un laika sinhronizācijas informāciju, kurai piemīt augsts nepārtrauktības, pieejamības un precizitātes līmenis, tostarp integritātes ziņojumu, kas ļauj brīdināt lietotājus par *Galileo* un citu GNSS atteici vai par to izstarotiem signāliem ārpus pielaišanas intervāla, kurus EGNOS pastiprina pārklājuma zonā, un kas paredzēts galvenokārt lietotājiem, kuriem drošība ir būtiska, jo īpaši civilās aviācijas nozarē aeronavigācijas pakalpojumu vajadzībām saskaņā ar ICAO standartiem vai citās transporta nozarēs.

2. Līdz 2026. gada beigām šā panta 1. punktā minētos pakalpojumus prioritārā kārtā sniedz visu to dalībvalstu teritorijā, kas ģeogrāfiski atrodas Eiropā, tostarp minētajā nolūkā aptverot Kipru, Azoru salas, Kanāriju salas un Madeiru.

3. EGNOS ģeogrāfisko pārklājumu var paplašināt, aptverot citus pasaules reģionus, jo īpaši kandidātvalstu teritorijas, to trešo valstu teritorijas, kuras ir asociētas ar Eiropas vienoto gaisa telpu, un Eiropas kaimiņattiecību politikā asociēto valstu teritorijas, ja tas ir tehniski iespējams un atbilstoši 34. panta 2. punktā minētajām drošības prasībām, un – dzīvības aizsardzības (SoL) pakalpojuma gadījumā – balstoties uz starptautiskiem nolīgumiem.

4. EGNOS ģeogrāfiskā pārklājuma paplašināšanas saskaņā ar šā panta 3. punktu izmaksas, tostarp saistītās ekspluatācijas izmaksas, kas ir specifiskas minētajiem reģioniem, no 11. pantā minētā budžeta nesiedz. Šādu darbību finansēšanai Komisija apsver citas programmas vai instrumentu. Šāda paplašināšana nedrīkst aizkavēt šā panta 1. punktā minēto pakalpojumu piedāvāšanu visā to dalībvalstu teritorijā, kas ģeogrāfiski atrodas Eiropā.

47. pants

GalileounEGNOSistenošanas pasākumi

Ja nepieciešams netraucētai *Galileo* un EGNOS darbībai un to pieņemšanai tirgū, Komisija vajadzības gadījumā ar īstenošanas aktiem nosaka pasākumus, kas vajadzīgi, lai:

- a) pārvaldītu un mazinātu *Galileo* un EGNOS ekspluatācijai piemītošos riskus, lai jo īpaši nodrošinātu pakalpojuma nepārtrauktību;
- b) precizētu būtiskos lēmumu pieņemšanas posmus, kas ir īpaši nozīmīgi *Galileo* un EGNOS īstenošanas uzraudzībai un izvērtēšanai;
- c) atbilstīgi drošības prasībām un ievērojot atklātu un pārredzamu procedūru, noteiktu to centru atrašanās vietu, kas pieder pie *Galileo* un EGNOS uz zemes esošās infrastruktūras, un nodrošinātu to darbību;
- d) noteiktu tehniskās un operacionālās specifikācijas attiecībā uz 45. panta 1. punkta c), e) un f) apakšpunktā un 45. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētajiem pakalpojumiem.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

48. pants

Saderība, sadarbība un standartizācija

1. *Galileo* un *EGNOS*, un to sniegtie pakalpojumi ir saderīgi un sadarbīgi no tehniskā viedokļa, tostarp lietotāja līmenī.
2. *Galileo* un *EGNOS* un to sniegtie pakalpojumi ir saderīgi un sadarbīgi ar citām satelītnavigācijas sistēmām un ar tradicionālajiem radionavigācijas līdzekļiem gadījumā, ja nepieciešamās saderības un sadarbības prasības ir noteiktas starptautiskos nolīgumos.

VII SADAĻA

Copernicus

I NODAĻA

Vispārīgie noteikumi

49. pants

Copernicusdarbības joma

1. *Copernicus* īsteno, balstoties uz iepriekšējām investīcijām, tostarp no tādām ieinteresētajām personām kā EKA un *EUMETSAT*, un attiecīgā gadījumā un rentabli piesaistot valsts vai reģionālās dalībvalstu spējas un ņemot vērā salīdzināmu datu un informācijas komercpiegādātāju spējas un nepieciešamību veicināt konkurenci un tirgus attīstību, vienlaikus maksimāli palielinot iespējas Eiropas lietotājiem.
2. *Copernicus* sniedz datus un informāciju, pamatojoties uz *Copernicus* lietotāju vajadzībām un balstoties uz datu politiku, kas paredz, ka dati ir bezmaksas, pilnīgi un atvērti.
3. *Copernicus* atbalsta Savienības un tās dalībvalstu politiku izstrādi, īstenošanu un uzraudzību, jo īpaši tādās jomās kā vide, klimata pārmaiņas, jūra, jūrlietas, atmosfēra, lauksaimniecība un lauku attīstība, kultūras mantojuma saglabāšana, civilā aizsardzība, infrastruktūras monitorings, drošums un drošība, kā arī digitālā ekonomika, lai vēl vairāk samazinātu administratīvo slogu.
4. *Copernicus* veido šādi elementi:
  - a) datu iegūšana, kas ietver:
    - i) *Copernicus Sentinel*s izstrādi un ekspluatāciju;
    - ii) piekļuvi Zemes novērošanas no kosmosa trešās personas datiem;
    - iii) piekļuvi *in situ* datiem un citiem palīgdatiem;
  - b) ar *Copernicus* pakalpojumu starpniecību nodrošināta datu un informācijas apstrāde, kas ietver darbības, ar kurām ģenerē informāciju ar pievienoto vērtību vides monitoringa, ziņošanas un atbilstības nodrošināšanas, civilās aizsardzības un drošības pakalpojumu atbalstam;
  - c) datu piekļuvi un izplatīšanu, kas ietver infrastruktūru un pakalpojumus, ar kuriem nodrošina *Copernicus* datu un *Copernicus* informācijas atrašanu, skatīšanu, pieejamību, izplatīšanu, izmantošanu un ilgtermiņa saglabāšanu lietotājam draudzīgā veidā;
  - d) lietotāju piesaiste, tirgus attīstība un spēju veidošana saskaņā ar 28. panta 6. punktu, kas ietver attiecīgas darbības, resursus un pakalpojumus, ar kuriem *Copernicus*, *Copernicus* datus un *Copernicus* pakalpojumus, kā arī saistītos lejupejos lietojumus un to izstrādi popularizē visos līmeņos, lai maksimāli palielinātu sociālekonomiskos ieguvumus, kā minēts 4. panta 1. punktā, kā arī vāktu un analizētu informāciju par *Copernicus* lietotāju vajadzībām.
5. *Copernicus* veicina novērošanas sistēmu un ar tām saistītās datu apmaiņas starptautisko koordināciju, lai tādējādi nostiprinātu tās globālo dimensiju un papildināmību, ņemot vērā starptautiskos nolīgumus un koordinācijas procesus.

II NODAĻA

Attiecināmās darbības

50. pants

Attiecināmās darbības datu iegūšanai

Attiecināmās darbības saskaņā ar *Copernicus* aptver:

- a) darbības, kuru mērķis ir nodrošināt uzlabotu nepārtrauktību pašreizējām *Copernicus Sentinel* misijām un izstrādāt, uzsākt to darbību, uzturēt un ekspluatēt turpmākus *Copernicus Sentinels*, paplašinot novērošanas tvērumu un dodot priekšroku jo īpaši novērošanas spējām antropogēno CO₂ emisiju un citu siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringam, polāro reģionu monitoringa nodrošināšanai un inovatīvu vides lietojumu sekmēšanai lauksaimniecības, mežsaimniecības, ūdens un jūras resursu apsaimniekošanas un kultūras mantojuma jomā;
- b) darbības, kuru mērķis ir nodrošināt piekļuvi *Copernicus* trešās personas datiem un informācijai, kas nepieciešami, lai ģenerētu *Copernicus* pakalpojumus vai Savienības iestāžu, aģentūru un decentralizēto dienestu lietošanai un, ja tas ir atbilstoši un rentabli, valstu vai reģionālo publisko iestāžu lietošanai;
- c) darbības, kuru mērķis ir nodrošināt un koordinēt piekļuvi *Copernicus in situ* datiem un citiem palīgdatiem, kas vajadzīgi *Copernicus* datu un *Copernicus* informācijas ģenerēšanai, kalibrēšanai un validēšanai, tostarp, ja tas ir atbilstoši un rentabli, esošo valstu jaudu izmantošanai un dublēšanās novēršanai.

51. pants

Attiecināmās darbības *Copernicus* pakalpojumiem

1. Attiecināmās darbības saskaņā ar *Copernicus* pakalpojumiem ietver:

- a) vides monitoringa, ziņošanas un atbilstības nodrošināšanas pakalpojumi, kas aptver:
  - i) atmosfēras monitoringu globālā līmenī nolūkā sniegt informāciju par gaisa kvalitāti, īpašu uzmanību pievēršot Eiropas līmenim, un par atmosfēras ķīmisko sastāvu;
  - ii) jūras vides monitoringu nolūkā sniegt informāciju par okeāna, jūras un piekrastes ekosistēmu un to resursu un izmantošanas stāvokli un dinamiku;
  - iii) zemes un lauksaimniecības monitoringu nolūkā sniegt informāciju par zemes segumu, zemes izmantojumu un zemes izmantojuma izmaiņām, kultūras mantojuma vietām, zemes kustību, pilsētu teritorijām, iekšzemes ūdeņu daudzumu un kvalitāti, mežiem, lauksaimniecību un citiem dabas resursiem, bioloģisko daudzveidību un kriosfēru;
  - iv) klimata pārmaiņu monitoringu nolūkā sniegt informāciju par antropogēnām CO₂ emisijām un citu siltumnīcefekta gāzu emisijām un absorbcijām, būtiskiem klimata mainīgajiem lielumiem, klimata reanalīzēm, sezonālajām prognozēm, klimata pārmaiņu prognozēm un atribūciju, informāciju par izmaiņām polārajos reģionos un Arktikā, kā arī rādītājiem attiecīgā laika un telpas izteiksmē;
- b) ārkārtas situāciju pārvaldības pakalpojumus, kuru mērķis ir sniegt informāciju tādu publiskā sektora iestāžu atbalstam un koordinācijai, kuras ir atbildīgas par civilo aizsardzību, atbalstot civilās aizsardzības un ārkārtas reaģēšanas operācijas (uzlabojot agrīnās brīdināšanas darbības un spēju reaģēt krīzes situācijās) un novēršanas un sagatavotības darbības (risku un sekas novēršanas analīze) saistībā ar dažāda veida katastrofām;
- c) drošības pakalpojums, kura mērķis ir atbalstīt uzraudzību Savienībā un uz tās ārējām robežām, jūras uzraudzību, Savienības ārējo darbību, reaģējot uz drošības problēmām, ar kurām saskaras Savienība, un kopējās ārpolitikas un drošības politikas mērķus un pasākumus.

2. Komisija – attiecīgā gadījumā ar ārējas neatkarīgas lietpratības atbalstu – nodrošina *Copernicus* pakalpojumu piemērotību:

- a) validējot tehnisko iespējamību un piemērotību mērķim atbilstoši prasībām, ko paudušas lietotāju kopienas;
- b) novērtējot līdzekļus un risinājumus, kas ierosināti vai izmantoti, lai nodrošinātu atbilstību lietotāju kopienu prasībām un Programmas mērķiem.

52. pants

Attiecināmās darbības datu un informācijas piekļuvei un izplatīšanai

1. *Copernicus* ietver darbības, kuru mērķis ir nodrošināt uzlabotu piekļuvi visiem *Copernicus* datiem un visai *Copernicus* informācijai un – attiecīgā gadījumā – nodrošināt papildu infrastruktūru un pakalpojumus, ar ko veicina minēto datu un informācijas izplatīšanu, izmantošanu un piekļuvi tiem.

2. Ja *Copernicus* dati vai *Copernicus* informācija tiek uzskatīta par drošības ziņā sensitiīvu Deleģētās regulas (ES) Nr. 1159/2013 12.–16. panta nozīmē, Komisija minēto datu un informācijas iepirkumu, iegūšanas uzraudzību, piekļuvi tiem un to izplatīšanu var uzticēt vienam vai vairākiem fiduciāriem subjektiem. Šādi subjekti izveido un uztur akreditēto lietotāju reģistru un piekļuvi ierobežotas pieejamības datiem piešķir, izmantojot nošķirtu darbplūsmu.

III NODAĻA

***Copernicus* datu politika**

53. pants

***Copernicus* datu un *Copernicus* informācijas politika**

1. *Copernicus* datus un *Copernicus* informāciju *Copernicus* lietotājiem nodrošina, izmantojot turpmāk izklāstīto datu politiku, kas paredz, ka dati ir bezmaksas, pilnīgi un atvērti:

- a) *Copernicus* lietotāji var bez maksas un visā pasaulē reproducēt, izplatīt, publiskot, pielāgot un pārveidot visus *Copernicus* datus un visu *Copernicus* informāciju un kombinēt tos ar citiem datiem un citu informāciju;
- b) politika, kas paredz, ka dati ir bezmaksas, pilnīgi un atvērti, ietver šādus ierobežojumus:
  - i) *Copernicus* datu un *Copernicus* informācijas formātus, laika nogriežņus un izplatīšanas raksturlielumus nosaka iepriekš;
  - ii) attiecīgā gadījumā ievēro *Copernicus* informācijas sagatavošanai izmantoto *Copernicus* trešās personas datu un informācijas licencēšanas nosacījumus;
  - iii) piemēro drošības ierobežojumus, kas izriet no 34. panta 2. punktā minētajām vispārējām drošības prasībām;
  - iv) nodrošina aizsardzību pret traucējumu risku sistēmā, kas sagatavo vai dara pieejamus *Copernicus* datus un *Copernicus* informāciju, un attiecībā uz pašiem datiem;
  - v) nodrošina, ka lietotājiem Eiropā tiek aizsargāta uzticama piekļuve *Copernicus* datiem un *Copernicus* informācijai.

2. Komisija saskaņā ar 105. pantu pieņem deleģētos aktus, ar ko šā panta 1. punktā izklāstītos īpašos noteikumus papildina attiecībā uz *Copernicus* datu un *Copernicus* informācijas specifikācijām un piekļuves un izmantošanas nosacījumiem un procedūrām.

3. Ja tas nepieciešams nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ, 106. pantā paredzēto procedūru piemēro deleģētajiem aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu.

4. Komisija izdod licences un paziņojumus attiecībā uz piekļuvi *Copernicus* datiem un *Copernicus* informācijai un to izmantošanu, tostarp atribūcijas klauzulas, saskaņā ar *Copernicus* datu politiku, kas izklāstīta šajā regulā un piemērojamajos deleģētajos aktos, kuri pieņemti, ievērojot 2. punktu.

VIII SADAĻA

CITI PROGRAMMAS KOMPONENTI

I NODAĻA

Kosmosa situācijas apzināšanās (SSA)

1. Iedaļa

SST apakškomponents

54. pants

SSTapakškomponenta darbības joma

1. SST apakškomponents atbalsta šādas darbības:
  - a) dalībvalstu uz zemes un kosmosā esošo SST sensoru, tostarp ar EKA vai Savienības privāto sektoru starpniecību izstrādāto sensoru un valsts līmenī ekspluatēto Savienības sensoru, tīkla izveidi, attīstību un ekspluatāciju nolūkā novērot un uzraudzīt kosmiskos objektus un izveidot Eiropas kosmisko objektu katalogu;
  - b) SST datu apstrādi un analīzi valsts līmenī nolūkā nodrošināt 55. panta 1. punktā minēto SST informāciju un SST pakalpojumus;
  - c) 55. panta 1. punktā minēto SST pakalpojumu sniegšanu 56. pantā minētajiem SST lietotājiem;
  - d) monitoringu un sinerģiju veidošanu ar iniciatīvām, kas veicina, ka tiek izstrādātas un ieviestas tehnoloģijas kosmisko aparātu likvidēšanai ekspluatācijas darbmuža beigās un tehnoloģiskas sistēmas kosmisko atlūzu nepieļaušanai un likvidēšanai, kā arī ar starptautiskām iniciatīvām kosmosa satiksmes pārvaldības jomā.
2. SST apakškomponents nodrošina arī tehnisko un administratīvo atbalstu nolūkā nodrošināt pāreju starp Programmu un SST atbalsta sistēmu, kas izveidota ar Lēmumu Nr. 541/2014/ES.

55. pants

SST pakalpojumi

1. SST pakalpojumi ietver:
  - a) sadursmes riska novērtēšanu starp kosmiskajiem aparātiem vai starp kosmiskajiem aparātiem un kosmiskajām atlūzām un iespējamu sadursmes novēršanas brīdinājumu ģenerēšanu kosmisko aparātu misiju darbības uzsākšanas stadijā, orbitā ienākšanas sākumstadijā, orbitas paaugstināšanas stadijā, stadijā, kad tos ekspluatē orbitā, un likvidēšanas stadijā;
  - b) orbitā notiekošas fragmentācijas, salūšanas vai sadursmju konstatēšanu un raksturošanu;
  - c) riska novērtēšanu saistībā ar kosmisko objektu un kosmisko atlūzu nekontrolētu atgriešanos Zemes atmosfērā un ar to saistītas informācijas ģenerēšanu, tostarp varbūtējās sadursmes laikposma un iespējamās atrašanās vietas aplēses;
  - d) darbību izstrādi, gatavojoties:
    - i) kosmisko atlūzu daudzuma mazināšanai, lai samazinātu to radīšanu; un
    - ii) kosmisko atlūzu situācijas atveseļošanai, pārvaldot esošās kosmiskās atlūzas.
2. SST pakalpojumi ir pieejami bez maksas un jebkurā laikā bez pārtraukuma un ir pielāgoti 56. pantā minēto SST lietotāju vajadzībām.
3. Dalībvalstis, kas piedalās SST apakškomponentā, Komisija un – attiecīgos gadījumos – 59. panta 1. punktā minētais SST atbalsta dienests nav atbildīgi par:

- a) bojājumiem, kas radušies SST pakalpojumu neesamības vai sniegšanas pārtraukumu dēļ;
- b) SST pakalpojumu sniegšanas aizkavējumu;
- c) ar SST pakalpojumiem sniegtās informācijas neprecizitāti;
- d) darbību, kas veikta, atbildot uz sniegtajiem SST pakalpojumiem.

56. pants

SST lietotāji

1. Savienības SST lietotāji ietver šādus lietotājus:
  - a) SST pamatlietotāji: dalībvalstis, EĀDD, Komisija, Padome, Aģentūra, kā arī publiskie un privātie kosmisko aparātu īpašnieki un operatori, kas iedibināti Savienībā;
  - b) SST lietotāji, kas nav pamatlietotāji: citi Savienībā iedibināti publiskie un privātie subjekti.

SST pamatlietotājiem ir piekļuve visiem 55. panta 1. punktā minētajiem SST pakalpojumiem.

SST lietotājiem, kas nav pamatlietotāji, var būt piekļuve 55. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā minētajiem SST pakalpojumiem.

2. Starptautiski SST lietotāji ir trešās valstis, starptautiskas organizācijas, kuru mītne neatrodas Savienībā, un privāti subjekti, kas nav iedibināti Savienībā. Tiem ir piekļuve 55. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajiem SST pakalpojumiem ar šādiem nosacījumiem:

- a) trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, kuru mītne neatrodas Savienībā, var būt piekļuve SST pakalpojumiem saskaņā ar 8. panta 2. punktu;
- b) privātiem subjektiem, kas nav iedibināti Savienībā, var būt piekļuve SST pakalpojumiem saskaņā ar starptautisku nolīgumu, ko saskaņā ar 8. panta 2. punktu Savienība noslēgusi ar trešo valsti, kurā tie iedibināti, un ar kuru tiem tiek piešķirta minētā piekļuve.

Lai piekļūtu publiski pieejamiem SST pakalpojumiem, kuri minēti 55. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā nav vajadzīgs starptautisks nolīgums.

3. Komisija ar īstenošanas aktiem var pieņemt detalizētus noteikumus par piekļuvi SST pakalpojumiem un attiecīgajām procedūrām. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

57. pants

Dalībvalstu dalība SST apakškomponentā

1. Dalībvalstis, kas vēlas piedalīties 55. panta 1. punktā minēto SST pakalpojumu sniegšanā, aptverot visas orbītas, iesniedz Komisijai vienu kopīgu priekšlikumu, kurā pierāda atbilstību šādiem kritērijiem:
  - a) dalībvalstu rīcībā ir vai nu piemēroti SST sensori, kas pieejami SST apakškomponenta vajadzībām, un cilvēkresursi to ekspluatācijai, vai pienācīgas operacionālās analīzes un datu apstrādes spējas, kas īpaši paredzētas SST un pieejamas SST apakškomponenta vajadzībām, vai arī tām ir piekļuve šādiem sensoriem, cilvēkresursiem vai spējām;
  - b) attiecīgā dalībvalsts ir veikusi un validējusi katra SST aktīva sākotnējo drošības riska novērtējumu;
  - c) rīcības plāns šīs regulas 54. pantā noteikto darbību īstenošanai, kurā ņemts vērā saskaņā ar Lēmuma Nr. 541/2014/ES 6. pantu pieņemtais koordinācijas plāns;
  - d) dažādu darbību sadalījums starp ekspertu grupām, kuras izraudzītas saskaņā ar šīs regulas 58. pantu;
  - e) noteikumi par datu koplietošanu, kas nepieciešama šīs regulas 4. pantā minēto mērķu sasniegšanai.

Attiecībā uz pirmās daļas a) un b) apakšpunktā izklāstītajiem kritērijiem – katra dalībvalsts, kas vēlas piedalīties SST pakalpojumu sniegšanā, atsevišķi pierāda atbilstību minētajiem kritērijiem.

Attiecībā uz pirmās daļas c), d) un e) apakšpunktā izklāstītajiem kritērijiem – visas dalībvalstis, kas vēlas piedalīties SST pakalpojumu sniegšanā, kolektīvi pierāda atbilstību minētajiem kritērijiem.

2. Tiek uzskatīts, ka dalībvalstis, kuras piedalās SST apakškomponentā un kuru izraudzītie valsts subjekti, ir dalībnieki konsorciā, kas izveidots saskaņā ar Lēmuma Nr. 541/2014/ES 7. panta 3. punktu, ir izpildījušas šā panta 1. punkta pirmās daļas a) un b) apakšpunktā minētos kritērijus no 2021. gada 12. maija.

3. Ja nav iesniegts kopīgs priekšlikums saskaņā ar 1. punktu vai ja Komisija uzskata, ka tādējādi iesniegts kopīgs priekšlikums neatbilst 1. punktā minētajiem kritērijiem, vismaz piecas dalībvalstis var kopīgi iesniegt Komisijai jaunu piedāvājumu, pierādot atbilstību 1. punktā minētajiem kritērijiem.

4. Komisija ar īstenošanas aktiem var pieņemt detalizētus noteikumus par procedūrām un elementiem, kas minēti šā panta 1.–3. punktā. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

58. pants

Dalībvalstu dalības SST apakškomponentā organizatoriskā sistēma

1. Katra dalībvalsts, kura iesniegusi kopīgu priekšlikumu, ko Komisija atzinusi par atbilstīgu saskaņā ar 57. panta 1. punktu, vai kuru Komisija ir izvēlējusies saskaņā ar 57. panta 3. punktā minēto procedūru, izraugās savā teritorijā izveidotu nacionālo konstituējošo subjektu, kurš to pārstāv. Izraudzītais nacionālais konstituējošais subjekts ir dalībvalsts publiska iestāde vai struktūra, kurai uzticēta šādas valsts varas īstenošana.

2. Nacionālie konstituējošie subjekti, kas izraudzīti, ievērojot šā panta 1. punktu, noslēdz nolīgumu, ar ko izveido SST partnerību ("SST partnerības nolīgums") un nosaka to sadarbības noteikumus un mehānismus 54. pantā minēto darbību īstenošanai. SST partnerības nolīgumā jo īpaši ietver elementus, kas minēti 57. panta 1. punkta c), d) un e) apakšpunktā, un riska pārvaldības struktūras izveidi nolūkā nodrošināt SST datu un SST informācijas izmantošanas un drošas apmaiņas noteikumu īstenošanu.

3. Nacionālie konstituējošie subjekti saskaņā ar daudzgadu plānu, attiecīgajiem galvenajiem snieguma rādītājiem un lietotāju prasībām, pamatojoties uz šā panta 6. punktā minēto ekspertu grupu darbību, izstrādā augstas kvalitātes Savienības SST pakalpojumus. Komisija ar īstenošanas aktiem var pieņemt daudzgadu plānu un galvenos snieguma rādītājus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

4. Nacionālie konstituējošie subjekti izveido esošo un iespējamo turpmāko sensoru tīklu, lai tos ekspluatētu koordinēti un optimizēti nolūkā izveidot un pastāvīgi atjaunināt kopīgu Eiropas katalogu, neietekmējot dalībvalstu prerogatīvas nacionālās drošības jomā.

5. Dalībvalstis, kas piedalās SST apakškomponentā, veic drošības akreditāciju, pamatojoties uz 34. panta 2. punktā minētajām vispārējām drošības prasībām.

6. Dalībvalstis, kas piedalās SST apakškomponentā, izraugās ekspertu grupas, kuras atbild par konkrētiem jautājumiem, kas saistīti ar dažādām SST darbībām. Ekspertu grupas ir pastāvīgas, tās pārvalda un apgādā ar personālu to dalībvalstu nacionālie konstituējošie subjekti, kas tās izraudzījušas, un tajās var būt eksperti no visiem nacionālajiem konstituējošajiem subjektiem.

7. Nacionālie konstituējošie subjekti un ekspertu grupas nodrošina SST datu, SST informācijas un SST pakalpojumu aizsardzību.

8. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem detalizētus noteikumus par to, kā darbojas organizatoriskā sistēma dalībvalstu dalībai SST apakškomponentā. Minētie noteikumi aptver arī iespēju, ka dalībvalsts SST partnerībā tiek iekļauta vēlākā posmā, kļūstot par šā panta 2. punktā minētā SST partnerības nolīguma pusi. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

59. pants

SST atbalsta dienests

1. Komisija, ņemot vērā nacionālo konstitūējošo subjektu ieteikumu, izraugās SST atbalsta dienestu, pamatojoties uz vislabāko lietpratību drošības jautājumos un pakalpojumu sniegšanā. SST atbalsta dienests:

- a) nodrošina drošas saskarnes, kas vajadzīgas, lai SST informāciju centralizētu, uzglabātu un darītu pieejamu 56. pantā minētajiem SST lietotājiem, nodrošinot atbilstošu rīcību ar to un tās atbilstošu izsekojamību;
- b) nodrošina ziņošanu 58. panta 2. punktā minētajai SST partnerībai un Komisijai par SST pakalpojumu veiktspēju;
- c) vāc 58. panta 2. punktā minētajai SST partnerībai nepieciešamās atsauksmes nolūkā nodrošināt pakalpojumu saskaņošanu ar SST lietotāju vēlmēm;
- d) atbalsta, popularizē un veicina SST pakalpojumu izmantošanu.

2. Nacionālie konstitūējošie subjekti noslēdz ar SST atbalsta dienestu nepieciešamās vienošanās par īstenošanu.

2. Iedaļa

SWE un NEO apakškomponenti

60. pants

SWE darbības

1. SWE apakškomponents var atbalstīt šādas darbības:

- a) lietotāju vajadzību novērtēšana un apzināšana nozarēs, kas norādītas 2. punkta b) apakšpunktā, ar mērķi – noteikt sniedzamos SWE pakalpojumus;
- b) SWE pakalpojumu nodrošināšana SWE pakalpojumu lietotājiem atbilstīgi apzinātajām lietotāju vajadzībām un tehniskajām prasībām.

2. SWE pakalpojumi ir pieejami nepārtraukti jebkurā laikā. Komisija ar īstenošanas aktiem izvēlas minētos pakalpojumus saskaņā ar šādiem noteikumiem:

- a) Komisija prioritizē Savienības līmenī sniedzamos SWE pakalpojumus atbilstīgi SWE lietotāju vajadzībām, pakalpojumu tehnoloģiskajai gatavībai un riska novērtējuma rezultātiem;
- b) SWE pakalpojumi var palīdzēt civilās aizsardzības darbībām un tāda plaša nozaru spektra aizsardzībai kā kosmos, transports, GNSS, elektroenerģijas tīkli un sakari.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

3. Publiskie un privātie subjekti, kuri sniedz SWE pakalpojumus, tiek izraudzīti, izmantojot uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus.

*61. pants***Ar NEO saistītas darbības**

1. NEO apakškomponents var atbalstīt šādas darbības:
  - a) dalībvalstu jaudu kartēšana Zemei tuvo objektu detektēšanas un uzraudzības jomā;
  - b) dalībvalstu iekārtu un pētniecības centru tīklu izveides veicināšana;
  - c) šā panta 2. punktā minētā pakalpojuma izstrāde;
  - d) tādu rutīnas ātrās reaģēšanas pakalpojumu izstrāde, kas spēj raksturot jaunatklātus Zemei tuvos objektus;
  - e) Zemei tuvo objektu Eiropas kataloga izveide.
2. Komisija savas kompetences jomā var ieviest procedūras, lai gadījumā, ja ir konstatēts, ka Zemei tuvojas Zemei tuvs objekts, koordinētu – iesaistoties attiecīgajām ANO struktūrām – Savienības un to valstu publiskā sektora iestāžu rīcību, kuras ir atbildīgas par civilo aizsardzību.

*II NODAĻA***GOVSATCOM***62. pants***GOVSATCOMdarbības joma**

Saskaņā ar GOVSATCOM komponentu satelītsakaru jaudas un pakalpojumus apvieno kopējā Savienības satelītsakaru jaudu un pakalpojumu resursā, piemērojot atbilstīgas drošības prasības. Šis komponents ietver:

- a) 67. pantā minētās zemes segmenta infrastruktūras izstrādi, izbūvi un ekspluatāciju un iespējamu kosmosa infrastruktūru, kas minēta 102. panta 2. punktā;
- b) GOVSATCOM pakalpojumu sniegšanai vajadzīgo valdības un komerciālo satelītsakaru jaudu, pakalpojumu un lietotāju aprīkojuma iepirkumu;
- c) pasākumus, kas vajadzīgi GOVSATCOM lietotāju aprīkojuma sadarbības un standartizācijas uzlabošanai.

*63. pants***GOVSATCOMjaudas un pakalpojumi**

1. GOVSATCOM jaudas un pakalpojumus nodrošina, kā noteikts šā panta 3. punktā minētajā pakalpojumu portfeli un saskaņā ar šā panta 2. punktā minētajām operacionālajām prasībām, 34. panta 2. punktā minētajām GOVSATCOM konkrētajām drošības prasībām, un ievērojot 66. pantā minētajos koplietošanas un prioritizācijas noteikumus paredzētos limitus.

Piekļuve GOVSATCOM jaudām un pakalpojumiem ir bez maksas GOVSATCOM institucionālajiem un valdības lietotājiem, ja vien Komisija nenosaka cenu politiku saskaņā ar 66. panta 2. punktu.

2. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem operacionālās prasības GOVSATCOM pakalpojumiem kā tehniskās specifikācijas GOVSATCOM izmantošanas gadījumiem, kas jo īpaši saistīti ar krīzes pārvaldību, uzraudzību un svarīgas infrastruktūras pārvaldību, tostarp diplomātisko sakaru tīkliem. Minēto operacionālo prasību pamatā ir detalizēta GOVSATCOM lietotāju prasību analīze, un tajās ņem vērā prasības, kas izriet no esošajiem lietotāju aprīkojumiem un esošajiem tīkliem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

3. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem pakalpojumu portfeli attiecībā uz GOVSATCOM pakalpojumiem kā satelītsakaru jaudu un pakalpojumu un to atribūtu kategoriju sarakstu, ietverot ģeogrāfisko pārklājumu, frekvenci, joslas platumu, lietotāju aprīkojumu un drošības elementus. Pakalpojumu portfeli ņem vērā esošos komerciāli pieejamos pakalpojumus, lai nekropļotu konkurenci iekšējā tirgū. Minētos īstenošanas aktus regulāri atjaunina, to pamatā ir šā panta 1. punktā minētās operacionālās un drošības prasības, un tie piešķir prioritāti pakalpojumiem, kurus lietotājiem sniedz atkarībā no nozīmīguma un kritiskuma. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

4. GOVSATCOM lietotājiem ir piekļuve GOVSATCOM jaudām un pakalpojumiem, kas uzskaitīti šā panta 3. punktā minētajā pakalpojumu portfelī. Minēto piekļuvi nodrošina ar 67. panta 1. punktā minēto GOVSATCOM centru starpniecību.

64. pants

Satelītsakaru jaudu un pakalpojumu nodrošinātāji

Satelītsakaru jaudas un pakalpojumus saskaņā ar GOVSATCOM var nodrošināt šādi subjekti:

- a) GOVSATCOM dalībnieki, kā minēts 68. pantā; un
- b) juridiskas personas, kas pienācīgi akreditētas nodrošināt satelītsakaru jaudas vai pakalpojumus saskaņā ar 37. pantā minēto drošības akreditācijas procedūru, kuru īsteno atbilstīgi 34. panta 2. punktā minētajām vispārējām drošības prasībām, kas noteiktas GOVSATCOM komponentam.

65. pants

GOVSATCOM lietotāji

1. Šādi subjekti var būt GOVSATCOM lietotāji, ar noteikumu, ka tiem ir uzticēti uzdevumi, kas saistīti ar ārkārtas un drošībai būtisku misiju, operāciju un infrastruktūras uzraudzību un pārvaldību:

- a) Savienības vai dalībvalsts publiska iestāde vai struktūra, kurai uzticēta valsts varas īstenošana;
- b) fiziska vai juridiska persona, kas rīkojas šā punkta a) apakšpunktā minētā subjekta vārdā un kontrolē.

2. Šā panta 1. punktā minētie GOVSATCOM lietotāji no GOVSATCOM dalībnieka, kas minēts 68. pantā, ir saņēmuši pienācīgu autorizāciju izmantot GOVSATCOM jaudas un pakalpojumus, un atbilst 34. panta 2. punktā minētajām vispārējām drošības prasībām, kuras noteiktas GOVSATCOM.

66. pants

Koplietošana un prioritizācija

1. Apvienotās satelītsakaru jaudas, pakalpojumus un lietotāju aprīkojumu 68. pantā minētie GOVSATCOM dalībnieki koplieto un tās starp tiem tiek prioritizētas, pamatojoties uz lietotāju drošuma un drošības risku analīzi. Šādā analīzē ņem vērā pašreizējo sakaru infrastruktūru un esošo spēju pieejamību, tostarp arī to ģeogrāfisko pārklājumu, Savienības un valstu līmenī. Minētajā koplietošanā un prioritizācijā piešķir prioritāti GOVSATCOM lietotājiem atkarībā no to relevances un kritiskuma.

2. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem detalizētus noteikumus par satelītsakaru jaudu, pakalpojumu un lietotāju aprīkojuma koplietošanu un prioritizāciju, ņemot vērā paredzamo pieprasījumu pēc dažādiem GOVSATCOM izmantošanas gadījumiem, drošības risku analīzi attiecībā uz šiem izmantošanas gadījumiem un – attiecīgā gadījumā – izmaksu efektivitāti.

Minētajos noteikumos definējot cenu politiku, Komisija nodrošina, ka GOVSATCOM jaudu un pakalpojumu piegāde nekropļo tirgu, un GOVSATCOM jaudu pietiekamību.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

3. Satelītsakaru jaudu un pakalpojumu koplietošanu un prioritizāciju starp GOVSATCOM lietotājiem, kuriem autorizāciju piešķir viens un tas pats GOVSATCOM dalībnieks, nosaka un īsteno minētais GOVSATCOM dalībnieks.

67. pants

Zemes segmenta infrastruktūra un ekspluatācija

1. Zemes segments ietver infrastruktūru, kas nepieciešama, lai būtu iespējams sniegt pakalpojumus GOVSATCOM lietotājiem saskaņā ar 66. pantu, jo īpaši GOVSATCOM centrus, kas iepērkami saskaņā ar šo komponentu, lai GOVSATCOM lietotājus savienotu ar satelītsakaru jaudu un pakalpojumu nodrošinātājiem. Zemes segments un tā ekspluatācija atbilst 34. panta 2. punktā minētajām vispārējās drošības prasībām, kas definētas GOVSATCOM.

2. Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka zemes segmenta infrastruktūras atrašanās vietu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru, un tie neskar dalībvalsts tiesības pieņemt lēmumu nekādu šādu infrastruktūru neizmitināt.

68. pants

GOVSATCOM dalībnieki un kompetentās iestādes

1. Dalībvalstis, Padome, Komisija un EĀDD ir GOVSATCOM dalībnieki, ciktāl tie piešķir autorizāciju GOVSATCOM lietotājiem vai nodrošina satelītsakaru jaudas vai zemes segmenta objektus, vai daļu no zemes segmenta iekārtām.

Ja Padome, Komisija vai EĀDD piešķir autorizāciju GOVSATCOM lietotājiem vai nodrošina satelītsakaru jaudas vai zemes segmenta objektus, zemes segmenta iekārtu daļu kādas dalībvalsts teritorijā, šāda autorizācija vai nodrošināšana nav pretrunā neitralitātes vai nepieskaņošanās noteikumiem, kas paredzēti minētās dalībvalsts konstitucionālajās tiesībās.

2. Savienības aģentūras drīkst kļūt par GOVSATCOM dalībniecēm tikai tad, ja tas ir nepieciešams to uzdevumu pildīšanai un saskaņā ar detalizētiem noteikumiem, kuri paredzēti administratīvā nolīgumā, kas noslēgts ar attiecīgo aģentūru un Savienības iestādi, kas to uzrauga.

3. Trešās valstis un starptautiskās organizācijas drīkst kļūt par GOVSATCOM dalībniecēm saskaņā ar 7. pantu.

4. Katrs GOVSATCOM dalībnieks izraugās vienu kompetento GOVSATCOM iestādi.

5. Kompetentā GOVSATCOM iestāde nodrošina, ka:

- a) pakalpojumu izmantošana atbilst piemērojamajām drošības prasībām;
- b) GOVSATCOM lietotāju piekļuves tiesības ir noteiktas un tiek pārvaldītas;
- c) lietotāju aprīkojumu un ar tiem saistītos elektronisko sakaru savienojumus un informāciju izmanto un pārvalda saskaņā ar piemērojamajām drošības prasībām;
- d) ir izveidots centrālais kontaktpunkts, kura uzdevums ir vajadzības gadījumā palīdzēt ziņošanā par drošības riskiem un apdraudējumiem, jo īpaši par to, ka konstatēti potenciāli kaitīgi elektromagnētiskie traucējumi, kas ietekmē pakalpojumus saskaņā ar šo komponentu.

69. pants

GOVSATCOM piedāvājuma un pieprasījuma uzraudzība

Lai optimizētu līdzsvaru starp GOVSATCOM pakalpojumu piedāvājumu un pieprasījumu, Komisija pastāvīgi uzrauga GOVSATCOM jaudas, tostarp orbītā esošo GOVSATCOM jaudu apvienošanu un koplietošanu, un pakalpojumu piedāvājuma un pieprasījuma attīstību, ņemot vērā jaunus riskus un apdraudējumus, kā arī jaunu tehnoloģiju attīstību.

IX SADAĻA

EIROPAS SAVIENĪBAS KOSMOSA PROGRAMMAS AĢENTŪRA

I NODAĻA

Vispārīgie noteikumi, kas attiecas uz Aģentūru

70. pants

Aģentūras juridiskais statuss

1. Aģentūra ir Savienības struktūra. Tai ir juridiskas personas statuss.
2. Visās dalībvalstīs Aģentūrai ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko saskaņā ar šo valstu tiesību aktiem piešķir juridiskām personām. Tā var jo īpaši iegādāties vai atsavināt kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesā.
3. Aģentūru pārstāv izpilddirektors.

71. pants

Aģentūras mītne un vietējie biroji

1. Aģentūras mītne atrodas Prāgā, Čehijā.
2. Aģentūras personāls var atrasties kādā no *Galileo* vai *EGNOS* zemes centriem, kas minēti Īstenošanas lēmumā (ES) 2016/413 vai (ES) 2017/1406, lai veiktu Programmas pasākumus, kuri ir paredzēti attiecīgajā nolīgumā.
3. Atkarībā no Programmas vajadzībām dalībvalstīs var izveidot vietējos birojus saskaņā ar 79. panta 2. punktā noteikto procedūru.

II NODAĻA

Aģentūras darbības organizācija

72. pants

Administratīvā un pārvaldības struktūra

1. Aģentūras administratīvo un pārvaldības struktūru veido:
  - a) Administratīvā padome;
  - b) izpilddirektors;
  - c) Drošības akreditācijas padome.

2. Administratīvā padome, izpilddirektors un Drošības akreditācijas padome sadarbojas, lai nodrošinātu Aģentūras darbību un koordināciju saskaņā ar procedūrām, kas paredzētas Aģentūras iekšējos noteikumos, piemēram, Administratīvās padomes reglamentā, Drošības akreditācijas padomes reglamentā, Aģentūrai piemērojamos finanšu noteikumos, Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu ("Civildienesta noteikumi") īstenošanas noteikumos un noteikumos, kas reglamentē piekļuvi dokumentiem.

73. pants

Administratīvā padome

1. Administratīvajā padomē ir pa vienam pārstāvim no katras dalībvalsts un trīs Komisijas pārstāvji, un tiem visiem ir balsstiesības. Administratīvajā padomē ir arī viens Eiropas Parlamenta izraudzīts pārstāvis bez balsstiesībām.
2. Saskaņā ar Administratīvās padomes reglamentā paredzētajiem nosacījumiem Administratīvās padomes sanāksmēs novērotāja statusā jautājumos, kas ir tieši ar tiem saistīti, var tikt aicināti piedalīties Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja vietnieks, Padomes pārstāvis, Augstā pārstāvja pārstāvis un EKA pārstāvis.
3. Katram Administratīvās padomes loceklim ir aizstājējs. Aizstājējs locekli pārstāv viņa prombūtnes laikā.
4. Katra dalībvalsts izvirza vienu Administratīvās padomes locekli un viņa aizstājēju, ņemot vērā viņu zināšanas Aģentūras uzdevumu jomā un attiecīgās vadības, administratīvās un budžeta pārvaldības prasmes. Lai nodrošinātu Administratīvās padomes darba nepārtrauktību, Eiropas Parlaments, Komisija un dalībvalstis cenšas ierobežot savu pārstāvju nomainīšanu Administratīvajā padomē. Visas puses tiecas panākt vīriešu un sieviešu līdzsvarotu pārstāvību Administratīvajā padomē.
5. Administratīvās padomes locekļu un viņu aizstājēju amata pilnvaru termiņš ir četri gadi, un to var pagarināt.
6. Attiecīgā gadījumā trešo valstu vai starptautisko organizāciju pārstāvju dalību un šādas dalības nosacījumus paredz 98. pantā minētajos nolīgumos, un tie atbilst Administratīvās padomes reglamentam. Minētajiem pārstāvjiem balsstiesību nav.

74. pants

Administratīvās padomes priekšsēdētājs

1. Administratīvā padome ievēl priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku no tās balsstiesīgo locekļu vidus. Priekšsēdētāja vietnieks automātiski aizstāj priekšsēdētāju, ja viņš nevar pildīt savus pienākumus.
2. Priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka amata pilnvaru termiņš ir divi gadi, un to var vienreiz pagarināt. Katrs amata termiņš beidzas, kad minētā persona vairs nav Administratīvās padomes loceklis.
3. Administratīvā padome ir tiesīga atlaist priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku, vai abus.

75. pants

Administratīvās padomes sanāksmes

1. Administratīvās padomes sanāksmes sasauk tās priekšsēdētājs.

2. Izpilddirektors piedalās Administratīvās padomes apspriedēs, ja vien priekšsēdētājs nav pieņēmis citādu lēmumu. Izpilddirektoram nav balsstiesību.
3. Administratīvā padome regulāri – vismaz divreiz gadā – sanāk uz kārtējo sanākumi. Administratīvā padome sanāk arī tad, ja to ierosina priekšsēdētājs vai ja to lūdz vismaz viena trešdaļa padomes locekļu.
4. Administratīvā padome var aicināt piedalīties savās sanāksmēs novērotāja statusā jebkuru personu, kuras viedoklis var to interesēt. Administratīvās padomes locekļiem, ievērojot tās reglamentu, var palīdzēt padomdevēji vai eksperti.
5. Ja diskusija attiecas uz sensitīvas valsts infrastruktūras izmantošanu, dalībvalstu pārstāvji un Komisijas pārstāvji var apmeklēt Administratīvās padomes sanāksmes un piedalīties apspriedēs, pamatojoties uz principu “nepieciešamība zināt”. Tomēr balsošanā var piedalīties tikai to dalībvalstu pārstāvji, kurām pieder šāda infrastruktūra, un Komisijas pārstāvji. Ja Administratīvās padomes priekšsēdētājs nepārstāv tādu dalībvalsti, kurai pieder šāda infrastruktūra, viņu aizstāj pārstāvji no dalībvalstīm, kurām šāda infrastruktūra pieder. Administratīvās padomes reglamentā izklāsta situācijas, kurās var piemērot šo procedūru.
6. Aģentūra nodrošina Administratīvajai padomei sekretariātu.

76. pants

Administratīvās padomes balsošanas noteikumi

1. Ja šajā regulā nav paredzēts citādi, Administratīvā padome pieņem lēmumus ar savu balsstiesīgo locekļu balsu vairākumu.

Lai ievēlētu un atlaistu Administratīvās padomes priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku un lai pieņemtu budžetu un darba programmas, apstiprinātu 98. panta 2. punktā minētās vienošanās un Aģentūras drošības noteikumus, pieņemtu reglamentu, izveidotu vietējos birojus un apstiprinātu 92. pantā minētos izmitināšanas nolīgumus, ir nepieciešams divu trešdaļu visu balsstiesīgo locekļu balsu vairākums.

2. Katram dalībvalsts pārstāvim un Komisijas pārstāvim ir viena balss. Ja kāda balsstiesīga locekļa nav klāt, viņa balsstiesības ir tiesīgs izmantot viņa aizstājējs. Lēmumus, kas pamatojas uz 77. panta 2. punkta a) apakšpunktu, izņemot jautājumos, uz kuriem attiecas V sadaļas II nodaļa, vai kas pamatojas uz 77. panta 5. punktu, var pieņemt tikai tad, ja Komisijas pārstāvju balsojums ir labvēlīgs.
3. Administratīvās padomes reglamentā nosaka detalizētāku balsošanas kārtību, jo īpaši nosacījumus, saskaņā ar kuriem kāds no padomes locekļiem var rīkoties cita padomes locekļa vārdā, kā arī attiecīgā gadījumā prasības attiecībā uz kvorumu.

77. pants

Administratīvās padomes uzdevumi

1. Administratīvā padome nodrošina, ka Aģentūra pilda tai uzticētos uzdevumus atbilstīgi šajā regulā izklāstītajiem nosacījumiem un minētajā nolūkā pieņem visus vajadzīgos lēmumus. Tas neietekmē pilnvaras, kas piešķirtas Drošības akreditācijas padomei attiecībā uz darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu.
2. Administratīvā padome īsteno arī šādus uzdevumus:
  - a) ik gadus līdz 15. novembrim un pēc Komisijas atzinuma saņemšanas pieņem Aģentūras darba programmu nākamajam gadam, vispirms tajā bez izmaiņām iekļāvusi iedaļu, kuru izstrādājusi Drošības akreditācijas padome saskaņā ar 80. panta b) punktu;

- b) līdz LESD 312. pantā paredzētās daudzgadu finanšu shēmas pirmā gada 30. jūnijam un pēc Komisijas atzinuma saņemšanas – pieņem Aģentūras daudzgadu darba programmu laikposmam, kas atbilst daudzgadu finanšu shēmas ilgumam, vispirms tajā bez izmaiņām iekļaujot daļu, kuru Drošības akreditācijas padome ir izstrādājusi saskaņā ar šīs regulas 80. panta a) apakšpunktu. Par minēto daudzgadu darba programmu notiek apspriešanās ar Eiropas Parlamentu ar noteikumu, ka apspriešanās mērķis ir viedokļu apmaiņa un rezultāts Aģentūrai nav saistošs.
- c) izpilda 84. panta 5., 6., 10. un 11. punktā noteiktās budžeta pārvaldības funkcijas;
- d) pārrauga 34. panta 5. punkta b) apakšpunktā minēto *Galileo* drošības uzraudzības centra darbību;
- e) saskaņā ar šīs regulas 94. pantu pieņem kārtību, kādā īstenojama Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 ⁽⁴⁶⁾;
- f) apspriedusies ar Drošības akreditācijas padomi par noteikumiem, kas attiecas uz drošības akreditācijas kārtību, apstiprina 98. pantā minēto kārtību;
- g) pieņem savu uzdevumu izpildei vajadzīgās tehniskās procedūras;
- h) pieņem gada ziņojumu par Aģentūras darbībām un perspektīvu, vispirms tajā bez izmaiņām iekļāvusi iedaļu, kuru izstrādājusi Drošības akreditācijas padome saskaņā ar 80. panta c) punktu, un nosūta to Eiropas Parlamentam, Padomei, Komisijai un Revīzijas palātai līdz katra gada 1. jūlijam;
- i) nodrošina atbilstīgus pēcpasākumus konstatējumiem un ieteikumiem, kas izriet no 102. pantā minētajiem izvērtējumiem un revīzijām, kā arī no OLAF veiktajām izmeklēšanām un visiem iekšējiem un ārējiem revīzijas ziņojumiem, un nodod budžeta lēmējinstīcijai visu informāciju, kas attiecas uz izvērtēšanas procedūru iznākumu;
- j) pirms 31. pantā minēto FPPN un 27. panta 3. punktā un 29. panta 5. punktā minēto iemaksu nolīgumu parakstīšanas par tiem ar Administratīvo padomi apspriežas izpilddirektors;
- k) pieņem 96. pantā minētos Aģentūras drošības noteikumus;
- l) pamatojoties uz izpilddirektora priekšlikumu, apstiprina krāpšanas apkarošanas stratēģiju;
- m) vajadzības gadījumā un pamatojoties uz izpilddirektora priekšlikumiem, apstiprina 79. panta 1. punkta l) apakšpunktā minētās organizatoriskās struktūras;
- n) ieceļ grāmatvedi, kurš var būt Komisijas grāmatvedis, uz kuru:
  - i) attiecas Civildienesta noteikumi un Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība (“nodarbināšanas kārtība”), kas noteikta Padomes Regulā (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 ⁽⁴⁷⁾; un
  - ii) kurš savu pienākumu izpildē ir pilnīgi neatkarīgs;
- o) pieņem un publicē savu reglamentu.

3. Attiecībā uz Aģentūras personālu Administratīvā padome īsteno iecelējinstīcijas pilnvaras saskaņā ar Civildienesta noteikumiem un pilnvaras slēgt darba līgumus saskaņā ar nodarbināšanas kārtību (“iecelējinstīcijas pilnvaras”).

Saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Civildienesta noteikumu 110. pantā, Administratīvā padome pieņem lēmumu, kas pamatots ar Civildienesta noteikumu 2. panta 1. punktu un nodarbināšanas kārtības 6. pantu, attiecīgās iecelējinstīcijas pilnvaras deleģējot izpilddirektoram un definējot nosacījumus šāda pilnvaru deleģējuma apturēšanai. Izpilddirektors ziņo Administratīvajai padomei par minēto deleģēto pilnvaru īstenošanu. Izpilddirektors ir pilnvarots šīs pilnvaras deleģēt pakārtoti.

⁽⁴⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.).

⁽⁴⁷⁾ OV L 56, 4.3.1968., 1. lpp.

Piemērojot šā punkta otro daļu, īpašu izņēmuma apstākļu dēļ Administratīvā padome ar lēmumu var uz laiku apturēt iecelēj institūcijas pilnvaru deleģējumu izpilddirektoram un izpilddirektora pakārtoti deleģētās pilnvaras un īstenot tās pati vai deleģēt tās vienam no padomes locekļiem vai citam darbiniekam, kas nav izpilddirektors.

Atkāpjoties no šā punkta otrās daļas, Administratīvajai padomei ir pienākums deleģēt Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājam pirmajā daļā minētās pilnvaras attiecībā uz tādu darbinieku pieņemšanu darbā, novērtēšanu un pārklasificēšanu, kuri iesaistīti darbībās saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un disciplinārajiem pasākumiem, kas piemērojami šādiem darbiniekiem.

Administratīvā padome saskaņā ar Civildienesta noteikumu 110. pantā paredzēto procedūru nosaka Civildienesta noteikumu un nodarbināšanas kārtības īstenošanas noteikumus. Attiecībā uz tādu darbinieku pieņemšanu darbā, novērtēšanu un pārklasificēšanu, kuri iesaistīti šīs regulas V sadaļas II nodaļā norādītajās darbībās, un attiecīgajiem veicamajiem disciplinārajiem pasākumiem Administratīvā padome vispirms konsultējas ar Drošības akreditācijas padomi un pienācīgi ņem vērā tās apsvērumus.

Administratīvā padome arī pieņem lēmumu, ar ko paredz noteikumus par valsts ekspertu norīkošanu darbā uz Aģentūru. Pirms minētā lēmuma pieņemšanas Administratīvā padome konsultējas ar Drošības akreditācijas padomi par to valsts ekspertu norīkošanu, kuri iesaistīti drošības akreditācijas darbībās saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un pienācīgi ņem vērā tās apsvērumus.

4. Administratīvā padome iecel izpilddirektoru un var pagarināt vai izbeigt izpilddirektora amata pilnvaru termiņu, ievērojot 89. pantu.

5. Administratīvā padome īsteno disciplinārās pilnvaras attiecībā uz izpilddirektoru saistībā ar viņa darba rezultātiem, jo īpaši attiecībā uz drošības jautājumiem, kas ir Aģentūras kompetencē, izņemot attiecībā uz darbībām, kas veiktas saskaņā ar V sadaļas II nodaļu.

78. pants

Izpilddirektors

1. Aģentūru vada izpilddirektors. Izpilddirektors atskaitās Administratīvajai padomei.

Šis punkts neietekmē Drošības akreditācijas padomes un saskaņā ar 82. pantu tās uzraudzībā esošā Aģentūras personāla autonomiju vai neatkarību un pilnvaras, kas saskaņā ar attiecīgi 38. un 81. pantu piešķirtas Drošības akreditācijas padomei un Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājam.

2. Neskarot Komisijas un Administratīvās padomes pilnvaras, izpilddirektors, pildot savus pienākumus, ir neatkarīgs un nepieņem nevienas valdības vai citas struktūras norādījumus.

79. pants

Izpilddirektora uzdevumi

1. Izpilddirektors pilda šādus uzdevumus:

- a) pārstāv Aģentūru un paraksta 27. panta 3. punktā un 29. panta 5. punktā un 31. pantā minētos nolīgumus;
- b) sagatavo Administratīvās padomes darbu un piedalās Administratīvās padomes darbā bez balsstiesībām, ievērojot 75. panta 2. punkta otro daļu;
- c) īsteno Administratīvās padomes lēmumus;

- d) sagatavo Aģentūras daudzgadu un gada darba programmas un iesniedz tās Administratīvajai padomei apstiprināšanai, izņemot daļas, ko sagatavojusi un pieņēmusi Drošības akreditācijas padome saskaņā ar 80. panta a) un b) punktu;
- e) īsteno daudzgadu un gada darba programmas, izņemot daļas, ko īstenojis Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājs;
- f) katrai Administratīvās padomes sanāksmei sagatavo progresa ziņojumu par gada darba programmas un, attiecīgā gadījumā, daudzgadu darba programmas īstenošanu, bez izmaiņām iekļaujot iedaļu, ko sagatavojis Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājs;
- g) sagatavo gada ziņojumu par Aģentūras darbībām un perspektīvu, izņemot iedaļu, ko sagatavojusi un apstiprinājusi Drošības akreditācijas padome saskaņā ar 80. panta c) punktu par darbībām saskaņā ar V sadaļu, un iesniedz to Administratīvajai padomei apstiprināšanai;
- h) īsteno Aģentūras ikdienas darba administrēšanu un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu Aģentūras darbību saskaņā ar šo regulu, tostarp pieņem iekšējās administratīvās instrukcijas un publicē paziņojumus;
- i) izstrādā Aģentūras ieņēmumu un izdevumu tāmes projektu saskaņā ar 84. pantu un nodrošina budžeta izpildi saskaņā ar 85. pantu;
- j) nodrošina, ka Aģentūra kā *Galileo* drošības uzraudzības centra operators spēj reaģēt uz norādījumiem, kas doti saskaņā ar Lēmumu (KĀDP) 2021/698, un pildīt lomu, kas paredzēta Lēmuma Nr. 1104/2011/ES 6. pantā;
- k) nodrošina, ka 72. panta 1. punktā minētajā Aģentūras struktūrā notiek visas attiecīgās informācijas aprīte, jo īpaši saistībā ar drošību;
- l) attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar drošības akreditācijas darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, ciešā sadarbībā ar Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētāju nosaka Aģentūras organizatoriskās struktūras un iesniedz tās Administratīvajai padomei apstiprināšanai; minētās struktūras atspoguļo dažādu Programmas komponentu īpašās iezīmes;
- m) attiecībā uz Aģentūras darbiniekiem īsteno iecelējinstiūcijas pilnvaras, kas minētas 77. panta 3. punkta pirmajā daļā, ciktāl minētās pilnvaras tam ir deleģētas saskaņā ar 77. panta 3. punkta otro daļu;
- n) nodrošina, ka Drošības akreditācijas padomei, 38. panta 3. punktā un 82. panta 2. punktā minētajām struktūrām un Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājam ir pieejami sekretariāta pakalpojumi un visi pienācīgi darbam vajadzīgie resursi;
- o) sagatavo rīcības plānu nolūkā nodrošināt pēcpasākumus saistībā ar konstatējumiem un ieteikumiem, kas izriet no 102. pantā minētajiem izvērtējumiem, izņemot rīcības plāna iedaļu par darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un divas reizes gadā iesniedz Komisijai progresa ziņojumu, vispirms tajā bez izmaiņām iekļāvis iedaļu, kuru izstrādājusi Drošības akreditācijas padome, un šo progresa ziņojumu informatīvā nolūkā iesniedz arī Administratīvajai padomei;
- p) veic šādus pasākumus Savienības finanšu interešu aizsardzībai:
  - i) īsteno preventīvus pasākumus pret krāpšanu, korupciju vai citām nelikumīgām darbībām, kā arī efektīvus pārraudzības pasākumus;
  - ii) ja ir atklāti pārkāpumi, atgūst nepamatoti izmaksātās summas un attiecīgā gadījumā piemēro iedarbīgas, samērīgas un atturošas administratīvas un finansiālas sankcijas;
- q) izstrādā Aģentūras stratēģiju krāpšanas apkarošanai, kura ir samērīga ar krāpšanas risku, ņemot vērā īstenojamo pasākumu izmaksu un ieguvumu analīzi un konstatējumus un ieteikumus, kas izriet no OLAF veiktajām izmeklēšanām, un iesniedz to Administratīvajai padomei apstiprināšanai;
- r) pēc uzaicinājuma sniedz ziņojumus Eiropas Parlamentam par savu pienākumu izpildi; Padome var uzaicināt izpilddirektoru ziņot par savu pienākumu izpildi.

2. Izpilddirektors izlemj, vai ir nepieciešams izvietot vienu vai vairākus darbiniekus vienā vai vairākās dalībvalstīs, lai Aģentūras uzdevumus veiktu efektīvā un produktīvā veidā. Pirms izpilddirektors nolemj izveidot vietējo biroju, viņš saņem Komisijas, Administratīvās padomes un attiecīgās(-o) dalībvalsts(-u) iepriekšēju piekrišanu. Lēmumā norāda vietējā birojā veicamo darbību tvērumu, izvairoties no liekām izmaksām un Aģentūras administratīvo funkciju dublēšanas. Ja iespējams, ietekmi uz personāla sadalījumu un budžetu iekļauj 84. panta 6. punktā minētajā vienotā programmdokumenta projektā.

80. pants

Drošības akreditācijas padomes pārvaldības uzdevumi

Papildus 38. pantā minētajiem uzdevumiem Drošības akreditācijas padome kā daļu no Aģentūras pārvaldības:

- a) sagatavo un apstiprina daudzgadu darba programmas daļu par operacionālajām darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un finanšu resursiem un cilvēkresursiem, kas nepieciešami minēto darbību izpildei, un laikus iesniedz to Administratīvajai padomei iekļaušanai daudzgadu darba programmā;
- b) sagatavo un apstiprina gada darba programmas daļu par operacionālajām darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un finanšu resursiem un cilvēkresursiem, kas nepieciešami minēto darbību izpildei, un laikus iesniedz to Administratīvajai padomei iekļaušanai gada darba programmā;
- c) sagatavo un apstiprina gada ziņojuma daļu par Aģentūras darbībām un perspektīvu, uz ko attiecas V sadaļas II nodaļa, un finanšu resursiem un cilvēkresursiem, kas nepieciešami minēto darbību un perspektīvas izpildei, un laikus iesniedz to Administratīvajai padomei iekļaušanai gada ziņojumā.

81. pants

Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājs

1. Drošības akreditācijas padome ievēl priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku no tās locekļu vidus ar divu trešdaļu visu balsstiesīgo locekļu balsu vairākumu. Ja pēc divām Drošības akreditācijas padomes sanāksmēm neizdodas sasniegt divu trešdaļu balsu vairākumu, vajadzīgs vienkāršs balsu vairākums.
2. Priekšsēdētāja vietnieks automātiski aizstāj priekšsēdētāju, ja priekšsēdētājs nevar pildīt savus pienākumus.
3. Drošības akreditācijas padomei ir pilnvaras atlaist priekšsēdētāju un/vai priekšsēdētāja vietnieku. Lēmumu par atlaišanu pieņem ar divu trešdaļu balsu vairākumu.
4. Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka amata pilnvaru termiņš ir divi gadi, un to var vienreiz pagarināt. Katrs amata pilnvaru termiņš beidzas, kad minētā persona vairs nav Drošības akreditācijas padomes loceklis.

82. pants

Drošības akreditācijas padomes organizatoriskie aspekti

1. Drošības akreditācijas padomei ir pieejami visi cilvēkresursi un materiālie resursi, kas tai vajadzīgi, lai neatkarīgi pildītu savus uzdevumus. Tai ir pieejama visa citu Aģentūras struktūru rīcībā esošā informācija, kas ir noderīga tās uzdevumu pildīšanā, neskarot 37. panta i) punktā minētos autonomijas un neatkarības principus.

2. Drošības akreditācijas padome un tās pārraudzībā esošie Aģentūras darbinieki darbu veic tādā veidā, kas garantē autonomiju un neatkarību no citām Aģentūras darbībām, it īpaši operacionālajām darbībām, kas saistītas ar sistēmu ekspluatāciju, saskaņā ar dažādu Programmas komponentu mērķiem. Drošības akreditācijas padomes pārraudzībā esošam Aģentūras darbiniekam vienlaikus neuzdod citus uzdevumus Aģentūrā.

Lai to panāktu, Aģentūrā izveido efektīvu organizatorisko nošķirumu starp darbiniekiem, kuri iesaistīti darbībās saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un citiem Aģentūras darbiniekiem. Drošības akreditācijas padome nekavējoties informē izpilddirektoru, Administratīvo padomi un Komisiju par apstākļiem, kas varētu ierobežot tās autonomiju vai neatkarību. Ja risinājumu neizdodas atrast Aģentūrā, Komisija izskata šo situāciju, apspriežoties ar attiecīgajām personām. Pamatojoties uz minētās izskatīšanas iznākumu, Komisija paredz atbilstošus riska mazināšanas pasākumus, kas jāīsteno Aģentūrai, un par to informē Eiropas Parlamentu un Padomi.

3. Drošības akreditācijas padome izveido īpašas pakārtotās struktūras konkrētu jautājumu risināšanai saskaņā ar padomes norādījumiem. Vienlaikus nodrošinot nepieciešamo darba nepārtrauktību, tā jo īpaši izveido komiteju, kuras uzdevums ir pārskatīt drošības analīzi, veikt testus un sagatavot attiecīgus ziņojumus par risku, lai palīdzētu sagatavot Drošības akreditācijas padomes lēmumus. Drošības akreditācijas padome var izveidot un izformēt ekspertu grupas, kas palīdz minētās komitejas darbā.

83. pants

Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētāja uzdevumi

1. Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājs nodrošina, ka padome drošības akreditācijas darbības veic neatkarīgi, un pilda šādus uzdevumus:

- a) Drošības akreditācijas padomes pārraudzībā pārvalda drošības akreditācijas darbības;
- b) Drošības akreditācijas padomes pārraudzībā īsteno to Aģentūras daudzgadu un gada darba programmu daļu, uz kuru attiecas V sadaļas II nodaļa;
- c) sadarbojas ar izpilddirektoru, lai palīdzētu izstrādāt 84. panta 4. punktā minēto štatu saraksta projektu un Aģentūras organizatoriskās struktūras;
- d) sagatavo progresa ziņojuma iedaļu par operacionālajām darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un laikus iesniedz to Drošības akreditācijas padomei un izpilddirektoram iekļaušanai progresa ziņojumā;
- e) sagatavo gada ziņojuma un rīcības plāna iedaļu par operacionālajām darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, un laikus iesniedz to izpilddirektoram;
- f) pārstāv Aģentūru darbībās un lēmumos, uz kuriem attiecas V sadaļas II nodaļa;
- g) attiecībā uz Aģentūras darbiniekiem, kuri iesaistīti darbībās saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, īsteno pilnvaras, kas minētas 77. panta 3. punkta pirmajā daļā un kas priekšsēdētājam ir deleģētas saskaņā ar 77. panta 3. punkta ceturto daļu.

2. Attiecībā uz darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu Eiropas Parlaments un Padome var aicināt Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētāju ierasties uz viedokļu apmaiņu šajās iestādēs par Aģentūras darbu un perspektīvu, tostarp par daudzgadu un gada darba programmām.

III NODAĻA

Finanšu noteikumi, kas attiecas uz Aģentūru

84. pants

Aģentūras budžets

1. Neskarot citus resursus un maksājumus, Aģentūras ieņēmumi ietver Savienības iemaksu, kas iekļauta Savienības budžetā, lai nodrošinātu līdzsvaru starp ieņēmumiem un izdevumiem. Aģentūra no Savienības budžeta var saņemt *ad hoc* dotācijas.
2. Aģentūras izdevumi ietver personāla, administratīvos un infrastruktūras izdevumus, darbības izmaksas un izdevumus, kas saistīti ar Drošības akreditācijas padomes, tostarp 38. panta 3. punktā un 82. panta 3. punktā minēto struktūru, darbību un līgumiem un vienošanām, ko Aģentūra noslēgusi, lai pildītu tai uzticētos uzdevumus.
3. Ieņēmumiem un izdevumiem ir jābūt līdzsvarā.
4. Izpilddirektors, cieši sadarbojoties ar Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētāju attiecībā uz darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, izstrādā Aģentūras ieņēmumu un izdevumu tāmes projektu nākamajam finanšu gadam, skaidri nodalot tos tāmes projekta elementus, kas attiecas uz drošības akreditācijas darbībām, no elementiem, kas attiecas uz citām Aģentūras darbībām. Drošības akreditācijas padomes priekšsēdētājs var rakstīt paziņojumu par minēto projektu, un izpilddirektors gan tāmes projektu, gan minēto paziņojumu nosūta Administratīvajai padomei un Drošības akreditācijas padomei kopā ar štatu saraksta projektu.
5. Administratīvā padome katru gadu, ņemot par pamatu ieņēmumu un izdevumu tāmes projektu un cieši sadarbojoties ar Drošības akreditācijas padomi attiecībā uz darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu, sagatavo Aģentūras ieņēmumu un izdevumu tāmi nākamajam finanšu gadam.
6. Administratīvā padome katru gadu līdz 31. janvārim vienotā programmdokumenta projektu, kurā *inter alia* ietverta tāme, štatu saraksta projektu un provizorisko gada darba programmu nosūta Komisijai un trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām, ar kurām Aģentūra ir noslēgusi vienošanās saskaņā ar 98. pantu.
7. Komisija ieņēmumu un izdevumu tāmi nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei ("budžeta lēmējinstītūcija") kopā ar Eiropas Savienības vispārējā budžeta projektu.
8. Ņemot par pamatu tāmi, Komisija Eiropas Savienības vispārējā budžeta projektā iekļauj aplēses, ko tā uzskata par vajadzīgām attiecībā uz štatu sarakstu, un uz vispārējo budžetu attiecināmās subsīdijas apjomu. Komisijai vispārējā budžeta projekts jāiesniedz budžeta lēmējinstītūcijai saskaņā ar LESD 314. pantu.
9. Budžeta lēmējinstītūcija apstiprina iemaksu apropriācijas Aģentūrai un pieņem Aģentūras štatu sarakstu.
10. Budžetu pieņem Administratīvā padome. Tas kļūst par budžeta galīgo redakciju pēc Eiropas Savienības vispārējā budžeta pieņemšanas galīgajā redakcijā. Vajadzības gadījumā budžetu attiecīgi korigē.
11. Administratīvā padome iespējami drīz paziņo budžeta lēmējinstītūcijai par savu nodomu īstenot projektu, kam varētu būt nozīmīga finansiāla ietekme uz budžeta finansēšanu, jo īpaši par visiem projektiem, kas saistīti ar īpašumu, piemēram, ēku nomu vai pirkšanu. Tā attiecīgi informē Komisiju.
12. Ja kāda no budžeta lēmējinstītūcijas iestādēm paziņojusi par nodomu nākt klajā ar atzinumu, tā atzinumu nosūta Administratīvajai padomei sešās nedēļās no projekta paziņošanas dienas.

85. pants

Aģentūras budžeta izpilde

1. Ar Aģentūras budžeta izpildi nodarbojas tās izpilddirektors.
2. Izpilddirektors ik gadu nosūta budžeta lēmējinstīcijai visu informāciju, kas nepieciešama vērtēšanas pienākumu veikšanai.

86. pants

Aģentūras pārskatu sniegšana un budžeta izpildes apstiprināšana

Aģentūras provizoriskos un galīgos pārskatus sniedz un budžeta izpildi apstiprina saskaņā ar noteikumiem un grafiku, kas paredzēts Finanšu regulā un finanšu pamatregulējumā struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 70. pantā.

87. pants

Finanšu noteikumi, kas attiecas uz Aģentūru

Aģentūrai piemērojamos finanšu noteikumus pieņem Administratīvā padome pēc apspriešanās ar Komisiju. Minētie noteikumi nenovirzās no finanšu pamatregulējuma struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 70. pantā, ja vien šādu novirzīšanos īpaši neprasa Aģentūras darbība, un Komisija ir devusi tai iepriekšēju piekrišanu.

IV NODAĻA

Aģentūras cilvēkresursi

88. pants

Aģentūras darbinieki

1. Uz Aģentūras darbiniekiem attiecas Civildienesta noteikumi, nodarbināšanas kārtība un noteikumi, ko Savienības iestādes kopīgi pieņēmušas Civildienesta noteikumu un nodarbināšanas kārtības piemērošanai.
2. Aģentūras personāls sastāv no darbiniekiem, kurus Aģentūra ir pieņēmusi darbā, lai pildītu savus uzdevumus. Viņiem ir drošības pielāides, kas atbilst tās pakāpes klasificētajai informācijai, ar kuru viņi rīkojas.
3. Aģentūras iekšējie noteikumi, tādi kā Administratīvās padomes reglaments, Drošības akreditācijas padomes reglaments, Aģentūrai piemērojamie finanšu noteikumi, Civildienesta noteikumu īstenošanas noteikumi un dokumentu piekļuves noteikumi, garantē darbinieku, kuri īsteno drošības akreditācijas darbības, autonomiju un neatkarību no darbiniekiem, kuri īsteno citas Aģentūras darbības, atbilstoši 37. panta i) punktam.

89. pants

Izpilddirektora iecelšana un amata pilnvaru termiņš

1. Izpilddirektoru pieņem darbā kā Aģentūras pagaidu darbinieku saskaņā ar nodarbināšanas kārtības 2. panta a) punktu.

Izpilddirektoru ieceļ Administratīvā padome, pamatojoties uz amata kandidāta nopelniem, dokumentāri apstiprinātām administratīvām un vadītāja spējām, kā arī atbilstīgām zināšanām un pieredzi attiecīgajās jomās un izvēloties no Komisijas piedāvātā saraksta, kurā ir vismaz trīs kandidāti, – pirms tam notiek atklāts konkurss, ko rīko pēc *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai citur publicēta aicinājuma pieteikties.

Administratīvās padomes izvēlēto kandidātu izpilddirektora amatam – tiklīdz iespējams – var aicināt sniegt paziņojumu Eiropas Parlamentam un atbildēt uz deputātu jautājumiem.

Lai noslēgtu līgumu ar izpilddirektoru, Aģentūru pārstāv Administratīvās padomes priekšsēdētājs.

Lēmumu par izpilddirektora iecelšanu Administratīvā padome pieņem ar divu trešdaļu tās locekļu balsu vairākumu.

2. Izpilddirektora amata pilnvaru termiņš ir pieci gadi. Šā amatu pilnvaru termiņa beigās Komisija veic izpilddirektora darbības novērtējumu, ņemot vērā Aģentūras nākotnes uzdevumus un problēmas.

Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu un ņemot vērā pirmajā daļā minēto novērtējumu, Administratīvā padome var vienu reizi pagarināt izpilddirektora amata pilnvaru termiņu uz laikposmu, kas nav ilgāks par pieciem gadiem.

Lēmumu par izpilddirektora amata pilnvaru termiņa pagarināšanu pieņem ar divu trešdaļu Administratīvā padomes locekļu balsu vairākumu.

Izpilddirektors, kura amata pilnvaru termiņš ir pagarināts, pēc tam nepiedalās atlases procedūrā, kas attiecas uz šo pašu amata vietu.

Administratīvā padome par savu nodomu pagarināt izpilddirektora amata pilnvaru termiņu informē Eiropas Parlamentu. Pirms šādas amata pilnvaru termiņa pagarināšanas izpilddirektoru var uzaicināt sniegt paziņojumu attiecīgajās Eiropas Parlamenta komitejās un atbildēt uz to deputātu jautājumiem.

3. Izpilddirektoru no amata var atcelt Administratīvā padome, pamatojoties uz priekšlikumu, ko izteikusi Komisija vai trešdaļa Administratīvās padomes locekļu, ar lēmumu, kas pieņemts ar divu trešdaļu Administratīvās padomes locekļu balsu vairākumu.

4. Eiropas Parlaments un Padome var aicināt izpilddirektoru ierasties uz viedokļu apmaiņu šajās iestādēs par Aģentūras darbu un plāniem, tostarp par daudzgadu un gada darba programmu. Minētajā viedokļu apmaiņā netiek skatīti jautājumi par drošības akreditācijas darbībām saskaņā ar V sadaļas II nodaļu.

90. pants

Valstu ekspertu norīkošana uz Aģentūru

Aģentūra var nodarbināt valsts ekspertus no dalībvalstīm, kā arī, ievērojot 98. panta 2. punktu, – valsts ekspertus no trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām, kuras piedalās Aģentūras darbā. Minētajiem ekspertiem ir drošības pielaides, kas atbilst tās pakāpes klasificētajai informācijai, ar kuru viņi rīkojas, ievērojot 43. panta c) punktu. Civildienesta noteikumi un nodarbināšanas kārtība uz šādiem darbiniekiem neattiecas.

V NODAĻA

Citi noteikumi

91. pants

Privilēģijas un imunitāte

Uz Aģentūru un tās darbiniekiem attiecas Protokols Nr. 7 par Eiropas Savienības privilēģijām un imunitāti, kas pievienots LES un LESD.

92. pants

Mītnes nolīgums un vietējo biroju izmitināšanas nolīgumi

1. Nepieciešamos aspektus saistībā ar uzņemšanu, kas izmitinātājā dalībvalstī, kurā atrodas Aģentūras mītne, jānodrošina Aģentūrai, un iekārtām, kuru pieejamība minētajai dalībvalstij jānodrošina, līdztekus konkrētajiem noteikumiem, kas izmitinātājā dalībvalstī piemērojami izpilddirektoram, Administratīvās padomes locekļiem, Aģentūras darbiniekiem un viņu ģimenes locekļiem, nosaka mītnes nolīgumā. Mītnes nolīgumu noslēdz starp Aģentūru un attiecīgo dalībvalsti, kurā atrodas Aģentūras mītne, pēc tam, kad saņemts Administratīvās padomes apstiprinājums.

2. Ja tas nepieciešams Aģentūras vietējā biroja, kas izveidots saskaņā ar 79. panta 2. punktu, darbībai, – pēc Administratīvās padomes apstiprinājuma saņemšanas noslēdz izmitināšanas nolīgumu starp Aģentūru un attiecīgo dalībvalsti, kurā atrodas vietējais birojs.

3. Aģentūras izmitinātājās dalībvalstīs nodrošina labākos iespējamus apstākļus Aģentūras netraucētai un efektīvai darbībai, tostarp eiropeiski ievirzītu daudzvalodu izglītību un piemērotus transporta savienojumus.

93. pants

Valodu lietojuma kārtība Aģentūrā

1. Uz Aģentūru attiecas Padomes Regula Nr. 1 ⁽⁴⁸⁾.
2. Aģentūras darbībai vajadzīgos tulkošanas pakalpojumus sniedz Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs.

94. pants

Politika par piekļuvi Aģentūras rīcībā esošajiem dokumentiem

1. Uz Aģentūras rīcībā esošajiem dokumentiem attiecas Regula (EK) Nr. 1049/2001.
2. Administratīvā padome pieņem Regulas (EK) Nr. 1049/2001 izpildei vajadzīgos pasākumus.
3. Par lēmumiem, ko Aģentūra pieņem, ievērojot Regulas (EK) Nr. 1049/2001 8. pantu, var iesniegt sūdzību ombudam vai celt prasību Eiropas Savienības Tiesā saskaņā ar LESD 228. un, attiecīgi, 263. pantu.

⁽⁴⁸⁾ Padomes Regula Nr. 1 (1958. gada 15. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas (OV 17, 6.10.1958., 385. lpp.).

95. pants

Krāpšanas novēršana Aģentūrā

1. Lai saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 palīdzētu apkarot krāpšanu, korupciju un citas nelikumīgas darbības, Aģentūra sešu mēnešu laikā no darbības sākšanas pievienojas 1999. gada 25. maija Iestāžu nolīgumam par iekšējām izmeklēšanām, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF)⁽⁴⁹⁾, un, izmantojot minētā nolīguma pielikumā doto lēmuma paraugu, pieņem attiecīgus noteikumus, kas piemērojami visiem Aģentūras darbiniekiem.
2. Eiropas Revīzijas palātai ir pilnvaras veikt gan dokumentu revīzijas, gan revīzijas uz vietas attiecībā uz visiem dotāciju saņēmējiem, darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem, kas no Aģentūras saņēmuši Savienības līdzekļus.
3. Saskaņā ar noteikumiem un procedūrām, kas paredzēti Regulā (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013, OLAF var veikt izmeklēšanas, tostarp pārbaudes uz vietas un inspekcijas, lai noskaidrotu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai cita nelikumīga darbība, kas skar Savienības finanšu intereses, saistībā ar dotāciju vai līgumu, kuru finansē Aģentūra.
4. Aģentūras sadarbības nolīgumos ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, līgumos, dotāciju nolīgumos un lēmumos par dotāciju piešķiršanu ietilpst noteikumi, kas Eiropas Revīzijas palātu un OLAF skaidri pilnvaro savas attiecīgās kompetences ietvaros veikt šādas revīzijas un izmeklēšanas. Tas neietekmē 1., 2., un 3. punktu.

96. pants

ESKI vai sensitīvas neklasificētas informācijas aizsardzība Aģentūrā

Aģentūra, iepriekš apspriedusies ar Komisiju, pieņem savus drošības noteikumus, kas ir līdzvērtīgi Komisijas drošības noteikumiem ESKI un sensitīvas neklasificētas informācijas aizsardzībai, tostarp noteikumus par šādas informācijas apmaiņu, apstrādi un glabāšanu saskaņā ar Lēmumu (ES, Euratom) 2015/443 un (ES, Euratom) 2015/444.

97. pants

Aģentūras atbildība

1. Aģentūras līgumisko atbildību reglamentē tiesību akti, ko piemēro attiecīgajam līgumam.
2. Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir pieņemt spriedumu saskaņā ar šķērējklauzulām, kas ietvertas Aģentūras noslēgtos līgumos.
3. Saistībā ar ārpuslīgumisko atbildību Aģentūra saskaņā ar vispārējiem principiem, kas ir kopīgi dalībvalstu tiesību aktiem, kompensē jebkādu kaitējumu, ko tās struktūras vai darbinieki radījuši, pildot savus pienākumus.
4. Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir strīdi attiecībā uz kompensāciju par 3. punktā minētajiem zaudējumiem.
5. Darbinieku personisko atbildību pret Aģentūru reglamentē viņiem piemērojamie noteikumi, kas paredzēti Civildienesta noteikumos vai nodarbināšanas kārtībā.

98. pants

Sadarbība ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām

1. Aģentūra ir atvērta to trešo valstu un starptautisko organizāciju dalībai, kuras ar Savienību noslēgušas attiecīgus starptautiskus nolīgumus.

⁽⁴⁹⁾ OV L 136, 31.5.1999., 15. lpp.

2. Saskaņā ar šā panta 1. punktā un 43. pantā minēto nolīgumu attiecīgajiem noteikumiem tiek izstrādāta kārtība, kurā jo īpaši noteikts, kā pēc būtības, kādā apjomā un kādā veidā attiecīgās trešās valstis un starptautiskās organizācijas piedalās Aģentūras darbā, arī noteikumi par šo valstu dalību Aģentūras iniciatīvās, finanšu iemaksām un darbiniekiem. Attiecībā uz personāla jautājumiem minētā kārtība visos gadījumos ir saskaņā ar Civildienesta noteikumiem. Attiecīgā gadījumā tā ietver arī noteikumus par apmaiņu ar klasificētu informāciju ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām un tās aizsardzību. Minētos noteikumus iepriekš apstiprina Komisija.

3. Administratīvā padome pieņem stratēģiju attiecībā ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām jautājumos, kas ir Aģentūras kompetencē, 1. punktā minēto starptautisko nolīgumu ietvaros.

4. Komisija nodrošina, ka savās attiecībās ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, Aģentūra darbojas savu pilnvaru un pastāvošā institucionālā satvara ietvaros, noslēdzot attiecīgu darba vienošanos ar izpilddirektoru.

99. pants

Interesešu konflikti

1. Administratīvās padomes un Drošības akreditācijas padomes locekļi, izpilddirektors, valstu norīkotie eksperti un novērotāji iesniedz saistību deklarāciju un interesešu deklarāciju, kurā ir norādīts, vai pastāv, vai arī nepastāv kādas tiešas vai netiešas intereses, kuras varētu uzskatīt par tādām, kas ietekmē viņu neatkarību. Minētās deklarācijas:

- a) ir precīzas un pilnīgas;
- b) tās iesniedz rakstiski, attiecīgajām personām sākot pildīt amata pienākumus;
- c) ik gadu atjauno; un
- d) vajadzības gadījumā atjaunina, jo īpaši, ja attiecīgi ir mainījušies attiecīgo personu personiskie apstākļi.

2. Pirms katras sanāksmes, kurā viņi paredz piedalīties, Administratīvās padomes un Drošības akreditācijas padomes locekļi, izpilddirektors, valstu norīkotie eksperti, novērotāji un ārējie eksperti, kas piedalās *ad hoc* darba grupās, precīzi un pilnīgi deklarē, vai pastāv, vai arī nepastāv kādas intereses, kuras varētu uzskatīt par tādām, kas ietekmē viņu neatkarību attiecībā uz jebkuriem darba kārtības punktiem, un, ja šādas intereses pastāv, atturas no dalības diskusijās un no balsojuma par šādiem punktiem.

3. Administratīvā padome un Drošības akreditācijas padome savā iekšējā reglamentā paredz 1. un 2. punktā minēto interesešu deklarācijas noteikumu un interesešu konfliktu novēršanas un pārvaldības praktiskos aspektus.

X SADAĻA

PLĀNOŠANA, UZRAUDZĪBA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

100. pants

Darba programma

Programmu īsteno ar Finanšu regulas 110. pantā minētajām darba programmām, kas ir specifiskas un pilnīgi atsevišķas darba programmas katram Programmas komponentam. Darba programmās norāda darbības un saistīto budžetu, kas vajadzīgs, lai sasniegtu Programmas mērķus, un – attiecīgā gadījumā – kopējo summu, kas paredzēta finansējuma apvienošanas darbībām.

Komisija darba programmas pieņem ar īstenošanas aktiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 107. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

101. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Pielikumā ir izklāstīti rādītāji, ar kuriem ziņo par Programmas progresu virzībā uz 4. pantā noteikto vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu.
  2. Lai nodrošinātu efektīvu novērtējumu par Programmas progresu virzībā uz tās mērķu sasniegšanu, Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 105. pantu, lai grozītu pielikumu attiecībā uz rādītājiem, ja to uzskata par nepieciešamu, kā arī lai papildinātu šo regulu ar noteikumiem par uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveidi.
  3. Ja tas nepieciešams nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ, 106. pantā paredzēto procedūru piemēro deleģētajiem aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu.
  4. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka Programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi.
- Minētajam nolūkam Savienības līdzekļu saņēmējiem un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm piemēro samērīgas ziņošanas prasības.
5. Šā panta 1. punkta nolūkā Savienības līdzekļu saņēmēji sniedz attiecīgu informāciju. Datus, kas vajadzīgi darbības rezultātu verificēšanai, vāc efektīvā, lietderīgā un savlaicīgā veidā.

102. pants

Izvērtēšana

1. Komisija savlaicīgi veic Programmas izvērtējumus, lai to rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.
  2. Līdz 2024. gada 30. jūnijam un – pēc šā datuma – ik pēc četriem gadiem Komisija izvērtē Programmas īstenošanu. Izvērtējums aptver visus Programmas komponentus un darbības. Tajā novērtē:
    - a) saskaņā ar Programmu sniegto pakalpojumu izpildījumu;
    - b) Programmas lietotāju vajadzību attīstību; un
    - c) kad tiek vērtēta SSA un GOVSATCOM īstenošana – koplietošanai un apvienošanai pieejamo jaudu attīstību, vai, kad tiek vērtēta Galileo, Copernicus un EGNOS īstenošana – konkurentu piedāvāto datu un pakalpojumu izpildījuma attīstību.
- Attiecībā uz katru Programmas komponentu izvērtējumā, pamatojoties uz izmaksu un ieguvumu analīzi, novērtē arī pirmās daļas c) apakšpunktā minēto attīstību ietekmi, tostarp vajadzību mainīt cenu noteikšanas politiku vai vajadzību pēc papildu kosmosa vai zemes infrastruktūras.

Vajadzības gadījumā izvērtējumam pievieno attiecīgu priekšlikumu.

3. Komisija Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai paziņo izvērtēšanu rezultātus kopā ar saviem apsvērumiem.
4. Šīs regulas īstenošanā iesaistītie subjekti sniedz Komisijai datus un informāciju, kas nepieciešama, lai veiktu 1. punktā minēto izvērtēšanu.
5. Līdz 2024. gada 30. jūnijam un – pēc šā datuma – ik pēc četriem gadiem Komisija novērtē Aģentūras sniegumu attiecībā uz tās mērķiem, pilnvarām un uzdevumiem saskaņā ar Komisijas pamatnostādņēm. Izvērtēšana balstās uz izmaksu un ieguvumu analīzi. Izvērtēšanā jo īpaši aplūko, vai nav radusies vajadzība grozīt Aģentūras pilnvaras, un izvērtē

jebkādu šādu grozījumu finansiālo ietekmi. Izvērtēšanā risina jautājumu par Aģentūras politiku attiecībā uz interešu konfliktiem un Drošības akreditācijas padomes neatkarību un autonomiju. Komisija var arī izvērtēt Aģentūras sniegumu, lai novērtētu iespēju tai uzticēt papildu uzdevumus saskaņā ar 29. panta 3. punktu. Vajadzības gadījumā izvērtējumam pievieno attiecīgu priekšlikumu.

Ja Komisija uzskata, ka vairs nav pamata, lai Aģentūra turpinātu veikt savu darbību, ņemot vērā tās mērķus, pilnvaras un uzdevumus, tā var ierosināt šo regulu attiecīgi grozīt.

Komisija ziņojumu par Aģentūras izvērtējumu un savus secinājumus iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Aģentūras Administratīvajai padomei un Drošības akreditācijas padomei. Izvērtēšanā izdarītos konstatējumus publisko.

103. pants

Revīzijas

Ievērojot Finanšu regulas 127. pantu, vispārēja ticamības apliecinājuma pamatā ir personu vai subjektu, tostarp tādu, kas nav Savienības iestāžu vai struktūru pilnvarotās personas vai subjekti, veiktas revīzijas par Savienības finansējuma izmantošanu.

104. pants

Personas datu un privātuma aizsardzība

1. Rīcība ar visa veida personas datiem saistībā ar šajā regulā paredzētajiem uzdevumiem un darbībām, tostarp rīcība, ko veic Aģentūra, notiek saskaņā ar personas datu aizsardzības jomā piemērojamiem tiesību aktiem, jo īpaši ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 ⁽⁵⁰⁾ un (ES) 2018/1725 ⁽⁵¹⁾.
2. Administratīvā padome nosaka pasākumus, kā Aģentūra piemēro Regulu (ES) 2018/1725, tostarp pasākumus, kas attiecas uz Aģentūras datu aizsardzības inspektora iecelšanu. Minētos pasākumus nosaka pēc apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.

XI SADAĻA

DELEĢĒŠANA UN ĪSTENOŠANAS PASĀKUMI

105. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 53. un 101. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2028. gada 31. decembrim.

⁽⁵⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁽⁵¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 53. un 101. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa lēstāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 53. un 101. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

106. pants

Steidzamības procedūra

1. Deleģētie akti, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu, stājas spēkā nekavējoties, un tos piemēro, kamēr nav izteikti nekādi iebildumi atbilstīgi 2. punktam. Paziņojot deleģēto aktu Eiropas Parlamentam un Padomei, izklāsta iemeslus, kādēļ izmanto steidzamības procedūru.
2. Eiropas Parlaments vai Padome var izteikt iebildumus pret deleģēto aktu saskaņā ar 105. panta 6. punktā minēto procedūru. Šādā gadījumā Komisija atceļ aktu nekavējoties pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes paziņojuma par lēmumu izteikt iebildumus.

107. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz Programmas komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

Programmas komiteja tiekas šādās dažādās specifiskās konfigurācijās:

- a) *Galileo* un *EGNOS*;
  - b) *Copernicus*;
  - c) *SSA*;
  - d) *GOVSATCOM*;
  - e) drošības konfigurācija: visi Programmas drošības aspekti, neskarot Drošības akreditācijas padomes lomu; EKA un Aģentūras pārstāvjus var aicināt piedalīties kā novērotājus; palīdzēt aicina arī EADD;
  - f) horizontālā konfigurācija: stratēģisks pārskats par Programmas īstenošanu, saskaņotība starp dažādiem Programmas komponentiem, transversāli pasākumi un budžeta pārdale, kā minēts 11. pantā.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.
  3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

4. Ja par īstenošanas akta projektu, kas minēts šīs regulas 34. panta 2. punktā, Programmas komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas akta projektu nepieņem, un tiek piemērots Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkts.

5. Saskaņā ar Savienības noslēgtajiem starptautiskajiem nolīgumiem Programmas komitejas sanāksmēs kā novērotājus var uzaicināt trešo valstu vai starptautisko organizāciju pārstāvjus, ievērojot Programmas komitejas reglamentā paredzētos nosacījumus un ņemot vērā Savienības drošību.

6. Programmas komiteja saskaņā ar tās reglamentu kā darba grupu izveido "Lietotāju forumu", lai tas sniegtu Programmas komitejai padomus par lietotāju prasību aspektiem, pakalpojumu attīstību un lietotāju piesaisti. Lietotāju foruma mērķis ir garantēt pastāvīgu un efektīvu lietotāju iesaisti un tikties specifiskās konfigurācijās attiecībā uz katru Programmas komponentu.

XII SADAĻA

PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

108. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Savienības finansējuma saņēmēji atzīst minēto līdzekļu izcelsmi un nodrošina Savienības finansējuma redzamību – jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā –, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.

2. Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar Programmu, saistībā ar darbībām, ko veic saskaņā ar Programmu, un saistībā ar iegūtajiem rezultātiem.

Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 4. pantā minētajiem mērķiem.

3. Aģentūra pēc savas ierosmes savas kompetences jomā var iesaistīties komunikācijas darbībās. Komunikācijas darbībām piešķirtie resursi netraucē efektīvi pildīt uzdevumus, kas minēti 29. pantā. Šādas komunikācijas darbības veic saskaņā ar attiecīgajiem Administratīvās padomes pieņemtajiem komunikācijas un izplatīšanas plāniem.

109. pants

Atcelšana

1. Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

2. Atsauces uz atceltajiem tiesību aktiem uzskata par atsaucēm uz šo regulu.

110. pants

Pārejas noteikumi un pakalpojumu nepārtrauktība pēc 2027. gada

1. Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES, ko minētajām darbībām turpina piemērot līdz to slēgšanai. Jo īpaši konsorcijs, kas izveidots saskaņā ar Lēmuma Nr. 541/2014/ES 7. panta 3. punktu, nodrošina SST pakalpojumus trīs mēnešus pēc tam, kad nacionālie konstitūjošie subjekti parakstījuši SST partnerības nolīgumu, kas paredzēts šīs regulas 58. pantā.

2. No Programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp Programmu un pasākumiem, kuri pieņemti, ievērojot Regulas (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu 541/2014/ES.

3. Vajadzības gadījumā Savienības budžetā var iekļaut apropriācijas arī pēc 2027. gada, tostarp izmantojot FPPN un iemaksu nolīgumus, lai segtu izmaksas, kas nepieciešamas 4. punktā paredzēto mērķu sasniegšanai, lai varētu pārvaldīt darbības, kuras nav pabeigtas līdz Programmas beigām, kā arī lai segtu izdevumus, kas aptver kritiskas operacionālās darbības un pakalpojumu sniegšanu.

111. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 28. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS

PIELIKUMS

GALVENIE RĀDĪTĀJI

Lai mazinātu administratīvo slogu un izmaksas, galvenie rādītāji strukturē to, kā tiek uzraudzīts Programmas sniegums virzībā uz 4. pantā minēto Programmas mērķu sasniegšanu.

1. Minētajā nolūkā ikgadējiem ziņojumiem vāc datus par turpmāk norādīto galveno rādītāju kopumu, par kuriem īstenošanas dati, piemēram, parametri, skaitļi un saistītās nominālās vērtības un robežvērtības, tostarp kvantitatīvie dati un kvalitatīvā gadījumu izpēte, atkarībā no piemērojamām misijas prasībām un paredzamā snieguma, ir noteikti nolīgumos, kas noslēgti ar pilnvarotajiem subjektiem:
  - 1.1. Konkrētais mērķis, kas minēts 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā
    1. rādītājs: *Galileo* un *EGNOS* sniegto navigācijas un precīzā laika noteikšanas pakalpojumu precizitāte (atsevišķi)
    2. rādītājs: *Galileo* un *EGNOS* sniegto pakalpojumu pieejamība un nepārtrauktība (atsevišķi)
    3. rādītājs: *EGNOS* pakalpojumu ģeogrāfiskais pārklājums un publicēto *EGNOS* procedūru skaits (gan APV-I, gan LPV-200)
    4. rādītājs: Savienības lietotāju apmierinātība ar *Galileo* un *EGNOS* pakalpojumiem
    5. rādītājs: Ar *Galileo* un *EGNOS* savietojamu uztvērēju īpatsvars pasaulē un ES Globālās navigācijas satelītu sistēmas/satelītos funkcionālā papildinājuma sistēmas (GNSS/SBAS) uztvērēju tirgū.
  - 1.2. Konkrētais mērķis, kas minēts 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā
    1. rādītājs: Savienības lietotāju skaits *Copernicus* pakalpojumiem, *Copernicus* datiem un datu un informācijas piekļuves pakalpojumiem (*DIAS*), ja iespējams, sniedzot informāciju, piemēram, par lietotāju tipu, ģeogrāfisko sadalījumu un darbības nozari
    2. rādītājs: Attiecīgā gadījumā – pieprasīto vai apkalpoto *Copernicus* pakalpojumu aktivizēšanas gadījumu skaits
    3. rādītājs: Savienības lietotāju apmierinātība ar *Copernicus* pakalpojumiem un *DIAS*
    4. rādītājs: *Copernicus* pakalpojumu un *Copernicus* datplūsmas uzticamība, pieejamība un nepārtrauktība
    5. rādītājs: To jauno informācijas produktu skaits, kas piegādāti katra *Copernicus* pakalpojuma portfeli
    6. rādītājs: *Copernicus Sentinels* ģenerēto datu apjoms
  - 1.3. Konkrētais mērķis, kas minēts 4. panta 2. punkta c) apakšpunktā
    1. rādītājs: SSA komponenta lietotāju skaits, ja iespējams, sniedzot informāciju, piemēram, par lietotāja tipu, ģeogrāfisko sadalījumu un darbības nozari
    2. rādītājs: Pakalpojumu pieejamība
  - 1.4. Konkrētais mērķis, kas minēts 4. panta 2. punkta d) apakšpunktā
    1. rādītājs: *GOVSATCOM* lietotāju skaits, ja iespējams, sniedzot informāciju, piemēram, par lietotāja tipu, ģeogrāfisko sadalījumu un darbības nozari
    2. rādītājs: Pakalpojumu pieejamība

- 1.5. Konkrētais mērķis, kas minēts 4. panta 2. punkta e) apakšpunktā
  1. rādītājs: Nesējraķešu izmantošanas reižu skaits Programmai (tostarp skaitļi pa nesējraķešu tipiem)
- 1.6. Konkrētais mērķis, kas minēts 4. panta 2. punkta f) apakšpunktā
  1. rādītājs: Kosmosa nozares centru skaits un atrašanās vieta Savienībā
  2. rādītājs: To MVU īpatsvars, kas iedibināti Savienībā, kā procentuālā daļā no to līgumu kopējās vērtības, kuri attiecas uz Programmu
2. izvērtējumā, kas minēts 102. pantā, ņem vērā tādus papildu elementus kā:
  - 2.1. konkurentu sniegums navigācijas un Zemes novērošanas jomā
  - 2.2. lietotāju piesaiste *Galileo* un *EGNOS* pakalpojumiem
  - 2.3. *EGNOS* pakalpojumu integritāte
  - 2.4. *Copernicus* galveno lietotāju piesaiste *Copernicus* pakalpojumiem
  - 2.5. tādu Savienības vai dalībvalstu politiku skaits, kas izmanto *Copernicus* vai gūst labumu no tā
  - 2.6. SST apakškomponenta autonomijas un Savienības neatkarības līmeņa šajā jomā analīze
  - 2.7. stāvoklis tīklu veidošanā *NEO* apakškomponenta darbībām
  - 2.8. *GOVSATCOM* jaudu novērtējums attiecībā pret lietotāju vajadzībām, kā minēts 69. un 102. pantā
  - 2.9. *SSA* un *GOVSATCOM* pakalpojumu lietotāju apmierinātība
  - 2.10. *Ariane* un *Vega* nesējraķešu izmantošanas īpatsvars tirgū kopumā, pamatojoties uz publiski pieejamiem datiem
  - 2.11. lejupējās nozares attīstība, ko mēra, ja iespējams, norādot to jauno uzņēmumu skaitu, kuri izmanto Savienības kosmosa datus, informāciju un pakalpojumus, radītās darbvietas un apgrozījumu katrā dalībvalstī, izmantojot Komisijas (*Eurostat*) apsekojumus, ja tādi ir pieejami
  - 2.12. Savienības kosmosa augšupējās nozares attīstība, ko mēra, ja iespējams, norādot radīto darbvietu skaitu un apgrozījumu katrā dalībvalstī un Eiropas kosmosa nozares daļu globālajā tirgū, izmantojot Komisijas (*Eurostat*) apsekojumus, ja tādi ir pieejami

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/697
(2021. gada 29. aprīlis),
ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092
(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 173. panta 3. punktu, 182. panta 4. punktu, 183. pantu un 188. panta otro daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Savienības ģeopolitiskais konteksts pēdējo desmit gadu laikā ir būtiski mainījies. Situācija Eiropas kaimiņreģionos ir nestabila, un Savienībai nākas saskarties ar sarežģītu un problemātisku vidi, kurā rodas jauni draudi, piemēram, hibrīduzbrukumu un kibernetisku draudi, un vienlaikus atkal kļūst aktuāli konvencionālākas dabas izaicinājumi. Ņemot vērā minēto kontekstu, gan Eiropas iedzīvotāji, gan viņu politiskie līderi ir vienprātīgi, ka aizsardzības jomā daudz kas būtu darāms kopīgiem spēkiem.
- (2) Aizsardzības nozarei ir raksturīgas arvien lielākas aizsardzības ekipējuma izmaksas un augstas pētniecības un izstrādes izmaksas, kas ierobežo iespējas izveidot jaunas aizsardzības programmas un tieši ietekmē Eiropas aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata (*EDTIB*) konkurētspēju un inovācijas spēju. Ņemot vērā minēto izmaksu palielināšanos, Savienības līmenī būtu jāatbalsta jaunas paaudzes lielu aizsardzības sistēmu un jaunu aizsardzības tehnoloģiju izstrāde, lai palielinātu dalībvalstu sadarbību attiecībā uz aizsardzības ekipējuma investīcijām.
- (3) Komisija 2016. gada 30. novembra paziņojumā "Eiropas Aizsardzības rīcības plāns" apņēmas papildināt, kāpināt un konsolidēt dalībvalstu sadarbības centienus attīstīt aizsardzības tehnoloģiskās un rūpnieciskās spējas, lai reaģētu uz drošības problēmām, kā arī sekmētu konkurētspējīgu, inovatīvu un efektīvu Eiropas aizsardzības rūpniecību visā Savienībā un plašākā areālā. Turklāt Komisija apņēmas atbalstīt to, ka Savienībā tiek izveidots integrētāks aizsardzības tirgus un iekšējā tirgū tiek sekmēts Savienības aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju noiets, tādējādi palielinot neatkarību no ārpus Savienības avotiem. Komisija jo īpaši ierosināja izveidot Eiropas Aizsardzības fondu, lai atbalstītu investīcijas kopīgā pētniecībā un aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju kopīgā izstrādē, tādējādi sekmējot sinerģiju un izmaksu lietderību, un lai veicinātu dalībvalstu aizsardzības ekipējuma kopīgu iepirkumu un uzturēšanu. Eiropas Aizsardzības fondam būtu jāpapildina valsts piešķirtie līdzekļi, ko jau izmanto minētajam nolūkam, jāstimulē tas, ka dalībvalstis sadarbojas un investē vairāk līdzekļu aizsardzībā, un jāatbalsta sadarbība visā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju aprites ciklā.

⁽¹⁾ OV C 110, 22.3.2019., 75. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 18. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 16. marta nostāja pirmajā lasījumā (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2021. gada 29. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

- (4) Eiropas Aizsardzības fondam būtu jāsniedz ieguldījums spēcīgā, konkurētspējīgā un inovatīvā *EDTIB* un būtu jāpapildina Savienības iniciatīvas virzībā uz integrētāku Eiropas aizsardzības tirgu un jo īpaši ar 2009. gadā pieņemtajām Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām 2009/43/EK⁽³⁾ un 2009/81/EK⁽⁴⁾ – par Savienības sūtījumiem un iepirkumiem aizsardzības nozarē.
- (5) Lai palīdzētu uzlabot Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovācijas spēju, pamatojoties uz integrētu pieeju, būtu jāizveido Eiropas Aizsardzības fonds (“Fonds”) septiņiem gadiem, lai tā ilgumu saskaņotu ar daudzgadu finanšu shēmas ilgumu 2021. līdz 2027. gadam (DFS 2021.–2027. gadam), kas noteikts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093⁽⁵⁾. Fonda mērķis ir Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspējas, inovācijas, efektivitātes un tehnoloģiskās autonomijas palielināšana, tādējādi veicinot Savienības stratēģisko autonomiju, kas tiktu panākta, visā Savienībā atbalstot pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm, kā arī sadarbību starp uzņēmumiem, pētniecības centriem, valsts pārvaldes iestādēm, starptautiskām organizācijām un universitātēm aizsardzības ražošanu un tehnoloģiju gan pētniecības, gan izstrādes posmos. Lai sasniegtu inovatīvākus risinājumus un sekmētu atvērtu iekšējo tirgu, Fondam būtu jāatbalsta un jāveicina mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) un vidējas kapitalizācijas sabiedrību (VKS) pārrobežu sadarbības paplašināšana aizsardzības nozarē. Savienībā kopējo aizsardzības spēju trūkumi tiek apzināti kopējās drošības un aizsardzības politikas satvarā, jo īpaši Spēju attīstības plānā, savukārt Visaptverošajā stratēģiskās pētniecības programmā (OSRA) tiek apzināti arī kopējie aizsardzības pētniecības mērķi.

Lai sasniegtu Savienības ambīciju līmeni drošības un aizsardzības jomā, citu Savienības procesu, piemēram, koordinēto ikgadējo pārskatu par aizsardzību (CARD) un pastāvīgo strukturēto sadarbību (PESCO) nolūks ir atbalstīt attiecīgu prioritāšu īstenošanu, apzinot un izmantojot sadarbības uzlabošanas iespējas. Attiecīgā gadījumā var ņemt vērā arī reģionālās un starptautiskās prioritātes, tostarp Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kontekstā, ja tās atbilst Savienības prioritātēm un netraucē dalībvalsts vai asociētās valsts dalībai, vienlaikus cenšoties izvairīties no liekas dublēšanās.

- (6) Pētniecības posms, kas saistīts ar aizsardzības spēju attīstību, ir svarīgs, jo tas liek pamatus Eiropas rūpniecības spējai un autonomijai izstrādāt aizsardzības ražojumus un dalībvalstu kā šādu ražojumu galalietotāju neatkarībai. Pētniecības posms var ietvert būtiskus riskus, jo īpaši saistībā ar tehnoloģiju brieduma un revolucionaritātes zemo līmeni. Izstrādes posms, kas parasti seko pētniecības posmam, arī ir saistīts ar būtiskiem riskiem un izmaksām, kas kavē pētījumu rezultātu turpmāku izmantošanu un kam ir nelabvēlīga ietekme uz Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovāciju. Tādēļ Fondam būtu jāveicina saikne starp pētniecības un izstrādes posmiem.
- (7) Fonds neatbalsta fundamentālos pētījumus, kurus būtu jāatbalsta ar citām finansējuma programmām, tomēr tā atbalsts var ietvert uz aizsardzību vērstus fundamentālos pētījumus, kas varētu veidot pamatu atzītu vai paredzamu problēmu risinājumam vai jaunu iespēju radīšanai.
- (8) Fonds varētu atbalstīt darbības, kas saistītas gan ar jauniem aizsardzības ražojumiem un tehnoloģijām, gan ar esošu aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju modernizāciju, tostarp to sadarbību. Esošu aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju modernizācijas darbībām vajadzētu būt atbalsttiesīgām tikai tad, ja uz darbības veikšanai vajadzīgu iepriekš pastāvējušu informāciju neattiecas nekādi neasociētās trešās valsts vai neasociētās trešās valsts subjekta ierobežojumi tādā veidā, ka darbību nevar veikt. Kad tiesību subjekti piesakās Savienības līdzekļu saņemšanai, būtu jāprasa, lai tie sniedz attiecīgu informāciju, kas ļauj pārliecināties par ierobežojumu neesību. Ja šādas informācijas nav, Savienības līdzekļi nebūtu jāpiešķir.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/43/EK (2009. gada 6. maijs), ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem (OV L 146, 10.6.2009., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/81/EK (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzēja iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp.).

⁽⁵⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp.).

- (9) Fondam būtu jāsniedz atbalsts darbībām, kas ir vērstas uz revolucionāru aizsardzības tehnoloģiju izstrādi. Tā kā revolucionāras tehnoloģijas var būt balstītas uz koncepcijām vai idejām, ko ierosina personas, kas tradicionāli nav aizsardzības jomas dalībnieki, Fondam būtu jānodrošina pietiekams elastīgums attiecībā uz ieinteresēto personu apspriešanos un šādu darbību veikšanu.
- (10) Lai nodrošinātu, ka šīs regulas īstenošanā tiek ievēroti Savienības un tās dalībvalstu starptautiskie pienākumi, no Fonda nebūtu jāatbalsta darbības saistībā ar aizsardzības ražojumiem un tehnoloģijām, kuru izmantošana, izstrāde vai ražošana ir aizliegta ar starptautiskajiem tiesību aktiem. Šajā sakarībā no starptautisko tiesību aktu attīstības vajadzētu būt atkarīgam arī tādu darbību atbalsttiesīgumam, kas saistītas ar jauniem aizsardzības ražojumiem vai tehnoloģijām. Turklāt tiesības pretendēt uz atbalstu no Fonda nebūtu jāattiecinā uz darbībām tādu letālu autonomu ieroču izstrādei, kuru izmantošanā nav iespējama pietiekama cilvēka kontrole pār selektivitātes un spēka lietošanas lēmumiem, kad uzbrukumi tiek vērsti pret cilvēkiem, neskarot iespēju piešķirt līdzekļus darbībām, ar kurām paredzēts izstrādāt agrinās brīdināšanas sistēmas un pretpasākumus aizsardzības nolūkos.
- (11) Tas, ka ir grūti vienoties par saskaņotām aizsardzības spēju prasībām un kopīgām tehniskajām specifikācijām vai standartiem, kavē pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm un starp tiesību subjektiem, kas iedibināti dažādās valstīs. Šādu prasību, specifikāciju un standartu neesība ir novedusi pie arvien lielākas aizsardzības nozares sadrumstalotības, tehniskiem sarežģījumiem, kavējumiem, pārmērīgām izmaksām, nevajadzīgas dublēšanās, kā arī sadarbības samazināšanās. Vienošanās par kopīgām tehniskajām specifikācijām būtu jāparedz kā priekšnosacījums attiecībā uz darbībām, kuras saistītas ar augstāku tehnoloģiskās gatavības līmeni. Pasākumiem, kuru rezultātā tiek noteiktas saskaņotas aizsardzības spēju prasības, kā arī pasākumiem, kuru mērķis ir atbalstīt tehnisko specifikāciju vai standartu kopīgu definīciju izstrādi, jo īpaši, ja tie veicina sadarbību, arī vajadzētu būt tiesīgiem pretendēt uz Fonda atbalstu.
- (12) Tā kā Fonda mērķis ir atbalstīt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, efektivitāti un inovāciju, kāpinot un papildinot sadarbīgus aizsardzības pētniecības un tehnoloģiju pasākumus un samazinot riskus sadarbības projektu izstrādes posmā, darbībām, kas saistītas ar aizsardzības ražojuma vai tehnoloģijas pētniecības un izstrādes posmiem, vajadzētu būt tiesībām pretendēt uz atbalstu no Fonda.
- (13) Tā kā Fonda mērķis jo īpaši ir uzlabot sadarbību starp tiesību subjektiem un dalībvalstīm visā Savienībā, darbībai vajadzētu būt tiesīgai pretendēt uz līdzekļu saņemšanu tikai tad, ja tā jāveic tiesību subjektiem, kas sadarbojas konsorciā no vismaz trim tādiem atbalsttiesīgiem tiesību subjektiem, kas iedibināti vismaz trīs dažādās dalībvalstīs vai asociētajās valstīs. Vismaz trim no minētajiem atbalsttiesīgajiem tiesību subjektiem, kas iedibināti vismaz divās dažādās dalībvalstīs vai asociētajās valstīs, visā darbības veikšanas laikposmā nebūtu jāatrodas tiešā vai netiešā viena un tā paša tiesību subjekta kontrolē, kā arī tiem nebūtu jākontrolē citam citu. Šajā kontekstā kontrole būtu jāsaprot kā spēja izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu tieši vai netieši ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību. Ņemot vērā revolucionāro aizsardzības tehnoloģiju, kā arī pētījumu specifiku, darbību varētu veikt viens tiesību subjekts. Lai veicinātu dalībvalstu sadarbību, Fondam vajadzētu arī būt iespējai atbalstīt kopīgu publisko iepirkumu pirmskomercializācijas posmā.
- (14) Ievērojot Padomes Lēmumu 2013/755/ES ⁽⁶⁾, subjekti, kas iedibināti aizjūras zemēs vai teritorijās, ir tiesīgi pretendēt uz līdzekļu saņemšanu saskaņā ar Fonda noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstij, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta.
- (15) Tā kā Fonda mērķis ir palielināt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un efektivitāti, principā tiesīgiem pretendēt uz finansējuma saņemšanu vajadzētu būt tikai tiesību subjektiem, kas ir iedibināti Savienībā vai asociētajās valstīs un ko nekontrolē neasociētas trešās valstis vai neasociētu trešo valstu subjekti. Minētajā kontekstā kontrole būtu jāsaprot kā spēja izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu tieši vai netieši ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību. Turklāt, lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu būtisku drošības un aizsardzības interešu aizsardzību, to saņēmēju un apakšuzņēmēju, kas iesaistīti Fonda atbalstītajā darbībā, infrastruktūrai, objektiem, aktīviem un resursiem, būtu jāatrodas dalībvalsts vai asociētas trešās valsts teritorijā visu darbības veikšanas laikposmā, un to saņēmēju un apakšuzņēmēju, kas iesaistīti darbībā, vadības izpildstrukturvienībām vajadzētu būt

⁽⁶⁾ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

Savienībā vai asociētā valstī. Tādējādi tiesību subjekts, kas iedibināts neasociētā trešā valstī, vai tiesību subjekts, kas iedibināts Savienībā vai asociētā valstī, bet kam ir vadības izpildstrukturvienības neasociētā trešā valstī, nevajadzētu būt tiesīgam būt par saņēmēju vai apakšuzņēmēju, kas iesaistīts darbībā. Lai aizsargātu Savienības un tās dalībvalstu būtiskās drošības un aizsardzības intereses, minētie atbalsttiesīguma kritēriji, atkāpjoties no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽⁷⁾ ("Finanšu regula") 176. panta, būtu jāpiemēro arī līdzekļu piešķiršanai, kas tiek nodrošināta ar iepirkumu.

- (16) Konkrētos apstākļos vajadzētu būt iespējai atkāpties no principa, ka saņēmējus un apakšuzņēmējus, kas iesaistīti Fonda atbalstītā darbībā, nekontrolē neasociētas trešās valstis vai neasociētu trešo valstu subjekti. Minētajā kontekstā tiesību subjektiem, kas iedibināti Savienībā vai asociētā valstī un ko kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, vajadzētu būt tiesīgiem būt par saņēmējiem vai apakšuzņēmējiem, kas iesaistīti darbībā, ar noteikumu, ka ir izpildīti stingri nosacījumi, kas attiecas uz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm. Šādu tiesību subjektu dalībai nevajadzētu būt pretrunā Fonda mērķiem. Pieteikuma iesniedzējiem būtu jāsniedz visa attiecīgā informācija par infrastruktūru, objektiem, aktīviem un resursiem, ko plānots izmantot darbībā. Šajā sakarībā būtu jāņem vērā arī dalībvalstu bažas par piegādes drošību.
- (17) Saistībā ar Savienības ierobežojošajiem pasākumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību (LES) 29. pantu un Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 215. panta 2. punktu, finansējumu un ekonomikas resursus nedrīkst ne tieši, ne netieši darīt pieejamus juridiskajām personām, subjektiem vai struktūrām, pret ko vērš ierobežojošus pasākumus, vai izmantot par labu tām. Tādēļ šādi subjekti, pret ko vērš ierobežojošus pasākumus, un subjekti, kuri tiem pieder vai kurus tie kontrolē, nevar saņemt Fonda atbalstu.
- (18) Savienības finansējums būtu jāpiešķir konkursa kārtībā pēc uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, ko izsludina saskaņā ar Finanšu regulu. Tomēr dažos pienācīgi pamatotos un izņēmuma apstākļos vajadzētu arī būt iespējai Savienības līdzekļus piešķirt bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus saskaņā ar Finanšu regulas 195. panta pirmās daļas e) punktu. Tā kā līdzekļu piešķiršana saskaņā ar Finanšu regulas 195. panta pirmās daļas e) punktu ir atkāpe no vispārējā noteikuma, ka finansējumu jāpiešķir konkursa kārtībā pēc uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, minētie izņēmuma apstākļi būtu jāinterpretē strikti. Minētajā kontekstā, lai dotāciju piešķirtu bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus, tas, cik lielā mērā ierosinātā darbība atbilst Fonda mērķiem attiecībā uz pārrobežu rūpniecisko sadarbību un konkurenci visā piegādes ķēdē, būtu jānovērtē Komisijai, kurai palīdz dalībvalstu komiteja ("komiteja").
- (19) Ja kāds konsorcijs vēlas piedalīties atbalsttiesīgā darbībā un ja Savienības atbalsts sniedzams dotācijas veidā, konsorcijs būtu jāieceļ viens no saviem locekļiem par koordinātoru. Koordinātoram vajadzētu būt galvenajam kontaktpunktam konsorcijs attiecībā ar Komisiju.
- (20) Ja kādu Fonda atbalstītu darbību pārvalda dalībvalstu vai asociēto valstu iecelts projekta vadītājs, Komisijai pirms saņēmējiem paredzēta maksājuma veikšanas būtu jāapspriežas ar projekta vadītāju par darbības īstenošanā panākto progresu, lai projekta vadītājs varētu nodrošināt, ka saņēmēji ievēro termiņus. Projekta vadītājam būtu jāizklāsta Komisijai novērojumi par darbības īstenošanā panākto progresu, lai Komisija varētu noteikt, vai ir tikuši izpildīti nosacījumi tam, lai varētu veikt maksājumu.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

- (21) Fonds būtu jāīsteno tiešā pārvaldībā, lai maksimāli palielinātu rezultātu efektivitāti un lietderību un nodrošinātu pilnīgu saskaņotību ar citām Savienības iniciatīvām. Tādēļ Komisijai arī turpmāk vajadzētu būt atbildīgai par atlases un piešķiršanas procedūrām, tostarp arī par ētikas pārbaudi un novērtējumu. Pamatotos gadījumos Komisijai tomēr būtu jāspēj uzticēt Fonda atbalstītu konkrētu darbību budžeta īstenošanas uzdevumus struktūrām, kā minēts Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā, piemēram, ja projekta vadītāju iecel dalībvalstis, kas līdzfinansē darbību, ar noteikumu, ka ir izpildītas Finanšu regulas prasības. Šāda budžeta īstenošanas uzdevumu uzticēšana palīdzētu racionalizēt līdzfinansēto darbību pārvaldību un nodrošināt raitu koordinēšanu starp finansēšanas nolīgumu un līgumu, ko parakstījis konsorcijs un darbību līdzfinansējošo dalībvalstu ieceltais projekta vadītājs.
- (22) Lai nodrošinātu, ka finansētās izstrādes darbības ir finansiāli dzīvotspējīgas, ir nepieciešams, lai pieteikumu iesniedzēji apliecinātu, ka darbības izmaksas, ko nesedz no Savienības līdzekļiem, tiek segtas no citiem finansējuma līdzekļiem.
- (23) Dalībvalstu rīcībā vajadzētu būt dažādu veidu finanšu mehānismiem aizsardzības spēju kopīgai attīstīšanai un iegādei. Komisija varētu nodrošināt dažādus mehānismus, ko dalībvalstis varētu izmantot uz brīvprātības pamata, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar sadarbīgas izstrādes un sadarbīga iepirkuma finansēšanu. Šādu finanšu mehānismu izmantošana varētu vēl vairāk sekmēt sadarbīgu un pārrobežu aizsardzības projektu sākšanu un palielināt aizsardzības izdevumu lietderīgumu, tostarp arī attiecībā uz projektiem, kas tiek atbalstīti no Fonda.
- (24) Ņemot vērā specifiku, kāda ir aizsardzības rūpniecībai, kurā pieprasījumu veido gandrīz vienīgi dalībvalstis un asociētās valstis, kas arī kontrolē visu ar aizsardzību saistīto ražojumu un tehnoloģiju iegādi, tostarp eksportu, aizsardzības nozares darbība nenotiek atbilstoši tradicionālajiem noteikumiem un darījumdarbības modeļiem, kas reglamentē tradicionālākus tirgus. Tāpēc nozare nevar uzņemties apjomīgus pašfinansētus aizsardzības jomas pētniecības un izstrādes projektus, un dalībvalstis un asociētās valstis bieži pilnībā finansē visas pētniecības un izstrādes izmaksas. Lai sasniegtu Fonda mērķus, jo īpaši, stimulētu sadarbību starp tiesību subjektiem no dažādām dalībvalstīm un asociētajām valstīm, un ņemot vērā aizsardzības nozares specifiku, to darbību gadījumā, kuras notiek pirms prototipa izstrādes posma, būtu jāsedz līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (25) Prototipa izstrādes posms ir izšķiroši svarīgs posms, kurā dalībvalstis vai asociētās valstis parasti lemj par konsolidētajām investīcijām un sāk savu nākotnes aizsardzības ražojumu vai tehnoloģiju iegādes procesu. Šā iemesla dēļ šajā konkrētajā posmā dalībvalstis un asociētās valstis vienojas par nepieciešamajām saistībām, tostarp par projekta izmaksu dalīšanu un īpašumtiesībām. Lai nodrošinātu to saistību ticamību, atbalstam, ko sniedz no Fonda, parasti nebūtu jāpārsniedz 20 % no attiecināmajām izmaksām.
- (26) Attiecībā uz darbībām, ko veic pēc prototipa izstrādes posma, būtu jāparedz līdzekļu piešķiršana līdz 80 % apmērā. Šādas darbības, kas ir tuvākas ražojumu un tehnoloģiju izstrādes pabeigšanai, joprojām var būt saistītas ar ievērojamām izmaksām.
- (27) Ieinteresētajām personām aizsardzības nozarē rodas specifiskas netiešas izmaksas, piemēram, saistībā ar drošību. Turklāt ieinteresētās personas darbojas specifiskā tirgū, kurā, ja nav pieprasījuma no pircējiem, tās nevar atgūt pētniecības un izstrādes izmaksas, tādā pašā veidā, kā civilajā sektorā. Tāpēc ir lietderīgi paredzēt vienotu 25 % likmi no darbības kopējām tiešajām attiecināmām izmaksām, kā arī iespēju prasīt, lai tiktu segtas netiešās izmaksas, kas noteiktas saskaņā ar saņēmēju parasto izmaksu uzskaites praksi, ja minēto praksi attiecīgās valsts iestādes atzīst attiecībā uz salīdzināmiem pasākumiem aizsardzības jomā un ja saņēmējs to ir paziņojis Komisijai.
- (28) Ar darbībām, kurās piedalās pārrobežu MVU un VKS, atbalsta piegādes ķēžu atvēršanu un veicina Fonda mērķu sasniegšanu. Tādēļ šādām darbībām vajadzētu būt tiesīgām pretendēt uz paaugstinātu līdzekļu piešķiršanas likmi, kas nāktu par labu visiem iesaistītajiem tiesību subjektiem.

- (29) Lai nodrošinātu, ka finansētās darbības veicinās Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un efektivitāti, ir svarīgi, lai dalībvalstīm būtu nodoms kopīgi iepirkt galīgo ražojumu vai izmantot tehnoloģiju, jo īpaši, organizējot kopīgu pārrobežu iepirkumu, kurā dalībvalstis kopīgi organizē savas iepirkuma procedūras, jo īpaši izmantojot centralizētu iepirkumu struktūru.
- (30) Lai nodrošinātu, ka Fonda atbalstītās darbības veicina Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un efektivitāti, tām vajadzētu būt orientētām uz tirgu, balstītām uz pieprasījumu un komerciāli dzīvotspējīgām vidējā termiņā un ilgtermiņā. Tādēļ izstrādes darbībām piemērojamajos atbilstības kritērijos būtu jāņem vērā tas, ka dalībvalstīm ir nodoms, tostarp izmantojot saprašanās memorandu vai nodomu vēstuli, koordinēti iepirkt galīgo ražojumu vai izmantot tehnoloģiju. Turklāt ar izstrādes darbībām saistītajos piešķiršanas kritērijos būtu jāņem vērā tas, ka dalībvalstis politiski vai juridiski ir apņēmušās koordinētā veidā kopīgi izmantot, turēt īpašumā vai uzturēt galīgo ražojumu vai tehnoloģiju.
- (31) Inovācijas un tehnoloģiju izstrādes veicināšanai Savienības aizsardzības rūpniecībā būtu jānotiek ar Savienības drošības un aizsardzības interesēm saskanīgā veidā. Tādējādi finansējuma piešķiršanas kritērijam vajadzētu būt tam, kādus ieguldījumus ar darbībām paredzēts dot minēto interešu nodrošināšanā un to aizsardzības pētniecības un spēju prioritāšu īstenošanā, par kurām dalībvalstis kopīgi vienojušās.
- (32) Atbalsttiesīgajām darbībām, kas Savienības iestāžu sistēmā izstrādātas saistībā ar PESCO projektiem, būtu pastāvīgi jānodrošina uzlabota sadarbība starp tiesību subjektiem dažādās dalībvalstīs un tādējādi būtu tieši jāveicina Fonda mērķu sasniegšana. Tādēļ šādām darbībām to atlasīšanas gadījumā vajadzētu būt tiesīgām pretendēt uz paaugstinātu līdzekļu piešķiršanas likmi.
- (33) Lai izvairītos no liekas dublēšanās un nodrošinātu civilās pētniecības un aizsardzības pētniecības savstarpēju papildināmību un sinerģijas, Komisija ņems vērā citus pasākumus, ko finansē saskaņā ar pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695 ⁽⁸⁾.
- (34) Kiberdrošības un kiberaizsardzības nodrošināšana kļūst par arvien svarīgāku uzdevumu, un Komisija un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos atzina vajadzību izveidot sinerģiju starp kiberaizsardzības darbībām, uz kurām attiecas šīs regulas darbības joma, un Savienības iniciatīvām kiberdrošības jomā, piemēram, tām, uz kurām norādīts Komisijas 2017. gada 13. septembra kopīgajā paziņojumā "Noturība, novēršana un aizsardzība, veidojot Eiropas Savienībai stipru kiberdrošību". Jo īpaši, ieinteresētajām personām būtu jāmeklē sinerģija starp kiberdrošības civilo un aizsardzības dimensiju, lai palielinātu kiberneturību.
- (35) Būtu jānodrošina integrēta pieeja, apvienojot pasākumus, ko aptver Komisijas saskaņā ar Finanšu regulas 58. panta 2. punkta b) apakšpunktu sāktā sagatavošanas darbība aizsardzības pētniecībai (PADR) un Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma (EDIDP), kura izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1092 ⁽⁹⁾, kā arī saskaņojot dalības nosacījumus. Šādai integrētai pieejai būtu jārada saskaņotāks instrumentu kopums un jāpalielina Fonda inovatīvā, sadarbīgā un ekonomiskā ietekme, vienlaikus izvairoties no liekas dublēšanās un sadrumstalotības. Tā nodrošinātu arī to, ka Fonds veicina aizsardzības pētniecības rezultātu labāku izmantošanu, novēršot plaisu starp pētniecības un izstrādes posmiem, ņemot vērā aizsardzības nozares specifiku, kā arī veicinot visu veidu inovāciju, tostarp revolucionāras aizsardzības tehnoloģijas. Turklāt ir sagaidāms, ka attiecīgā gadījumā tas pozitīvi ietekmēs arī civilo jomu.

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1092 (2018. gada 18. jūlijs), ar ko izveido Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu, lai atbalstītu Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovētspēju (OV L 200, 7.8.2018., 30. lpp.).

- (36) Attiecīgā gadījumā, ņemot vērā darbības specifiku, Fonda mērķiem būtu jāpievēršas arī ar fonda *InvestEU*, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523 ⁽¹⁰⁾, finanšu instrumentiem un budžeta garantijām.
- (37) Atbalsts no fonda samērīgā veidā būtu jāizmanto, lai novērstu tirgus nepilnības vai neoptimālas ieguldījumu situācijas, un ar darbībām nebūtu jādivkāršo vai jāizspiež privāts finansējums vai jākropļo konkurence iekšējā tirgū. Darbībām vajadzētu būt ar nepārprotamu pievienoto vērtību Savienībai.
- (38) Savienības finansējuma veidi un Fonda īstenošanas metodes būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju sasniegt konkrētos darbību mērķus un sniegt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un paredzamo neatbilstības risku. Izdarot minēto izvēli, būtu nepieciešams apsvērt izmantot fiksētas summas, vienotas likmes finansējumu un vienības izmaksas, kā arī finansējumu, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā.
- (39) Komisijai ar īstenošanas aktiem būtu jāpieņem gada darba programmas atbilstīgi Fonda mērķiem un ņemot vērā sākotnējo pieredzi, kas gūta no *EDIDP* un *PADR*. Darba programmu izveidošanā Komisijai būtu jāsaņem palīdzība no komitejas. Komisijai būtu jācenšas rast tādus risinājumus, kuriem ir visplašākais iespējama atbalsts komitejā. Šajā sakarībā komitejai būtu jāspēj tikties valstu aizsardzības un drošības ekspertu sastāvā, lai sniegtu Komisijai konkrētu palīdzību, tostarp padomus par klasificētas informācijas aizsardzību saistībā ar darbībām. Dalībvalstu ziņā ir izraudzīties savus pārstāvjus minētajā komitejā. Komitejas locekļiem būtu laikus jādod reāla iespēja izskatīt īstenošanas aktu projektus un paust savu viedokli.
- (40) Darba programmās izklāstītajās kategorijās attiecīgā gadījumā būtu jāietver funkcionālās prasības, lai nozarei būtu skaidrs, kādas funkcijas un uzdevumi ir jāveic ar spējām, kas jāattīsta. Šādās prasībās būtu skaidri jānorāda sagaidāmie darbības rezultāti, taču tām nevajadzētu būt vērstām uz konkrētiem risinājumiem vai konkrētiem tiesību subjektiem, un tām nebūtu jākavē konkurence uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus līmenī.
- (41) Darba programmu izstrādē Komisijai, attiecīgi konsultējoties ar komiteju, būtu arī jānodrošina, lai ierosinātajās pētniecības darbībās vai izstrādes darbībās netiktu pieļauta lieka dublēšanās. Šajā sakarībā Komisija var veikt sākotnēju izvērtējumu par iespējamiem gadījumiem, kad varētu notikt dublēšanās ar esošām spējām vai jau finansētiem pētniecības vai izstrādes projektiem Savienībā.
- (42) Komisijai būtu jānodrošina darba programmu saskaņotība visā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju rūpnieciskajā aprites ciklā.
- (43) Darba programmām būtu arī jānodrošina, ka ar ticamu daļu no kopējā budžeta tiek atbalstītas darbības, kuras rada MVU pārrobežu dalības iespējas.
- (44) Lai varētu izmantot Eiropas Aizsardzības aģentūras speciālās zināšanas aizsardzības nozarē, komitejā tai vajadzētu būt novērotāja statusam. ņemot vērā aizsardzības jomas specifiku, arī Eiropas Ārējās darbības dienestam būtu jāpalīdz komitejai.
- (45) Lai nodrošinātu šīs regulas efektivitāti, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu, lai grozītu šīs regulas pielikumu attiecībā uz rādītājiem, ja tas uzskatīts par nepieciešamu, kā arī lai papildinātu šo regulu ar noteikumiem par pārraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveidi. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽¹¹⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

⁽¹¹⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (46) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras attiecībā uz darba programmu pieņemšanu un līdzekļu piešķiršanu izraudzītām pētniecības un izstrādes darbībām. Jo īpaši pētniecības un izstrādes darbību veikšanā būtu jāņem vērā aizsardzības nozares specifika, jo īpaši dalībvalstu, asociēto valstu vai abu atbildība par plānošanas un iegādes procesu. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹²⁾.
- (47) Komisijai būtu jāizveido neatkarīgu ekspertu saraksts. Minēto neatkarīgo ekspertu drošības dati būtu jāvaldē attiecīgajām dalībvalstīm. Minētais saraksts nebūtu jāpublisko. Neatkarīgie eksperti, ņemot vērā viņiem uzticētos uzdevumus, būtu jāizvēlas, pamatojoties uz viņu prasmēm, pieredzi un zināšanām. Ieceļot neatkarīgos ekspertus, Komisijai, ciktāl iespējams, būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai neatkarīgu ekspertu grupās un izvērtēšanas komisijās panāktu līdzsvarotu sastāvu no dažādu prasmju, pieredzes, zināšanu, ģeogrāfiskās pārstāvības un dzimumu viedokļa, ņemot vērā situāciju darbības jomā. Tāpat būtu jātiecas nodrošināt ekspertu atbilstīgu rotāciju un pienācīgu privātā un publiskā sektora līdzsvaru.
- (48) Neatkarīgajiem ekspertiem nebūtu jāvērtē, jākonsultē vai jāpalīdz jautājumos, attiecībā uz kuriem viņiem ir interešu konflikts, jo īpaši saistībā ar viņu amatu izvērtēšanas laikā. Jo īpaši viņiem nebūtu jāieņem amats, kurā viņi saņemto informāciju varētu izmantot, kaitējot konsorcijam, ko viņi izvērtē.
- (49) Pēc priekšlikumu izvērtēšanas ar neatkarīgu ekspertu palīdzību, Komisijai būtu jāizraugās no Fonda atbalstāmās darbības. Dalībvalstis būtu jāinformē par izvērtēšanas rezultātiem ar sarakstu, kurā pēc nozīmīguma uzskaitītas izraudzītās darbības, un par finansēto darbību progresu.
- (50) Nākot klajā ar priekšlikumiem par jauniem aizsardzības ražojumiem vai tehnoloģijām vai esošo aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju modernizāciju, pieteikuma iesniedzējiem būtu jāapņemas ievērot ētikas principus, piemēram, attiecībā uz cilvēku labklājību un cilvēka genoma aizsardzību, kuri ir arī atspoguļoti attiecīgajos Savienības, valsts un starptautiskajos tiesību aktos, tostarp Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, un attiecīgā gadījumā to protokolos. Komisijai būtu sistemātiski jāpārbauda priekšlikumi, lai apzinātu tos, kas rada nopietnas ētikas problēmas. Attiecīgā gadījumā, šādiem priekšlikumiem būtu jāveic ētikas novērtējums.
- (51) Lai atbalstītu atvērtu iekšējo tirgu, būtu jāveicina pārrobežu MVU un VKS kā konsorciju dalībnieku, apakšuzņēmēju vai citu piegādes ķēdē iesaistīto tiesību subjektu dalība.
- (52) Komisijai būtu jācenšas uzturēt dialogu ar dalībvalstīm un nozari, lai nodrošinātu Fonda panākumus. Šajā ziņā būtu jāiesaista arī Eiropas Parlaments, kas ir viens no likumdevējiem un galvenajām ieinteresētajām personām.
- (53) Ar šo regulu nosaka Fonda finansējumu, kas ikgadējās budžeta procedūras laikā ir Eiropas Parlamenta un Padomes galvenā atsaucē summa tādā nozīmē, kā noteikts 18. punktā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumā starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ⁽¹³⁾ (2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgums). Komisijai būtu jānodrošina, ka administratīvās procedūras ir pēc iespējas vienkāršākas un rada minimālus papildu izdevumus.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

⁽¹³⁾ OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.

- (54) Ja vien nav norādīts citādi, Fondam piemēro Finanšu regulu. Finanšu regulā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām un finansiālo palīdzību.
- (55) Šai regulai piemēro horizontālos finanšu noteikumus, ko Eiropas Parlaments un Padome pieņēmuši, pamatojoties uz LESD 322. pantu. Minētie noteikumi ir izklāstīti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei ar dotācijām, godalgām, iepirkumu, un netiešo izpildi, kā arī paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, ietver arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.
- (56) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013⁽¹⁴⁾ un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95⁽¹⁵⁾, (Euratom, EK) Nr. 2185/96⁽¹⁶⁾ un (ES) 2017/1939⁽¹⁷⁾ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu, un – attiecīgā gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (EPPO) ir pilnvarota izmeklēt un ierosināt kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371⁽¹⁸⁾. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbības Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiesūdz Komisijai, OLAF, Eiropas Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – EPPO nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.

- (57) Trešās valstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu⁽¹⁹⁾ noteiktajā sadarbības satvarā, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumu. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, kas prasītu, lai minētās trešās valstis atbildīgajam kredītrīkotājam, OLAF un Revīzijas palātai piešķirtu vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci.
- (58) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 22. un 23. punktu, Fonds būtu jānovērtē, pamatojoties uz informāciju, kas apkopota, saskaņā ar īpašām uzraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no administratīva sloga, jo īpaši dalībvalstīm, un no pārmērīga regulējuma. Minētajās prasībās vajadzības gadījumā būtu jāiekļauj izmērāmi rādītāji, ko izmanto par pamatu, lai novērtētu Fonda praktisko ietekmi. Ne vēlāk kā četrus gadus pēc Fonda īstenošanas laikposma sākuma Komisijai būtu jāveic starpposma izvērtējums, tostarp nolūkā iesniegt priekšlikumus par jebkādiem atbilstīgiem grozījumiem šajā regulā. Komisijai Fonda īstenošanas laikposma beigās būtu jāveic arī galīgais izvērtējums, kurā izvērtē finansiālo pasākumu finansiālās īstenošanas rezultātus un – ciktāl ir iespējams uz konkrēto brīdi – Fonda īstenošanas rezultātus un ietekmi. Šajā sakarībā galīgajam izvērtējuma ziņojumam būtu arī jāpalīdz apzināt Savienības atkarība no trešām valstīm aizsardzības

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

⁽¹⁹⁾ OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.

ražojumu un tehnoloģiju izstrādē. Galīgajā ziņojumā būtu arī jāanalizē MVU un VKS pārrobežu dalība Fonda atbalstītajos projektos, kā arī MVU un VKS dalība globālajā vērtības veidošanas ķēdē un Fonda ieguldījums Spēju attīstības plānā apzināto trūkumu novēršanā, un tajā būtu jāietver informācija par saņēmēju izcelsmes valstīm, atsevišķajās darbībās iesaistīto dalībvalstu un asociēto valstu skaitu un radīto intelektuālā īpašuma tiesību sadalījumu. Komisija var arī ierosināt grozījumus šajā regulā, lai reaģētu uz iespējamām norisēm Fonda īstenošanas laikā.

- (59) Komisijai būtu regulāri jāpārtrauga Fonda īstenošana un jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējs ziņojums par panākto progresu, tostarp par to, kā Fonda īstenošanā tiek ņemta vērā pieredze, kas apzināta un gūta saistībā ar *EDIDP* un *PADR*. Šajā nolūkā Komisijai būtu jāievieš nepieciešamie pārraudzības mehānismi. Ziņojumā nebūtu jāiekļauj sensitīva informācija.
- (60) Ņemot vērā to, cik svarīgi atbilstoši Savienības saistībām īstenot Parīzes nolīgumu, kas pieņemts saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām⁽²⁰⁾, un Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus ir pievērsties klimata pārmaiņām, šis Fonds palīdz Savienības politikas jomās integrēt rīcību klimata jomā un sasniegt vispārēju mērķi, proti, 30 % no Savienības budžeta izdevumiem izmantot klimata mērķu sasniegšanas atbalstam. Attiecīgās darbības tiks apzinātas Fonda sagatavošanas un īstenošanas laikā un atkārtoti izvērtētas tā starpposma izvērtējuma kontekstā.
- (61) Atgādinot to, cik svarīgi ir novērst dramatisko bioloģiskās daudzveidības zudumu, šī regula palīdz integrēt bioloģiskās daudzveidības rīcību Savienības politikas jomās un sasniegt vispārējo mērķi, proti, 2024. gadā 7,5 % no gada izdevumiem saskaņā ar DFS 2021.–2027. gadam atvēlēt bioloģiskās daudzveidības mērķiem un 2026. un 2027. gadā – 10 %, vienlaikus ņemot vērā starp klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķiem pastāvošo pārklāšanos, saskaņā ar 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumu.
- (62) Tā kā Fondam būtu jāatbalsta tikai aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju pētniecības un izstrādes posmus, Savienībai principā nevajadzētu būt īpašumtiesībām vai intelektuālā īpašuma tiesībām uz finansēto darbību rezultātā iegūtajiem aizsardzības ražojumiem vai tehnoloģijām, ja vien Savienības atbalsts netiek sniegts ar publiskā iepirkuma starpniecību. Tomēr attiecībā uz pētniecības darbībām ieinteresētajām dalībvalstīm un asociētajām valstīm būtu jāspēj izmantot finansēto darbību rezultātus, lai piedalītos turpmākā sadarbīgā izstrādē.
- (63) Savienības atbalstam nebūtu jāietekmē ar aizsardzību saistītu ražojumu sūtījumus Savienībā saskaņā ar Direktīvu 2009/43/EK, kā arī ražojumu, ekipējuma vai tehnoloģiju eksportu. Dalībvalstu militārā ekipējuma un tehnoloģiju eksportu reglamentē ar Padomes Kopējo nostāju 2008/944/KĀDP⁽²¹⁾.
- (64) Sensitīvas pamatinformācijas izmantošana, tostarp tādu datu, zinātnības vai informācijas izmantošana, kura ir radusies pirms Fonda darbības vai ārpus tās, vai nepilnvarotu personu piekļuve rezultātiem, kas iegūti saistībā ar Fonda atbalstītām darbībām, varētu nelabvēlīgi ietekmēt Savienības vai vienas vai vairāku dalībvalstu intereses. Tādēļ sensitīvas informācijas apstrāde būtu jāreglamentē ar attiecīgajiem Savienības un valstu tiesību aktiem.
- (65) Lai prasībām atbilstošā līmenī nodrošinātu klasificētās informācijas drošību, parakstot klasificētus līdzekļu piešķiršanas un finansējuma nolīgumus, būtu jāievēro industriālās drošības minimālie standarti. Minētajā nolūkā ir saskaņā ar Komisijas Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444⁽²²⁾, Komisija konsultācijas nolūkos dalībvalstu ieceltajiem neatkarīgajiem ekspertiem dara zināmus Programmas drošības norādījumus, tostarp Drošības klasifikācijas rokasgrāmatu.

⁽²⁰⁾ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

⁽²¹⁾ Padomes Kopējā nostāja 2008/944/KĀDP (2008. gada 8. decembris), ar ko izveido kopīgus noteikumus, kas reglamentē militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontroli (OV L 335, 13.12.2008., 99. lpp.).

⁽²²⁾ Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētās informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

- (66) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (67) Komisijai būtu jāpārvalda Fonds, pienācīgi ņemot vērā konfidencialitātes un drošības prasības, jo īpaši prasības attiecībā uz sensitīvu informāciju, tostarp klasificētu informāciju.
- (68) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā attiecīgajā politikas jomā un lai īstenošana varētu sākties no DFS 2021.–2027. gadam darbības sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.
- (69) Tāpēc Regula (ES) 2018/1092 būtu jāatceļ,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I SADAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI, KAS PIEMĒROJAMI PĒTNIECĪBAI UN IZSTRĀDEI

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu izveido Eiropas Aizsardzības fondu ("Fonds"), kā izklāstīts Regulas (ES) 2021/695 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā, laikposmam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim. Fonda darbības ilgums ir saskaņots ar DFS 2021.–2027. gadam darbības ilgumu.

Šajā regulā ir izklāstīti fonda mērķi, tā budžets laikposmam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim, Savienības finansējuma veidi un šāda finansējuma sniegšanas noteikumi.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "tiesību subjekts" ir juridiska persona, kas izveidota un par tādu atzīta saskaņā ar Savienības, valsts vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kam ir juridiskās personas statuss un spēja rīkoties savā vārdā, īstenojot tiesības un uzņemties pienākumus, vai jebkurš subjekts, kam nav juridiskas personas statusa, kā minēts Finanšu regulas 197. panta 2. punkta c) apakšpunktā;
- 2) "pieteikuma iesniedzējs" ir tiesību subjekts, kas pēc uzaicinājuma iesniedz priekšlikumus vai saskaņā ar Finanšu regulas 195. panta pirmās daļas e) punktu iesniedz pieteikumu atbalsta saņemšanai no Fonda;
- 3) "saņēmējs" ir tiesību subjekts, ar kuru ir parakstīts līdzekļu piešķiršanas vai finansēšanas nolīgums vai kuram ir paziņots līdzekļu piešķiršanas vai finansēšanas lēmums;
- 4) "konsorcijs" ir sadarbīga pieteikuma iesniedzēju vai saņēmēju grupa, uz kuru attiecas nolīgums un kas ir izveidota, lai veiktu darbību saskaņā ar Fondu;
- 5) "koordinators" ir tiesību subjekts, kurš ir konsorcijs dalībnieks un kuru visi konsorcijs dalībnieki ir iecēlušī par galveno kontaktpunktu konsorcijs attiecībās ar Komisiju;

- 6) “kontrolē” ir spēja tieši vai netieši izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību;
- 7) “vadības izpildstrukturvienība” ir kāda tiesību subjekta strukturvienība, kas ir iecelta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kas attiecīgā gadījumā atskaitās izpilddirektoram, un kas ir pilnvarota noteikt tiesību subjekta stratēģiju, mērķus un vispārējo virzību, un kas pārrauga un uzrauga vadības lēmumu pieņemšanu;
- 8) “sistēmas prototips” ir ražojuma vai tehnoloģijas modelis, kas var demonstrēt veikspēju ekspluatācijas vidē;
- 9) “kvalifikācija” ir viss process, kurā pierāda, ka aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas konstrukcija atbilst noteiktajām prasībām, sniedzot objektīvus pierādījumus, ar kuriem tiek pierādīts, ka ir izpildītas konkrētas konstrukcijas prasības;
- 10) “sertifikācija” ir process, ar kuru valsts iestāde apliecina, ka aizsardzības ražojums, materiāla vai nemateriāla sastāvdaļa vai tehnoloģija atbilst piemērojamajiem noteikumiem;
- 11) “pētniecības darbība” ir darbība, kas galvenokārt sastāv no pētniecības pasākumiem, jo īpaši no lietišķajiem pētījumiem un vajadzības gadījumā no fundamentālajiem pētījumiem, ko veic ar mērķi iegūt jaunas zināšanas un kas ir vērsta tikai uz lietojumiem aizsardzības jomā;
- 12) “izstrādes darbība” ir darbība, kurā ir ietverti uz aizsardzību vērsti pasākumi, galvenokārt izstrādes posmā, aptverot jaunus aizsardzības ražojumus un tehnoloģijas vai esošo ražojumu un tehnoloģiju modernizāciju, izņemot ieroču ražošanu un izmantošanu;
- 13) “revolucionāra aizsardzības tehnoloģija” ir uzlabota vai pilnīgi jauna tehnoloģija, kas ierosina radikālas pārmaiņas, tostarp paradigmu pārbīdi aizsardzības lietu koncepcijā un virzībā, piemēram, aizstājot pastāvošās aizsardzības tehnoloģijas vai padarot tās par novecojušām;
- 14) “mazi un vidējie uzņēmumi” jeb “MVU” ir mazi un vidēji uzņēmumi, kā definēts Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK ⁽²³⁾ pielikuma 2. pantā;
- 15) “vidējas kapitalizācijas uzņēmums” jeb “VKU” ir uzņēmums, kurš nav MVU un kurš nodarbina lielāks 3 000 personas, turklāt darbinieku skaitu aprēķina saskaņā ar Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma 3.–6. pantu;
- 16) “finansējuma apvienošanas darbība” ir Savienības budžeta atbalstīta darbība, tostarp Finanšu regulas 2. panta 6. punktā definētā finansējuma apvienošanas mehānisma jeb platformas satvarā, kuras apvieno neatmaksājamā atbalsta veidus vai finanšu instrumentus no Savienības budžeta ar atmaksājama atbalsta veidiem no attīstības vai citām publisko finanšu iestādēm, kā arī komerciālām finanšu iestādēm un investētājiem;
- 17) “iepirkums pirmskomercializācijas posmā” ir tādu pētniecības un izstrādes pakalpojumu iepirkums, kuri ietver riska un ieguvumu dalīšanu atbilstoši tirgus nosacījumiem, un konkurētspējīgu izstrādi pa posmiem, ja pētniecības un izstrādes pakalpojumu iepirkums ir skaidri nošķirts no gatavo ražojumu izmantošanas komerciālos apjomos;
- 18) “projekta vadītājs” ir līgumslēdzēja iestāde, kura iedibināta dalībvalstī vai asociētajā valstī un kuru dalībvalsts vai asociētā valsts, vai dalībvalstu vai asociēto valstu grupa ir iecēlusi pastāvīgi vai uz *ad hoc* pamata pārvaldīt daudz nacionālus projektus bruņojuma jomā;
- 19) “rezultāti” ir konkrētas darbības materiālās vai nemateriālās sekas, piemēram, dati, zinātība vai informācija, neatkarīgi no to veida vai rakstura un no tā, vai tās var aizsargāt, kā arī jebkādas ar tām saistītās tiesības, tostarp intelektuālā īpašuma tiesības;
- 20) “jauna informācija” ir dati, zinātība vai informācija, kas ir radīti Fonda darbībā, neatkarīgi no to formas vai būtības;

⁽²³⁾ Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- 21) "klasificēta informācija" ir informācija vai materiāls jebkādā formā, kuru neatļauta izpaušana varētu radīt dažādu pakāpju kaitējumu Savienības vai vienas vai vairāku dalībvalstu interesēm un kuriem ir ES klasifikācijas marķējums vai atbilstošs klasifikācijas marķējums, kā noteikts ar Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu nolīgumu par tādas klasificētās informācijas aizsardzību, ar kuru apmainās Eiropas Savienības interesēs ⁽²⁴⁾;
- 22) "sensitīva informācija" ir informācija un dati, tostarp klasificēta informācija, kas ir jāaizsargā pret neatļautu piekļuvi vai izpaušanu Savienības vai valsts tiesību aktos noteikto pienākumu dēļ, vai tādēļ, lai aizsargātu kādas fiziskas vai juridiskas personas privātumu vai drošību;
- 23) "īpašais ziņojums" ir konkrēts, iesniedzams pētniecības darbības kopsavilkums, kurā apkopoti tās rezultāti, sniegta plaša informācija par pamatprincipiem, mērķiem, iznākumiem, pamatiezīmēm, veiktajiem testiem, iespējamiem ieguvumiem, iespējamiem lietojumiem aizsardzības jomā un paredzamo pētniecības izmantošanas virzienu, kas vērsti uz izstrādi, tostarp informācija par to, kam pieder intelektuālā īpašuma tiesības, tomēr bez prasības iekļaut intelektuālo īpašumu tiesību informāciju;
- 24) "neasociētās trešās valsts subjekts" ir tiesību subjekts, kurš iedibināts neasociētā trešā valstī, vai arī – ja tas iedibināts Savienībā vai kādā asociētā trešā valstī, – tāds tiesību subjekts, kura vadības izpildstrukturvienības atrodas neasociētā trešā valstī.

3. pants

Mērķi

1. Fonda vispārīgais mērķis ir Savienības stratēģiskās autonomijas un rīcības brīvības veicināšanas nolūkā visā Savienībā sekmēt Eiropas aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata (*EDTIB*) konkurētspēju, efektivitāti un inovācijas spēju, atbalstot sadarbīgas darbības un pārrobežu sadarbību starp tiesību subjektiem visā Savienībā, jo īpaši MVU un VKS, kā arī stiprinot un uzlabojot gan aizsardzības piegādes ķēžu, gan vērtības veidošanas ķēžu reaģēšanas spēju, paplašinot pārrobežu sadarbību starp tiesību subjektiem un sekmējot inovācijas, pētniecības un tehnoloģiju izstrādes rūpnieciskā potenciāla labāku izmantošanu katrā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju rūpnieciskā aprites cikla posmā.

2. Fonda konkrētie mērķi ir šādi:

- a) atbalstīt sadarbīgu pētniecību, kura varētu būtiski uzlabot nākotnes spēju sniegumu visā Savienībā un kuras mērķis ir maksimāli palielināt inovāciju un ieviest jaunus aizsardzības ražojumus un tehnoloģijas, tostarp revolucionāras aizsardzības tehnoloģijas, un kuras mērķis ir panākt pēc iespējas efektīvāku aizsardzības pētniecības izdevumu izmantošanu Savienībā;
- b) atbalstīt sadarbīgu aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju izstrādi, tādējādi veicinot aizsardzības izdevumu lietderīgāku izmantošanu Savienībā, palielinot apjomradītus ietaupījumus, mazinot liekas dublēšanās risku un tādējādi stimulējot Eiropas aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju noietu tirgū un mazinot aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju sadrumstalotību visā Savienībā, galu galā palielinot aizsardzības sistēmu standartizāciju un dalībvalstu spēju savietojamību.

Šāda sadarbība notiek atbilstoši aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām dalībvalstis kopīgi vienojušās kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) satvarā un jo īpaši Spēju attīstības plāna kontekstā.

Minētajā sakarībā, ja tas neizslēdz jebkuras dalībvalsts vai asociētās valsts dalības iespēju, attiecīgā gadījumā var tikt ņemtas vērā arī reģionālās un starptautiskās prioritātes, ja tās ir Savienības drošības un aizsardzības interesēs, kā noteikts saskaņā ar KĀDP, un ņemot vērā vajadzību izvairīties no liekas dublēšanās.

⁽²⁴⁾ Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu nolīgums par tādas klasificētās informācijas aizsardzību, ar kuru apmainās Eiropas Savienības interesēs (OV C 202, 8.7.2011., 13. lpp.).

4. pants

Budžets

1. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/695 12. panta 1. punktu Fonda īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim ir 7 953 000 000 EUR pašreizējās cenās.
2. Šā panta 1. punktā minētās summas sadalījums ir šāds:
  - a) 2 651 000 000 EUR paredzēti pētniecības darbībām;
  - b) 5 302 000 000 EUR paredzēti izstrādes darbībām.

Lai reaģētu uz neparedzētām situācijām vai jaunām norisēm un vajadzībām, Komisija var savstarpēji pārdalīt lielākais līdz 20 % no summas, kas piešķirta pētniecības vai izstrādes darbībām.

3. Šā panta 1. punktā minēto summu var arī izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga Fonda īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, pārraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas pasākumiem, tostarp korporatīvo informācijas tehnoloģiju sistēmu projektēšanai, uzstādīšanai, darbībai un uzturēšanai.
4. Vismaz 4 % un līdz 8 % no 1. punktā minētā finansējuma novirza uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus vai līdzekļu piešķiršanai revolucionāru aizsardzības tehnoloģiju atbalstam.

5. pants

Asociētās valstis

Fondā var piedalīties Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) locekles, kas ir EEZ dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu (asociētās valstis).

6. pants

Atbalsts revolucionārām aizsardzības tehnoloģijām

1. Komisija ar īstenošanas aktiem piešķir finansējumu pēc atklātas un sabiedriskas apspriešanas par revolucionārām aizsardzības tehnoloģijām 24. pantā minētajās darba programmās noteiktajās darbības jomās. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā pārbaudes procedūru, kas minēta 34. panta 2. punktā.
2. Darba programmās izklāsta revolucionārām aizsardzības tehnoloģijām vispiemērotākos līdzekļu piešķiršanas veidus.

7. pants

Ētika

1. Saistībā ar Fondu veiktās darbības atbilst attiecīgajiem Savienības, valsts un starptautiskajiem tiesību aktiem, tostarp Eiropas Savienības Pamattiesību hartai. Turklāt minētās darbības atbilst ētikas principiem, kas atspoguļoti arī attiecīgajos Savienības, valsts un starptautiskajos tiesību aktos.
2. Pirms līdzekļu piešķiršanas nolīguma parakstīšanas Komisija pārbauda priekšlikumus, pamatojoties uz konsorcijs sagatavotu ētikas pašnovērtējumu, lai apzinātu tos, kas raisa būtiskus ētikas jautājumus, tostarp attiecībā uz nosacījumiem, saskaņā ar kuriem jāveic pasākumi. Attiecīgā gadījumā šādiem priekšlikumiem veic ētikas novērtējumu.

Ētikas pārbaudi un novērtējumu veic Komisija ar neatkarīgu ekspertu atbalstu, kuri iecelti saskaņā ar 26. pantu. Minētajiem neatkarīgajiem ekspertiem ir dažāda specializācija, jo īpaši atzītas speciālas zināšanas aizsardzības ētikas jomā, un viņi ir dalībvalstu valstspiederīgie un pārstāv pēc iespējas plašāku dalībvalstu loku.

Nosacījumus, ar kādiem jāveic pasākumus, kuri ir saistīti ar ētiski jutīgiem jautājumiem, precizē līdzekļu piešķiršanas nolīgumā.

Komisija nodrošina, ka ētikas procedūras ir ar pēc iespējas lielāku pārredzamību un iekļauj tās savā starpposma izvērtējuma ziņojumā saskaņā ar 29. pantu.

3. Tiesību subjekti, kuri piedalās darbībā, pirms attiecīgo pasākumu sākšanas saņem visus attiecīgos apstiprinājumus vai citus dokumentus, ko prasa valsts vai vietējās ētikas komitejas un citas struktūras, piemēram, datu aizsardzības iestādes. Minētos apstiprinājumus un citus dokumentus uzglabā un pēc pieprasījuma iesniedz Komisijai.

4. Priekšlikumi, kurus uzskata par nepieņemamiem no ētikas viedokļa, tiek noraidīti.

8. pants

Īstenošana un Savienības līdzekļu piešķiršanas veidi

1. Fondu īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulu.
2. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, pamatotos gadījumos Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētās struktūras var veikt konkrētas darbības netiešā pārvaldībā. Tas neietver šīs regulas 11. pantā minēto atlases un piešķiršanas procedūru.
3. Fonds var nodrošināt līdzekļu piešķiršanu saskaņā ar Finanšu regulu kā dotācijas, godalgas un iepirkumu un attiecīgos gadījumos, ņemot vērā darbības specifiku, – kā finanšu instrumentus finansējuma apvienošanas darbību ietvaros.
4. Finansējuma apvienošanas darbības tiek veiktas saskaņā ar Finanšu regulas X sadaļu un Regulu (ES) 2021/523.
5. Finanšu instrumenti ir strikti vērsti tikai uz saņēmējiem.

9. pants

Atbalsttiesīgie tiesību subjekti

1. Saņēmēji un apakšuzņēmēji, kas ir iesaistīti darbībā, ir iedibināti Savienībā vai asociētā valstī.
2. Kādā darbībā iesaistīto saņēmēju un apakšuzņēmēju infrastruktūra, objekti, aktīvi un resursi, ko izmanto Fonda atbalstītas darbības nolūkiem, visu darbības laikposmu atrodas Savienības vai asociētas valsts teritorijā, un to vadības izpildstrukturvienības ir iedibinātas Savienībā vai asociētā valstī.
3. Fonda atbalstītas darbības nolūkā saņēmējus un apakšuzņēmējus, kas iesaistīti darbībā, nekontrolē neviena neasociēta trešā valsts vai neviens neasociētas trešās valsts subjekts.
4. Atkāpjoties no 3. punkta, tiesību subjekts, kurš ir iedibināts Savienībā vai asociētā valstī un kuru kontrolē kāda neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, ir tiesīgs būt par saņēmēju vai apakšuzņēmēju, kas iesaistīts darbībā, tikai tad, ja Komisijai tiek darītas pieejamas garantijas, ko saskaņā ar savām valsts procedūrām ir apstiprinājusi dalībvalsts vai asociētā valsts, kurā tas ir iedibināts. Minētās garantijas var attiekties uz tiesību subjekta vadības izpildstrukturvienību, kas iedibināta Savienībā vai asociētā valstī. Minētās garantijas var arī attiekties uz īpašām valdības tiesībām kontrolē pār tiesību subjektu, ja dalībvalsts vai asociētā valsts, kurā tiesību subjekts ir iedibināts, to uzskata par lietderīgu.

Ar minētajām garantijām nodrošina, lai šāda tiesību subjekta iesaiste darbībā nebūtu pretrunā nedz Savienības, nedz tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, kā noteikts atbilstīgi KĀDP, ievērojot LES V sadaļu, nedz šīs regulas 3. pantā izklāstītajiem mērķiem. Garantijas atbilst arī šīs regulas 20. un 23. pantam. Ar garantijām jo īpaši pamato, ka darbības nolūkā ir ieviesti pasākumi, ar ko nodrošina, lai:

- a) kontrole pār tiesību subjektu netiktu īstenota tādā veidā, kas iegrožo vai ierobežo tā spēju veikt darbību un sasniegt rezultātus, kas nosaka ierobežojumus attiecībā uz tā infrastruktūru, objektiem, aktīviem, resursiem, intelektuālo īpašumu vai zinātību, kas vajadzīgi darbības nolūkā, vai kas apdraud tā spējas un standartus, kas vajadzīgi darbības veikšanai;
- b) tiktu novērsta neasociētu trešo valstu vai neasociētu trešo valstu subjektu piekļuve sensīvai informācijai saistībā ar darbību, un darbībā iesaistītajiem darbiniekiem vai citām personām attiecīgā gadījumā būtu dalībvalsts vai asociētas valsts izdota valsts drošības pielaide;
- c) īpašumtiesības uz intelektuālo īpašumu, kas izriet no darbības, un tās rezultāti paliktu saņēmējam darbības laikā un pēc tās pabeigšanas, netiktu pakļauti kādas neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta kontrolei vai ierobežojumiem, un ne arī tiktu eksportēti ārpus Savienības vai asociētajām valstīm, vai būtu pieejami no vietas, kas ir ārpus Savienības vai asociētās valsts, bez tās dalībvalsts vai asociētās valsts apstiprinājuma, kurā tiesību subjekts ir iedibināts, un saskaņā ar 3. pantā izklāstītajiem mērķiem.

Ja dalībvalsts vai asociētā valsts, kurā tiesību subjekts ir iedibināts, uzskata par lietderīgu, var tikt sniegtas papildu garantijas.

Komisija informē 34. pantā minēto komiteju par jebkuru tiesību subjektu, ko uzskata par atbalsttiesīgu saskaņā ar šo punktu.

5. Ja Savienībā vai kādā asociētā valstī nav konkurētspējīgu un tūlītēji pieejamu alternatīvu, saņēmēji un apakšuzņēmēji, kas iesaistīti kādā darbībā, var izmantot savus aktīvus, infrastruktūru, objektus un resursus, kas atrodas vai tiek turēti ārpus dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijas, ar noteikumu, ka šāds izmantojums nav pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, saskaņā ar mērķiem, kas izklāstīti 3. pantā, un atbilst 20. un 23. pantam.

Ar minētajiem pasākumiem saistītās izmaksas nav tiesīgas pretendēt uz atbalstu no Fonda.

6. Veicot atbalsttiesīgu darbību, saņēmēji un apakšuzņēmēji, kas iesaistīti darbībā, var arī sadarboties ar tiesību subjektiem, kas ir iedibināti ārpus dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijas vai ko kontrolē kāda neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, tostarp izmantojot šādu tiesību subjektu aktīvus, infrastruktūru, objektus un resursus, ar noteikumu, ka tas nav pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm. Šāda sadarbība saskaņā ar 3. pantā izklāstītajiem mērķiem un atbilst 20. un 23. pantam.

Neasociētai trešai valstij vai citam neasociētas trešās valsts subjektam nav neatļautas piekļuves klasificētai informācijai, kas attiecas uz darbības veikšanu, un netiek pieļauta iespējama negatīva ietekme uz darbībai īpaši svarīgu resursu piegādes drošību.

Ar minētajiem pasākumiem saistītās izmaksas nav tiesīgas pretendēt uz atbalstu no Fonda.

7. Pieteikuma iesniedzēji sniedz visu attiecīgo informāciju, kas vajadzīga atbilstības kritēriju izvērtēšanai. Gadījumā, ja kādas darbības veikšanas laikā notiek izmaiņas, kas varētu likt apšaubīt atbilstības kritēriju izpildi, attiecīgais tiesību subjekts informē Komisiju, kura izvērtē, vai joprojām tiek pildīti šie atbilstības kritēriji, un aplūko minētās izmaiņas iespējamo ietekmi uz līdzekļu piešķiršanu darbībai.

8. Šā panta nolūkā ar "apakšuzņēmējiem, kas iesaistīti darbībā", saprot apakšuzņēmējus, kuriem ar saņēmēju ir tiešas līgumattiecības, citus apakšuzņēmējus, kuriem tiek piešķirti vismaz 10 % no kopējām darbības attiecināmajām izmaksām, un apakšuzņēmējus, kuriem var būt vajadzīga piekļuve klasificētai informācijai, lai veiktu darbību. Apakšuzņēmēji, kas iesaistīti darbībā, nav konsorcijs dalībnieki.

10. pants

Atbalsttiesīgās darbības

1. Tiesības pretendēt uz līdzekļu saņemšanu ir vienīgi darbībām, ar kurām īsteno 3. pantā izklāstītos mērķus.
2. Fonds sniedz atbalstu darbībām, kuras attiecas uz jauniem aizsardzības ražojumiem un tehnoloģijām un ar kurām modernizē esošos aizsardzības ražojumus un tehnoloģijas, ar noteikumu, ka tādas iepriekš pastāvējušas informācijas izmantošana, kas ir vajadzīga, lai veiktu modernizācijas darbību, nav pakļauta kādas neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta ierobežojumiem tieši vai netieši, proti, ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību, tādā veidā, ka darbību nevar veikt.
3. Atbalsttiesīga darbība ir saistīta ar vienu vai vairākiem šādiem pasākumiem:
  - a) pasākumi, kuru mērķis ir radīt, atbalstīt un uzlabot zināšanas, ražojumus un tehnoloģijas, tostarp revolucionāras aizsardzības tehnoloģijas, ar ko var panākt būtisku ietekmi aizsardzības jomā;
  - b) pasākumi, kuru mērķis ir palielināt sadarbību un noturību, tostarp drošu ražošanu un datu apmaiņu, apgūt kritiskas aizsardzības tehnoloģijas, nostiprināt piegādes drošību vai nodrošināt iespēju efektīvi izmantot rezultātus aizsardzības ražojumiem un tehnoloģijām;
  - c) pētījumi, piemēram, jaunu vai modernizētu ražojumu, tehnoloģiju, procesu, pakalpojumu un risinājumu priekšizpēte;
  - d) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas konstruēšana, kā arī to tehnisko specifikāciju definēšana, pamatojoties uz kurām šāda konstrukcija ir izstrādāta, tostarp jebkādu daļēju testus riska mazināšanai rūpnieciskā vai reprezentatīvā vidē;
  - e) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas sistēmas prototipa radīšana;
  - f) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas testēšana;
  - g) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas kvalificēšana;
  - h) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas sertificēšana;
  - i) tādu tehnoloģiju vai aktīvu izstrāde, kas palielina efektivitāti visā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju aprites ciklā.
4. Darbību veic tiesību subjekti, kas sadarbojas konsorciā no vismaz trīs atbalsttiesīgiem tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti vismaz trīs dažādās dalībvalstīs vai asociētajās valstīs. Vismaz trīs no minētajiem atbalsttiesīgajiem tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti vismaz divās dažādās dalībvalstīs vai asociētajās valstīs, visā darbības veikšanas laikposmā ne tieši, ne netieši nekontrolē viens un tas pats tiesību subjekts, kā arī tie nekontrolē cits citu.
5. Šā panta 4. punkts neattiecas uz darbībām, kas saistītas ar revolucionārām aizsardzības tehnoloģijām vai pasākumiem, kas minēti 3. punkta c) apakšpunktā.
6. Tiesības pretendēt uz atbalstu no Fonda nav tādu ražojumu un tehnoloģiju izstrādes darbībām, kuru izmantošana, izstrāde vai ražošana ir aizliegta ar piemērojamiem starptautiskajiem tiesību aktiem.

Turklāt tiesības pretendēt uz atbalstu no Fonda nav darbībām tādu letālu autonomu ieroču izstrādei, kuru izmantošanā nav iespējama pietiekama cilvēka kontrole pār selektivitātes un spēka lietošanas lēmumiem, kad uzbrukumi tiek vērsti pret cilvēkiem, neskarot iespēju piešķirt līdzekļus darbībām, ar kurām paredzēts izstrādāt agrīnās brīdināšanas sistēmas un pretpasākumus aizsardzības nolūkos.

11. pants

Atlases un piešķiršanas procedūra

1. Savienības līdzekļus piešķir pēc uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus, ko izsludina saskaņā ar Finanšu regulu.

Dažos pienācīgi pamatotos un izņēmuma apstākļos Savienības līdzekļus var piešķirt arī bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus saskaņā ar Finanšu regulas 195. panta pirmās daļas e) punktu.

2. Komisija šā panta 1. punktā minētos līdzekļus piešķir ar īstenošanas aktiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 34. panta 2. punktā.

12. pants

Piešķiršanas kritēriji

Katru priekšlikumu novērtē, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:

- a) tā ieguldījums izcilībā vai revolucionāru sasniegumu potenciālā aizsardzības jomā, jo īpaši pierādot, ka sagaidāmie ierosinātās darbības rezultāti sniedz būtiskas priekšrocības salīdzinājumā ar esošajiem aizsardzības ražojumiem vai tehnoloģijām;
- b) tā ieguldījums Eiropas aizsardzības rūpniecības inovācijā un tehnoloģiskajā attīstībā, jo īpaši pierādot, ka ierosinātā darbība ietver revolucionāras vai novatoriskas koncepcijas un pieejas, jaunus, daudzsoļus nākotnes tehnoloģiju uzlabojumus vai tādu tehnoloģiju vai koncepciju lietošanu, kuras iepriekš nav izmantotas aizsardzības nozarē, vienlaikus izvairoties no liekas dublēšanās;
- c) tā ieguldījums Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspējā, apliecinot, ka ierosinātā darbība ir acīmredzami pozitīvi līdzsvarota izmaksu lietderības un efektivitātes ziņā, tādējādi radot jaunas tirgus iespējas Savienībā un ārpus tās robežām un paātrinot uzņēmumu izaugsmi visā Savienībā;
- d) tā ieguldījums *EDTIB* autonomijā, tostarp palielinot neatkarību no trešo valstu avotiem un nostiprinot piegādes drošību, un Savienības drošības un aizsardzības interešu ievērošanā atbilstoši prioritātēm, kas minētas 3. pantā;
- e) tā ieguldījums tiesību subjektu, kas ir iedibināti dalībvalstīs vai asociētajās valstīs, jaunas pārrobežu sadarbības izveidē, jo īpaši attiecībā uz MVU un VKS, kas būtiski piedalās darbībā kā saņēmēji, apakšuzņēmēji vai citi tiesību subjekti piegādes ķēdē un ir iedibināti dalībvalstīs vai asociētajās valstīs, izņemot valstis, kurās ir iedibināti konsorcijs sadarbojošies tiesību subjekti, kas nav MVU vai VKS;
- f) darbības veikšanas kvalitāte un efektivitāte.

13. pants

Līdzfinansējuma likme

1. No Fonda finansē līdz 100 % no šīs regulas 10. panta 3. punktā minētā pasākuma attiecināmajām izmaksām, neskarot Finanšu regulas 190. pantu.
2. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta:
  - a) pasākumiem, kas minēti 10. panta 3. punkta e) apakšpunktā, atbalsts no Fonda nepārsniedz 20 % no attiecināmajām izmaksām;
  - b) pasākumiem, kas minēti 10. panta 3. punkta f), g) un h) apakšpunktā, atbalsts no Fonda nepārsniedz 80 % no attiecināmajām izmaksām.

3. Izstrādes darbībām līdzekļu piešķiršanas likmes palielina šādos gadījumos:
- darbībai, kas izstrādāta sakarā ar PESCO projektu, kā noteikts Padomes Lēmumā (KĀDP) 2017/2315 ⁽²⁵⁾, līdzekļu piešķiršanas likmi var palielināt par papildu 10 procentpunktiem;
  - pasākumam var piešķirt palielinātu līdzekļu piešķiršanas likmi, kā minēts šajā apakšpunktā, ja vismaz 10 % no pasākuma kopējām attiecināmajām izmaksām tiek piešķirti MVU, kas ir iedibināti dalībvalstīs vai asociētās valstīs un kas piedalās pasākumā kā saņēmēji, apakšuzņēmēji vai citi tiesību subjekti piegādes ķēdē.

Līdzekļu piešķiršanas likmi var palielināt par tik procentpunktiem, cik atbilst procentuālajai daļai no pasākuma kopējām attiecināmajām izmaksām, kuru piešķir MVU, kas ir iedibināts dalībvalstīs vai asociētās valstīs, kurās saņēmēji, kas nav MVU, ir iedibināti un piedalās pasākumā kā saņēmēji, apakšuzņēmēji vai citi tiesību subjekti piegādes ķēdē, bet nepārsniedzot papildu 5 procentpunktus.

Līdzekļu piešķiršanas likmi var palielināt par tik procentpunktiem, cik atbilst divkārtīgai procentuālajai daļai no pasākuma kopējām attiecināmajām izmaksām, kuru piešķir MVU, kas ir iedibināts dalībvalstīs vai asociētās valstīs, izņemot tās valstis, kurās saņēmēji, kas nav MVU, ir iedibināti un piedalās pasākumā kā saņēmēji, apakšuzņēmēji vai citi tiesību subjekti piegādes ķēdē;

- pasākumam var piešķirt līdzekļu piešķiršanas likmi, kas palielināta par papildu 10 procentpunktiem, ja vismaz 15 % no pasākuma kopējām attiecināmajām izmaksām tiek piešķirti VKS, kas ir iedibināti dalībvalstīs vai asociētās valstīs.

Pēc a), b) un c) apakšpunkta piemērošanas pasākuma līdzekļu piešķiršanas likmes kopējais palielinājums nepārsniedz 35 procentpunktus.

Atbalsts no Fonda, tostarp paaugstinātas līdzekļu piešķiršanas likmes, nepārsniedz 100 % no darbības attiecināmajām izmaksām.

14. pants

Finansiālās spējas

- Neatkarīgi no Finanšu regulas 198. panta 5. punkta, pārbauda tikai koordinatora finansiālās spējas un tikai tad, ja no Savienības pieprasītie līdzekļi ir vismaz 500 000 EUR.

Tomēr, ja ir pamats apšaubīt vienu no pieteikuma iesniedzēju vai koordinatora finansiālās spējas, Komisija pārbauda arī visu pieteikuma iesniedzēju un koordinatora finansiālās spējas, ja no Savienības pieprasītie līdzekļi ir mazāk par 500 000 EUR.

- Finansiālās spējas nepārbauda attiecībā uz tiesību subjektiem, kuru dzīvotspēju garantē dalībvalstu attiecīgās iestādes.
- Ja finansiālās spējas strukturāli garantē cits tiesību subjekts, pārbauda minētā cita tiesību subjekta finansiālās spējas.

15. pants

Netiešās izmaksas

- Atkāpjoties no Finanšu regulas 181. panta 6. punkta, netiešās attiecināmās izmaksas nosaka, piemērojot vienotu likmi, kas ir 25 % no darbības kopējām tiešajām attiecināmajām izmaksām, izņemot tiešās attiecināmās izmaksas par apakšuzņēmēju nolīgšanu un atbalstu trešām personām un jebkādas vienības izmaksas vai fiksētas summas, kas ietver netiešās izmaksas.

- Alternatīvā gadījumā netiešās attiecināmās izmaksas var noteikt saskaņā ar saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, pamatojoties uz faktiskajām netiešajām izmaksām, ar noteikumu, ka minēto izmaksu uzskaites praksi atzīst valsts iestādes attiecībā uz salīdzināmiem pasākumiem aizsardzības jomā, kas atbilst Finanšu regulas 185. pantam un ka saņēmējs to ir paziņojis Komisijai.

⁽²⁵⁾ Padomes Lēmums (KĀDP) 2017/2315 (2017. gada 11. decembris), ar ko izveido pastāvīgo strukturēto sadarbību (PESCO) un nosaka iesaistīto dalībvalstu sarakstu (OV L 331, 14.12.2017., 57. lpp.).

16. pants

Ar izmaksām nesaistīta finansējuma vai fiksētas summas izmantošana

Ja Savienība nodrošina līdzfinansējumu mazāk nekā 50 % apmērā no kopējām darbības izmaksām, Komisija var izmantot vai nu:

- a) finansējumu, kas nav saistīts ar Finanšu regulas 180. panta 3. punktā minētajām izmaksām un ko piešķir, pamatojoties uz sasniegtajiem rezultātiem, tos vērtējot attiecībā pret iepriekš noteiktiem starpposma mērķiem vai veikspējas rādītājiem; vai
- b) fiksētu summu, kas minēta Finanšu regulas 182. pantā un ko piešķir, pamatojoties uz darbības provizorisko budžetu, kuru jau apstiprinājušas līdzfinansējuma dalībvalstu un asociēto valstu iestādes.

Fiksētajā summā ieskaita pirmās daļas b) apakšpunktā minētās netiešās izmaksas.

17. pants

Iepirkums pirmskomercializācijas posmā

1. Savienība var atbalstīt iepirkumu pirmskomercializācijas posmā, piešķirot dotāciju līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem subjektiem, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2014/24/ES ⁽²⁶⁾ un 2014/25/ES ⁽²⁷⁾, kas kopīgi organizē aizsardzības pētniecības un izstrādes pakalpojumu iepirkumu vai koordinē savas iepirkuma procedūras.

2. Šā panta 1. punktā minētajās iepirkuma procedūrās:

- a) ievēro šo regulu;
- b) var atļaut vienā un tajā pašā procedūrā piešķirt vairāku līgumu slēgšanas tiesības (piegāde no vairākiem avotiem);
- c) paredz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu pretendentiem vai pretendentiem, kas piedāvā labāko cenas un vērtības attiecību un vienlaikus nodrošina interešu konflikta neesību.

18. pants

Garantiju fonds

Risku, kas saistīts ar summu atgūšanu no saņēmējiem, var segt ar iemaksām savstarpējās apdrošināšanas mehānismā, un tās tiek uzskatītas par pietiekamu garantiju saskaņā ar Finanšu regulu. Piemēro Regulas (ES) 2021/695 37. pantu.

19. pants

Atbalsttiesīguma kritēriji attiecībā uz iepirkumu un godalgām

1. Šīs regulas 9. un 10. pantu *mutatis mutandis* piemēro godalgām.
2. Atkāpjoties no Finanšu regulas 176. panta, šīs regulas 9. pantu un šīs regulas 10. pantu *mutatis mutandis* piemēro šīs regulas 10. panta 3. punkta c) apakšpunktā minēto pētījumu iepirkumiem.

⁽²⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

II SADAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI, KAS PIEMĒROJAMI ATTIECĪBĀ UZ PĒTNIECĪBAS DARBĪBĀM

20. pants

Īpašumtiesības uz pētniecības darbību rezultātiem

1. Fonda atbalstītu pētniecības darbību rezultāti pieder saņēmējiem, kuri tos radījuši. Ja tiesību subjekti rezultātus rada kopīgi un ja to attiecīgos ieguldījumus nav iespējams noskaidrot vai ja nav iespējams nošķirt šādus kopīgus rezultātus, tiesību subjektiem ir kopīgas īpašumtiesības uz rezultātiem. Kopīpašnieki slēdz nolīgumu par savu daļu sadalījumu un savu kopīgo īpašumtiesību izmantošanas nosacījumiem atbilstoši saviem dotāciju nolīgumā noteiktajiem pienākumiem.
2. Atkāpjoties no 1. punkta, ja Savienības atbalsts tiek sniegts publiskā iepirkuma veidā, Fonda atbalstītu pētniecības darbību rezultāti pieder Savienībai. Dalībvalstīm un asociētajām valstīm ir tiesības pēc rakstiska pieprasījuma bez maksas piekļūt rezultātiem.
3. Fonda atbalstītu pētniecības darbību rezultāti nav pakļauti nevienas neasociētas trešās valsts un neviena neasociētas trešās valsts subjekta kontrolei vai ierobežojumiem, ko īsteno tieši vai netieši ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību, tostarp attiecībā uz tehnoloģiju pārnesi.
4. Neskarot šā panta 9. punktu, attiecībā uz rezultātiem, ko saņēmēji radījuši, izmantojot Fonda atbalstītas pētniecības darbības, Komisija tiek informēta pirms ikviena īpašumtiesību nodošanas vai ekskluzīvas licences piešķiršanas gadījuma neasociētai trešai valstij vai neasociētas trešās valsts subjektam. Ja šāda īpašumtiesību nodošana vai ekskluzīvas licences piešķiršana ir pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm vai 3. pantā noteiktajiem mērķiem, no Fonda piešķirto atbalstu atmaksā.
5. Dalībvalstu un asociēto valstu iestādēm ir tiesības piekļūt īpašajiem ziņojumiem. Šādas piekļuves tiesības piešķir bez autoratlīdzības, un Komisija tās nodod dalībvalstīm un asociētajām valstīm, pirms tam pārliecinoties, ka ir ieviesti attiecīgi konfidencialitātes pienākumi.
6. Dalībvalstu un asociēto valstu iestādes izmanto īpašo ziņojumu vienīgi tādām vajadzībām, kas saistītas ar izmantošanu to bruņotajos spēkos vai drošības vai izlūkošanas spēkos vai šādu spēku vajadzībām, tostarp saistībā ar to sadarbības programmām. Šāda izmantošana ietver pētījumu, izvērtēšanu, novērtēšanu, pētniecību, konstruēšanu, ražojumu atzīšanu un sertificēšanu, ekspluatāciju, apmācību un iznīcināšanu, kā arī iepirkuma tehnisko prasību novērtēšanu un izstrādi.
7. Saņēmēji piešķir Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem vai aģentūrām tiesības bez autoratlīdzības piekļūt Fonda atbalstītu pētniecības darbību rezultātiem pienācīgi pamatota mērķa vajadzībām, proti, lai tās savas kompetences jomā izstrādātu, īstenotu un pārraudzītu esošo Savienības politiku vai programmas. Šādas piekļuves tiesības attiecinā tikai uz nekomerciālu un ar konkurenci nesaistītu izmantošanu.
8. Lai nodrošinātu rezultātu maksimālu izmantošanu un izvairītos no netaisnīgu priekšrocību radīšanas, attiecībā uz iepirkumu pirmskomercializācijas posmā līdzekļu piešķiršanas nolīgumos un līgumos paredz īpašus noteikumus par īpašumtiesībām, piekļuves tiesībām un licencēšanu. Līgumslēdzējam iestādēm ir vismaz tiesības bez autoratlīdzības piekļūt rezultātiem izmantošanai savām vajadzībām un tiesības piešķirt vai pieprasīt, lai saņēmēji piešķir, neekskluzīvas licences trešām personām rezultātu izmantošanai ar taisnīgiem un pamatotiem nosacījumiem, bez tiesībām piešķirt apakšlicences. Visām dalībvalstīm un asociētajām valstīm ir tiesības bez autoratlīdzības piekļūt īpašajam ziņojumam. Ja līgumslēdzējs neveic rezultātu komerciālu izmantošanu noteiktā termiņā pēc iepirkuma pirmskomercializācijas posmā, kā noteikts līgumā, tas visas īpašumtiesības uz rezultātiem nodod tālāk līgumslēdzējam iestādēm.
9. Šī regula neskar tādu ražojumu, ekipējuma vai tehnoloģiju eksportu, kuros ietverti Fonda atbalstītu pētniecības darbību rezultāti, un neskar dalībvalstu rīcības brīvību savas ar aizsardzību saistīto ražojumu eksporta politikas jomā.

10. Ja divas vai vairākas dalībvalstis vai asociētās valstis daudzpusēji vai Savienības satvarā ir kopīgi noslēgušas vienu vai vairākus līgumus ar vienu vai vairākiem saņēmējiem nolūkā turpmāk kopīgi izvērst Fonda atbalstītās pētniecības darbības, tām ir tiesības piekļūt tiem rezultātiem, ciktāl tie pieder šādiem saņēmējiem un ir nepieciešami līguma vai līgumu izpildei. Šādas piekļuves tiesības piešķir bez autoratlīdzības un saskaņā ar īpašiem nosacījumiem, kuru mērķis ir nodrošināt, ka minētās tiesības tiek izmantotas tikai līgumā vai līgumos paredzētajā nolūkā un ka ir ieviesti piemēroti konfidencialitātes pienākumi.

III SADAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI, KAS PIEMĒROJAMI IZSTRĀDES DARBĪBĀM

21. pants

Izstrādes darbību papildu atbilstības kritēriji

1. Konsorcijs apliecina, ka tādas darbības izmaksas, kas netiek segtas no Savienības atbalsta, jāsedz no citiem finansējuma līdzekļiem, piemēram, dalībvalstu vai asociēto valstu iemaksām vai tiesību subjektu līdzfinansējuma.
2. Pasākumus, kas minēti 10. panta 3. punkta d) apakšpunktā, balsta uz saskaņotām aizsardzības spēju prasībām, par kurām kopīgi vienojušās vismaz divas dalībvalstis vai asociētās valstis.
3. Attiecībā uz pasākumiem, kas minēti 10. panta 3. punkta e)–h) apakšpunktā, konsorcijs ar valsts iestāžu izdotiem dokumentiem apliecina, ka:
  - a) vismaz divām dalībvalstīm vai asociētām valstīm ir nodoms koordinētā veidā iepirkt galīgo ražojumu vai izmantot tehnoloģiju, tostarp vajadzības gadījumā, izmantojot kopīgu iepirkumu;
  - b) pasākums ir balstīts uz kopīgām tehniskajām specifikācijām, par kurām kopīgi vienojušās dalībvalstis vai asociētās valstis, kam jālīdzfinansē darbība vai kam ir nodoms kopīgi iepirkt galīgo ražojumu vai kopīgi izmantot tehnoloģiju.

22. pants

Izstrādes darbību papildu piešķiršanas kritēriji

Papildus 12. pantā minētajiem piešķiršanas kritērijiem darba programmā arī ņem vērā:

- a) ieguldījumu efektivitātes palielināšanā visā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju aprites ciklā, tostarp izmaksu lietderības un sinerģijas potenciāla palielināšanā iepirkuma, tehniskās apkopes un iznīcināšanas procesos;
- b) ieguldījumu Eiropas aizsardzības rūpniecības turpmākā integrēšanā visā Savienībā, saņēmējiem apliecinot, ka dalībvalstis ir apņēmušās koordinētā veidā kopīgi izmantot, turēt īpašumā vai uzturēt galīgo ražojumu vai tehnoloģiju.

23. pants

Īpašumtiesības uz izstrādes darbību rezultātiem

1. Savienībai nepieder aizsardzības ražojumi vai tehnoloģijas, kas tiek radīti Fonda atbalstītu izstrādes darbību rezultātā, un Savienība nepretendē ne uz kādām intelektuālā īpašuma tiesībām saistībā ar minēto darbību.
2. Fonda atbalstītu izstrādes darbību rezultāti nav pakļauti neasociētu trešo valstu vai neasociētu trešo valstu subjektu īstenotai kontrolei vai ierobežojumiem, ko īsteno tieši vai netieši ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību, tostarp attiecībā uz tehnoloģiju pārnesi.

3. Šī regula neietekmē dalībvalstu rīcības brīvību savas ar aizsardzību saistīto ražojumu eksporta politikas jomā.
4. Neskarot šā panta 3. punktu, attiecībā uz rezultātiem, ko saņēmēji radījuši, izmantojot Fonda atbalstītas izstrādes darbības, Komisiju informē pirms ikviena īpašumtiesību nodošanas gadījuma neasociētai trešai valstij vai neasociētas trešās valsts subjektam. Ja šāda īpašumtiesību nodošana ir pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm vai 3. pantā noteiktajiem mērķiem, no Fonda piešķirto atbalstu atmaksā.
5. Ja Savienības atbalstu sniedz pētījuma publiskā iepirkuma veidā, visām dalībvalstīm vai asociētajām valstīm ir tiesības pēc rakstiska pieprasījuma bez maksas saņemt neekskluzīvu licenci pētījuma izmantošanai.

IV SADAĻA

PĀRVALDĪBA, PĀRRAUDZĪBA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

24. pants

Darba programmas

1. Fondu īsteno ar gada darba programmām, kā minēts Finanšu regulas 110. panta 2. punktā. Darba programmās attiecīgā gadījumā norāda kopējo summu, kas atvēlēta finansējuma apvienošanas darbībām. Darba programmās norāda kopējo budžetu, kas paredzēts MVU pārrobežu dalībai.
2. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem šā panta 1. punktā minētās darba programmas. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 34. panta 2. punktā.
3. Darba programmās sīki nosaka pētniecības tematus un darbību kategorijas, kuras ir atbalstāmas no Fonda. Minētās kategorijas atbilst 3. pantā minētajām aizsardzības prioritātēm.

Izņemot to darba programmas daļu, kas paredzēta aizsardzībā izmantojamām revolucionārām tehnoloģijām, pirmajā daļā minētie pētniecības temati un darbību kategorijas attiecas uz aizsardzības ražojumiem un tehnoloģijām šādās jomās:

- a) sagatavošana, aizsardzība, izvērtēšana un ilgtspēja;
  - b) informācijas pārvaldība un pārākums un vadība, kontrole, sakari, datorsistēmas, izlūkdati, novērošana un izlūkošana (C4ISR), kiberaizsardzība un kiberdrošība; un
  - c) spēka lietošana un efektori.
4. Darba programmās attiecīgā gadījumā iekļauj funkcionālas prasības un norāda Savienības līdzekļu piešķiršanas veidu saskaņā ar 8. pantu, vienlaikus nekavējot konkurenci uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līmenī.

Darba programmās var ņemt vērā arī tādu Fonda jau atbalstītu pētniecības darbību rezultātu, kas uzrāda pievienotu vērtību, pārceļšanu uz izstrādes posmu.

25. pants

Apspriešanās ar projekta vadītāju

Ja ir iecelts projekta vadītājs, Komisija pirms maksājuma veikšanas apspriežas ar projekta vadītāju par darbības īstenošanā panākto progresu.

26. pants

Neatkarīgi eksperti

1. Komisija ieceļ neatkarīgus ekspertus, kuri palīdz šīs regulas 7. pantā minētajā ētikas pārbaudē un novērtējumā un priekšlikumu izvērtēšanā, ievērojot Finanšu regulas 237. pantu.
2. Šā panta 1. punktā minētie neatkarīgie eksperti ir Savienības valstspiederīgie no, cik vien iespējams, plaša dalībvalstu loka, un tos atlasa, pamatojoties uz uzaicinājumiem izteikt ieinteresētību, kas adresēti aizsardzības ministrijām un pakārtotām aģentūrām, citām attiecīgām valdības struktūrām, pētniecības institūtiem, universitātēm, uzņēmumu asociācijām vai uzņēmumiem aizsardzības nozarē, lai izveidotu neatkarīgo ekspertu sarakstu. Atkāpjoties no Finanšu regulas 237. panta, neatkarīgo ekspertu sarakstu nepublicē.
3. Iecelto neatkarīgo ekspertu drošības datus validē attiecīgā dalībvalsts.
4. Lai nodrošinātu pārredzamību attiecībā uz ekspertu drošības datiem, 34. pantā minēto komiteju katru gadu informē par neatkarīgo ekspertu sarakstu. Komisija nodrošina, ka neatkarīgie eksperti nevērtē, nekonsultē un nepalīdz jautājumos, attiecībā uz kuriem viņiem ir jebkāds interešu konflikts.
5. Neatkarīgos ekspertus izvēlas, pamatojoties uz viņu prasmēm, pieredzi un zināšanām attiecībā uz viņiem uzticamajiem uzdevumiem.

27. pants

Noteikumu par klasificētu informāciju piemērošana

1. Šīs regulas piemērošanas jomā:
  - a) katra dalībvalsts nodrošina, ka tā sniedz tāda paša līmeņa ES klasificētās informācijas aizsardzības pakāpi, ko nodrošina Padomes drošības noteikumi, kas izklāstīti Padomes Lēmumā 2013/488/ES ⁽²⁸⁾;
  - b) Komisija aizsargā klasificētu informāciju saskaņā ar drošības noteikumiem, kas izklāstīti Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444;
  - c) fiziskās personas, kuru dzīvesvieta ir trešā valstī, un juridiskās personas, kuras ir iedibinātas trešā valstī, var strādāt ar klasificētu Eiropas Savienības informāciju saistībā ar Fondu vienīgi tad, ja tām minētajās valstīs piemēro drošības noteikumus, kuri nodrošina vismaz tāda paša līmeņa aizsardzību kā Komisijas un Padomes drošības noteikumi, kas izklāstīti attiecīgi Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444 un Lēmumā 2013/488/ES;
  - d) līdzvērtību drošības noteikumiem, kurus piemēro trešā valstī vai kurus piemēro starptautiska organizācija, nosaka informācijas drošības nolīgumā – tostarp, ja piemērojams, industriālās drošības lietās –, ko Savienība noslēdz vai kas jānoslēdz ar attiecīgo trešo valsti vai starptautisko organizāciju saskaņā ar LESD 218. pantā paredzēto procedūru un ņemot vērā Lēmuma 2013/488/ES 13. pantu; un
  - e) neskarot Lēmuma 2013/488/ES 13. pantu un noteikumus, ar ko reglamentē industriālās drošības jomu, kā izklāstīts Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444, fiziskām vai juridiskām personām, trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām var piešķirt piekļuvi klasificētai ES informācijai, ja tas, izskatot katru gadījumu atsevišķi, tiek uzskatīts par vajadzīgu un atbilst šādas informācijas būtībai un saturam, saņēmēja nepieciešamībai zināt un priekšrocības pakāpei, ko piekļuves informācijai piešķiršana sniedz Savienībai.
2. Ja darbības ir saistītas ar klasificētu informāciju vai ja šāda informācija tajās ir nepieciešama vai iekļauta, attiecīgā līdzekļu piešķiršanas struktūra dokumentācijā par uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus vai piedāvājumus precīzē pasākumus un prasības, kas nepieciešami šādas informācijas drošības garantēšanai vajadzīgajā līmenī.

⁽²⁸⁾ Padomes Lēmums 2013/488/ES (2013. gada 23. septembris) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 274, 15.10.2013., 1. lpp.).

3. Komisija izveido drošu apmaiņas sistēmu, lai atvieglotu sensitīvas informācijas, tostarp klasificētas informācijas, apmaiņu starp Komisiju un dalībvalstīm un asociētām valstīm un – attiecīgā gadījumā – pieteikumu iesniedzējiem un saņēmējiem. Minētajā sistēmā ņem vērā dalībvalstu valsts drošības regulējumus.

4. Lēmumu par pētniecības vai izstrādes darbības veikšanā radītas klasificētas jaunas informācijas autorību pieņem dalībvalstis, kuru teritorijā saņēmēji ir iedibināti. Šajā nolūkā minētās dalībvalstis var pieņemt lēmumu par īpašu drošības sistēmu ar darbību saistītas klasificētas informācijas aizsardzībai un apstrādei un par to informē Komisiju. Šādas drošības sistēmas izveide neskar Komisijas iespēju piekļūt informācijai, kas vajadzīga pētniecības vai izstrādes darbības veikšanai.

Ja minētās dalībvalstis neizveido šādu īpašu drošības sistēmu, Komisija izveido drošības sistēmu darbībai saskaņā ar Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444.

Darbībai piemērojama drošības sistēma jebkurā gadījumā ir ieviesta pirms līdzekļu piešķiršanas nolīguma vai līguma parakstīšanas.

28. pants

Pārraudzība un ziņošana

1. Regulas pielikumā ir izklāstīti rādītāji, ar kuriem ziņo par Fonda panākumiem virzībā uz 3. panta 2. punktā noteikto konkrēto mērķu sasniegšanu.

2. Lai nodrošinātu efektīvu izvērtējumu par Fonda panākumiem virzībā uz tā mērķu sasniegšanu, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 33. pantu, lai grozītu pielikumu attiecībā uz rādītājiem, ja tas uzskatīts par nepieciešamu, kā arī lai papildinātu šo regulu ar noteikumiem par pārraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveidi.

3. Komisija regulāri pārrauga Fonda īstenošanu un ik gadu ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par panākto progresu, tostarp par to, kā Fonda īstenošanā ņemta vērā pieredze, kas apzināta un gūta saistībā ar *EDIDP* un *PADR*. Minētajā nolūkā Komisija izveido nepieciešamos pārraudzības mehānismus.

4. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka Fonda īstenošanas un rezultātu pārraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi.

Minētajā nolūkā Savienības līdzekļu saņēmējiem un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm piemēro samērīgas ziņošanas prasības.

29. pants

Fonda izvērtēšana

1. Fonda izvērtēšanu veic tā, lai tās rezultātus varētu savlaicīgi ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.

2. Fonda starpposma izvērtēšanu veic, tiklīdz ir pieejama pietiekama informācija par tā īstenošanu, bet ne vēlāk kā četrus gadus pēc Fonda īstenošanas laikposma sākuma.

Starpposma izvērtējuma ziņojumā attiecībā uz laikposmu līdz 2024. gada 31. jūlijam jo īpaši iekļauj:

a) Fonda pārvaldības novērtējumu, tostarp attiecībā uz:

i) noteikumiem, kas attiecas uz neatkarīgiem ekspertiem;

ii) šīs regulas 7. pantā izklāstīto ētikas procedūru īstenošanu;

- b) pieredzi, kas gūta no *EDIDP* un *PADR*;
- c) īstenošanas līmeni;
- d) projekta līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas rezultātus, tostarp par MVU un VKS iesaistes līmeni un to pārrobežu dalības pakāpi;
- e) netiešo izmaksu atļūdzināšanas likmes, kā izklāstīts šīs regulas 15. pantā;
- f) summas, kuras uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus ir piešķirtas revolucionārām aizsardzības tehnoloģijām; un
- g) līdzekļus, kas piešķirti saskaņā ar Finanšu regulas 195. pantu.

Starpposma izvērtējumā iekļauj arī informāciju par saņēmēju izcelsmes valstīm, atsevišķos projektos iesaistīto valstu skaitu un, ja iespējams, radīto intelektuālā īpašuma tiesību sadalījumu. Komisija var iesniegt priekšlikumus par jebkādiem atbilstīgiem grozījumiem šajā regulā.

3. Īstenošanas laikposma beigās, bet ne vēlāk kā 2031. gada 31. decembrī, Komisija veic galīgu izvērtēšanu un sagatavo ziņojumu par Fonda īstenošanu.

Galīgajā izvērtējuma ziņojumā:

- a) iekļauj īstenošanas rezultātus un, ciktāl iespējams, Fonda ietekmi;
- b) tā pamatā ir attiecīgas apspriedes ar dalībvalstīm un asociētām valstīm un galvenajām ieinteresētajām personām, un tajā jo īpaši novērtē panākumus virzībā uz 3. pantā noteikto mērķu sasniegšanu;
- c) ar to palīdz apzināt, kādos aspektos aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju izstrādē Savienība ir atkarīga no trešām valstīm;
- d) analizē pārrobežu dalību, tostarp MVU un VKS pārrobežu dalību Fonda ietvaros veiktajās darbībās, kā arī MVU un VKS integrāciju globālajā vērtības veidošanas ķēdē un Fonda ieguldījumu Spēju attīstības plānā apzināto trūkumu novēršanā; un
- e) iekļauj informāciju par saņēmēju izcelsmes valstīm un, ja iespējams, radīto intelektuālā īpašuma tiesību sadalījumu.

4. Komisija paziņo Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai izvērtēšanu rezultātus kopā ar saviem apsvērumiem.

30. pants

Revīzijas

Saskaņā ar Finanšu regulas 127. pantu vispārēja ticamības apliecinājuma pamatā ir personu vai subjektu, tostarp tādu, kas nav Savienības iestāžu, struktūru, biroju vai aģentūru pilnvarotās personas vai subjekti, veiktas revīzijas par Savienības finansējuma izmantošanu. Revīzijas palāta pārbauda visu Savienības ieņēmumu un izdevumu kontus saskaņā ar LESD 287. pantu.

31. pants

Savienības finanšu interešu aizstāvība

Ja trešā valsts Fondā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts, ievērojot starptautisku nolīgumu vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrikotājs, OLAF un Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, kā paredzēts Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

32. pants

Informācija, saziņa un publiskošana

1. Savienības līdzekļu saņēmēji atzīst minēto līdzekļu izcelsmi un nodrošina Savienības līdzekļu redzamību, – jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā –, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga. Līdzekļu piešķiršanas vai finansēšanas nolīgumos ietver noteikumus, kas reglamentē iespēju publicēt akadēmiskus darbus, balstoties uz pētniecības darbību rezultātiem.

2. Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar Fondu, saistībā ar darbībām, ko veic saskaņā ar Fondu, un saistībā ar iegūtajiem rezultātiem.

Fondam piešķirtie finanšu resursi veicina arī korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

3. Fondam piešķirtie finanšu resursi var veicināt arī izplatīšanas pasākumu, kontaktu veidošanas pasākumu un izpratnes vairošanas pasākumu organizēšanu, jo īpaši nolūkā atvērt piegādes ķēdes, lai veicinātu MVU pārrobežu dalību.

V SADAĻA

DELEĢĒTIE AKTI, ĪSTENOŠANAS AKTI, PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

33. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 28. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no 2021. gada 12. maija.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 28. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts izraudzījusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 28. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

34. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

Eiropas Aizsardzības aģentūru uzaicina par novērotāju, lai tā komitejai sniegtu savu viedokli un speciālās zināšanas. Palīdzēt komitejai uzaicina arī Eiropas Ārējās darbības dienestu.

Komitejas sanāksmes notiek arī īpašos sastāvos, tostarp, lai pārrunātu aizsardzības un drošības aspektus, kas saistīti ar Fonda ietvaros veiktām darbībām.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

Ja komiteja nesniedz atzinumu, Komisija nepieņem īstenošanas akta projektu, un piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešo daļu.

35. pants

Atcelšana

Regulu (ES) 2018/1092 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

36. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Regulu (ES) 2018/1092 vai PADR, kuras turpina piemērot minētajām darbībām līdz to slēgšanai, kā arī to rezultātiem.

2. No Fonda finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp Fondu un pasākumiem, kuri pieņemti, ievērojot Regulu (ES) 2018/1092 un PADR.

3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kas nebūs pabeigtas līdz Fonda darbības ilguma beigām, vajadzības gadījumā apropriācijas 4. panta 4. punktā paredzēto izmaksu segšanai var iekļaut Savienības budžetā pēc 2027. gada 31. decembra.

37. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 29. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS

PIELIKUMS

**RĀDĪTĀJI, AR KURIEM ZIŅO PAR FONDA PANĀKUMIEM VIRZĪBĀ UZ TĀ KONKRĒTO MĒRĶU
SASNIEGŠANU**

3. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteiktais konkrētais mērķis

1. rādītājs: dalībnieki

Mēra pēc: iesaistīto tiesību subjektu skaita (sīkākš iedalījums pēc lieluma, veida un iedibinājuma valsts)

2. rādītājs: sadarbīga pētniecība

Mēra pēc:

2.1. projektu, kam piešķirti līdzekļi, skaita un vērtības

2.2. pārrobežu sadarbības – līguma slēgšanas tiesību daļa, kas piešķirta MVU un VKS, un pārrobežu sadarbības līgumu vērtība

2.3. to saņēmēju daļas, kuri pirms 2021. gada 12. maija neveica pētniecības pasākumus ar lietojumiem aizsardzības jomā

3. rādītājs: inovatīvi ražojumi

Mēra pēc:

3.1. tādu jaunu patentu skaita, kas radušies Fonda atbalstītu projektu rezultātā

3.2. apkopots patentu sadalījuma starp MVU, VKS un tiesību subjektiem, kas nav ne MVU, ne VKS

3.3. apkopota patentu sadalījuma pa dalībvalstīm

3. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktais konkrētais mērķis

4. rādītājs: sadarbīga spēju attīstīšana

Mēra pēc: to darbību, kam piešķirti līdzekļi, skaita un vērtības, ar kurām pievērsas Spēju attīstības plānā apzinātajiem spēju trūkumiem

5. rādītājs: nepārtraukts atbalsts visā pētniecības un izstrādes ciklā

Mēra pēc: tā, vai pamatā ir intelektuālā īpašuma tiesības vai rezultāti, kas radīti iepriekš atbalstītās darbībās

6. rādītājs: darbvietu radīšana/atbalsts

Mēra pēc: atbalstīto aizsardzības pētniecības un izstrādes darbinieku skaita katrā dalībvalstī

II

(Nelegislatīvi akti)

LĒMUMI

PADOMES LĒMUMS (KĀDP) 2021/698

(2021. gada 30. aprīlis)

par tādu sistēmu un pakalpojumu drošību, kurus ievieš, darbina un izmanto Savienības kosmosa programmas ietvaros un kuri var ietekmēt Savienības drošību, un ar ko atceļ Lēmumu 2014/496/KĀDP

Eiropas Savienības Padome,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 28. pantu,

ņemot vērā Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Jo īpaši ņemot vērā Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) stratēģisko dimensiju, reģionālā un globālā līmeņa pārklājumu un daudzveidīgo izmantojamību, tā veido sensitīvu infrastruktūru, kuras ieviešana un izmantošana var ietekmēt Savienības un tās dalībvalstu drošību.
- (2) Ja starptautiskās situācijas dēļ ir vajadzīga operacionāla Savienības rīcība un ja GNSS darbība varētu ietekmēt Savienības un tās dalībvalstu drošību vai ja ir apdraudēta GNSS darbība, Padomei būtu jālemj par to, kādi pasākumi ir jāveic.
- (3) Tāpēc Padome pieņēma Lēmumu 2014/496/KĀDP ⁽¹⁾.
- (4) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/696 ⁽²⁾ tiek izveidota Savienības kosmosa programma ("programma") un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra ("aģentūra"). Minētās regulas 3. pantā ir paredzēts, ka programmai ir pieci komponenti: globāla navigācijas satelītu sistēma ("Galileo"), reģionāla satelītnavigācijas sistēma ("EGNOS"), Zemes novērošanas sistēma ("Copernicus"), kosmisko objektu novērošanas un uzraudzības sistēma, kas ir papildināta ar novērošanas parametriem attiecībā uz kosmiskajiem laikapstākļiem un zemei tuviem objektiem ("kosmosa situācijas apzināšanās"), un satelītsakaru dienests ("GOVSATCOM").
- (5) Kosmosa tehnoloģija, dati un pakalpojumi ir kļuvuši neaizstājami Eiropas iedzīvotāju ikdienas dzīvē, un tiem ir būtiska nozīme daudzu Savienības un tās dalībvalstu stratēģisko interešu saglabāšanā. Turklāt pašas ar kosmosu saistītās sistēmas un pakalpojumi ir potenciāli drošības apdraudējumu mērķi.
- (6) Potenciālo apdraudējumu klāsts, kuri Savienības un tās dalībvalstu drošībai un būtiskām interesēm varētu rasties no katra programmas komponenta izvietojšanas, darbības un izmantošanas. Tāpēc ir lietderīgi paplašināt Lēmuma 2014/496/KĀDP darbības jomu, tajā ietverot arī sistēmas un pakalpojumus, kas izveidoti minētajos komponentos,

⁽¹⁾ Padomes Lēmums 2014/496/KĀDP (2014. gada 22. jūlijs) par Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas ieviešanas, darbības un izmantošanas aspektiem, kas ietekmē Eiropas Savienības drošību, un ar ko atceļ Vienoto rīcību 2004/552/KĀDP (OV L 219, 25.7.2014., 53. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulu (ES) Nr. 912/2010, Regulu (ES) Nr. 1285/2013, Regulu (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES (skatīt šā Oficiālā Vēstneša /2014 and Decision No 541/2014/EU (see page 69. lpp.).

kurus ar Regulas (ES) 2021/696 107. panta 1. punkta e) apakšpunktu izveidotā komiteja tās drošības sastāvā ir noteikusi kā drošībai sensitīvus komponentus, ņemot vērā programmas komponentu atšķirības, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu varu un kontroli pār sensoriem, sistēmām un citām programmai relevantām spējām.

- (7) No pieredzes, kas gūta, pēdējos gados īstenojot Lēmumu 2014/496/KĀDP, ir izrietējušas atziņas. Tādēļ Lēmumā 2014/496/KĀDP paredzētās operacionālās procedūras būtu attiecīgi jāpielāgo.
- (8) Informācija un speciālās zināšanas par to, vai kāds notikums, kas saistīts ar kosmosu saistītajām sistēmām vai pakalpojumiem, rada apdraudējumu Savienībai, dalībvalstīm vai ar kosmosu saistītajām sistēmām un pakalpojumiem, Padomei un Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos ("Augstais pārstāvis") būtu jāsaņem no aģentūras vai no attiecīgās struktūras, kura attiecīgā gadījumā ir izraudzīta, lai pārraudzītu izveidotās sistēmas vai sniegtā pakalpojuma drošību kādā programmas komponentā, ievērojot Regulas (ES) 2021/696 34. panta 4. punktu ("ieceltā drošības pārraudzības struktūra"), vai no dalībvalstīm vai no Eiropas Komisijas. Turklāt šādu informāciju var sniegt arī trešās valstis.
- (9) Būtu jāprecizē, kāda attiecīgi ir Padomes, Augstā pārstāvja, aģentūras, visu iecelto drošības pārraudzības struktūru un dalībvalstu loma operatīvo pienākumu ķēdē, kas ir nosakāma, lai reaģētu uz apdraudējumu Savienībai, dalībvalstīm vai jebkurai ar programmu izveidotai sistēmai un pakalpojumam.
- (10) Regulas (ES) 2021/696 28. pantā ir noteikts, ka par programmas īstenošanu kopumā atbild Komisija, tostarp drošības jomā. Šajā lēmumā būtu jādefinē Padomes un Augstā pārstāvja pienākumi novērst apdraudējumu, ko rada ar kosmosu saistītu sistēmu un pakalpojumu ieviešana, darbība un izmantošana, vai apdraudējumu, kas var rasties minētajām sistēmām vai pakalpojumiem.
- (11) Šajā saistībā pamatatsauces uz apdraudējumiem ir ietvertas katras sistēmas drošības prasību izklāstos, kuros ir ietverti galvenie vispārējie apdraudējumi, kas jānovērš katram programmas komponentam, un attiecīgajos sistēmas drošības plānos, kuri aptver arī drošības riska reģistru izveidi drošības akreditācijas procesā katram komponentam. Minētās pamatatsauces būs kā atsauces, lai noteiktu apdraudējumus, kas ir konkrēti jārisina ar šo lēmumu, un lai pabeigtu operacionālās šā lēmuma īstenošanas procedūras.
- (12) Steidzamības gadījumos lēmumi varētu būt jāpieņem dažās stundās pēc tam, kad saņemta informācija par apdraudējumu. Ja apstākļi neļauj Padomei pieņemt lēmumu, lai novērstu apdraudējumu vai mazinātu smagu kaitējumu būtiskām Savienības vai vienas vai vairāku tās dalībvalstu interesēm, vai ja ir apdraudētas ar kosmosu saistītās sistēmas vai pakalpojumi, Augstajam pārstāvim vajadzētu būt pilnvarotam izdot nepieciešamos pagaidu norādījumus. Šādos apstākļos Padomi vajadzētu nekavējoties informēt un pēc iespējas drīzāk pārskatīt pagaidu norādījumus.
- (13) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/696 34. panta 5. punkta b) apakšpunktu aģentūrai savā atbildības jomā būtu jānodrošina *Galileo* drošības uzraudzības centra (GSMC) darbība saskaņā ar minētā panta 2. punktā minētajām prasībām un norādījumiem, kas izstrādāti šā lēmuma darbības jomā. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/696 79. panta 1. punkta j) apakšpunktu aģentūras izpilddirektoram būtu jānodrošina, lai aģentūra kā GSMC ekspluatants spētu reaģēt uz norādījumiem, kas doti saskaņā ar šo lēmumu.
- (14) Attiecīgajām ieceltajām drošības pārraudzības struktūrām būtu jādarbojas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/696 34. panta 2. punkta pirmajā daļā minētajām drošības prasībām un ar norādījumiem, kas izstrādāti saskaņā ar šo lēmumu.

- (15) Turklāt Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā Nr. 1104/2011/ES ^(²) ir paredzēti noteikumi, saskaņā ar kuriem dalībvalstis, Padome, Komisija, Eiropas Ārējās darbības dienests, Savienības aģentūras, trešās valstis un starptautiskas organizācijas var piekļūt publiskajam regulētajam pakalpojumam, ko sniedz globālā navigācijas satelītu sistēma, kura izveidota saskaņā ar *Galileo* programmu. Jo īpaši Lēmuma Nr. 1104/2011/ES 6. pantā ir noteikts, ka GSMC nodrošina darbības saskarnes punktu starp kompetentajām publisko regulēto pakalpojumu iestādēm, Padomi, Augsto pārstāvi un kontroles centriem,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Ar šo lēmumu nosaka pienākumus, kas jāveic Padomei un Augstajam pārstāvim:
  - a) lai novērstu apdraudējumu Savienības vai vienas vai vairāku tās dalībvalstu drošībai vai lai mazinātu smagu kaitējumu būtiskām Savienības vai vienas vai vairāku tās dalībvalstu interesēm, ko rada Savienības kosmosa programmas ("programma") komponentos izveidoto sistēmu un sniegto pakalpojumu ieviešana, darbība vai izmantošana; vai
  - b) gadījumā, ja ir apdraudēta kādas minētās sistēmas darbība vai minēto pakalpojumu sniegšana.
2. Īstenojot šo lēmumu, pienācīgi ņem vērā programmas komponentu atšķirības, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu varu un kontroli pār sensoriem, sistēmām un citām programmai relevantām spējām.

2. pants

1. Šāda apdraudējuma gadījumā attiecīgi dalībvalstis, Komisija, Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra ("aģentūra") vai jebkura drošības pārraudzības struktūra, kas ir iecelta ar Regulas (ES) 2021/696 34. panta 4. punktu ("ieceltā drošības pārraudzības struktūra"), nekavējoties informē Augsto pārstāvi par visiem to rīcībā esošajiem elementiem, ko tās uzskata par būtiskiem.
2. Augstais pārstāvis nekavējoties informē Padomi par apdraudējumu un tā potenciālo ietekmi uz Savienības vai vienas vai vairāku tās dalībvalstu drošību un uz attiecīgo sistēmu darbību vai attiecīgo pakalpojumu sniegšanu.

3. pants

1. Padome, pamatojoties uz Augstā pārstāvja priekšlikumu, vienprātīgi lemj par nepieciešamajiem norādījumiem aģentūrai vai attiecīgi jebkurai ieceltai drošības pārraudzības struktūrai.
2. Aģentūra vai attiecīgā ieceltā drošības pārraudzības struktūra un Komisija sniedz padomus Augstajam pārstāvim par to, kā jebkādi norādījumi, kurus Augstais pārstāvis saskaņā ar 1. punktu plāno ierosināt Padomei, varētu plašāk ietekmēt programmas komponentu ietvaros izveidotās sistēmas un sniegtos pakalpojumus.
3. Panta 1. punktā minētajā Augstā pārstāvja priekšlikumā ir iekļauts ierosināto norādījumu ietekmes novērtējums.
4. Politikas un drošības komiteja (PDK) attiecīgā gadījumā sniedz Padomei atzinumu par jebkādiem ierosinātajiem norādījumiem.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1104/2011/ES (2011. gada 25. oktobris) par noteikumiem par piekļuvi publiskajam regulētajam pakalpojumam, ko sniedz globālā navigācijas satelītu sistēma, kura izveidota saskaņā ar *Galileo* programmu (OV L 287, 4.11.2011., 1. lpp.).

4. pants

1. Ja situācijas steidzamība prasa tūlītēju rīcību, pirms Padome ir pieņēmusi lēmumu saskaņā ar 3. panta 1. punktu, Augstais pārstāvis ir pilnvarots izdot nepieciešamos pagaidu norādījumus aģentūrai vai attiecīgajai ieceltajai drošības pārraudzības struktūrai. Augstais pārstāvis var uzdot, lai Eiropas Ārējās darbības dienesta ģenerālsekretārs Augstā pārstāvja vārdā izdotu šādus norādījumus aģentūrai vai attiecīgajai ieceltajai drošības pārraudzības struktūrai.
2. Augstais pārstāvis nekavējoties informē Padomi un Komisiju par visiem norādījumiem, kas izdoti, ievērojot 1. punktu.
3. Padome cik drīz vien iespējams apstiprina, groza vai atceļ Augstā pārstāvja pagaidu norādījumus.
4. Augstais pārstāvis pastāvīgi pārskata minētos pagaidu norādījumus, atbilstīgi groza vai atceļ tos, ja tūlītēja rīcība vairs nav vajadzīga. Jebkurā gadījumā pagaidu norādījumu termiņš beidzas četras nedēļas pēc to izdošanas vai pēc Padomes lēmuma pieņemšanas saskaņā ar 3. punktu.

5. pants

1. Gada laikā pēc tam, kad ar Regulas (ES) 2021/696 107. panta 1. punkta e) apakšpunktu izveidotā komiteja drošības sastāvā, pamatojoties uz Komisijas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/696 34. panta 2. punktu veiktā riska un apdraudējuma analīzi un ievērojot tās 107. panta 3. punktā minēto procedūru, ir noteikusi, vai kādā konkrētā programmas komponentā izveidotā sistēma vai sniegtais pakalpojums, vai abi, ir drošībai sensitīvi, Augstais pārstāvis sagatavo un apstiprināšanai PDK iesniedz vajadzīgās operacionālās procedūras praktiskai šajā lēmumā izklāstīto noteikumu īstenošanai attiecībā uz attiecīgo sistēmu vai pakalpojumu. Šajā nolūkā Augstajam pārstāvim palīdz eksperti no dalībvalstīm, Komisijas, aģentūras un attiecīgā gadījumā – no attiecīgās ieceltās drošības pārraudzības struktūras.
2. Šā panta 1. punktā minētajās operacionālajās procedūrās var būt iekļauti iepriekš noteikti norādījumi, kuri attiecīgi jāīsteno aģentūrai vai jebkurai attiecīgajai ieceltajai drošības pārraudzības struktūrai.
3. Augstais pārstāvis pārskata operacionālās procedūras vismaz reizi divos gados, jo īpaši iegūto atziņu pārskatīšanas procesa rezultātā pēc ikgadējās šā lēmuma īstenošanas vai pēc kādas dalībvalsts lūguma, un iesniedz tās apstiprināšanai PDK.
4. Augstais pārstāvis vismaz reizi gadā informē PDK par notiekošajām darbībām, ko veic praktiskai šā lēmuma īstenošanai.

6. pants

1. Saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, ko noslēgusi Savienība vai Savienība un tās dalībvalstis, tostarp tiem, ar kuriem, ievērojot Lēmuma Nr. 1104/2011/ES 3. panta 5. punktu, sniedz piekļuvi publiskajam regulētajam pakalpojumam, Augstais pārstāvis ir pilnvarots slēgt administratīvas vienošanās ar trešām valstīm attiecībā uz sadarbību šā lēmuma īstenošanas nolūkā. Šādas vienošanās vienprātīgi apstiprina Padome.
2. Ja šādu vienošanos dēļ ir vajadzīga piekļuve Savienības klasificētajai informācijai, klasificētas informācijas atklāšanu vai apmaiņu apstiprina saskaņā ar piemērojamajiem drošības noteikumiem.

7. pants

Padome ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā lēmuma spēkā stāšanās dienas vai pēc kādas dalībvalsts lūguma pārskata un, ja vajadzīgs, groza šajā lēmumā izklāstītos noteikumus un procedūras.

8. pants

Dalībvalstis veic pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai attiecīgi savā atbildības jomā nodrošinātu šā lēmuma īstenošanu saskaņā ar *inter alia* Regulas (ES) 2021/696 34. panta 6. punkta a) apakšpunktu. Šajā nolūkā dalībvalstis izraugās vienu vai vairākus kontaktpunktus, kas palīdz apdraudējuma operacionālajā pārvaldībā. Minētie kontaktpunkti var būt fiziskas vai juridiskas personas.

9. pants

Ar šo atceļ Lēmumu 2014/496/KĀDP.

Saskaņā ar Lēmumu 2014/496/KĀDP izstrādātās operacionālās procedūras attiecībā uz *Galileo* sistēmu turpina piemērot, kamēr tās ar šo lēmumu netiek atjauninātas.

10. pants

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Briselē, 2021. gada 30. aprīlī

*Padomes vārdā –
priekšsēdētāja*
A. P. ZACARIAS

ISSN 1977-0715 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5112 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV